

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro základní vzdělávání

č. j. 381/2021, platný od 1. 9. 2021

Základní škola Mšeno, příspěvková organizace

Preambule

Změny ve vzdělávání pro 21. století úzce souvisí se změnami ve společnosti. Vzdělávání je nutné přizpůsobit a zaměřit na osobnost dítěte. Společnost se poslední dobou výrazně globalizuje, neustále dochází k přílivu nových informací. S touto situací se musí každý občan vyrovnat, informace musí umět vyhledávat, zpracovávat a využívat. Takovému postoji je blízké tematizování obsahu vzdělávání.

Základní škola poskytuje základní vzdělání. Směřuje k naplnění kompetencí stanovených rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Kompetence představují soubory znalostí, dovedností, návyků a postojů, které jsou využitelné v učení i v životě a umožňují žákům efektivně a odpovídajícím způsobem jednat v různých situacích.

„Jediná cesta k vědění je činnost“

G.B.Shaw

Obsah

1	Identifikační údaje	6
2	Charakteristika školy	8
2.1	Úplnost a velikost školy	8
2.2	Umístění školy	8
2.3	Charakteristika žáků	8
2.4	Charakteristika pedagogického sboru	9
2.5	Podmínky školy	9
2.6	Školní družina	9
2.7	Zotavovací pobyty žáků ve zdravotně příznivém prostředí	10
2.8	Zájmové kroužky	10
2.9	Poskytování poradenských služeb ve škole	10
2.10	Řízení a organizace výuky	11
2.11	Spolupráce s institucemi	13
2.12	Spolupráce s rodiči	13
2.13	Dlouhodobé projekty	13
2.14	Mezinárodní spolupráce	14
3	Charakteristika ŠVP	15
3.1	Zaměření školy	15
3.2	Výchovné a vzdělávací strategie	16
3.3	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	18
3.4	Výuka žáků nadaných a mimořádně nadaných	20
3.5	Začlenění průřezových témat	21
3.5.1	Osobnostní a sociální výchova	22
3.5.2	Výchova demokratického občana	25
3.5.3	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	26
3.5.4	Multikulturní výchova	27
3.5.5	Enviromentální výchova	28
3.5.6	Mediální výchova	30
4	Učební plán	32
4.1	Učební plán pro 1. stupeň	32
4.2	Učební plán pro 2. stupeň	34
5	Vzdělávací oblasti	36
5.1	Jazyk a jazykové komunikace	36
5.1.1	Český jazyk a literatura	38
5.1.1.1	Český jazyk a literatura – 1. stupeň	38
5.1.1.2	Český jazyk a literatura – 2. stupeň	53
5.1.2	Cizí jazyk - Anglický jazyk	78

5.1.2.1	Anglický jazyk – 1. stupeň	78
5.1.2.2	Anglický jazyk – 2. stupeň	93
5.1.3	Další cizí jazyk – Německý jazyk	107
5.2	Matematika a její aplikace	117
5.2.1	Matematika – 1. stupeň	119
5.2.2	Matematika – 2. stupeň	133
5.3	Informatika	155
5.3.1	Informatika	155
5.3.2	Počítačová grafika a multimédia	185
5.4	Člověk a jeho svět.....	192
5.4.1	Prvouka.....	194
5.4.2	Přírodověda	206
5.4.3	Vlastivěda.....	217
5.5	Člověk a společnost	223
5.5.1	Dějepis.....	225
5.5.2	Výchova k občanství	240
5.5.3	Etická výchova	254
5.6	Člověk a příroda	264
5.6.1	Fyzika	265
5.6.2	Chemie.....	275
5.6.3	Přírodopis	285
5.6.4	Zeměpis	312
5.7	Umění a kultura	329
5.7.1	Hudební výchova – 1. stupeň	331
5.7.2	Hudební výchova – 2. stupeň	342
5.7.3	Výtvarná výchova – 1. stupeň	353
5.7.4	Výtvarná výchova – 2. stupeň	364
5.8	Člověk a zdraví.....	377
5.8.1	Tělesná výchova – 1. stupeň.....	379
5.8.2	Tělesná výchova – 2. stupeň.....	398
5.8.3	Výchova ke zdraví.....	421
5.9	Člověk a svět práce	440
5.9.1	Pracovní činnosti – 1. stupeň.....	441
5.9.2	Pracovní činnosti – 2. stupeň.....	452
6	Hodnocení výsledků vzdělávání žáků	468
6.1	Pravidla pro hodnocení žáků	468
6.2	Kritéria hodnocení výsledků vzdělávání žáků.....	469

6.2.1	Hodnocení chování.....	473
6.2.2	Postup do dalšího ročníku	474
6.2.3	Slovní hodnocení.....	475
6.2.4	Získávání podkladů pro hodnocení	476
6.2.5	Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	480
6.2.6	Hodnocení žáků ve speciálních třídách:	483
6.2.7	Hodnocení nadaných dětí, žáků a studentů	484

1 Identifikační údaje

Název školního vzdělávacího programu

ŽIVOT PRO ŠKOLU – ŠKOLA PRO ŽIVOT

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ZÁKLADNÍ ŠKOLY MŠENO,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE, SE SÍDLEM BOLESLAVSKÁ 360,
PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ ZPRACOVANÝ PODLE RVP ZV

Údaje o škole

Název školy:

Základní škola Mšeno, příspěvková organizace

Adresa školy:

Boleslavská 360, 277 35 Mšeno

IČO: 67799400

IZO: 102286060

RED-IZO: 600047695

Ředitel školy: Mgr. Jiřina Trunková

Zástupce ředitele: Mgr. Hana Nečasová

Koordinátor ŠVP: Ing. Štefan Dvorščík

Kontakty:

telefon: 315 693 140, 724 133 561

fax: 315 693 140

e-mail: zs.mseno@seznam.cz

www stránky: www.zsmseno.cz

Zřizovatel:

Město Mšeno

nám. Míru 1

Mšeno, 277 35

tel. 315 693 121

e-mail: mu@mestomseno.cz

www stránky: www.mestomseno.cz

Platnost dokumentu:

Pedagogická rada projednala dne: 26. 8. 2021

Školská rada se kladně vyjádřila dne: 31. 8. 2021

Platnost dokumentu od 1. 9. 2021 ve znění RVP ZV 2021

Mgr. Jiřina Trunková
ředitelka

2 Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy

Základní škola Mšeno, příspěvková organizace je škola plně organizovaná, poskytuje vzdělání od 1. do 9. ročníku. Na prvním i druhém stupni se zpravidla střídají ročníky po jedné až dvou třídách. Kapacita školy je 360 žáků. Škola se řadí svým počtem žáků mezi středně velké školy.

K dispozici je 20 učeben, část z nich tvoří učebny odborné – odpovídající svým vybavením předmětu, který se zde vyučuje. Kmenové univerzální učebny jsou na 1. i na 2. stupni. Také pracovní školní družiny, která má 3 oddělení, mají velmi kvalitní materiální zázemí. Počítačová síť, obsahující cca 110 počítačů, umožňuje žákům přístup na internet v každé učebně. Rodiče mají možnost komunikovat se školou prostřednictvím webových stránek a školního informačního systému ŠkolaOnLine. Škola má k dispozici moderní sportovní hřiště, jednu tělocvičnu, k výuce tělesné výchovy slouží i slavnostní sál.

K uložení pomůcek a pro přípravnou práci učitelů slouží kabinety, které jsou zvláště pro 1. stupeň, na druhém stupni má svůj kabinet zpravidla každý předmět. Jsou vybaveny zařízením, které se postupně modernizuje. K dalšímu studiu a využití volného času mohou žáci i učitelé využívat informační centrum v učebnách PC. K rekreačním účelům slouží mimo dobu vyučování chodby, tělocvična a školní hřiště. Pro hromadná setkávání slouží slavnostní sál školy. Prostory školní družiny jsou funkčně vybaveny tak, aby pomáhaly naplnit obsah zájmového vzdělávání dětí. Dále provozujeme také odpolední volnočasové aktivity. K odkládání oděvu a obuvi má každý žák k dispozici prostor šaten v suterénu školy, od třetí třídy svou skříňku, učitelé pak místo v šatně učitelů. K převlékání před hodinami tělesné výchovy jsou v rozvrhu vyhrazeny učebny. Sociální zařízení odpovídá počtu i složení žáků. K ošetření úrazu je určena kancelář sekretářky školy.

2.2 Umístění školy

Základní školu tvoří jedna budova s přilehlým školním hřištěm za budovou a parkem před budovou. Jedná se o budovu s mnohaletou školní tradicí.

Škola je umístěna na okraji města nebo obce. Celý školní areál leží ve městě Mšeně. Okolí školy – park před školou a hřiště za budovou školy – poskytují dobré možnosti pro činnost školní družiny i pro tělesnou výchovu. Budova základní školy je postavena sice při hlavní silnici, ale situována v klidné části parku a s dobrou dostupností hromadné dopravy z okolních obcí. Budova školy je tvořena hlavními učebnami, tělocvičnou, slavnostním sálem a školní kuchyní s jídelnou. Školní kuchyně a jídelna procházejí postupnou rekonstrukcí tak, aby splňovaly přísné hygienické normy. Prostory pro pracovníky školy jsou vybaveny účelným zařízením.

2.3 Charakteristika žáků

Převážná většina žáků jsou děti ze spádových okolních obcí. Žáci obvykle docházejí z blízkého okolí (spádové oblasti). Pro přepravu do školy nejčastěji cestují automobily rodičů, pěšky, školními autobusy. Školu navštěvuje 0 – 5 % žáků cizích státních příslušníků. V posledních letech vzděláváme i děti cizích státních příslušníků. Máme dobré zkušenosti s integrací dětí se SVP, ale i dětí s jinými zdravotními potížemi. Pozornost věnujeme i žákům nadaným.

2.4 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří ředitelka školy, zástupkyně ředitelky školy, cca 20 učitelů na 1. a 2. stupni a 2 vychovatelky školní družiny a 4 asistenti pedagoga. Sbor je smíšený, s převahou žen, věkově je pestrý – od mladých spolupracovníků až po zkušené kolegy. Někteří si požadované vzdělání dokončují formou magisterského studia. Škole chybí kvalifikovaní vyučující cizích jazyků. Škola nabízí odbornou pomoc žákům prostřednictvím výchovného poradce – poradce pro volbu povolání, metodika prevence, speciálního pedagoga, koordinátora environmentální výchovy a koordinátora ICT. Pracovníci školy usilují o neustálý odborný a profesní růst.

2.5 Podmínky školy

Uspořádání školy je úplné. Škola má k dispozici školní družiny nebo školní klub. Žáci mají k dispozici zařízení školního stravování. Stravovací zařízení se nachází v budově školy. Bezbariérový přístup není prozatím zajištěn.

Žákům je zajištěno zdravé prostředí učeben a ostatních prostor školy podle platných norem. Režim vyučování je standardní, vyhovuje žákům, rodičům i personálu. Každá odborná učebna má svůj řád, jehož dodržování omezuje vznik situací, které by mohly ohrozit zdraví žáků, pedagogů, eventuálně ničení majetku. Školní řád svými opatřeními chrání zdraví a bezpečnost žáků při veškerém dění spjatém se školou. Odbornou první pomoc jsou schopni poskytnout zaměstnanci, kteří prošli kurzem Červeného kříže. Žáci mají zajištěn vhodný pitný i stravovací režim prostřednictvím školního kiosku a nápojového automatu. Učebnice, didaktické pomůcky, informační a komunikační technika a další pomůcky jsou průběžně doplňovány a nahrazovány modernějšími. Školní kuchyně a jídelna procházejí postupnou rekonstrukcí tak, aby splňovaly přísné hygienické normy. Prostory pro pracovníky školy jsou vybaveny účelným zařízením.

Žákům je zajištěno zdravé prostředí učeben a ostatních prostor školy podle platných norem. Režim vyučování je standardní, vyhovuje žákům, rodičům i personálu. Každá odborná učebna má svůj řád, jehož dodržování omezuje vznik situací, které by mohly ohrozit zdraví žáků, pedagogů, eventuálně ničení majetku. Školní řád svými opatřeními chrání zdraví a bezpečnost žáků při veškerém dění spjatém se školou. Odbornou první pomoc jsou schopni poskytnout zaměstnanci, kteří prošli kurzem Červeného kříže. Žáci mají zajištěn vhodný pitný i stravovací režim prostřednictvím školního kiosku a nápojového automatu.

V době přestávek mohou žáci využívat všech prostor školy, odpočinkové kouty na chodbách, prostor na sále, tělocvičnu a v případě vhodného počasí i prostor školního hřiště – a to vždy po dohodě a pod dohledem určeného pracovníka.

Velkou pozornost věnujeme integraci žáků se specifickými poruchami učení a chování. Především žáci 1. – 5. ročníku navštěvují předmět speciální pedagogické péče pro nápravu poruch učení, všichni dle potřeby pracují podle individuálního vzdělávacího plánu.

Všichni pracovníci školy se snaží o vytváření příznivého klimatu ve škole na základě otevřenosti a partnerství v komunikaci, úcty, tolerance, uznání, empatie a spolupráce. Vzdělávání je propojené se skutečným životem. Škola v maximální možné míře usiluje o ochranu žáků před násilím, šikanou a dalšími sociálně patologickými jevy.

2.6 Školní družina

Činnost školní družiny jako prvku zájmového vzdělávání je propojena ve velké míře s prací žáků při vyučování. Vychovatelé se seznámili s cíli školního vzdělávacího programu

a aktivně se v rámci jednotlivých pracovních skupin zapojili do úprav tohoto programu. K propojování dochází zejména při realizaci projektového vyučování. Činnost školní družiny se řídí vlastním Školní vzdělávacím programem pro školní družinu č. j. 300/2020.

2.7 Zotavovací pobyty žáků ve zdravotně příznivém prostředí

Do ročních plánů činnosti jednotlivých ročníků jsou zapracovány společné zotavovací pobyty žáků, přednostně vždy celého ročníku, ve zdravotně příznivém prostředí. Tyto výjezdy jsou realizovány podle vnitřní směrnice školy a jejich cílem je naplnění těch očekávaných výstupů jednotlivých vzdělávacích oblastí, které je přirozené realizovat ve volné přírodě. Jde například o různá pozorování a určování přírodnin, topografické měření apod.

2.8 Zájmové kroužky

Škola nabízí jako doplňkovou činnost volnočasové aktivity pro žáky v rámci činnosti cca 20 kroužků se zaměřením sportovním, výtvarným, hudebním.

2.9 Poskytování poradenských služeb ve škole

Poradenské služby zajišťuje Školské poradenské pracoviště, speciální pedagog školy ve spolupráci s metodikem prevence, vedením školy, třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky.

Zaměření poradenských služeb:

- Poradenství žákům v oblasti učebních postupů, stylů a strategií, poradenství rodičům žáka ve výchově a vzdělávání,
- poradenství při školní neúspěšnosti, postupy řešení neprospěchu a podpora žáků ve zlepšení, prevence neúspěchu,
- poradenství při řešení a prevenci sociálně patologických jevů – rodině a žákovi, postupy řešení ve spolupráci výchovného poradce a pedagogických pracovníků,
- poradenství v obtížných životních situacích žákům, rodičům v souvislosti s výchovou dětí,
- kariérové poradenství, volba školy,
- poradenství při integraci žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně žáků s odlišného kulturního prostředí a žáků se sociálním znevýhodněním,
- poradenství ke vzdělávání mimořádně nadaných žáků,
- metodická podpora učitelů v psychologických a speciálně pedagogických dovednostech při pedagogické práci s žáky,
- poskytování informací o dalších službách poradenských zařízení a spolupráce s dalšími odbornými institucemi.

Výchovný poradce realizuje konzultační hodiny pro rodiče podle individuální potřeby žáků a rodičů.

Kariérové poradenství

Výchovný poradce poskytuje kariérové poradenství žákům a rodičům žáků, ve spolupráci s třídním učitelem a vedením školy zajišťuje organizaci přihlašování a přestupu k dalšímu vzdělávání. Ve vzdělávací oblasti „Člověk a svět práce“ probíhá rozvoj žáků vzhledem k jejich profesnímu zaměření, sebepoznání, orientaci ve světě práce. Ve spolupráci s poradenskými zařízeními je vytvářena nabídka diagnostiky k zaměření žáka vzhledem k dalšímu vzdělávání a povolání, k dispozici žákům jsou informační materiály o středním školství a trhu práce.

Prevence sociálně patologických jevů

Metodik prevence vytváří ve spolupráci s pedagogickým týmem „Minimální preventivní program“ pro daný školní rok. Koordinuje jeho realizaci. Součástí prevence jsou metody výuky - otevřený dialog a vstřícný vztah učitele a žáka, intenzivní komunikace s rodiči atd. Prevence probíhá i v rámci výuky jednotlivých vzdělávacích oblastí i při realizaci průřezových témat.

Metodik a výchovný poradce jsou v kontaktu s oddělením péče o dítě příslušných úřadů a kurátory pro děti a mládež a sdruženími poskytujícími služby v této oblasti. Škola monitoruje rizika sociálně patologických jevů a při varovných signálech koordinuje postup výchovný poradce, svolává setkání s rodiči, konzultace s žáky a nabízí podporu a poradenství. Škola spolupracuje s dalšími organizacemi v oblasti prevence sociálně patologických jevů, využívá vybrané programy. Do oblasti prevence jsou zapojeni žáci prostřednictvím žákovského školního parlamentu.

Psychologická péče

Na třídní učitele a výchovného poradce školy se mohou žáci kdykoli ve škole obrátit a požádat ho o konzultaci a podporu v obtížných psychosociálních situacích. Výchovný poradce školy pomáhá s řešením konfliktů mezi žáky, podporuje optimální komunikaci mezi rodiči, učiteli a žáky (mediace). Podporuje rozvoj pozitivních vztahů a řešení konfliktů v rámci třídy. Nabízí individuální pohovory rodičům v případě psychosociální krize v souvislosti s výchovou, péčí o děti, vztahem mezi rodičem a dítětem. Poskytuje konzultace a podporu učitelům v práci s žákem s potížemi v učení, v chování, v sebepojetí, ve vztahu k učiteli, k druhým lidem. Podává informace o dalších subjektech zajišťujících psychologickou a sociální péči.

2.10 Řízení a organizace výuky

Chceme být školou přístupnou všem.

Chceme:

- žákům nabídnout příjemné a kamarádské prostředí, ve kterém by se mohli svobodně a bezpečně rozvíjet
- aby poznatky zůstali žákům nejen v hlavách, ale i v srdcích po celý život.
- aby myšlenka na školu vzbuzovala v našich žácích příjemné pocity, aby sem rádi každé ráno přicházeli a až budou odcházet, aby se sem rádi vraceli
- aby do života odešli nejen se znalostmi, ale také jako lidé se sebeúctou a zdravou sebedůvěrou
- aby měli rádi lidi bez rozdílu a dokázali pomoci potřebným
- aby pochopili hodnoty lidské důstojnosti
- aby uměli naslouchat a vytvářeli si svůj vlastní názor a dokázali ho vyjádřit, ale také vyslechnout jiný a přijmout ho

- aby pochopili, že k životu jsou nutná nejen práva, ale i povinnosti
- aby se uplatnili v životě a dokázali se vyrovnat s případnými neúspěchy
- aby se dokázali dobře rozhodnout a zodpovídat sami za sebe

Ročníkové řízení a plánování

V organizaci vyučování je za základní jednotku považován ročník. Vzdělávací témata jsou plánována vždy společně pro celý ročník, na principu horizontálního propojení tříd v jednotlivých ročnících. Jiný režim je v dělených předmětech, kde platí dle Pravidel zařazování žáků do jednotlivých tříd a skupin pro Základní školu Mšeno následující:

- kritériem zařazování žáků do prvních ročníků jsou doporučení předškolního zařízení, kam děti chodily, dále bydliště v jedné obci, abecední seznam,
- kritériem pro zařazování žáků na hodiny tělesné výchovy a hodiny pracovních činností je pohlaví, žáky dělíme na skupiny chlapecké a dívčí,
- kritériem pro zařazování žáků do skupin cizího jazyka je abecední seznam žáků,
- kritériem pro zařazování žáků do volitelných předmětů je výběr žáků na základě dotazníku,
- kritériem pro přeřazování žáků mezi jednotlivými třídami jednoho ročníku je stanoveno takto: O přeřazení rozhodne na žádost zákonných zástupců ředitel školy, a to pouze v odůvodněných výjimečných případech (zdravotní problémy, psychické problémy žáka).

Vyšší jednotkou je celá škola, kde vyučovací proces probíhá na principu vertikálního propojení ročníků. Třída je chápána jako intimní prostředí pro žáky, a to v míře, jakou podle věku potřebují.

Cílem je větší efektivita vzdělávacího procesu, využití potenciálu spolupráce žáků v ročníku a mezi ročníky, intenzivnější spolupráce pedagogů, účelná diferenciací a individualizace vyučovacího procesu.

Řízení a koordinace práce učitelů

Učitelé v ročníku společně plánují vyučovací proces a koordinují výuku jednotlivých vzdělávacích oblastí tak, aby výuka tvořila smysluplný celek. Učitelé společně připravují celoroční plán výuky, který je konkretizován do týdenních plánů. Připravují a realizují ročníkové projekty.

V rámci celé školy učitelé spolupracují na přípravě celoročního celoškolského projektu a promýšlejí vertikální propojení celé školy. Týmová setkání všech učitelů probíhají formou aktivních dílen jednou za měsíc.

V práci učitelů jsou podporovány aktivity tzv. vzájemných hospitací, které mají vnést do pedagogického procesu tvořivý přístup a prvky sebereflexe.

Řízení a koordinace práce žáků

Jak již bylo zmíněno, základním plánovacím obdobím činnosti žáků je týden. V rámci každého týdne musejí být do aktivit žáků zařazeny takové cíle a činnosti, které vedou k rozvíjení klíčových kompetencí žáků přiměřeně věku.

Při společných činnostech ročníků jsou zařazovány ročníkové semináře. V úvodu probíhá motivace žáků k činnosti, ujasnění zásad práce i s důrazem na bezpečnost žáků, stanovení pracovních postupů, výběr témat a možných souvislostí a v neposlední řadě stanovování forem výstupů. Závěrem proběhne seznámení se s výstupy, závěry a celkové zhodnocení daných činností se zařazením prvků sebehodnocení.

Do výuky je nejčastěji zařazována práce dětí ve skupinách. Práce ve skupinách má charakter kooperativního učení, projektového vyučování. V této části pracují žáci víceméně samostatně. Spolupráce, učení se jeden od druhého, zvyšuje efektivitu vzdělávání. Přínosem je vytváření různých skupin podle vzdělávacích potřeb žáka.

V rámci vybraných témat nebo projektů může být práce žáků plánována společně pro více ročníků (například pomocníci u „prvňáčků“, zpravodajové o dění ve vyšších ročnících, případně společná práce na projektu, jehož výstupy jsou tvořeny výsledky dílčích úkolů, na kterých spolupracují žáci různých ročníků).

2.11 Spolupráce s institucemi

Škola spolupracuje s málotřídními školami v okolí (ZŠ Řepín, Nebužely, Mělnické Vtelně), poradenskými zařízeními (pedagogicko-psychologické poradny – především Mělník a Mladá Boleslav, středisky výchovné péče, speciálně-pedagogickými centry), s lékařskými pracovišti (pediatři, psychiatři a další odborníci), s mateřskými školami (MŠ Mšeno), s dalšími organizacemi ve městě (Domov seniorů, Městský úřad Mšeno, Sokol...).

V oblasti environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty spolupracuje škola ekologickým sdružením v Kladně a Správou CHKO Kokořínsko. V oblasti kulturní s místní městskou knihovnou, muzeem v Mělníku. V oblasti sportu se Sokolem Mšeno.

O aktuálním dění škola informuje veřejnost prostřednictvím místních Mšenských novin, nebo regionálního tisku.

2.12 Spolupráce s rodiči

V současné době navštěvuje školu cca 320 žáků. Rozbory výsledků přijímacích řízení za několik posledních roků ukazují, že asi 60% absolventů odchází na střední školy s maturitní zkouškou. Zájem rodičů o dění ve škole signalizuje dobré zázemí žáků v rodinách a podporu školní práce. Škola spolupracuje s rodiči prostřednictvím Sdružení rodičů a přátel Základní školy Mšeno, které se schází nejméně dvakrát ve školním roce. Konzultace se uskutečňují v konzultačních hodinách, nebo prostřednictvím třídních schůzek. Každý z rodičů má možnost chování, prospěch, event. problémy svého dítěte konzultovat s učiteli kdykoli v jejich konzultačních hodinách. Zřízením školské rady (od 1. 6. 2005) přibyl další prostor pro pozitivní vývoj školy. Rodiče dostávají informace o výsledcích vzdělávání především prostřednictvím žákovských knížek, dále internetové žákovské knížky, další informace o škole a aktuálních akcích mohou získat na webových stránkách školy.

2.13 Dlouhodobé projekty

Mezi stěžejní dlouhodobé projekty patří prevence sociálně patologických jevů. Jejím garantem je metodik prevence. Dalším projektem je zavádění nových technologií do výuky. Garantem je koordinátor a metodik ICT.

Školní projekty dotvářejí obsah vzdělávacího procesu ročníků i celé školy. Zařazované formy projektů jsou: ročníkové a celoškolní. Příprava, realizace, výstupy a evaluace projektů zvyšují efektivitu vyučovacího procesu, motivují žáky a podporují spolupráci všech pedagogů a žáků i ostatních subjektů ve městě a okolí.

Téma projektů volí vyučující podle věkových skupin, podle náplně učiva nebo reagují na aktuální dění ve společnosti.

Celoškolní projekty:

- seznamovacího typu – společné úkoly na začátku školního roku, heterogenní skupiny žáků
- projekty s aktuální tematikou

Pořádáme také kulturně-vzdělávací akce, ozdravné nebo sportovně zaměřené pobyty, kulturně-historické exkurze, spolupracujeme se ZOO Praha atd. Třídní kolektivy vyjíždějí na řadu tematických exkurzí, školy v přírodě, pracují na projektech zaměřených na posílení kolektivu.

2.14 Mezinárodní spolupráce

V otázce mezinárodní spolupráce není naše škola zatím zcela vyhraněna. Hledáme vhodnou zahraniční školu pro spolupráci.

3 Charakteristika ŠVP

3.1 Zaměření školy

ŠVP vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí RVP ZV a z koncepce, která vznikla dvouletou snahou o inovaci pedagogického procesu a klimatu školy, analýzou vlastních možností a schopností pedagogického sboru, požadavků rodičů a návazáním na tradice školy. Aktuální verze ŠVP č.j. 2...35/2021 vychází z předchozích ŠVP č.j. 235/2017, č.j. 179/2016 a č.j. 394/2007 ve znění pozdějších dodatků a jsou v něm implementovány průběžně úpravy RVP ZV. Opatřením ministra školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se změnil Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, č.j. MSMT-40117/2020-4 doznal náš ŠVP výrazných změn ve vzdělávací oblasti Informatika a rozšíření o digitální kompetence.

Název ŽIVOT PRO ŠKOLU – ŠKOLA PRO ŽIVOT vyjadřuje základní myšlenku programu – otevřenost školy všem dětem, rodičům, veřejnosti – obsahem vzdělávání, demokratickými principy, chápáním žáka jako individuální osobnosti, diferencovaným přístupem, společnými prožitky.

Základní vzdělávání musí být užitečnou službou občanům a má reflektovat i jejich očekávání a individuální potřeby. Takového cíle nelze dosáhnout, aniž by se změnilo tradiční chápání školy, posláním školy v takovém případě nemůže být pouhé zprostředkování sumy vědomostí a zkoušení žáků z faktografických přehledů.

V našem pojetí je škola místem, které žáky motivuje a podporuje k aktivnímu učení se. A to nikoli encyklopedickým vědomostem, ale pro život důležitým kompetencím učit se, řešit problémy a sociálním dovednostem. Charakter práce pak má v dětech mimo jiné podporovat pocit bezpečí, možnost pozitivního prožívání, získání zdravého sebevědomí, rozvíjení kritického myšlení a schopnost sebehodnocení.

Takto formulovaný obecný koncepční záměr školního vzdělávacího programu vychází z přesvědčení, že kvalita vzdělávací služby školy nemá být primárně posuzována podle tradičně chápáných tzv. vzdělávacích výsledků.

Naší prvořadou ambicí je proměnit školu v prostředí, kde se dětem s velmi různorodými vzdělávacími potřebami dostává nejen kvalitní a kvalifikované vzdělávací péče, ale kde se současně cítí bezpečně a spokojeně. Připojujeme se ke vzdělávacím trendům v Evropě a chceme rozvíjet u žáků kompetence, které jsou nezbytné pro život v Evropě v 21. století.

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti

- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci
- pomáhat žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Školní vzdělávací program jednoznačně směřuje k naplňování klíčových kompetencí žáků. Učitel je nenápadným režisérem při kooperativní práci. Pedagog musí být dovedným organizátorem i vyučujícím, musí umět plánovat. Práce pedagoga předpokládá tedy jisté manažerské schopnosti (jinak řečeno – musí být kompetentní).

K tomu, aby škola zajistila rozvoj klíčových kompetencí žáků, uplatňuje tyto společné postupy:

- Využívání různých zdrojů informací, kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, digitální např.
  - učitelé učí žáky pracovat s různými zdroji informací (tištěnými, elektronickými, apod.)
  - žáci mají k dispozici školní knihovnu a mohou využívat školní počítače s připojením na internet i mimo výuku.
- Využívání nových vyučovacích metod a organizačních forem výuky, při kterých jsou vytvářeny vhodné podmínky pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků (moderní pedagogické trendy, skupinová práce, dialog, projekty, integrace výukových oblastí atd.), kompetence komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní např.:
  - škola organizuje tematicky zaměřené projekty a exkurze, kde si žáci ověřují využitelnost školních poznatků v praxi.
- Spolupráce s rodiči a dalšími institucemi – školská rada, (komunitní skupinové aktivity, obec, fakulty, pedagogicko-psychologická poradna, občanská sdružení atd.),
- kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní např.:
  - žáci se účastní veřejných odborných i kulturních akcí, na kterých aktivně vystupují se svými příspěvky.
- Proměna klimatu školy (tvůrčí, partnerská komunikace mezi učitelem a žákem, týmová práce, bezpečnost, tolerance k odlišnostem, školní parlament), kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní

Strategie naplňování klíčových kompetencí

V celkovém pojetí vzdělávání na naší škole jsou převážně uplatňovány takové formy a metody práce s žáky, aby docházelo k rozvoji osobnosti jako celku, tudíž i kombinovaně

k rozvoji všech klíčových kompetencí. Naplňování jednotlivých klíčových kompetencí ve vzdělávacím procesu žáků je možno izolovaně popsat následujícím způsobem.

Kompetence k řešení problémů rozvíjíme zejména učením v souvislostech, to znamená, že neučíme izolovaná data jednotlivých oborů, ale u dětí vytváříme ucelený obraz světa. Žákům jsou předkládány takové úkoly, jejichž řešení vyžaduje znalosti z více oborů lidské činnosti resp. vzdělávacích oblastí a tudíž i více přístupů k řešení. Tyto kompetence rozvíjíme také využíváním co největšího množství zdrojů informací – prací s knihou, internetem, praktickými pokusy, vlastním výzkumem žáků.

Kompetence k učení rozvíjíme individuálně podle dané situace u každého žáka. Hlavními strategiemi jsou kooperativní učení, práce s chybou a rozvoj sebehodnocení žáků.

Kompetence komunikativní rozvíjíme vytvářením dostatečného prostoru pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování, v komunitních kruzích, při zpracovávání školních projektů z nejrůznějších oblastí a jejich výstupů.

Kompetence sociální a personální budujeme formami sociálního učení. Snažíme se děti zapojit do organizace činnosti školy (školní parlament a třídní i ročníkové komunitní kruhy). V rámci skupinového vyučování žáci přejímají různé role.

Kompetence občanské rozvíjíme hlavně učením sociálním, metodami sebepoznávání a seznamování žáků s jejich právy, odpovědností a povinnostmi. Žáci jsou vedeni k tomu, aby respektovali národní, kulturní a historické tradice. Mimo jiné k tomuto je využívána spolupráce se školami v zahraničí.

Kompetence pracovní u žáků rozvíjíme opět formou projektové činnosti, skupinové a individuální práce. Důležitou cestou k uvědomění si důležitosti znalosti pracovních postupů a dovednosti používat pracovní nástroje v nejširším smyslu je hodnocení a sebehodnocení všech činností, které žáci provádějí.

Kompetence digitální u žáků rozvíjíme především praktickým nácvikem a tvorbou obsahů pomocí digitálních nástrojů, a to při projektové činnosti, skupinové a individuální práce. Žáci získávají návyky a postoje související s používáním digitálních technologií k smysluplné, tvořivé a bezpečné práci, při učení i při svém zapojení do společenského života.

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními se řídí Zákonem č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů, s novelou školského zákona č. 82/2015 Sb. a Vyhláškou č. 27/2016 Sb., vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP. PLPP a IVP zpracovává škola.

Žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními mají právo na vzdělání, které odpovídá jejich potřebám a možnostem (přiměřený obsah, vhodné formy a metody práce), na vytváření podmínek pro takové vzdělávání, poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení, bezplatné užívání speciálních učebnic a didaktických a kompenzačních pomůcek, asistenta pedagoga a další podpůrná opatření. Pro tyto žáky vytváříme co možná nejméně omezující prostředí. Spolupracujeme s dalšími odborníky a umožňujeme žákům dle individuální potřeby specializovanou péči. Škola je otevřená žákům se speciálními vzdělávacími potřebami i žákům nadaným. Speciální pedagog ve spolupráci s třídním učitelem zjišťuje vzdělávací potřeby žáků a ve spolupráci s poradenským zařízením zajišťuje odbornou diagnostiku. Před zahájením poskytování podpůrných opatření prvního stupně škola zpracuje plán pedagogické podpory žáka.

Plán pedagogické podpory PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

Školní poradenské pracoviště naší školy je tvořeno výchovným poradcem, který zároveň koordinuje jeho činnost, dále školními speciálními pedagogy a školním psychologem, který na naší škole pracuje dva dny v týdnu. Výchovný poradce je pedagogickým pracovníkem, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením.

Škola poskytuje podpůrná opatření dle Vyhlášky č. 27/2016 sb., a to bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a udělení písemného souhlasu zákonného zástupce žáka. Např. třídní učitel a další pedagogičtí pracovníci, ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka, vytváří a realizují individuální vzdělávací plán (IVP). Struktura IVP vychází z platné právní úpravy - Vyhláška č. 27/ 2016 Sb.

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah nebo nahradit celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru jiným tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima. V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. a 9. ročník, bude na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory školního poradenského pracoviště a metodická podpora na Metodickém portále RVP.CZ.

Na základě vyšetření doporučení jsou pak tito žáci zařazováni do reedukační péče. Reedukace specifických poruch probíhá v malých skupinách. Při hodnocení výsledků vzdělávání přihlížíme ke stupni a druhu specifické poruchy.

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky
- u mladších žáků využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka
- podpora poskytovaná v součinnosti asistenta pedagoga

c) zařazení předmětů pedagogická intervence tj. vzdělávání žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními ve vyučovacích předmětech, v nichž je třeba zlepšit jeho výsledky učení, případně kompenzovat nedostatečnou domácí přípravu na výuku.

Pro pedagogy dlouhodobá a cílená strategie v tomto smyslu znamená u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami:

- chápat specifické vzdělávání jako právo a nikoli možnost,
- je-li to stanoveno nebo v případě potřeby vypracovávat a naplňovat individuální vzdělávací plán (IVP), podpůrná opatření
- jasně definovat konkretizované cíle vzdělávání,
- umožňovat žákům participovat na formulování cílů vzdělávání (jako předpoklad pro sebehodnocení)
- využívat alternativní pomůcky a učebnice,
- zdůrazňovat oceněním a pochvalou pokrok,
- neupoutávat příliš zvláštní pozornost,
- nečinít nepodložené či ukvapené závěry,
- upřednostňovat kooperativní učení,
- upřednostňovat učení se navzájem
- dodržovat určitý sled a rozsah činností v jeho posloupnosti i průběhu,
- nesrovnávat při hodnocení žáky mezi sebou (zásada obecně platná)
- poskytovat podporující komunikaci (dostatek podnětů i pozornosti),
- být empatický k pocitům žáků,
- často žáky oceňovat a chválit,
- poskytovat dostatečnou zpětnou vazbu,
- posilovat sebeúctu žáků,
- povzbuzovat a posilovat žáky, aby si stavěli náročnější cíle,
- vytvářet čas a prostor pro odstraňování předsudků.

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole zařazeny podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory tyto předměty speciálně pedagogické péče: logopedická intervence pro žáky se závažnými poruchami řeči, ergoterapie pro žáky s tělesným postižením a práce s počítačem pro žáky s tělesným postižením. Vzdělávací obsah těchto předmětů přizpůsobujeme vzdělávacím možnostem a předpokladům žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními v rámci IVP.

3.4 Výuka žáků nadaných a mimořádně nadaných

Péče o nadané žáky se řídí Zákonem č. 561/2005 Sb, školský zákon a Vyhláškou č. 27/2016 Sb., § 27.

Škola vyhledává a rozvíjí talent a mimořádné nadání žáků. Při zjišťování mimořádného nadání žáků spolupracuje se školským poradenským zařízením a na základě závěrů odborného vyšetření sestavuje a realizuje IVP (§28) se strukturou dle právní úpravy. Mimořádně nadaní žáci mohou být přeřazeni do vyššího ročníku na základě komisionální zkoušky.

Školní poradenské pracoviště naší školy je tvořeno výchovným poradcem, který zároveň koordinuje jeho činnost, dále školním speciálním pedagogem. Péče o nadané a mimořádně nadané žáky je koordinována školským poradenským pracovištěm.

Při vzdělávání nadaných či mimořádně nadaných žáků naší školy se pedagogové vzdělávají v této problematice v rámci jejich DVPP.

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavní IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.

V rámci výuky je zařazována práce v diferencovaných skupinách podle nadání žáka. Pro nadaného žáka učitel připravuje a zadává školní práci, která odpovídá a rozvíjí úroveň jeho dovedností v oblasti jeho nadání. Nadaní žáci mohou individuálně nebo skupinově navštěvovat vybrané bloky výuky ve vyšším ročníku. Případně jsou vytvářeny skupiny žáků s talentem pro určitou výukovou oblast napříč ročníku. Škola se snaží mimořádně nadaným studentům vytvářet příznivé sociální, emociální a pracovní klima.

specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků jakými jsou například:

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce;
- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech;
- specializované třídy pro vzdělávání mimořádně nadaných žáků;
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole;
- občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka;
- obohacování vzdělávacího obsahu;
- zadávání specifických úkolů, projektů;
- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol;
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit.

3.5 Začlenění průřezových témat

V průběhu studia jsou žáci průběžně seznamováni s průřezovými tématy ve všech předmětech.

- Osobnostní a sociální výchova (OSV)
- Výchova demokratického občana (VDO)
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)
- Multikulturní výchova (MKV)
- Enviromentální výchova (ENV)
- Mediální výchova (MEV)

Zařazení jednotlivých tematických okruhů průřezových témat je vždy součástí charakteristiky vzdělávací oblasti a jednotlivá témata jsou uvedena v tabulkách vyučovacích předmětů.

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Abychom této možnosti využili co možná nejlépe, nevytváříme pro průřezová témata samostatné vyučovací předměty, ale integrujeme je do jiných vyučovacích předmětů a realizujeme jejich obsah formou projektů, ve kterých musí žáci používat znalosti a dovednosti z různých vzdělávacích oborů.

Strategie při realizaci průřezových témat

- řešení daných situací
- simulace reálného života
- zpracovávání a řešení problémů
- ověřování hypotéz a modelové situace
- argumentace
- dialog
- diskuse na téma
- prezentace
- dotazníková řešení
- projekty
- práce s chybou - detekce, identifikace a korekce
- referáty
- příprava a dramatizace situací

Pro lepší orientaci uvádíme ještě přehled všech průřezových témat a jejich tematických okruhů:

3.5.1 Osobnostní a sociální výchova

Tematické okruhy osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj. Pro jejich realizaci je užitečné zařazovat do výuky ta témata, která reflektují aktuální potřeby žáků, popřípadě vycházejí ze vzájemné domluvy s nimi. Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací a příslušných diskusí.

Vzhledem k tomu, že se jedná o živá setkání dotýkající se osobní existence, je třeba počítat s tím, že na různé věci budou mít žáci různé názory, že se může objevit odmítání témat či technik, ostych, případně, že některé hry tzv. "nevyjdou". Právě tyto okamžiky však bývají v Osobnostní a sociální výchově velmi užitečné, neboť nabízejí příležitost k přemýšlení o tom, co se děje. Většina témat tohoto průřezového tématu je pokryto v samostatném předmětu Etická výchova v 6. ročníku.

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah k sobě samému; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení

Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládnutí stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění/relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích

Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti dotahovat nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

Poznávání lidí – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy – vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení

konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresí a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci

Kooperace a kompetice – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí, problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

Hodnoty, postoje, praktická etika – analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne.

Začlenění tematických okruhů OSV do jednotlivých předmětů

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
OSOBNOSTNÍ ROZVOJ									
Rozvoj schopností poznávání	Prv, M, Vv, Hv	Vv, M, Hv	Vv, M, Hv	Inf, Pří, Vv, VI, M, Hv	Inf, Pří, Vv, VI, M, Hv	Z, M, Hv, Př, Vv, Inf, F, Vkz	Z, M, Hv, Př, Vv, Nj, Inf, F, Vkz, PGaM	Z, M, Hv, Vv, F, Nj, Inf	Z, M, Vkz, Nj, Inf
Sebepoznání a sebepojetí	Tv, M, Čj, Hv	Tv, Prv, Vv, M	Tv, Prv, Vv, M	Tv, Vv	Tv, Vv	Tv, Př, Vv, F, Pč, Vko, Vkz	Vv, F, Vko, Tv	Tv, Vv, Čj, Vv, Pč	Vkz, Tv, Vv, Čj, Vko
Seberegulace a sebeorganizace	Tv, Čj, M	Tv, M	Tv, M, Prv	Tv, Pří, VI	Tv, Pří, Čj	Tv, Z, Př, M, Vkz, Inf	Tv, M, Př, Vkz, PGaM, Inf	Tv, Z, M, Ch, Vko, Vkz, Inf	Tv, Z, M, Čj, Vkz, Ch, Vko, Inf
Psychohygiena	Hv, Vv, Prv, M	Hv, Vv, Prv, M	Hv, Vv, Čj, M	Hv, Vv	Pří, Vv, M, Hv	Vkz, M	Vkz, M	Vkz, M, Př	Vkz, M
Kreativita	Vv, Hv, Pč	Vv, Hv, Pč, M, Čj	Vv, Hv, Pč, M	Inf, M, Vv, Hv, Pč	Inf, M, Vv, Hv, Pč	Z, M, D, F, Př, Vv, Hv, Pč, Inf	M, Vv, Inf, F, Pč, Hv, PGaM	Z, M, Vv, F, Pč, Vv, Hv, Inf	Z, M, Vkz, Pč, Vv, Inf
SOCIÁLNÍ ROZVOJ									
Poznávání lidí	Prv		Aj	Aj	Aj	Z, M, Čj, Aj, Vko, Vkz	M, Čj, Nj, Vv, Vko, Vkz	Z, M, Čj, Nj, Hv, Vko, Vkz	Z, M, Vkz, Nj, Aj
Mezilidské vztahy	M, Hv, Pč	M, Hv, Pč, Prv	Aj, Hv, M, Prv	Pří, M, VI, Pč, Hv	Pří, M, VI, Pč, Hv	Z, Čj, Hv, D, Aj, M, Vko	Z, Hv, Př, M, Čj, Vko	Z, Př, Ch, D, M, Vko, Vkz	Z, M, D, Př, Vkz, Vko
Komunikace	Tv, Hv, Pč	Čj, M, Tv, Hv, Pč	Čj, M, Tv, Hv, Pč, Vv	Aj, Čj, Tv, M, Hv, VI, Př, Pč, Inf	Aj, Čj, Tv, M, Hv, VI, Př, Pč, Inf	Tv, Z, M, Vko, Př, Vv, Inf, Pč, Čj, Hv	Tv, Z, M, Vko, Př, Vv, Inf, Pč, Čj, Hv, PGaM	Z, M, Čj, Vv, D, Hv, Pč, Inf	Z, M, Čj, Vv, Př, Ch, Vv, Pč, Vko, Inf

Tématické okruhy	1. stupeň					2. stupeň				
Kooperace a kompetice	Tv, Hv, Pč	Tv, M, Hv, Pč	Tv, M, Hv, Pč	Čj, Tv, M, Hv, Pč	Tv, M, Hv, Pč	Z, M, D, Pč, Vko, Hv, Př, Inf	Z, Pč, Př, Aj, Hv, M, Pč, Inf, Vko	Z, Vko, M, Vko, D, Vv, Hv, Pč, Př, Ch, Inf	Z, Vko, M, Vko, Aj, Nj, Pč, Př, Ch, Inf	
MORÁLNÍ ROZVOJ										
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		M	M	Inf, Př, V, M	Inf, Př, V, M	Z, M, Př, Inf, Vko	Z, M, Inf, Vko, Vko, Inf	Z, Vko, M, Ch, Vv, Vko, Inf	Z, Vko, M, Vko, Ch, Inf	
Hodnoty, postoje, praktická etika				V, Vv	V	Vko	Př, Vko, Vko, PGM	M, Ch, Vko, Vko	Z, Vko, M, Vko, D, Ch, Vv, Pč	

3.5.2 Výchova demokratického občana

Tematické okruhy průřezového tématu jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků – budoucích dospělých občanů – v životě demokratické společnosti. Při jejich realizaci je užitečné vycházet z reálných životních situací a doporučené obsahy tematických okruhů co nejvíce vztahovat k životní zkušenosti žáků.

Občanská společnost a škola – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy – žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci

Občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)

Formy participace občanů v politickém životě – volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

Začlenění tematických okruhů VDO do jednotlivých předmětů

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Občanská společnost a škola	Čj, M, Prv, Vv, Pč	Prv, Tv, Pč, M, Vv	Prv, Aj	VI, Čj	Čj	Aj, Pč, Vkz, Vko	Nj, Pč, Vko	Nj, Vkz	Nj, Vkz
Občan, občanská společnost a stát	M	M, Prv	Prv, Tv	VI, Inf, Tv	Pří, Inf, Čj, VI, Tv	D, Inf, Vko	Z, D, Aj, Inf, Vko, PGaM	Z, D, Čj, Pč, Vkz, Vko, Inf	Z, Vkz, Vko, Inf
Formy participace občanů v politickém životě				VI			Z	Z, D, Aj, Vko	Z, Př, Čj, Vko
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Tv			VI	Pří, VI	Z, D, Vv	Z, Čj, Vko	Z, D, Př, Ch, Vko	Z, Aj, Ch, D, Vko

3.5.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Tematické okruhy průřezového tématu podněcují zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Prostřednictvím tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, uvědomují si souvislosti řešení běžných situací občana s globálními problémy a možnosti utváření své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru.

Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů

Jsme Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže

Začlenění tematických okruhů EGS do jednotlivých předmětů

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Evropa a svět nás zajímá	Čj, Hv, Prv, Vv, Aj	Čj, Aj, Vv	Aj, Vv, Pč, Hv	Pč, Čj, Inf, Hv, Vv	VI, Hv, Inf, Aj, Pč, Vv	M, Hv, Čj, Aj, Př, Inf	Z, Inf, Hv, Nj, Čj, Aj, Př, Vv, PGaM	M, Hv, Př, Ch, Vv, Nj, Čj, Vko, Inf	M, Ch, Čj, Nj, Inf

Tématické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	Objevujeme Evropu a svět		Hv	M, Prv	Inf, M	VI, Inf, Čj	Z, Inf, M, Hv, Pč	Z, Inf, M, Hv, D, Pč, PGaM	M, Hv, Aj, Nj, F, Pč, Inf
Jsme Evropané		Hv		VI	VI	M, D, F, Vv	M, D, Př, Vv, F, Vko, PGaM	Z, M, D, Vko Ch, Vv Př, Vzk	Z, M, D, Aj, Ch, Vv Pč, Vko

3.5.4 Multikulturní výchova

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti. Výběr a realizace daného tematického okruhu, popř. tématu může být významně ovlivněn vzájemnou dohodou učitelů, učitelů a žáků, učitelů a rodičů apod.

Kulturní diference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě

Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžité stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, schopnost umět se vžít do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku

Multikulturalita – multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

Princip sociálního smíru a solidarity – odpovědnost a příspěvek každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení se podle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty.

Začlenění tematických okruhů MKV do jednotlivých předmětů

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Kulturní diference	Hv, Prv, Čj, Vv	Hv, Prv, Čj, Vv	Čj, Hv, Aj	Hv, Čj, Vv	VI, Čj, Vv, Aj	Čj, Aj, D, Pč, Vko, Vkz	Z, Vko, D, Vko, Aj, Nj, Hv, Pč	Z, Vko, D, Hv, Aj, Nj, Pč	Z, Pč, Vko, Vkz
Lidské vztahy	Hv, Tv	Prv, Hv, Tv, Čj, Vv	Tv, Čj, Prv, Hv, Vv, Pč	Aj, Hv, Čj, Pč, Vv, Tv, Inf	Aj, Pří, VI, Pč, Hv, Čj, Vv, Tv, Inf	Z, Inf, Aj, Hv, Vko, Vkz	Pč, Hv, Čj, Aj, Nj, Inf, D, Vko, Vkz, Z, PGaM	Z, Vko, Hv, Př, Vv, Nj, Pč, Vko, Inf	Z, Vko, Př, Vko, Inf
Etnický původ	Prv, Hv, Tv		Pč	Čj, Vv, Hv, Pč	VI, Pří, Hv, Aj, Vv	D, Vko, Vkz	Z, Vko, Pč	Z, Čj, D, Př, Aj	Z, D, Nj, Př, Vkz
Multikulturalita	Aj, Tv	Aj	Aj, Vv	Čj	Tv, Čj, Inf	D, Čj, Hv, Vko, Inf	Z, Hv, Vv, Čj, Inf, PGaM, Vkz	Z, Hv, Aj, Nj, Inf	Z, Nj, Čj, Vko, Vkz, Inf
Princip sociálního smíru a solidarity		Prv	Prv		VI, Pří	Vkz	Z, Čj, Vko	Z, D, Vko	Z, Aj, Čj, Vko, Vkz

3.5.5 Enviromentální výchova

Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí, k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

Ekosystémy – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na polích, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhá odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Základní podmínky života – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity,

její úrovně, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV); změny v krajině (krajinu dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)

Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci – instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

Začlenění tematických okruhů EV do jednotlivých předmětů

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Ekosystémy	Vv	Prv	Prv, Aj	Aj, Pří, Vv	Aj, Pří, Vv	Z, Aj, Pří, Vv	Z, Př	Z	Př, Vv, Z
Základní podmínky života	Prv, Hv	Prv, Pč	Prv	Pří, Vv	Pří, Vv	Z, Př	Př, Aj	Př, Ch, F, Pč	Př, Ch, Pč
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Čj, Prv		Prv, Pč	M, Pří, Vv, Inf	M, Pří, Vv, Inf	Z, Vko, M, Čj, Př, Vv, Inf, Pč	Z, Př, M, Vv, Inf, PGaM	Z, Vko, M, Čj, Ch, Aj, Nj, Vv, Vko, Inf	Z, Vko, M, Ch, F, Pč, Inf

Tématické okruhy	1. stupeň						2. stupeň			
Vztah člověka k prostředí	Prv, Čj, M, Hv, Pě, Vv	Tv, M, Hv, Vv, Pě	Prv, Čj, Hv, Pě, Vv	M, Pří, Vv, Čj, Tv, Hv, Pě	M, Pří, Vv, Čj, Tv, Hv, Pě	Z, Vko, D, Vkz, Hv, Př, F, Inf	Z, Vkz, M, Hv, Čj, D, Vv, Př, F, Inf, PGaM	Z, Vkz, M, Hv, D, Vv, F, Hv, Ch, Inf	Čj, Př, D, Vv, Ch, Aj, F, Nj, M, Z, Inf	

3.5.6 Mediální výchova

Mediální výchova na úrovni základního vzdělávání obsahuje základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace. Tematické okruhy mediální výchovy se člení na tematické okruhy receptivních činností a tematické okruhy produktivních činností.

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od stereotypů zobrazovaných médií jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)

Stavba mediálních sdělení – příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)

Vnímání autora mediálních sdělení – identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu

Fungování a vliv médií ve společnosti – organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních

témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti); role médií v politických změnách

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení – uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení

Práce v realizačním týmu – redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce.

Začlenění tematických okruhů MDV do jednotlivých předmětů

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Aj, Čj, Vv	Aj, Čj, Vv	Čj, Prv, Hv, Vv	Čj, M, Vv, Hv, Inf	Hv, M, Inf, Vv	Z, Vko, Př, Čj, M, Inf, Hv	Z, Inf, Př, Čj, Pč, M, Hv, PGaM	Z, Vkz, Př, Ch, M, Vko, Aj, Nj, Pč, Hv, Inf	Z, Vkz, Př, Ch, M, Vko, Aj, Nj, Pč, Čj, Inf
interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Čj				M	Z, Př, M, Vko	Z, Př, Vkz, M	Z, Vkz, Př, Ch, M, Vko	Z, Vkz, D, M, Vko, Př, Ch
stavba mediálních sdělení				Vv	Vv	Inf, Čj	Inf, Čj, PGaM	Čj, Inf	Čj, Inf
vnímání autora mediálních sdělení	Hv, Vv	Hv, Čj, Vv	Hv, Vv	Hv, Vv	Hv, Vv	Hv, Vv	Čj, Hv, Vv, PGaM	Čj, Hv, Vv	Čj, Vv
fungování a vliv médií ve společnosti			Čj	Tv, Inf, Př	Čj, Tv, Inf	Př, Vv, Inf, Pč, Vkz	Čj, Inf, Př, Pč, Hv, Vkz	Čj, D, Ch, Vv, Pč, Př, Vko, Hv	D, Vkz, Ch, Pč, Vko
tvorba mediálního sdělení				Inf	Aj, Čj, Inf	Čj, Aj, Vv, Inf	Aj, Nj, Vv, Inf, PGaM	Z, Nj, Aj, Inf	Čj, Nj, Aj, Inf
práce v realizačním týmu				Inf	Čj, Inf	Z, Inf	Z, Inf, PGaM	Z, Aj, Inf	Z, Aj, Vv, Čj, Nj, Inf

4 Učební plán

Výuka podle ŠVP probíhá v 1. – 9. postupném ročníku ZŠ. ŠVP (RVP) rozlišuje tři vzdělávací období: 1. období zahrnuje 1. – 3. ročník, 2. období 4. – 5. ročník, 3. období 6. – 9. ročník. ŠVP vymezuje jako závazný výstup očekávané kompetence 2. a 3. období.

Základní vyučovací jednotkou je vyučovací hodina (45 min). Rozvrh hodin v týdnu není v ŠVP chápán jako dogma. Učitelé (zejména na I. stupni ZŠ) si mohou po dohodě s vedením školy rozvrhnout denní (týdenní) program výuky při zachování časových proporcí jednotlivých předmětů v týdnu. Kromě vyučovací hodiny lze realizovat výuku i jiným typem vyučovací jednotky s odlišným časovým úsekem při dodržení zásad hygieny školní práce (přestávky, relaxace apod.). Při realizaci dílčích školních programů a projektů je nutné respektovat závaznost minimálních hodinových dotací pro jednotlivé vyučovací předměty (obory vzdělávacích oblastí) pro daný ročník (ev. pro dané vzdělávací období).

Metody a formy výuky ŠVP nestanovuje závazně – nechává na vyučujícím, aby pro dosažení očekávané kompetence zvolil sám takové metody a formy výuky, které budou vést k očekávanému efektu. Použité formy a metody by měly v dětech vyvolávat touhu po poznávání, provokovat jejich zvědavost, stimulovat kladné rysy lidské povahy a měly by vždy směřovat k získání konkrétní aktivní dovednosti. Respektování osobnosti dítěte a uplatňování principu pozitivní motivace by měly být neodmyslitelnými prvky práce vyučujícího.

4.1 Učební plán pro 1. stupeň

Komentář k učebnímu plánu 1. stupně

Učební plán ŠVP „Život pro školu – škola pro život“ byl vytvořen v souladu se závaznými pravidly danými RUP (rámcový učební plán). Celková časová dotace je na 1. stupni 118 hodin, přičemž nebyla překročena maximální hodinová dotace povolená pro jednotlivé ročníky.

16 disponibilních hodin určených pro 1. stupeň využíváme následujícím způsobem:

- Český jazyk - 6 disponibilní hodiny

Hlavní pozornost bude zaměřena na čtenářskou gramotnost žáků, čtení s porozuměním, dramatickou výchovu a zlepšování komunikačních dovedností žáků, jejichž zvládnutí dává předpoklad pro úspěšnou práci s informacemi. Zároveň vychází ze strategie školy, zejména při rozvíjení kompetence k učení a kompetence komunikativní.

- Anglický jazyk - 2 disponibilní hodiny

Zvýšení hodinové dotace anglického jazyka odpovídá trendům a potřebnosti výuky cizích jazyků.

- Člověk a jeho svět - 4 disponibilní hodiny

Posílení časové dotace využijeme k činnostnímu vyučování, exkurzím a odpovídá enviromentálnímu zaměření školy.

- Matematika - 4 disponibilní hodiny

Disponibilní hodiny budou využity především k zařazování počítačových programů do výuky k procvičování a fixaci učiva.

Učební plán pro 1. stupeň základního vzdělávání

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	ročník					minimální časová dotace	disponibilní hodiny
		1.	2.	3.	4.	5.		
Jazyk a jazykové komunikace	český jazyk a literatura	7+1	7+2	7+1	6+1	6+1	33	6
	cizí jazyk	+1	+1	3	3	3	9	2
Matematika a její aplikace	matematika	4	4+1	4+1	4+1	4+1	20	4
Informatika	informatika	0	0	0	1	1	2	
Člověk a jeho svět	prvouka	2	1+1	2+1	0	0	5	2
	přírodověda	0	0	0	2	1+1	3	1
	vlastivěda	0	0	0	1+1	2	3	1
Umění a kultura	hudební výchova	1	1	1	1	1	5	0
	výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7	0
Člověk a zdraví	tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	0
Člověk a svět práce	pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	0
Týdenní hod. dotace a disponibilní hodiny		18+2	18+4	21+3	22+4	23+3	102	16
Celkový týdenní počet hodin		20	22	24	26	26	118	

4.2 Učební plán pro 2. stupeň

Komentář k učebnímu plánu 2. stupně

Učební plán ŠVP „Život pro školu – škola pro život“ byl vytvořen v souladu se závaznými pravidly danými RUP (rámcový učební plán). Celková časová dotace je na 2. stupni 122 hodin, přičemž nebyla překročena maximální hodinová dotace povolená pro jednotlivé ročníky.

18 disponibilních hodin určených pro 2. stupeň využíváme následujícím způsobem:

- Český jazyk a literatura - 2 disponibilní hodiny

Disponibilní hodiny jsou zařazeny do 6. a 9. ročníku ve snaze o zlepšení čtenářských a komunikačních dovedností žáků a zároveň potřebu upevňování správného používání pravopisných jevů.

- Matematika - 3 disponibilní hodiny

Disponibilní hodiny jsou zařazeny do 6. a 9. ročníku. Budou využity k opakování učiva z 1. stupně a v 9. ročníku k prohlubování a upevňování učiva tak, aby jej žáci využili při studiu na různých typech středních škol.

- Oblast Člověk a společnost – 2,5 disponibilní hodiny

Jedna disponibilní hodina bude využita k zařazení samostatného předmětu Etická výchova v 6. ročníku, což je v souladu se změnou v RVP. Další 1,5 disponibilní hodiny bude využita v předmětu Dějepis k besedám, exkurzím, činnostnímu vyučování a vyhledávání informací.

- Oblast Člověk a příroda – 7,5 disponibilních hodin

Zvýšená časová náročnost je dána používanými formami a metodami práce, jako je především činnostní a projektové vyučování a samostatná práce žáků s využitím počítačového vybavení školy. Tyto metody pomáhají rozvoji všech požadovaných klíčových kompetencí.

- Oblast Člověk a zdraví – 1 disponibilní hodina

Navýšení časové dotace je v souladu s dílčím cílem ŠVP o aktivní rozvíjení a ochranu fyzického, duševního i sociálního zdraví

- Oblast Informatika – 1 disponibilní hodina

Navýšení časové dotace o 1 hodinu je využito k zařazení předmětu Počítačová grafika a multimédia, ve kterém bude podporována složka tvůrčího využití digitálních technologií. Interakcí s digitálními nástroji bude prohlubována digitální gramotnost žáka za účelem jeho budoucí pracovní i osobní seberealizace.

- Oblast Člověk a svět práce – 1 disponibilní hodina

Zvýšení hodinové dotace povede k dalšímu získání základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí a snadnější profilaci žáka při výběru středních škol.

Vzhledem k navýšení povinné časové dotace na vzdělávací oblast Informatika byly nabídka Volitelných předmětů v aktuálním ŠVP ZV ZŠ Mšeno stažena.

Učební plán pro 2. stupeň základního vzdělávání

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	ročník				minim. časová dotace	dispon. hodiny
		6.	7.	8.	9.		
Jazyk a jazykové komunikace	český jazyk a literatura	3+1	4	4	4+1	15	2
	anglický jazyk	3	3	3	3	12	
	německý jazyk		2	2	2	6	
Matematika a její aplikace	matematika	3+2	4	4	4+1	15	3
Informatika	informatika	1	1	1	1	4	
	počítačová grafika a multimédia		+1				1
Člověk a společnost	dějepis	1+1	2	2	1+0,5	6	1,5
	výchova k občanství	1	1	1	1	4	
	etická výchova	+1					1
Člověk a příroda	fyzika	2	1+1	1+1	2	6	2
	chemie			1+1	1+1	2	2
	přírodopis	2	1+1	1+1	2	6	2
	zeměpis	2	2	1+1	1+0,5	6	1,5
Umění a kultura	hudební výchova	1	1	1	1	4	
	výtvarná výchova	2	1	1	1	5	
Člověk a zdraví	výchova ke zdraví		1	1	+1	2	1
	tělesná výchova	2	2	2	2	8	
Člověk a svět práce	pracovní činnosti	1	+1	1	1	3	1
Volitelné předměty							
Týdenní hodinová dotace a disponibilní hodiny		24+5	26+4	27+4	27+5	104	18
Celkový týdenní počet hodin		29	30	31	32	122	

5 Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah základního vzdělávání je rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory (obor - vyučovací předmět):

- Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk - Anglický, Další cizí jazyk - Německý)
- Matematika a její aplikace (Matematika a její aplikace - Matematika)
- Informatika (Informatika - Informatika, Počítačová grafika a multimédia)
- Člověk a jeho svět (Člověk a jeho svět – Prvouka, Vlastivěda, Přírodověda)
- Člověk a společnost (Dějepis, Výchova k občanství, Etická výchova)
- Člověk a příroda (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)
- Umění a kultura (Hudební výchova, Výtvarná výchova)
- Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
- Člověk a svět práce (Člověk a svět práce – Pracovní činnosti)

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou v úvodu vymezeny Charakteristikou vzdělávací oblasti, která vyjadřuje postavení a význam vzdělávací oblasti v základním vzdělávání a charakterizuje vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů dané vzdělávací oblasti. Dále je v této části naznačena návaznost mezi vzdělávacím obsahem 1. stupně a 2. stupně základního vzdělávání.

Na charakteristiku navazuje Cílové zaměření vzdělávací oblasti. Tato část vymezuje, k čemu je žák prostřednictvím vzdělávacího obsahu veden, aby postupně dosahoval klíčových kompetencí.

Praktické propojení vzdělávacího obsahu s klíčovými kompetencemi je dáno tím, že si škola na základě cílového zaměření vzdělávací oblasti stanovuje ve ŠVP výchovné a vzdělávací strategie vyučovacích předmětů.

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. a 9. ročník, je v ŠVP v osnovách vyučovacích předmětů pro 3., 5. a 9. ročník.

5.1 Jazyk a jazykové komunikace

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména

podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech Český jazyk a literatura a Cizí jazyk a Další cizí jazyk. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V Komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V Jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V Literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

5.1.1 Český jazyk a literatura

Vzdělávací obor Český jazyk a literatura se vyučuje na 1. a 2. stupni v předmětu Český jazyk a literatura.

5.1.1.1 Český jazyk a literatura – 1. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura – 1. stupeň

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje na 1. stupni jako samostatný předmět ve všech ročnících:

- v 1. a 3. ročníku – 8 hodin týdně
- v 4. a 5. ročníku – 7 hodin týdně
- ve 2. ročníku – 9 hodin týdně

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura:

- směřuje k ovládnutí základních jazykových jevů pro dorozumívání v ústní i písemné podobě
- k osvojování a rozvíjení čtenářských schopností
- vede k využívání různých zdrojů informací – př. slovníky, encyklopedie, katalogy, pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných pro další vývoj

Strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

- vyhledávání
- porozumění textu
- práce s chybou
- výklad

Klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- učitel vede žáky ke stálému zdokonalování čtení
- učitel vytváří podmínky pro získávání dalších informací potřebných k práci
- učitel stanovuje dílčí vzdělávací cíle v pravopisu
- žáci jsou motivováni k aktivnímu zapojování se do vyučovacího procesu

Kompetence k řešení problémů

- žáci navrhnou různá řešení problémů, dokončí úkoly a zdůvodní své závěry
- žáci si vzájemně radí a pomáhají
- učitel hodnotí práci žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k výstižnému a kultivovanému projevu
- žáci dokáží prezentovat své myšlenky a názory

Kompetence sociální a personální

- učitel organizuje práci ve skupinách, aby žáci spolupracovali při řešení problémů
- učitel vede žáky k prezentaci svých myšlenek a názorů a k vzájemnému respektu
- učitel vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky
- žáci respektují pokyny pedagogů

Kompetence občanské

- učitel využívá literatury naučné i vědecké k vytváření postoje k přírodě, k životnímu prostředí
- žáci zvládnou komunikaci i ve vyhraněných situacích
- pro žáky s postižením jsou k dispozici vhodně přizpůsobené pracovní materiály

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k organizování a plánování učení
- učitel se zajímá, jak žákům vyhovuje jeho způsob výuky
- učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyk. komunikace	Období: 1.	Ročník: 1.	Předmět: Český jazyk a literatura
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova – člení slova na hlásky – rozlišuje správně délku samohlásek – zná jednotlivá písmena tiskací a psací, malá a velká – umí jednotlivá písmena a hlásky správně přečíst, vyslovit a napsat – pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost – v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči – zvládá vyjadřování v běžných situacích – na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev – respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru – zvládá základní hygienické návyky spojené se psáním – rozlišuje psací a tiskací písmena – umí napsat malá i velká psací písmena – umí napsat slabiky, jednoduchá slova a věty 	<p>Jazyková výchova: Zvuková stránka jazyka</p> <p>Komunikační a slohová výchova: Mluvený projev</p> <p>Komunikační a slohová výchova: Písemný projev</p>	<p>VDO – občanská společnost a škola, výchova k demokratickému myšlení v rámci třídního kolektivu</p> <p>OSV - výchova k samostatnosti, k sebekritice a odpovědnosti</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MKV – kulturní diference</p> <p>EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p> <p>MDV - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, kritické čtení a vnímání</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Období: 1.	Ročník: 2.	Předmět: Český jazyk a literatura
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje a umí vyjmenovat samohlásky, měkké, tvrdé a obojetné souhlásky – zná gramatiku měkkých a tvrdých souhlásek – zná abecedu, řadí slova podle abecedy – umí rozdělit slova na slabiky – umí rozdělit slovo na konci řádku – rozlišuje zvukovou a psanou podobu slabik dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě – umí ze slov tvořit smysluplné věty – rozlišuje vlastní jména osob a zvířat – pozná párové souhlásky - spodobu na konci slov – umí vyjmenovat slovní druhy, seznamuje se s nimi – pozná konec věty a začátek věty následující – věty začíná velkým písmenem – rozlišuje druhy vět – oznamovací, tázací, rozkazovací, přací – zná a správně používá interpunkční znaménka – umí seřadit věty v textu 	<p>Jazyková výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> hlásky abeceda slabiky slova slovní druhy věty 	<p>OSV – komunikace, kreativita</p> <p>MKV – Lidské vztahy (sociální a komunikativní hry zaměřené na toleranci, empatii a harmonické mezilidské vztahy), kulturní diferencace</p> <p>MDV – Vnímání autora mediálních sdělení (uplatnění výrazových prostředků), kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (vliv médií ve společnosti)</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti – respektuje základní pravidla v rozhovoru – na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev – rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk – umí se spisovně vyjadřovat ve větách – je schopen vyjádřit svůj názor, pocity – podle obrázkové osnovy vypráví děj – umí naslouchat druhému – umí naslouchat přednesu – zvládne správné tvary písmen abecedy, opis a přepis jednoduchých textů – píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení – kontroluje vlastní písemný projev – čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřeného věku – vyjadřuje své pocity z přečteného textu – rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění – dokáže přečtený text vyprávět 	<p>Komunikační slohová výchova:</p> <p>čtení</p> <p>mluvený projev</p> <p>naslouchání</p> <p>psaní</p> <p>Literární výchova:</p> <p>zážitkové čtení a naslouchání</p> <p>základní literární pojmy</p> <p>tvořivé činnosti s literárním textem</p>	<p>EGS – Evropa a svět nás zajímá (život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice národů Evropy v četbě)</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Pč, Prv, Vv, Hv</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyk. komunikace	Období: 1.	Ročník: 3.	Předmět: Český jazyk a literatura
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy – zná obojetné souhlásky – zná vyjmenovaná slova a jejich pravopis – rozpozná znělé a neznělé souhlásky uvnitř slova – osvojuje si pravopis znělých a neznělých souhlásek – pozná podstatné jméno – umí určit rod, číslo, pád podst. jm. – odůvodňuje a píše správně velká písmena v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování – rozlišuje názvy obcí a ulic a správně je píše – pozná sloveso – umí určit osobu, číslo a čas sloves – určí slovní druhy - předložky a spojky 	<p>Jazyková výchova: věta jednoduchá souvětí</p> <p>vyjmenovaná slova</p> <p>znělé a neznělé souhlásky</p> <p>podstatná jména</p> <p>vlastní jména</p> <p>slovesa</p> <p>ostatní slovní druhy</p>	<p>OSV – psychohygiena, komunikace</p> <p>MDV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>MKV - lidské vztahy (princip slušného chování, tolerance, empatie a vžití se do role druhého), kulturní diference (vlastní kulturní zakotvení, spisovatelé, básníci)</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – pozná předložky a umí je napsat s podst. jm. – zná příklady slov souznačných a protikladných a umí je použít ve větě – umí abecedu – umí řadit slova podle abecedy – plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti – umí číst potichu i předčítat nahlas – porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti – pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost – volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích – je schopen vypravovat podle osnovy – umí věrohodně popsat předmět – umí telefonovat – píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení – umí napsat adresu, přání, pozdrav na pohlednici – dbá na úpravu v sešitě 	<p>slova souznačná a protikladná</p> <p>abeceda</p> <p>Komunikační a slohová výchova:</p> <p>čtení</p> <p>naslouchání</p> <p>mluvený projev</p> <p>písemný projev</p> <p>Literární výchova:</p> <p>zážitkové čtení a naslouchání</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: M, Aj, Prv, Hv, Vv, Pč, Tv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřeného věku – orientuje se v textu – rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění – využívá četbu jako zdroj poznatků – umí reprodukovat text – pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých možností 	<p>základní literární pojmy</p> <p>tvořivé činnosti s literárním textem</p>		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- ČJL-3-1-01p čte s porozuměním jednoduché texty
- ČJL-3-1-02p rozumí pokynům přiměřené složitosti
- ČJL-3-1-04p, ČJL-3-1-05p, ČJL-3-1-06p dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
- ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- ČJL-3-1-09p píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen
- ČJL-3-1-09p spojuje písmena a slabiky
- ČJL-3-1-09p převádí slova z mluvené do psané podoby
- ČJL-3-1-09p dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost
- ČJL-3-1-10p opisuje a přepisuje krátké věty
- ČJL-3-2-01p rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy
- ČJL-3-2-01p rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky
- ČJL-3-2-01p tvoří slabiky
- ČJL-3-2-01p rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky
- ČJL-3-2-08p píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech
- ČJL-3-3-01p pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně
- ČJL-3-3-02p reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací - při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyk. komunikace	Období: 2.	Ročník: 4.	Předmět: Český jazyk a literatura
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – seznámí se jazykem jako s prostředkem komunikace – rozliší větu jednoduchou a souvětí – určí základní skladebné dvojice ve větě jednoduché – seznámí se s pravidlem shody přísudku s podmětem – z vět jednoduchých vytvoří souvětí – rozlišuje slova jednoznačná, mnohoznačná, synonyma, opozita, slova citově zabarvená – umí užívat slova spisovná, výstižná, slova citově zabarvená – rozlišuje slova ohebná a neohebná – rozlišuje předpony a předložky a správně je píše – určí slovní základ (předpona, kořen, přípona) – zná vzory podstatných jmen – umí určit rod, číslo, pád a vzor – umí skloňovat podst. jm. podle vzorů – píše správně zeměpisné názvy – pozná zvratná slovesa, neurčitek 	<p>Jazyková výchova: mateřský jazyk</p> <p>věta, souvětí</p> <p>slovo</p> <p>stavba slova</p> <p>podstatná jména</p> <p>slovesa</p>	<p>OSV – komunikace, kooperace a kompetice</p> <p>MKV - etnický původ (rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost), kulturní difference (poznávání vlastního kulturního zakotvení), lidské vztahy (uplatňování principu slušného chování, tolerance, solidarita, empatie), multikulturalita</p> <p>MDV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (reklama)</p> <p>EGS – Evropa a svět nás</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – umí určit osobu, číslo, čas – umí časovat slovesa v čase přítomném, minulém – budoucím – umí vyhledávat v abecedním seznamu (rejstřík, slovník, telef. seznam) – správně píše skupiny bě – bje, pě, vě – vje – umí uvést příklady užití ve větách – umí vypravovat podle osnovy – umí popsat jednoduchou věc – volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru – vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku – při vypravování a popisu užívá slova výstižná, spisovná, citově zbarvená – kultivovaně se dorozumívá ve škole i mimo školu – umí se vyjádřit v běžných situacích – zvládne úhledný, čitelný a přehledný písemný projev – zvládne jednoduchou grafickou úpravu textu – napíše blahopřání, dopis, zprávu, oznámení, popis, vypravování, vyplní jednoduché tiskopisy (příhlášku, dotazník) 	<p>abeceda</p> <p>skupiny bě – bje, pě, vě – vje</p> <p>Komunikační a slohová výchova:</p> <p>mluvený projev</p> <p>písemný projev</p> <p>čtení</p>	<p>zajímá</p> <p>VDO – občanská společnost a škola</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: M, Aj, Př, Vl, Hv, Vv, Ict, Pč, Tv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – čte nahlas i potichu, čte s porozuměním přiměřeně náročné texty – rozumí přiměřeně náročnému textu a umí ho reprodukovat, podstatné informace zaznamenává – odliší podstatné a okrajové informace – dokáže si vybrat četbu podle svého zájmu a udělat zápis do deníku – rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů – při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy – seznámí se s autory dětských knih – spisovatelé a básníci - B. Němcová, K. J. Erben, J. Seifert, F. Halas, Z. Krubel, M. Macourek, H. Ch. Andersen, A. Lindgrenová, R. Kipling 	<p>Literární výchova:</p> <p>zážitkové čtení a naslouchání</p> <p>základní literární pojmy</p> <p>tvořivé činnosti s literárním textem</p>		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyk. komunikace	Období: 2.	Ročník: 5.	Předmět: Český jazyk a literatura
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – čte přiměřeně rychle a plynule s prvky uměleckého přednesu – rozpozná umělecké vybrané žánry – pohádka, pověst, bajka, dobrodružná četba, comics – při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy – zná pojmy rým, verš, sloka – volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma – recituje básně (přiměřené věku) – dokáže zdramatizovat vhodný text – čte s porozuměním přiměřeně náročné texty – rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává – rozpozná manipulativní komunikaci v reklamě – vytvoří zkrácený zápis textu – volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo 	<p>Literární výchova: zážitkové čtení a naslouchání</p> <p>základní literární pojmy</p> <p>tvořivé činnosti s literárním textem</p> <p>Komunikační a slohová výchova:</p> <p>čtení</p> <p>naslouchání</p> <p>mluvený projev</p>	<p>OSV – komunikace, kooperace a kompetice</p> <p>MKV - etnický původ (rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost), kulturní difference (poznávání vlastního kulturního zakotvení), lidské vztahy (uplatňování principu slušného chování, tolerance, solidarita, empatie), multikulturalita</p> <p>MDV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (reklama)</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>podle svého komunikačního záměru</p> <ul style="list-style-type: none"> – sestaví osnovu k popisu a vyprávění – podle osnovy se jasně a srozumitelně vyjadřuje – zachovává posloupnost děje a hlavní linii příběhu <p>– napíše dopis, příspěvek do časopisu, pozvánku, oznámení, inzerát,</p> <p>– píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry</p> <ul style="list-style-type: none"> – umí určit všechny slovní druhy – určí rod, číslo, pád, vzor podst. jmen – podst. jm. skloňuje podle vzorů <ul style="list-style-type: none"> – určí druhy příd. jmen – zná gramatiku měkkých, tvrdých a přivlastňovacích příd. jmen <ul style="list-style-type: none"> – pozná základní druhy zájmen a číslovek – skloňování zájmena já, seznámení <ul style="list-style-type: none"> – časuje slovesa ve všech časech v ozn. způsobu – pozná všechny slovesné způsoby – pozná zvrtné sloveso – rozlišuje jednoduché a složené slovesné tvary – zná pojem přičestí minulé a umí ho vytvořit 	<p>písemný projev</p> <p>Jazyková výchova:</p> <p>slovní druhy</p> <p>podstatná jména</p> <p>přídavná jména</p> <p>zájmena, číslovky</p> <p>slovesa</p>	<p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>VDO – občanská společnost a škola</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: M, Aj, Př, Vl, Hv, Vv, Ict, Pč, Tv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – rozpozná přímou řeč a větu uvozovací – umí užít přímou řeč ve vypravování – pozná podmět a přísudek – rozlišuje podmět holý, rozvítý, několikanásobný – užívá shodu přísudku s podmětem – určí větu řídicí a závislou – určí větu hlavní a vedlejší – pozná spojky (spojovací výrazy) v souvětí – správně píše názvy národností, víceslovné názvy států a jejich zkratky – správně píše názvy uměleckých děl, novin, časopisů 	<p>přímá řeč</p> <p>skladba</p> <p>souvětí</p> <p>vlastní jména, názvy</p>		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

ČJL-5-1-05p, ČJL-5-1-10p vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích

ČJL-5-1-05p má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování

ČJL-5-1-07p v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči

ČJL-5-1-09p popíše jednoduché předměty, činnosti a děje

ČJL-5-1-09p opisuje a přepisuje jednoduché texty

ČJL-5-1-09p píše správně a přehledně jednoduchá sdělení

ČJL-5-1-09p píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy

ČJL-5-1-09p ovládá hůlkové písmo - tvoří otázky a odpovídá na ně

ČJL-5-2-03p pozná podstatná jména a slovesa

ČJL-5-2-06p dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího

ČJL-5-2-08p rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik - určuje samohlásky a souhlásky - seřadí slova podle abecedy - správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě - správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky

ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p dramatizuje jednoduchý příběh

ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek

ČJL-5-3-02p čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy

ČJL-5-3-02p určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti

ČJL-5-3-04p rozlišuje prózu a verše - rozlišuje pohádkové prostředí od reálného - ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu

5.1.1.2 Český jazyk a literatura – 2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura – 2. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **český jazyk a literatura** se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících.

v 6., 7., 8. ročníku - 4 hodiny týdně

v 9. ročníku - 5 hodin týdně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu český jazyk a literatura je zaměřeno na:

- rozvíjení kultivovaného písemného i ústního projevu
- vyjádření reakcí a pocitů žáků
- pochopení role v různých komunikačních situacích
- orientaci při vnímání okolního světa i sebe sama.
- porozumění různým druhům psaných i mluvených jazykových projevů,
- poznání záměru autora, hlavní myšlenky

- vnímání literatury jako specifického zdroje poznání a prožitků
- využívání různých zdrojů informací (slovníky, encyklopedie, katalogy, bibliografie, internet) pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání

Vyučovací předmět **český jazyk a literatura** je úzce spjat s *dramatickou výchovou* (literatura, sloh), *dějepisem* (např. období Velké Moravy – misijní činnost Konstantina a Metoděje, husitství, veleslavínské období, období národního obrození), *informačními a komunikačními technologiemi* (komunikace prostřednictvím elektronické pošty, dodržování vžitých konvencí a pravidel – forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.), *hudební výchovou* (lidová slovesnost, melodrama, písničkáři, ...).

Strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

- vyhledávání
- sebehodnocení
- porozumění textu
- výklad

Klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky k vyhledávání a třídění informací
- vede žáky k užívání správné terminologie
- zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků
- sleduje při hodině pokrok všech žáků
- vede žáky k využívání výpočetní techniky

Žáci

- vyhledávají a třídí informace a propojují je do širších významových celků
- osvojují si základní jazykové a literární pojmy
- kriticky hodnotí výsledky svého učení a diskutují o nich
- využívají prostředků výpočetní techniky

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vede žáky k plánování postupů

Žáci

- vyhledávají informace vhodné k řešení problému
- využívají získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení
- samostatně řeší problémy a volí vhodné způsoby řešení
- uvážlivě rozhodují

Kompetence komunikativní

Učitel

- zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vede žáky k výstižné argumentaci

Žáci

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně a kultivovaně se vyjadřují ústně i písemně
- naslouchají promluvám druhých lidí a vhodné na ně reagují
- účinně se zapojují do diskuse a vhodně obhajují své názory
- rozumí různým typům textů a záznamů
- využívají informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- dodává žákům sebedůvěru

- vede žáky k dodržování pravidel

Žáci:

- účinně spolupracují ve skupině
- podílejí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- věcně argumentují

Kompetence občanské

Učitel

- zadává skupině úkoly způsobem, který vylučuje, aby jeden žák pracoval za ostatní
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- motivuje žáky k zájmu o kulturní dědictví

Žáci

- respektují přesvědčení druhých lidí
- chrání naše tradice, kulturní i historické dědictví
- aktivně se zapojují do kulturního dění
- mají pozitivní postoj k uměleckým dílům

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáky k dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví
- učitel vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi
- vede k dodržování bezpečnostních pravidel pro práci s výpočetní technikou

Žáci

- dodržují hygienu práce
- dodržují bezpečnostní pravidla pro práci s výpočetní technikou
- využívá svých znalostí v běžné praxi

Vzdělávací oblast Jazyk a jazykové komunikace	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Český jazyk a literatura
--	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Jazyková výchova Nauka o jazyce			
<ul style="list-style-type: none"> - odliší spisovný a nespisovný jazykový projev - seznámí se s ukázkami českého a moravského nářečí - používá samostatně slovníky pro určení významu slova - orientuje se v Pravidlech českého pravopisu 	Národní jazyk Spisovný jazyk, obecná čeština, nářečí Jazykové příručky - používání	OSV – poznávání lidí, komunikace, mezilidské vztahy, poznávání lidí	
Tvarosloví			
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje slovní druhy - ovládá základní pravopisné jevy - osvojí si pravopis jmen vlastních a jednoduchých názvů zeměpisných 	Slovní druhy – opakování a prohlubování učiva Podstatná jména – mluvnické kategorie, zařazování ke vzorům, pravopis koncovek Vlastní jména osobní, místní + pravopis	EV – lidské aktivita a problémy životního prostředí	
<ul style="list-style-type: none"> - určuje druhy přídavných jmen - zařadí přídavná jména ke vzorům - zvládá pravopis 	Přídavná jména – druhy, vzory, skloňování, pravopis	MDV – stavba a tvorba mediálního sdělení, kritické čtení a vnímání mediálního sdělení	
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná druhy zájmen a číslovek - vyhledává jejich tvary v textu 	Zájmena – druhy, pravopis, používání ve větách Číslovky – druhy, pravopis, používání ve větách		
<ul style="list-style-type: none"> - utvrzuje si učivo o shodě přísudku s podmětem - využívá výběru plnovýznamových sloves ve stylistických cvičeních 	Slovesa – kategorie sloves , slovesný způsob, časování Prohlubování učiva o shodě přísudku s podmětem	MKV – kulturní	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Nauka o tvoření slov		diferenciace, multikulturalita, EGS – Evropa a svět nás zajímá	
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby - chápe zásady tvoření českých slov - využívá slovní zásobu při stylistických cvičeních 	Stavba slova (předpona, kořen, přípona, koncovka) Tvoření slov odvozováním Slova příbuzná		
Hláskosloví			
<ul style="list-style-type: none"> - chápe spodobu znělosti - ovládá základní pravopisné jevy 	Skupiny souhlásek, jejich výslovnost a pravopis – bě, bje, pě, vě, vje, mě, mně Zdvojené souhlásky	Mezipředmětové vztahy: M, D, Vv, Pč, Aj, Hv, Z, Př, F, Nj	
<ul style="list-style-type: none"> - prohlubuje znalosti základních pravopisných jevů - ústně odůvodňuje, zvládá pravopisné jevy lexikální, morfologické, syntaktické 	Prohlubování pravopisu i/y po obojetných souhláskách Ekvivalent být – bít, výt – vít Používání předložek s, z		
Skladba			
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje základní větné členy, část podmětovou a přísudkovou - rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh - rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě 	Podmětová a přísudková část věty Základní větné členy Podmět vyjádřený, nevyjádřený Přísudek slovesný, jmenný, sponová slovesa		
<ul style="list-style-type: none"> - určuje věty podle funkce - rozlišuje větu jednoduchou a souvětí, větu hlavní a vedlejší - využívá poznatků o stavbě věty jednoduché ve stylistických cvičeních - využívá jazykové prostředky v různých komunikačních situacích 	Věta jednoduchá Věty podle postoje mluvčího Souvětí – věty hlavní a vedlejší Řeč přímá a nepřímá Shrnutí a opakování ze 6. ročníku		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Komunikační a slohová výchova			
Vypravování			
<ul style="list-style-type: none"> - využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů - vyjádří ústně či písemně své zážitky - čte s porozuměním - formuluje hlavní myšlenky textu 	Vypravování ústní i písemné (podle obrázků, četby, poslechu, hry, filmu, vlastních zážitků)		
<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se s výstavbou souvislého textu a způsoby jeho členění - obohacuje si slovní zásobu 	Jednoduchá osnova (heslovitá, větná) Odstavce Výstižná dějová slovesa		
<ul style="list-style-type: none"> - používá jazykové prostředky pro danou komunikační situaci 	Jazykové prostředky vypravování (dějová slovesa, přímá řeč, přirovnání, přísloví)		
Popis			
<ul style="list-style-type: none"> - uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování - porovnává významy slov - odliší podstatné a okrajové informace - uvědomuje si posloupnost děje 	Popis předmětu Popis děje Popis prac. postupu		
Dopis			
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže souvisle vyjádřit své názory, myšlenky, pocity 	Dopis, pohlednice, adresa		
Tiskopisy			
<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se s originály tiskopisů, umí je vyplnit 	Složenko, průvodka, zprávy SMS		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Člověk ve společnosti			
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Člověk ve společnosti – pozdravy, vyřizování vzkazů, získávání informací (ve škole, v obchodě, v dopravním prostředku, na nádraží, na poště)		
LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
Literární druhy			
- charakterizuje základní literární druhy	Poezie, Próza, Drama Rozdělení základních literárních druhů		
Literární žánry			
- seznamuje se s lidovou tvořivostí	Lidová slovesnost – hádanky, říkadla, rozpočítadla		
- vyjadřuje vlastními jazykovými prostředky obsah přísloví a pranostik, vyjadřuje hlavní myšlenky	Lidová slovesnost – přísloví, rčení, pranostiky, slovní hříčky, písně, lidové hry		
- osvojuje si základní básnické prostředky	Vánoční regionální zvyky Báseň – sloka, verš, rým, rytmus		
- při rozboru liter. díla využívá zákl. literárních pojmů	Básnické prostředky – obrazné pojmenování (metafora), přirovnání, zosobnění		
- výrazně čte - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Pohádky – lidové, umělé, kouzelné, moderní, cizích národů		
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo - zná alespoň jednu regionální pověst	Báje – staré řecké báje Pověsti – druhy pověstí (národní, hrdinské, rodové, místní)		
- reprodukuje text na základě vlastní četby	Povídky – dobrodružné, ze života dětí, humoristické		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Český jazyk a literatura
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Jazyková výchova Nauka o jazyce			
<ul style="list-style-type: none"> - odliší spisovný a nespisovný jazykový projev - seznámí se s ukázkami různých nářečí - používá samostatně slovníky pro určení významu slova - orientuje se v Pravidlech českého pravopisu - zvládá pravopisné jevy lexikální, morfologické, syntaktické 	Útvary národního jazyka Nářečí, obecná čeština Jazykové příručky Opakování základních pravopisných jevů	OSV – mezilidské vztahy, poznávání lidí, komunikace	
Tvarosloví			
<ul style="list-style-type: none"> - správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci - rozlišuje slovní druhy - určuje druhy podstatných jmen - prohlubuje své znalosti v pravopise jmen vlastních a názvů zeměpisných 	Slovní druhy – prohlubování učiva Předpony s, z, vz Podstatná jména konkrétní, abstraktní, hromadná, pomnožná, látková Vlastní jména osobní, místní, zeměpisná – pravopis	VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
<ul style="list-style-type: none"> - osvojí si duálové skloňování podstat. jmen - seznamuje se s cizími slovy ve slovníku, vyhledává jejich původ - ve stylist. cvičeních využívá jmenných tvarů přídavných jmen, stupňování 	Číslovky dva, oba, duálové skloňování podstat. Jmen Cizí slova v běžné komunikaci Přídavná jména – jmenné tvary, stupňování, pravopis hláskových skupin (maličký/maličcí)	EGS – Evropa a svět nás zajímá, jsme Evropané	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
- rozlišuje druhy zájmen a číslovek, využívá jejich tvarů při tvorbě vět	Tvary zájmen a číslovek – prohlubování učiva, používání ve větách	MKV – lidské vztahy, princip sociálního smíru a solidarity	
- obohacuje svou slovní zásobu o výstižná slovesa (tvoří synonyma) - využívá výběru plnovýznamových sloves ve stylist. cvič.	Slovesa – slovesné kategorie rodu a vidu Slovesné tvary jednoduché, složené Časování		
Skladba			
- rozlišuje větu jednočlennou a dvojčlennou - seznamuje se s typy jednočl. vět - orientuje se ve stavbě věty jednoduché	Věta jednočlenná, dvojčlenná, druhy jednočlenných vět Větný člen holý, rozvitý, několikanásobný	EV – vztah člověka k prostředí	
- znalostí větných členů využívá ve stavbě věty - rozvíjí schopnost kultivované komunikace - využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	Větné členy rozvíjející Rozbor věty jednoduché, grafické znázornění, interpunkce		
- rozliší větu hlavní a vedlejší - vytváří jednoduchá souvětí - zdokonaluje se ve výstavbě souvislého textu	Věta hlavní a vedlejší Jednoduchá souvětí		
Hláskosloví			
- chápe spodobu znělosti - v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Zvuková stránka jazyka Souhlásky znělé, neznělé, jedinečné, párové Spodoba znělosti Procvičování a opakování učiva	MDV – fungování a vliv médií, kritické čtení a vnímání mediálního sdělení, vnímání autora mediálního sdělení	
- rozvíjí kultivovaný mluvený projev - dbá na dodržování správné větné melodie	Zvuková stránka slova, věty Přízvuky, melodie, důraz, pauzy, tempo		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky	
<ul style="list-style-type: none"> - využívá jazykové prostředky v různých komunikačních situacích 	Souhrnné opakování			
Komunikační a slohová výchova Vypravování		Mezipředmětové vztahy: M, D, Vv, Pč, Aj, Hv, Z, Př, F, Nj		
<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjí čtenářské schopnosti - využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát - vyjádří ústně či písemně své zážitky v různých situacích 	Vypravování ústní i písemné (ze života dětí, rodiny, školy)			
<ul style="list-style-type: none"> - formuluje hlavní myšlenky textu - seznamuje se s výstavbou souvislého textu a způsoby jeho členění - obohacuje si slovní zásobu - používá jazykové prostředky vhodné pro danou komunikační situaci - odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru 	Osnova Kompozice (úvod, zápletka, vyvrcholení, rozuzlení, závěr) Jazykové prostředky (výstižná dějová slovesa, změna času, přímá řeč, krátké věty, hovorová čeština, zosobnění)			
Popis				
<ul style="list-style-type: none"> - dbá na výběr vhodných slov při popisu - odliší podstatné a okrajové informace - uvědomuje si posloupnost děje - vyjadřuje se jednoznačně, srozumitelně 	Popis osoby (charakteristika vnější) Popis místnosti, bytu, budovy, přírody Popis pracovního postupu (práce v domácnosti), návody, recepty			

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Zpráva oznámení, úřední dopis			
<ul style="list-style-type: none"> - podá informaci stručně, zřetelně - stylizuje objednávku, inzerát, úřední dopis - rozvíjí kultivovaný písemný projev 	Zpráva, oznámení (třídní, školní časopis, nástěnky, školní rozhlas) Objednávka, inzerát, úřední dopis		
Člověk ve společnosti			
<ul style="list-style-type: none"> - vyjadřuje se souvisle, plynule - rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru - dbá na přednes – hlasitost, výslovnost - v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči 	Telefonování, představování, vystupování v obchodě, u lékaře, v kulturních zařízeních (divadlo, koncerty)		
LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
Literární druhy			
<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje základní literární druhy - výrazně čte - používá slovníky k vymezení významů slov 	Poezie – básně lyrické, lyrickoepické, druhy lyriky Próza – pohádka, pověst, báje, povídka Drama – tragédie, komedie, tragikomedie		
Literární žánry			
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele - formuluje vlastní názory na umělecké dílo 	Historie a literatura – báje, pověsti, legendy		
<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se s lidovou tvořivostí - na základě dostupných materiálů srovnává lidové zvyky v různých regionech 	Lidová slovesnost Útvary lidové slovesnosti, lidové zvyky – Vánoce (vánoční regionální zvyky, dramatizace)		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - vyhledává v ději hlubší smysl (jinotaj) - pokusí se o vlastní tvorbu nebo dramatizaci 	Bajka Jazykové prostředky (alegorie), tvůrci bajek		
<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se se základními básnickými jazykovými prostředky, vyhledává je v textu - pracuje samostatně se slovníky 	Poezie: báseň, sloka, verš, rým, rytmus Básně lyrické, lyrickoepické, epické Básnický jazyk: přirovnání, personifikace, epiteton, metafora		
<ul style="list-style-type: none"> - formuluje vlastní názory na umělecké dílo - recituje báseň dle vlastního výběru 	Poezie: balada (lidová, sociální) Další básnické prostředky – zdobněliny, slova citově zbarvená		
<ul style="list-style-type: none"> - výrazně čte - reprodukuje přečtený text - vyhledává podstatné situace v ději 	Povídka Druhy povídek: historické, humorné, současné		
<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se s hlavními představiteli české a světové literatury 	Román: dobrodružný román, dívčí román		
<ul style="list-style-type: none"> - snaží se o kultivovaný mluvený projev - hodnotí přečtené dílo, charakterizuje hlavního hrdinu - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla 	Literární referáty k samostatné četbě Besedy Moje tvůrčí dílna – pokusy o vlastní tvorbu (bajka, básnička)		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazykové komunikace	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Český jazyk a literatura
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Jazyková výchova Opakování			
- zvládá pravopisné jevy lexikální, morfologické, syntaktické - orientuje se ve stavbě věty jednoduché	Opakování všech základních pravopisných jevů Opakování základních a rozvíjejících větných členů	OSV – poznávání lidí, sebepoznání a sebepojetí, komunikace	
Skladba			
- užívá větné členy ve větách - nahrazuje zákl. vět. členy různými slovními druhy - seznamuje se s jednotlivými vedlejšími větami a postupně je zařazuje do souvětí - nahrazuje větné členy vedl. větami - určuje druhy vět vedlejších - zvládá interpunkci v souvětí - rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Větné členy – vyjádření podmětu a přísudku různými slovními druhy Rozvíjející větné členy – rozšíření učiva o přívlastek těsný, volný, příslovečné určení příčiny, účelu, podmínky, přípustky Vedlejší věty podmětne, předmětne, přívlastkové a příslovečné Nahrazování větných členů vedl. větami Rozbor jednoduchých souvětí Interpunkce	MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti, stavba mediálních sdělení	
Tvarosloví			
- osvojí si pravopis všech typů vlastních jmen i několikaslovných vlastních jmen a názvů - určuje druhy zájmen a číslovek v textu - zdokonaluje se ve skloňování a pravopise těchto slovních druhů	Vlastní jména – skloňování a pravopis Skloňování podstatných jmen pomnožných (obecných i vlastních) Druhy zájmen a číslovek	VDO – občan, občanská společnost a stát	
- zvládá pravopis syntaktický - využívá neohebných slovních druhů ve stylist.	Kolísání mezi slovesnými tvary Neohebné slovní druhy, příslovečné	MKV – multikulturalita,	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky	
cvičeních - rozšiřuje si slovní zásobu - samostatně pracuje se slovníky - nahrazuje cizí slova v textu českými výrazy - zjišťuje původ a význam cizích slov	spřežky, stupňování příslovčí Cizí slova v médiích a běžné komunikaci	etnický původ EGS – Evropa a svět nás zajímá		
Tvoření slov				
- rozpozná nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov - používá samostatně slovníky - dbá na kultivovaný mluvený i písemný projev	Slovní zásoba Způsoby obohacování slovní zásoby Tvoření slov odvozováním, skládáním, zkracováním	EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí		
Význam slov				
- chápe významové vztahy mezi slovy nadřazenými a podřazenými - pracuje samostatně se slovníky spisovné češtiny pro určení významu slova	Význam slov základní a přenesený Slova nadřazená, podřazená, souřadná Slova souznačná, jednoznačná a mnohoznačná	Mezipředmětové vztahy: M, D, Vv, Pč, Aj, Hv, Z, Př, F, Nj		
- rozvíjí kultivovaný písemný i mluvený projev - aplikuje získané znalosti ve stylist. cvičeních - rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	Zápor, jeho užití ve větě Odborné názvy Synonyma, homonyma, antonyma, slova citově zbarvená			
- utvrzuje získané vědomosti souhrnným opakováním a procvičováním	Souhrnné opakování: tvarosloví, skladba, tvoření slov, význam slov			
Komunikační a slohová výchova				
Charakteristika				
- rozvíjí schopnost využití vhodných jazykových prostředků (výběr slov, přirovnání) - odliší podstatné znaky od méně důležitých - rozvíjí kultivovaný písemný i mluvený projev	Charakteristika osoby (vnější, vnitřní) Hlavní jazykové prostředky popisu Charakteristika literární postavy			

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
- využívá poznatků z vlastní četby			
Subjektivně zbarvený popis			
- posiluje vztah k přírodě, k domovu, k místu, které dobře zná - obohacuje svůj projev o základní umělecké prostředky	Popis přírody (oblíbené místo) Jazykové prostředky: obrazná pojmenování, přirovnání, personifikace, slova citově zbarvená		
Výtah			
- rozvíjí čtenářské schopnosti (četba s následnou reprodukcí) - seznamuje se s odborným textem, s jeho stavbou - vyhledává hlavní myšlenky textu - odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	Výtah, osnova, výpisek, citát Mezipředmětové vztahy		
Výklad			
- využívá aktuálních témat z ekologie, problematiky životního prostředí - formuluje přesně a výstižně své myšlenky	Výklad - odborné názvy (termíny), přesné, jednoznačné pojmenování Odstavce – přehlednost textu		
Žádost, plakát			
- aplikuje znalost pravopisných jevů v písemném projevu - vyjadřuje svůj názor k aktuálnímu společenskému dění	Žádost, osvědčení, pozvánka, plakát Projekt „Jaro“, „Den Země“ – pozvánka, plakát Mezipředmětové vztahy		
Životopis			
- vyplňuje tiskopisy - zvládne sestavit svůj vlastní životopis	Životopis Tiskopisy – poukázka, průvodka, profesní životopis		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Člověk ve společnosti			
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže vyjadřovat své myšlenky a názory - obhájí svůj názor, vhodně argumentuje - zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu - rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj 	Příspěvky do školního časopisu Jednání a chování na úřadech, na návštěvách Mluvní cvičení		
LITERÁRNÍ VÝCHOVA - Literární druhy a žánry v průběhu staletí			
Nejstarší literární památky			
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná základní literární druhy a žánry - výrazně čte - interpretuje a hodnotí přečtené texty 	Nejstarší literární památky (Egypt, Mezopotámie...) Drama – tragédie, komedie Ezop – bajky		
Mimoevropské literatury			
<ul style="list-style-type: none"> - využívá slovníky, encyklopedie, příručky k vyhledávání informací a jejich zpracování 	Mimoevropské literatury Korán, středověké eposy		
Středověká literatura			
<ul style="list-style-type: none"> - hodnotí přečtené umělecké dílo - seznamuje se s nejvýznamnějšími odkazy literatury této doby 	Hrdinské eposy		
Počátky písemnictví v našich zemích			
<ul style="list-style-type: none"> - sleduje jazyk děl a uměleckých prostředků tohoto období 	Cyril a Metoděj Kosmas, Dalimil – kroniky J. Hus, Andreis		
Literatura renesance a baroka			
<ul style="list-style-type: none"> - vyhledává básnické jazykové prostředky - formuluje vlastní názor na umělecké dílo 	Barokní literatura v kontextu období		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - zamýšlí se nad obsahem úryvků dramatu - pracuje se slovníčkem literární teorie - rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora 			
Humanismus a baroko v české literatuře			
<ul style="list-style-type: none"> - používá slovník cizích slov - hledá poučení v textu - přiřazuje ukázky k žánru - chápe literární pojmy 	Humanismus – charakteristika liter. slohu J. A. Komenský – život a dílo, světový význam		
Klasicismus a osvícenství			
<ul style="list-style-type: none"> - vnímá prvky dramatu - diskutuje na téma mezilidské vztahy, peníze - vyhledává hlubší smysl uměleckého díla (bajka) 	Klasicismus a osvícenství v kontextu doby, autoři		
Literatura 19. stol.			
<ul style="list-style-type: none"> - opakuje literární pojmy – báseň, sloka, verš, rým, rytmus - pracuje se slovníkem - interpretuje a hodnotí přečtený text - formuluje hlavní myšlenky textu - posuzuje výběr jazykových prostředků 	- romantismus		
<ul style="list-style-type: none"> - sleduje výstavbu souvislého textu - charakterizuje hlavního hrdinu - rozvíjí čtenářské schopnosti 	Povídka Realismus		
České národní obrození			
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si myšlenku slovanské vzájemnosti - hodnotí výběr básnických jazyk. Prostředků v baladách - interpretuje báseň dle vlastního výběru 	České národní obrození v kontextu doby, autoři		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná básnické prostředky (metafory, epiteta) - snaží se o vlastní tvorbu (epigramy ze žakovského prostředí) - reprodukuje obsah povídky - rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele - uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře 			

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Český jazyk a literatura
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Jazyková výchova Národní jazyk			
<ul style="list-style-type: none"> - má přehled o slovanských a světových jazycích - odliší spisovný a nespisovný jazykový projev (nářečí, obecnou češtinu) a zdůvodní jejich užití - ovládá základní pravopisné jevy - orientuje se ve stavbě věty jednoduché 	Obecné výklady o jazyce Slovanské jazyky, vývoj jazyka Obecná čeština, nářečí Opakování všech pravopisných jevů Opakování základních poznatků ze skladby	OSV – komunikace, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace	
Skladba			
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v různých typech výpovědí - rozlišuje věty dvojčlenné a jednočlenné - užívá větné členy ve větě 	Věta jednočlenná, dvojčlenná, větný ekvivalent Přístavek Vyjádření podmětu a přísudku různými slovními druhy	VDO – formy participace občanů v politickém životě	
<ul style="list-style-type: none"> - určuje druhy vět vedlejších - orientuje se ve složitějších souvětích 	Doplněk, vedlejší věta doplňková Vedlejší věta přísudková	MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení, tvorba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu	
<ul style="list-style-type: none"> - chápe vztah souřadnosti mezi jednotlivými zmnoženými větnými členy (přístavek) - ovládá pravopisné jevy syntaktické ve větě jednoduché 	Významový poměr mezi několikanásobnými větnými členy Shoda přísudku s několikanásobným podmětem Znázornění stavby věty jednoduché		
<ul style="list-style-type: none"> - chápe obsahovou souvislost mezi hlavními větami 	Významový poměr mezi souřadně spojenými větami		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - určuje druhy souvětí - zvládá problematiku interpunkce u vedlejších vět souřadně spojených 	Souvětí souřadné, podřadné, interpunkce Druhy vět vedlejších Souřadně spojené věty vedlejší Složitě souvětí	MKV – princip sociálního smíru a solidarity, multikulturalita	
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá problematiku interpunkce 	Zápor Nepravdivosti větné stavby (citoslovce, oslovení, samostatný větný člen, vsuvka)	EGS – Evropa a svět nás zajímá	
Tvarosloví		EV – vztah člověka k prostředí	
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá skloňování obecných jmen přejatých a cizích jmen vlastních podle vzorů 	Slova přejatá, jejich výslovnost a pravopis Skloňování obecných slov přejatých a cizích jmen vlastních		
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se se zvláštnostmi ve skloňování některých podstatných jmen rodu mužského - určuje druhy zájmen a číslovek v textu 	Kolísání mezi tvary podstatných jmen Přehled skloňování zájmen a číslovek		
<ul style="list-style-type: none"> - chápe spodobu znělosti - utvrdí si znalosti v rozborové stránce slova a věty - rozpozná nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov - používá samostatně slovníky pro určení významu slova 	Hláskosloví – shrnutí Tvarosloví – shrnutí Nauka o významu slov Nauka o tvoření slov Pravopis		
Komunikační a slohová výchova Vypravování			Mezipředmětové vztahy:
<ul style="list-style-type: none"> - vyjádří ústně či písemně své zážitky, názory - zvládá výstavbu souvislého textu a způsoby jeho členění - oživuje vypravování výstižnými slovesy a jinými jazykovými prostředky(přezens 	Vypravování	M, D, Vv, Pč, Aj, Hv, Z, Př, F, Nj	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
historický, jednočlenné věty, přímá řeč)			
Subjektivně zbarvený popis			
<ul style="list-style-type: none"> - projevuje vztah k přírodě, k místu, kde žije - využívá slova citově zbarvená - obohacuje svůj projev o základní umělecké prostředky (přirovnání, personifikace, metafora, kontrast, zdrobněliny) - rozvíjí svou osobnost po stránce estetické 	Subjektivně zbarvený popis		
Úvaha			
<ul style="list-style-type: none"> - logicky uvažuje nad zadanými tématy - formuluje vlastní názory na aktuální problémy (profesionální orientace, mezilidské vztahy, ekologie) - zdokonaluje svůj ústní i písemný projev - tříbí komunikační dovednosti - učí se samostatně přemýšlet 	Úvaha Témata pro samostatné projevy – využití citátů, přísloví		
Úřední dopis			
<ul style="list-style-type: none"> - učí se samostatně a kriticky myslet - zdokonaluje se v kultivovaném písemném projevu - vyjadřuje se výstižně, jednoznačně, přesně 	Stížnost Zápis z jednání Reportáž		
Funkční styly			
<ul style="list-style-type: none"> - vyhledává a uspořádá ukázky stylů (krásná literatura, noviny, časopisy, vlastní tvorba žáků) - reprodukuje přečtený text - vyjadřuje hlavní myšlenky textu 	Funkční styly – hovorový, odborný, administrativní, publicistický, umělecký Ukázky dle vlastního výběru (využití odborné literatury, návštěvy knihovny, práce s internetem)		
Člověk ve společnosti			

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - využívá jazyk.prostředků ve stylist. cvičeních - vyjadřuje se kultivovaně jak v písemném, tak ústním projevu - využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát - uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování - využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů 	Shrnutí slohových postupů Mluvní cvičení Výrazný přednes Prvky dramaturgie Opakování slohových útvarů		
LITERÁRNÍ VÝCHOVA Česká literatura 19. stol.			
<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje jednotlivé literární druhy - sleduje jazyk děl a uměleckých prostředků tohoto období - interpretuje báseň dle vlastního výběru - seznamuje se s prvky dramatu 	Opakování období českého národního obrození		
Próza 19. stol.			
<ul style="list-style-type: none"> - má přehled o představitelích literatury tohoto období - využívá možnosti navštívit divadelní představení (KMD, individuálně) 	historická povídka a román vesnická povídka a román Národní divadlo		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Literatura 20. stol.			
<ul style="list-style-type: none"> - na základě četby rozvíjí emocionální a estetické vnímání - zážitky z četby sděluje ostatním 	Období 1. sv. války v literatuře v kontextu doby		
Poezie 20. stol.			
<ul style="list-style-type: none"> - posuzuje výběr jazykových prostředků v poezii - obohacuje svoji osobnost o emocionální a estetické zážitky z četby - interpretuje báseň dle vlastního výběru 	Poezie protiválečná, intimní, přírodní, politická, poezie pro děti		
Próza 20. stol.			
<ul style="list-style-type: none"> - vyjadřuje hlavní myšlenky textu - má přehled o významných českých novinářích - sleduje souvislou linii příběhu, prostředí i dobu, do které bylo dílo zasazeno - charakterizuje literární postavu 	Próza 20.stol. Povídky, novely, romány – protiválečné, historické, životopisné, vědeckofantastické, detektivní Literatura faktu, samizdatová a exilová literatura		
Drama 20. stol.			
<ul style="list-style-type: none"> - hledá smysl a podstatu díla - vyjadřuje zážitek z četby - vlastní názor - hodnotí výběr uměleckých prostředků 	Drama 20. stol. Tragédie, komedie, hry pohádkové, protiválečné, historické		
Literární referáty a exkurze			
<ul style="list-style-type: none"> - reprodukuje vlastní literární práce - zážitky z četby sděluje ostatním - tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie - rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj 	Literární referáty k samostatné četbě Využívání slovníků, encyklopedií, příruček Besedy k samostatné četbě Pokusy o vlastní tvorbu		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
názor doloží argumenty - rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele - uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře - porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování - vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

ČJL-9-1-01p, ČJL-9-1-08p čte plynule s porozuměním; reprodukuje text

ČJL-9-1-04p, ČJL-9-1-05p komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk

ČJL-9-1-09p, ČJL-9-1-10p píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma

ČJL-9-2-03p orientuje se v Pravidlech českého pravopisu

ČJL-9-2-04p pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa

ČJL-9-2-04p, ČJL-9-2-05p rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk

ČJL-9-2-06p rozezná větu jednoduchou od souvětí

ČJL-9-2-07p správně píše slova s předponami a předložkami

ČJL-9-2-07p ovládá pravopis vyjmenovaných slov

ČJL-9-2-07p zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem

ČJL-9-3-01p orientuje se v literárním textu, nachází jeho hlavní myšlenku

ČJL-9-3-03p ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení

ČJL-9-3-06p rozezná základní literární druhy a žánry

ČJL-9-3-09p dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury - má pozitivní vztah k literatuře

5.1.2 Cizí jazyk - Anglický jazyk

Cizí jazyk a Další cizí jazyk přispívají k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládnutí cizího jazyka. Vzdělávání v Cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A2, vzdělávání v Další cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

5.1.2.1 Anglický jazyk – 1. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Anglický jazyk se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících:

v 1. a 2. ročníku – 1 hodinu týdně

v 3. až 5. ročníku – 3 hodiny týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk je zaměřeno na to, aby žák na konci 1. stupně:

- Účastní se jednoduchých a pomalu vedených rozhovorů a používá při tom jednoduchá slovní spojení a otázky o osobních a blízkých tématech a činnostech.
- Sdělí ústně základní informace o sobě, dalších osobách pomocí slovních spojení a jednoduchých vět.
- Popíše ústně sebe, další osoby, zvířata, předměty a činnosti pomocí slovních spojení a jednoduchých vět.
- Rozumí známým slovům, základním frázím, smyslu jednoduchých vět a krátkých textů týkajících se témat z jeho života pokud jsou vyslovovány pomalu a zřetelně.

- Rozumí písemné podobě známých slov, základních frází, smyslu jednoduchých vět a textů týkajících se témat z jeho života zvláště mají-li vizuální podporu.
- Píše jednoduchá slovní spojení a věty týkající se jeho života.

Na 1. stupni se jedná především o probuzení zájmu o učení se cizímu jazyku a vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Věnuje se pozornost všem řečovým dovednostem a využívají se aktivizující metody.

Cizojazyčné vzdělávání na 1. stupni vede k dosažení úrovně A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky a lze jej shrnout následovně:

Žák se dovede zúčastnit velmi jednoduché interakce, klást a zodpovídat velmi jednoduché dotazy o něm samém, o tom, kde žije a co má, o lidech, které zná; dovede zformulovat velmi jednoduché výpovědi/tvrzení o bezprostředních skutečnostech a na podobné výpovědi/tvrzení reagovat. Ve vzdělávací oblasti žák rozumí a vhodně odpovídá na jazyk používaný učitelem v rámci výuky (např. pozdravy, pokyny, opravování nedostatků, povzbuzování apod.). Umí pojmenovat nebo popsat předměty a vybavení související s výukou, klást dotazy související s bezprostředními potřebami (např. požádat o pero, knihu, odskočit si...) a porozumět odpovědím, které jsou formulovány pomalu a zřetelně, případně i zopakovány. Dovede číst zprávy a nápisy a opsat věty související s výukou a vykonat pokyny související se školními aktivitami.

Pozornost v hodinách je zaměřena na nácvik porozumění mluvenému slovu, na osvojení zvukové podoby angličtiny a na gramatiku. Žáci pracují s bohatým obrazovým materiálem v učebnici a v pracovním sešitě. V kombinaci se zvukovou nahrávkou napodobují správnou výslovnost rodilých mluvčích. Bohatě jsou využívány jednoduché říkánky, písně, nacvičování dialogů a konverzace.

Učebnice i pracovní sešity jsou koncipovány pro stávající časovou dotaci tří vyučovacích hodin týdně, od 3. do 5. ročníku. Učebnice obsahuje nejen přehledy gramatiky a slovník, ale i řadu textů z různých oblastí života dětí daného věku a seznamuje je s životem, zvyky a povinnostmi jejich vrstevníků v několika zemích všech světadílů.

Ve vyučovací hodině: kromě výkladu, poslechu, četby, procvičování gramatiky, dialogů, reprodukce textu v písemné a ústní formě, je kladen důraz i na samostatnou práci žáků, práci se slovníkem a jiné vyhledávání informací. Součástí vyučování jsou hry, soutěže, recitace, zpěv, výukové programy na PC a různé zajímavé krátkodobé projekty.

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- Výklad
- Skupinová práce
- Samostatná práce
- Konverzace

Klíčové kompetence žáků

Vyučující využije všech forem a metod práce k tomu, aby žák dosáhl požadovaných kompetencí.

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- žáci propojují získané poznatky do širších celků
- žáci poznávají smysl a cíl učení

Postup: - vedení žáků k ověřování výsledků
- zadávání úkolů, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou schopni pochopit problém
- žáci umí vyhledat vhodné informace

Postup: - kladení vhodných otázek
- umožnění volného přístupu k informačním zdrojům

Kompetence komunikativní

- žáci komunikují na odpovídající úrovni
- žáci umí naslouchat promluvám druhých lidí a vhodně na ně reagovat

Postup: - vedení žáků k výstižnému a souvislému projevu
- vytváření příležitostí pro komunikaci mezi žáky
- vedení žáků k aktivitám vykonávaným individuálně, ve dvojicích,...

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupině
- žáci se podílejí na utváření příjemné atmosféry v týmu
- žáci jsou schopni sebekontroly

Postup: - hodnocení žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

- vedení žáků k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti
- podněcování žáků k argumentaci

Kompetence občanské

- žáci respektují názory ostatních
- žáci se umí zodpovědně rozhodnout podle dané situace

- Postup:
- vedení žáků k prezentaci jejich myšlenek a názorů
  - vedení žáků k diskusi
  - vedení žáků ke vzájemnému naslouchání si

Kompetence pracovní

- žáci jsou schopni efektivně organizovat svou práci

- Postup:
- napomáhání při cestě ke správnému řešení
  - zohledňování rozdílů ve znalostech a pracovním tempu žáků

Učební osnovy – Anglický jazyk – 1. stupeň

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyk. komunikace	Období: 1.	Ročník: 1.	Předmět: Anglický jazyk
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - Pozdraví, rozloučí se, vyjádří souhlas a nesouhlas, poprosí a poděkuje. - Pojmenuje 10 živočichů - Představí sebe a členy rodiny, pojmenuje běžné vybavení místnosti. - Pojmenuje základní barvy - Počítá do 10 - Rozumí základním pokynům 	<p>pozdravy, poděkování</p> <p>slovní okruh živočichové moje rodina</p> <p>barvy čísla 1 - 10 pokyny používané při vyučování</p>	<p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MKV – multikulturalita</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních</p>	.

<ul style="list-style-type: none"> - Pojmenuje některé pomůcky, které používá při vyučování - Rozumí základním otázkám a odpovídá na ně správně - Zná názvy některých potravin 	školní pomůcky jednoduché rozhovory slovní okruh potravin	sdělení Mezipředmětové vztahy: Ma, Prv, Čj	
---	---	---	--

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyk. komunikace	Období: 1.	Ročník: 2.	Předmět: Anglický jazyk
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - Pojmenuje základní i doplňkové barvy, seznamuje se s jejich psanou podobou - Zná bezpečně čísla 1 – 12 i jejich psanou podobu - Počítá předměty a živočichy - Používá tvary slovesa být - Zná základní výrazy používané ve škole, dá jednoduchý pokyn - Seřadí obrázkový příběh podle poslechu - Pojmenuje a přečte běžné druhy ovoce a zeleniny - Užívá člen určitý a neurčitý 	Barvy základní a doplňkové Čísla 1 - 12 Množné číslo Sloveso být Ve škole Poslech a porozumění jednoduchých příběhů Ovoce, zelenina Člen určitý, neurčitý	EGS – Evropa a svět nás zajímá MKV – multikulturalita MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Mezipředmětové vztahy: Ma, Prv, Čj	

<p>- Tvoří jednoduché věty</p> <p>- Rozlišuje základní druhy dopravních prostředků</p> <p>- Zeptá se a odpovídá na základní údaje</p>	<p>Slovosled věty jednoduché</p> <p>Dopravní prostředky</p> <p>Jednoduché rozhovory</p>		
---	---	--	--

<p>Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace</p>	<p>Období: 1.</p>	<p>Ročník: 3.</p>	<p>Předmět: Anglický jazyk</p>
--	--------------------------------------	--------------------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM</p> <p>- porozumí krátkým a jednoduchým otázkám učitele souvisejícími s činnostmi ve třídě a/nebo s osvojovanými tématy, jsou-li mu pokládány pomalu a s pečlivou výslovností</p> <p>- rozpozná známá slova a slovní spojení (např. předměty, osoby, zvířata, činnosti nebo číselné a časové údaje) v pomalém a zřetelném projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům</p> <p>- porozumí významu slov a slovních spojení vztahujících se k osvojovaným tématům v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně, má-li k dispozici vizuální oporu</p> <p>- zachytí konkrétní informace (např. o předmětech, osobách, zvířatech) v krátkém jednoduchém poslechovém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu</p>	<p>Gramatika</p> <ul style="list-style-type: none"> • sloveso „být“ a „mít“ v kladné větě a v otázce • jednotné a množné číslo podstatných jmen • rozkazovací způsob • tázací zájmena • kladná a negativní odpověď • přídavná jména • množné číslo podstatných jmen • přivlastňovací pád • sloveso „mít/nemít rád“ v kladné větě a otázce • vazba „there is/there are“ • základní předložky místa 	<p>OSV – Sociální rozvoj – Komunikace (řeč zvuků a slov)</p> <p>MKV – Lidské vztahy (udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s ostatními)</p> <p>VDO – Občan, občanská společnost a škola (participace žáků na životě školy)</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- porozumí tématu velmi krátkého a jednoduchého poslechového textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu</p> <p>MLUVENÍ</p> <p>- použije základní zdvořilostní obraty (např. oslovení, pozdrav, rozloučení, poděkování) ve velmi krátkých a pomalu vedených rozhovorech</p> <p>- představí se, sdělí svůj věk, kde bydlí, vlastní, má rád/nerad za použití jednoduchých slovních spojení</p> <p>- sdělí informace o členech své rodiny, kamarádech a spolužácích (např. jméno, věk, kde bydlí, vlastní) za použití jednoduchých slovních spojení</p> <p>- popíše skutečnosti, se kterými se běžně setkává (např. předměty, zvířata), za použití jednoduchých slovních spojení</p> <p>- reaguje pomocí slov, jednoduchých slovních spojení na otázky týkající se jeho samotného (např. sdělí jméno, věk, kde bydlí, vlastní, má rád/nerad)</p> <p>- odpoví a poskytne konkrétní informace (např. o předmětech, zvířatech), které se vztahují k osvojovaným tématům, za použití slov, jednoduchých slovních spojení</p> <p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM</p> <p>- najde konkrétní informace (např. o předmětech, osobách, zvířatech) v krátkém jednoduchém textu, který se vztahuje k</p>	<ul style="list-style-type: none"> • otázka na množství <p>Zvuková (a grafická) podoba jazyka</p> <ul style="list-style-type: none"> • výslovnost jednotlivých hlásek, slabik a slov • vztah mezi psanou a zvukovou podobou hlásek, slabik a slov • intonace „ano/ne“ otázek <p>Slovní zásoba</p> <ul style="list-style-type: none"> • čísla 1-100 • barvy • třída, škola • školní potřeby • domácí zvířata (mazlíčci), zvířata v ZOO • tělo • nálady a stavy • rodina • oblečení • jídlo • oblíbené předměty • pozdravy <p>Tematické okruhy:</p>	<p>a místní komunity)</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Ma, Prv, Čj</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>osvojovaným tématům</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpozná známá slova a slovní spojení a jednoduché věty (např. předměty, osoby, zvířata) v krátkém textu vztahujícím se k osvojovaným tématům - porozumí významu slov, slovních spojení, které se vztahují k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální oporu <p>PSANÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - napíše jednoduchá slovní spojení a věty, ve kterých se představí, uvede svůj věk, kde bydlí, vlastní, má rád/nerad - doplní informace číselné i nečíselné povahy (např. číslice, slova, slovní spojení), které se týkají osvojovaných témat 	<p>domov, rodina, škola, lidské tělo, jídlo, oblékání, zvířata</p>		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

CJ-3-1-01p je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Období: 2.	Ročník: 4.	Předmět: Anglický jazyk
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM</p> <ul style="list-style-type: none"> - porozumí krátkým a jednoduchým otázkám učitele souvisejícím s osvojovanými tématy - rozpozná známá slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - porozumí významu slov a slovních spojení vztahujících se k osvojovaným tématům v projevu - porozumí smyslu jednoduchých vět vztahujících se k osvojovaným tématům - zachytí konkrétní informace v krátkém jednoduchém poslechovém textu - porozumí tématu velmi krátkého a jednoduchého poslechového textu <p>MLUVENÍ</p>	<p>Gramatika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sloveso „umět“ v kladné větě a v otázce • otázky na zjištění polohy, předložky místa a pohybu • přítomný čas průběhový pro popis obrázku • určení času • přítomný čas prostý (kladná a záporná věta, otázka, krátká odpověď kladná i záporná) • řadové číslovky • předložky času • tázací zájmena a příslovce <p>Zvuková (a grafická) podoba jazyka</p> <ul style="list-style-type: none"> • výslovnost jednotlivých hlásek, slabik a slov • vztah mezi psanou a zvukovou podobou hlásek, slabik a slov • intonace „ano/ne“ otázek • fonetická abeceda 	<p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>EV - ekosystémy</p> <p>OSV – Sociální rozvoj – Komunikace (cvičení pozorování a empatické naslouchání)</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>MKV Lidské vztahy (integrace jedince v rodinných a vrstevnických vztazích)</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Ma, Pří, Vla, Čj, Tv, Hv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- účastní se jednoduchých a pomalu vedených rozhovorů, ve kterých poskytne konkrétní informace nebo se na podobné informace zeptá</p> <p>- představí se, kde bydlí, co dělá, umí, má rád/nerad za použití jednoduchých slovních spojení a vět</p> <p>- sdělí informace za použití jednoduchých slovních spojení a vět</p> <p>- reaguje pomocí slov, jednoduchých slovních spojení a vět na otázky za použití jednoduchých slovních spojení a vět</p> <p>- odpoví a poskytne konkrétní informace, které se vztahují k osvojovaným tématům, za použití slov, jednoduchých slovních spojení a vět</p> <p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM</p> <p>- najde konkrétní informace v krátkém jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům</p> <p>- rozpozná známá slova a slovní spojení v</p>	<p>Slovní zásoba</p> <ul style="list-style-type: none"> • abeceda • čísla 1-100 • sport • místnosti v bytě/domě • zdraví a nemoci • obchody a místa ve městě • záliby a činnosti ve volném čase • počasí • čas, vyučovací předměty a rozvrh • dny v týdnu, měsíce, roční období • čas a časové údaje • každodenní činnosti • oblečení <p>Tematické okruhy: domov, rodina, škola, lidské tělo, jídlo, oblékání, kalendářní rok (roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, volný čas</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>krátkém textu z běžného života</p> <ul style="list-style-type: none"> - porozumí významu slov, slovních spojení a jednoduchých vět - porozumí tématu krátkého textu <p>PSANÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - napíše jednoduchá slovní spojení a věty - sestaví s použitím slov, jednoduchých slovních spojení a vět krátký pozdrav, dotaz či vzkaz, ve kterém sdělí konkrétní informace - doplní informace číselné i nečíselné povahy, které ho bezprostředně obklopují, a činností, které běžně vykonává 			

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Období: 2.	Ročník: 5.	Předmět: Anglický jazyk
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM</p> <ul style="list-style-type: none"> - porozumí krátkým a jednoduchým otázkám učitele a spolužáka souvisejícím s osvojovanými tématy, jsou-li mu pokládány pomalu a s pečlivou výslovností - rozpozná známá slova a slovní v pomalém a zřetelném projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - porozumí významu slov a slovních spojení vztahujících se k osvojovaným tématům v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně, má-li k dispozici vizuální oporu - porozumí smyslu jednoduchých vět vztahujících se k osvojovaným tématům v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně, má-li k dispozici vizuální oporu - žák zachytí konkrétní informace v krátkém jednoduchém poslechovém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu - žák porozumí tématu velmi krátkého a jednoduchého poslechového textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu <p>MLUVENÍ</p>	<p>Gramatika</p> <ul style="list-style-type: none"> • sloveso být, mít, umět • čas přítomný prostý a průběhový: oznamovací věta, otázka, záporná věta • vazba there is/there are • osobní a přivlastňovací zájmena • předložky místa, pohybu, času • tázací zájmena a příslovce • otázky na množství a cenu <p>Zvuková (a grafická) podoba jazyka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Souhlásky a samohlásky • Přízvuk slov • Intonace ve větě • Fonetická abeceda <p>Slovní zásoba</p> <ul style="list-style-type: none"> • já, moje rodina a moji kamarádi • zájmové činnosti a sporty, režim dne • domov, dům, pokoje • škola, předměty ve škole, vyučovací předměty 	<p>EGS – Jsme Evropané (naše vlast a Evropa)</p> <p>OSV – sociální rozvoj – Komunikace (sdělování verbální a neverbální dialog, komunikace v různých situacích)</p> <p>EV – ekosystémy</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>MKV Lidské vztahy (integrace jedince v rodinných a vrstevnických vztazích)</p> <p>Mezipředmětové</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- použije základní zdvořilostní obraty (např. oslovení, pozdrav, rozloučení, poděkování) ve velmi krátkých a pomalu vedených rozhovorech</p> <p>- účastní se jednoduchých a pomalu vedených rozhovorů, ve kterých poskytne konkrétní informace o sobě, dalších osobách, zvířatech, předmětech, činnostech, nebo se na podobné informace zeptá</p> <p>- představí se, sdělí svůj věk, kde bydlí, co dělá, vlastní, umí, má rád/nerad za použití jednoduchých slovních spojení a vět</p> <p>- sdělí informace o členech své rodiny, kamarádech a spolužácích (např. jméno, věk, kde bydlí, co dělají, vlastní, umí, mají rádi/neradí) za použití jednoduchých slovních spojení a vět</p> <p>- popíše skutečnosti, se kterými se běžně setkává (např. předměty, zvířata, činnosti), za použití jednoduchých slovních spojení a vět</p> <p>- reaguje pomocí slov, jednoduchých slovních spojení a vět na otázky týkající se jeho samotného, členů jeho rodiny a kamarádů (např. sdělí jméno, věk, kde bydlí, co dělá, vlastní a umí, má rád/nerad)</p> <p>- odpoví a poskytne konkrétní informace (např. o předmětech, zvířatech, činnostech nebo číselných a časových údajích), které se vztahují k osvojovaným tématům, za použití slov, jednoduchých slovních spojení a vět</p> <p>- zeptá se na konkrétní informace (např. o předmětech, zvířatech, činnostech nebo číselných a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • město, budovy, obchody • části lidského a zvířecího těla • počasí • jídlo a pití • kalendářní rok a časové údaje • oblečení • volný čas a zábava <p>Tematické okruhy: já, moje rodina, můj den, každodenní činnosti, zájmy, domov, škola, město, volný čas, lidské tělo, jídlo a pití, oblékání, kalendářní rok (roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí</p>	<p>vztahy: Ma, Pří, Vla, Čj, Tv, Hv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>časových údajích), které se vztahují k osvojovaným tématům, za použití slov, jednoduchých slovních spojení a vět.</p> <p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM</p> <p>žák najde konkrétní informace (např. o předmětech, osobách, zvířatech, činnostech nebo číselných a časových údajích) v krátkém jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpozná známá slova a slovní spojení (např. předměty, osoby, zvířata, činnosti nebo číselné a časové údaje) v krátkém textu vztahujícím se k osvojovaným tématům - porozumí významu slov, slovních spojení a jednoduchých vět, které se vztahují k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální oporu - porozumí tématu krátkého textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům a je podpořen obrazem. <p>PSANÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - napíše jednoduchá slovní spojení a věty, ve kterých se představí, uvede svůj věk, kde bydlí, co dělá, vlastní, umí, má rád/nerad - napíše jednoduchá slovní spojení a věty, ve kterých představí členy své rodiny, kamarády a spolužáky, uvede jejich věk, kde bydlí, co dělají, vlastní, umí, mají rádi/nerad. - sestaví s použitím slov, jednoduchých slovních 			

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
spojení a vět krátký pozdrav, dotaz či vzkaz, ve kterém sdělí konkrétní informace nebo se na ně zeptá - doplní informace číselné i nečíselné povahy (např. číslice, slova, slovní spojení), které se týkají jeho osoby, rodiny a kamarádů, zvířat nebo předmětů, které ho bezprostředně obklopují, a činností, které běžně vykonává			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- CJ-5-1-01p rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- CJ-5-1-02p rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu) - rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování
- CJ-5-2-01p pozdraví a poděkuje
- CJ-5-2-02p sdělí své jméno a věk
- CJ-5-2-03p vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)
- CJ-5-3-02p rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
- CJ-5-4-01p je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka

5.1.2.2 Anglický jazyk – 2. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Anglický jazyk se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících:

- v 6. až 9. ročníku – 3 hodiny týdně

Na 2. stupni se pokračuje v rozvíjení všech jazykových dovedností, Ve výuce jsou používány autentické materiály nebo adaptované materiály pro danou jazykovou úroveň. Ve stále větším rozsahu se žáci seznamují s vlivem kultury v komunikaci a tím rozvíjejí svoji interkulturní kompetenci.

Cizojazyčné vzdělávání na 2. stupni vede k dosažení úrovně A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky a lze jej shrnout následovně:

Žák ovládá většinu (základních) společenských funkcí, např. dovede používat jednoduché každodenní zdvořilostní obraty pro komunikaci s lidmi, kolem sebe: dovede pozdravit, zeptat se, jak se lidé mají, a reagovat na novinky; zvládne velmi krátkou společenskou výměnu; dovede klást otázky na povolání a volnočasové aktivity a na podobné otázky odpovídat; dovede pozvat a na pozvání zareagovat; dovede diskutovat o tom, co bude dělat, kde a kdy se s někým sejde; dovede učinit nabídku a na nabídku zareagovat.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk je zaměřeno na:

- získávání zájmu o studium cizího jazyka a vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu
- osvojení potřebných jazykových znalostí a dovedností k aktivnímu využití účinné komunikace v cizím jazyce
- získání schopnosti číst s porozuměním přiměřené texty v daném cizím jazyce
- porozumění přiměřeně (jazykově, obsahově, rozsahem) náročnému ústnímu sdělení na úrovni osvojených znalostí
- poznání kultury zemí příslušné jazykové oblasti, vyhledání nejdůležitějších informací o zemích studovaného jazyka a k práci s nimi
- pochopení významu znalosti cizích jazyků pro osobní život, formování vzájemného porozumění mezi zeměmi, respektu a tolerance k odlišným kulturním hodnotám jiných národů.

Anglický jazyk je důležitý cizí jazyk. Přispívá k chápání a objevování skutečností. Poskytuje jazykový základ pro komunikaci žáků v Evropě i ve světě.

Pozornost v hodinách je zaměřena na nácvik porozumění mluvenému slovu, na osvojení zvukové podoby angličtiny a na gramatiku. Žáci pracují s bohatým obrazovým materiálem v učebnici a v pracovním sešitě. V kombinaci se zvukovou nahrávkou napodobují správnou výslovnost rodilých mluvčích. Bohatě jsou využívány jednoduché říkánky, písně, nacvičování dialogů a konverzace.

Angličtina je jedním z jednacích jazyků mezinárodních organizací. Proniká však i do každodenního života dětí. S angličtinou se pravidelně setkáváme prostřednictvím nápisů na zboží v obchodech, v populární hudbě, ve filmu i při práci s počítačem. Učebnice jsou koncipovány pro stávající časovou dotaci tří vyučovacích hodin týdně. Učebnice obsahuje nejen přehledy gramatiky a slovník, ale i řadu textů z různých oblastí života dětí daného věku a seznamuje je s životem, zvyky a povinnostmi jejich vrstevníků v několika zemích všech světadílů.

Ve vyučovací hodině: kromě výkladu, poslechu, četby, procvičování gramatiky, dialogů, reprodukce textu v písemné a ústní formě, je kladen důraz i na samostatnou práci žáků, práci se slovníkem a jiné vyhledávání informací. Součástí vyučování jsou hry, soutěže, recitace, zpěv, výukové programy na PC a různé zajímavé krátkodobé projekty

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- Výklad
- Skupinová práce
- Samostatná práce
- Konverzace

Klíčové kompetence žáků

Vyučující využije všech forem a metod práce k tomu, aby žák dosáhl požadovaných kompetencí.

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- žáci propojují získané poznatky do širších celků
- žáci poznávají smysl a cíl učení

Postup: - vedení žáků k ověřování výsledků
- zadávání úkolů, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou schopni pochopit problém
- žáci umí vyhledat vhodné informace

Postup: - kladení vhodných otázek
- umožnění volného přístupu k informačním zdrojům

Kompetence komunikativní

- žáci komunikují na odpovídající úrovni
- žáci umí naslouchat promluvám druhých lidí a vhodně na ně reagovat

Postup: - vedení žáků k výstižnému a souvislému projevu
- vytváření příležitostí pro komunikaci mezi žáky
- vedení žáků k aktivitám vykonávaným individuálně, ve dvojicích,...

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupině
- žáci se podílejí na utváření příjemné atmosféry v týmu
- žáci jsou schopni sebekontroly

Postup: - hodnocení žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- vedení žáků k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti
- podněcování žáků k argumentaci

Kompetence občanské

- žáci respektují názory ostatních
- žáci se umí zodpovědně rozhodnout podle dané situace

Postup: - vedení žáků k prezentaci jejich myšlenek a názorů
- vedení žáků k diskusi
- vedení žáků ke vzájemnému naslouchání si

Kompetence pracovní

- žáci jsou schopni efektivně organizovat svou práci

Postup: - napomáhání při cestě ke správnému řešení
- zohledňování rozdílů ve znalostech a pracovním tempu žáků

Učební osnovy – Anglický jazyk – 2. stupeň

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Anglický jazyk
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM</p> <p>- zachytí konkrétní čísla i informace v pomalu a zřetelně pronášeném jednoduchém projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům.</p> <p>- porozumí tématu/obsahu krátkého a jednoduchého zřetelně pronášeného vyprávění a rozhovoru souvisejícím s osvojovanými tématy</p> <p>MLUVENÍ</p> <p>- se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkého, jasně strukturovaného rozhovoru, který se týká osvojovaných témat- poskytne a zjistí informace týkající se činností, míst, lidí, času za použití slovních spojení a vět</p> <p>- krátce pohovoří o oblíbených lidech, místě, zvířatech podle předem připravené osnovy a za použití obrázků</p> <p>- žák jednoduše a v krátkých větách popíše místa, lidi, volnočasové činnosti, kalendářní rok.</p> <p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM</p>	<p>Gramatika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sloveso „být“ v minulém čase • přítomné časy • minulý čas prostý • uzavřené (ano/ne) a otevřené (tázací zájmena) otázky v přítomnosti a minulosti • frekvenční příslovce • řadové číslovky • neurčitá zájmena • základní rozdíl mezi počítatelnými a nepočítatelnými podstatnými jmény • stupňování přídavných jmen <p>Zvuková podoba jazyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Souhlásky a samohlásky • Přízvuk slov • Intonace ve větě • Fonetická abeceda <p>Slovní zásoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • domácí práce a činnosti 	<p>OSV – poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace</p> <p>VDO – občanská společnost a škola</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>EV – Vztah člověka k prostředím</p> <p>MKV – kulturní diference, lidské vztahy</p> <p>MDV – tvorba multimediálního sdělení, kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Z, D, Př, Fy, Čj, Hv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- najde konkrétní číselné informace a informace nečíselné povahy v jednoduchém textu vztahujícím se k osvojovaným tématům</p> <p>- porozumí tématu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se osvojovaných témat</p> <p>- porozumí obsahu krátkého a jednoduchého projevu textu týkajícího se osvojovaných témat</p> <p>PSANÍ</p> <p>- zapíše informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se týkají osvojovaných témat</p> <p>- napíše krátký jednoduchý popis místa, lidí, volnočasových činností, kalendářního roku</p> <p>- napíše jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec</p> <p>- popíše událost za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec</p> <p>- odpoví jednoduše písemně s použitím jednoduchých slovních spojení a vět na otázky, které se týkají oblíbených činností, věcí, zvířat, lidí, míst</p>	<ul style="list-style-type: none"> • volnočasové aktivity • měsíce v roce, data • druhy a popis divokých zvířat • činnosti o prázdninách • doprava • cestování • jídlo • slovesa každodenních činností • geografické útvary, místa a názvy • počasí • přídavná jména popisující kvalitu, vlastnosti, vzhled věcí, lidí, míst • film a zábava <p>Tematické okruhy: jídlo a stravování, počasí, kalendářní rok, zvířata, cestování, lidé kolem mě, svět kolem mě, zeměpisná místa</p>		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Anglický jazyk
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM</p> <ul style="list-style-type: none"> - zachytí konkrétní informace v pomalu a zřetelně pronášeném projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - porozumí tématu/obsahu krátkého a jednoduchého zřetelně pronášeného popisu, vyprávění a rozhovorů souvisejícím s osvojovanými tématy <p>MLUVENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých se domluví na tom, co bude dělat, kam půjde a na podobné výpovědi reaguje - se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů týkající se osvojovaných témat, ve kterých sdělí, co se mu líbí/nelíbí, co si přeje/nepřeje, co chce-nechce, co musí/nemusí a na podobné výpovědi reaguje - poskytne a zjistí informace týkající se osvojovaných témat ve vztahu k současnosti, minulosti a záměrům v budoucnosti za použití slovních spojení a vět 	<p>Gramatika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • minulý čas prostý • vyjádření záměru pomocí will • měl bych/neměl bych • modální slovesa (muset – nesmět – nemuset) • použití určitého a neurčitého členu • příslovce místa, času • spojky • prostředky časové textové návaznosti <p>Zvuková podoba jazyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koncové -ed • přízvuk slova a věty • znělé a neznělé souhlásky • intonace oznamovacích vět a otázek <p>Slovní zásoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bydlení, domy • služby a věci ve městě • nakupování a produkty • mezilidské vztahy • zdraví a nemoci 	<p>MDV – tvorba mediálního sdělení</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>VDO – občan, občanská společnost a stát</p> <p>OSV – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznání (cvičení pozornosti a soustředění a cvičení dovednosti zapamatování)</p> <p>Kreativita cvičení (cvičení pro rozvoj kreativity, schopnost vidět věci jinak</p> <p>MKV – Kulturní difference (poznávání)</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- poskytně a zjistí informace týkající se událostí, činností, míst, lidí, služeb, času za použití slovních spojení a vět</p> <p>- krátce pohovoří o městě, kde bydlí, události, která se mu stala, o známých osobnostech podle předem připravené osnovy a za použití obrázků</p> <p>- jednoduše a v krátkých větách popíše místa, lidi, události, povolání, životní cyklus</p> <p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM</p> <p>- najde konkrétní informace nečíselné povahy v jednoduchém textu vztahujícím se k osvojovaným tématům</p> <p>- porozumí tématu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se osvojovaných témat</p> <p>- porozumí obsahu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se osvojovaných témat</p> <p>PSANÍ</p> <p>- zapíše informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se týkají osvojovaných témat</p> <p>- napíše krátký jednoduchý popis místa, lidí, události, povolání, životní cyklus</p> <p>- popíše událost za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojky a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec, .nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec</p> <p>- odpoví jednoduše písemně s použitím jednoduchých slovních spojení a vět</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vlastnosti • etapy života • práce a pracoviště • přírodní katastrofy • nehody <p>Tematické okruhy: zdraví a životní styl, služby, povolání, volný čas, příroda, životní cyklus, mezilidské vztahy</p>	<p>vlastního kulturního zakotvení, respektování sociokulturních odlišností)</p> <p>Lidské vztahy (solidarita, princip slušného chování, základní morální normy)</p> <p>EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (doprava a životní prostředí)</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Z, D, Př, Fy, Čj, Hv</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Anglický jazyk
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM</p> <p>- zachytí konkrétní informace v pomalu a zřetelně pronášeném projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům</p> <p>- porozumí tématu/obsahu krátkého a jednoduchého zřetelně pronášeného popisu, vyprávění a rozhovorů souvisejícím s osvojovanými tématy</p> <p>MLUVENÍ</p> <p>- se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkého, jasně strukturovaného rozhovoru, který se týká sportovních a kulturní událostí, prostředí, v němž žije, každodenních činností a potřeb a způsobu života, je-li mu partner v komunikaci ochoten v případě nutnosti pomoci</p> <p>- se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých se domluví na tom, co bude dělat, kam půjde a na podobné výpovědi reaguje</p> <p>- poskytne a zjistí informace týkající se událostí,</p>	<p>Gramatika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • minulý čas prostý a průběhový • sloveso + ing nebo infinitiv • vyjádření pánované činnosti – going to • ustálené slovní spojení s určitým členem a bez • použití výrazu “used to“ • modální slovesa • předpřítomný čas (základní/nejčastější použití) • podmínkové souvětí prvního typu <p>Zvuková podoba jazyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • přízvuk ve větě • stažená slova ve větě • rytmus věty • intonace různých typů vět 	<p>OSV – Osobnostní rozvoj – Kreativita (tvořivost v mezilidských vztazích)</p> <p>Sociální rozvoj – Komunikace v různých situacích, informování, odmítání, omluva, prosba, řešení konfliktů)</p> <p>MK – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel)</p> <p>VDO – Občanská společnost a škola (aktivní zapojení žáků do žákovské samosprávy, participace žáků na životě místní</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>volnočasových aktivit, cestování za použití slovních spojení a vět</p> <ul style="list-style-type: none"> - krátce pohovoří o událostech a cestování podle předem připravené osnovy a za použití obrázků <p>Žák popíše prostředí, v němž žije, každodenní činnosti a potřeby a způsob života za použití jednoduchých vět.</p> <p>Žák vypráví jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec.</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše událost za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec. <p>Žák popíše své plány za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec.</p> <p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM</p> <p>Žák najde konkrétní informace nečíselné povahy v jednoduchém textu vztahujícím se k osvojovaným tématům.</p> <p>Žák porozumí tématu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se osvojovaných témat.</p> <ul style="list-style-type: none"> - porozumí obsahu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se osvojovaných témat 	<p>Slovní zásoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • materiály • sportovní a kulturní události • životní prostředí • media • ICT • životní události • odpočinek a rekreace • zvyky • cestování • vzdělávací systém <p>Tematické okruhy:</p> <p>životní prostředí, volný čas, události, cestování, media a komunikace, kultura, vzdělávání</p>	<p>komunity)</p> <p>EGS – Jsme Evropané</p> <p>MV – Multikulturalita (specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost, užívání jazyka jako nástroje dorozumění)</p> <p>Lidské vztahy (vztahy mezikulturami, vzájemné obohacování různých kultur)</p> <p>EV – lidské aktivity, problémy životního prostředí</p> <p>MDV – práce v realizačním týmu, tvorba mediálního sdělení</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Z, D, Př, Fy, Čj, Hv, Vv, Vko, VkZ, Ma</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- odvodí z kontextu význam neznámých slov, která se vyskytují v jednoduchém textu</p> <p>- porozumí běžným označením a nápisům na veřejných místech, které se týkají např. orientace, upozornění, varování, zákazu, časových údajů</p> <p>PSANÍ</p> <p>- zapíše informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se týkají osvojovaných témat</p> <p>- sestaví/napíše krátký jednoduchý popis prostředí, v němž žije, každodenní činnosti a potřeby a způsob života, minulých a budoucích událostí za použití vět propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec</p> <p>- napíše jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec</p> <p>- popíše událost za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec</p> <p>- popíše své plány za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec</p> <p>Žák odpoví jednoduše písemně s použitím jednoduchých slovních spojení a vět na otázky, které se týkají osvojovaných témat.</p>			

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Anglický jazyk
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM</p> <p>- zachytí konkrétní informace v pomalu a zřetelně pronášeném projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům</p> <p>- porozumí tématu/obsahu krátkého a jednoduchého zřetelně pronášeného popisu, vyprávění a rozhovorů souvisejícím s osvojovanými tématy</p> <p>MLUVENÍ</p> <p>- se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkého, jasně strukturovaného rozhovoru, který se týká jeho samotného, dalších osob, prostředí, v němž žije, každodenních činností a potřeb a způsobu života, je-li mu partner v komunikaci ochoten v případě nutnosti pomoci</p> <p>-se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých formuluje pozvání a na pozvání reaguje</p> <p>-se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých se domluví na tom, co bude dělat, kam půjde a na</p>	<p>Gramatika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • minulý čas prostý a průběhový • vyjadřování činností v budoucnosti (going to, will) • otázky pomocí uzavřené (ano/ne) a otevřené (tázací zájmena) otázky v přítomnosti a minulosti • předpřítomný čas (základní/nejčastější použití) • podmínkové souvětí prvního typu • přítomný trpný rod • vyjádření účelu <p>Zvuková podoba jazyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rytmus věty a nadvětých celků • intonace různých typů vět • vázání slov a frází <p>Slovní zásoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stravování 	<p>VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>OSV – poznávání lidí, kooperace a kompetice</p> <p>EGS – jsme Evropané</p> <p>MDV – práce v realizačním týmu, tvorba mediálního sdělení</p> <p>EV – Vztah člověka k prostředí (životní styl, aktuální ekologické problémy, prostředí a zdraví)</p> <p>MKV – Lidské vztahy</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>podobné výpovědi reaguje</p> <ul style="list-style-type: none"> - se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých sdělí, co se mu líbí/nelíbí, co si přeje/nepřeje a na podobné výpovědi reaguje - poskytne a zjistí informace týkající se běžných témat v každodenních situacích za použití slovních spojení a vět - krátce pohovoří na osvojené téma podle předem připravené osnovy a za použití obrázků - popíše sebe samého, další osoby, prostředí, v němž žije, každodenní činnosti a potřeby a způsob života za použití jednoduchých vět - vypráví jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec - popíše událost za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec - popíše své plány za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec 	<ul style="list-style-type: none"> • sporty a životní styl • povaha a vzhled • povolání a pracoviště • zeměpisné charakteristiky • zdraví a nemoci • zábava • generační soužití • struktura společnosti • online komunikace • solidarita a dobrovolnictví <p>Tematické okruhy:</p> <p>zdravý životní styl, volba povolání, naše země, osobní charakteristika, umění a kultura, životní cyklus, ochrana přírody, společnost, komunikační technologie, cestování</p>	<p>(význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti). Multikulturalita (význam užívání cizího jazyka jako nástroje pro dorozumění a celoživotní vzdělávání)</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Z, D, Př, Čj, Hv, Vko, VkJ</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM</p> <ul style="list-style-type: none"> - najde konkrétní informace nečíselné povahy v jednoduchém textu vztahujícím se k osvojovaným tématům - porozumí tématu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se každodenních témat - porozumí obsahu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se každodenních témat - odvodí z kontextu význam neznámých slov, která se vyskytují v jednoduchém textu - porozumí běžným označením a nápisům na veřejných místech, které se týkají např. orientace, upozornění, varování, zákazu, časových údajů <p>PSANÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapíše informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se týkají osvojovaných témat - sestaví/napíše krátký jednoduchý popis sebe samého, dalších osob, prostředí, v němž žije, každodenních činností a potřeb, způsobu života a minulých událostí za použití vět propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec - napíše jednoduchý text (např. dopis, e-mail, vzkaz) vyjadřující např. poděkování, pozvání, prosbu nebo 			

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>omluvu za použití jednoduchých vět</p> <ul style="list-style-type: none"> - napíše jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec - popíše událost za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec - popíše své plány za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec - odpoví jednoduše písemně s použitím jednoduchých slovních spojení a vět na otázky, které se týkají osvojovaných témat 			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- CJ-9-1-01p rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů
- CJ-9-1-02p rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby
- CJ-9-2-01p odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby
- CJ-9-3-01p rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
- CJ-9-4-03p reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

5.1.3 Další cizí jazyk – Německý jazyk

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Německý jazyk se vyučuje v 7. – 9. ročníku:

v 7. až 9. ročníku – 2 hodiny týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Německý jazyk:

- přispívá k chápání a objevování skutečností
- poskytuje jazykový základ pro komunikaci žáků v rámci Evropy a světa
- snižuje jazykové bariéry
- umožňuje poznávat život lidí a kulturní tradice
- prohlubuje mezinárodní porozumění
- získávání zájmu o studium cizího jazyka a vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu
- osvojení potřebných jazykových znalostí a dovedností k aktivnímu využití účinné komunikace v cizím jazyce
- získání schopnosti číst s porozuměním přiměřené texty v daném cizím jazyce
- porozumění přiměřeně (jazykově, obsahově, rozsahem) náročnému ústnímu sdělení na úrovni osvojených znalostí
- poznání kultury zemí příslušné jazykové oblasti, vyhledání nejdůležitějších informací o zemích studovaného jazyka a k práci s nimi
- pochopení významu znalosti cizích jazyků pro osobní život, formování vzájemného porozumění mezi zeměmi, respektu a tolerance k odlišným kulturním hodnotám jiných národů.

Německý jazyk je vyučován ve dvouhodinové týdenní dotaci od 7. do 9. ročníku. Přispívá k chápání a objevování skutečností. Vzdělávání v Další cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky). Poskytuje jazykovou možnost pro komunikaci žáků v Evropě.

Ve vyučovací hodině: kromě výkladu, poslechu, četby, procvičování gramatiky, dialogů, reprodukce textu v písemné a ústní formě, je kladen důraz i na samostatnou práci žáků, práci se slovníkem a jiné vyhledávání informací. Součástí vyučování jsou hry, soutěže, recitace, zpěv, výukové programy na PC a různé zajímavé krátkodobé projekty.

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- vyhledávání
- sebehodnocení
- porozumění textu
- práce s chybou

Klíčové kompetence žáků

Vyučující využije všech forem a metod práce k tomu, aby žák dosáhl požadovaných kompetencí.

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- žáci propojují získané poznatky do širších celků
- žáci poznávají smysl a cíl učení

Postup: - vedení žáků k ověřování výsledků
- zadávání úkolů, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou schopni pochopit problém
- žáci umí vyhledat vhodné informace

Postup: - kladení vhodných otázek
- umožnění volného přístupu k informačním zdrojům

Kompetence komunikativní

- žáci komunikují na odpovídající úrovni
- žáci umí naslouchat promluvám druhých lidí a vhodně na ně reagovat

Postup: - vedení žáků k výstižnému a souvislému projevu

- vytváření příležitostí pro komunikaci mezi žáky
- vedení žáků k aktivitám vykonávaným individuálně, ve dvojicích,...

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupině
- žáci se podílejí na utváření příjemné atmosféry v týmu
- žáci jsou schopni sebekontroly

- Postup:
- hodnocení žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
  - vedení žáků k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti
  - podněcování žáků k argumentaci

Kompetence občanské

- žáci respektují názory ostatních
- žáci se umí zodpovědně rozhodnout podle dané situace

- Postup:
- vedení žáků k prezentaci jejich myšlenek a názorů
  - vedení žáků k diskusi
  - vedení žáků ke vzájemnému naslouchání si

Kompetence pracovní

- žáci jsou schopni efektivně organizovat svou práci

- Postup:
- napomáhání při cestě ke správnému řešení
  - zohledňování rozdílů ve znalostech a pracovním tempu žáků

Učební osnovy – Německý jazyk

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Německý jazyk
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Poslech s porozuměním			
Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně Rozumí slovům a jednoduchým větám týkajícím se osvojených témat zejména, pokud má k dispozici vizuální podporu Rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech	Jednoduché pokyny, rozkazovací způsob (2. os, č.j a mn.) Poslech v cizím jazyce Osvojení potřebné slovní zásoby	OSV – poznávání lidí, sebepoznání a sebepojetí, komunikace MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti, stavba mediálních sdělení	
Mluvení			
Zapojí se do jednoduchých rozhovorů Sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, zdraví jídla Odpovídá na jednoduché otázky z oblasti témat jeho samotného, rodiny, školy, zdraví jídla Představí se, uvede svůj věk, sdělí, kde bydlí, co vlastní	Konverzační témata – škola, rodina, Vánoce, jídlo, zdraví Reálie zemí příslušných jazykových oblastí Tvorba otázek a odpovědí Číslovky	VDO – občan, občanská společnost a stát	
Čtení s porozuměním			
Rozumí jednoduchým orientačním nápisům a	Četba z učebnice		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>jednoduchým pokynům</p> <p>Rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k probíraným tématům</p> <p>Rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci</p>	<p>Překlad článků z učebnice, časopisů</p> <p>Rozvoj čtenářské gramotnosti</p>	<p>MKV – multikulturalita, etnický původ</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p>	
<p>Psaní</p>			
<p>vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</p> <p>napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, zdraví, jídla</p> <p>napiše krátký vzkaz, pozdrav, dotaz nebo vzkaz</p> <p>použije základní zdvořilostní obraty – pozdrav, poděkování, prosbu...</p>	<p>Grafická podoba německého jazyka</p> <p>Samostatná tvorba textu z probíraných tematických okruhů</p>	<p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	
<p>Učivo</p>		<p>Mezipředmětové vztahy:</p>	
<p>osvojí si zvukovou a grafickou podobu jazyka</p> <p>osvojí si slovní zásobu probíraných tematických okruhů</p> <p>osvojí si základní gramatické struktury a typy vět</p>	<p>Grafická a zvuková podoba německého jazyka</p> <p>Podstatná jména – člen určitý a neurčitý</p> <p>Slovosled v německé větě</p> <p>Časování sloves – slabých, pomocných</p> <p>Osobní zájmena</p> <p>Zápor - kein</p>	<p>Ze, Př, Fy</p>	

Vzdělávací oblast: Německý jazyk	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Německý jazyk
--	----------------------	----------------------	----------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Poslech s porozuměním			
Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně Rozumí slovům a jednoduchým větám týkajícím se osvojených témat Rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat	Jednoduché pokyny, rozkazovací způsob Poslech s porozuměním v cizím jazyce Osvojení potřebné slovní zásoby	OSV – poznávání lidí, sebepoznání a sebepojetí, komunikace MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti, stavba mediálních sdělení	
Mluvení			
Zapojí se do jednoduchých rozhovorů Sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného Odpovídá na jednoduché otázky z oblasti témat jeho samotného a podobné otázky pokládá	Konverzační témata – jídlo, nákupy, oblékání, Vánoce, Velikonoce, povolání, roční období Tvorba otázek a odpovědí Číslovky		
Čtení s porozuměním			
Rozumí jednoduchým orientačním nápisům a jednoduchým pokynům Rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k probíraným tématům Rozumí krátkému jednoduchému textu zejména,	Četba z učebnice Překlad článků z učebnice, časopisů, letáků Rozvoj čtenářské gramotnosti	VDO – občan, občanská společnost a stát MKV – multikulturalita,	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	Práce se slovníkem	etnický původ	
Psaní		EGS – Evropa a svět nás zajímá	
vyplní základní údaje o sobě napíše jednoduché texty napíše krátký vzkaz, pozdrav, dotaz nebo vzkaz použije základní zdvořilostní obraty – pozdrav, poděkování, prosbu	Grafická podoba německého jazyka Samostatná tvorba textu z probíraných tematických okruhů	EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí	
Učivo		Mezipředmětové vztahy: Ze, Př, Fy	
osvojí si zvukovou a grafickou podobu jazyka osvojí si slovní zásobu probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích osvojí si základní gramatické struktury a typy vět	Grafická a zvuková podoba německého jazyka Podstatná jména – člen určitý a neurčitý, množné číslo Slovosled v německé větě Časování sloves – slabých, pomocných, silných, částečně způsobových Osobní zájmena Předložky Zápor – nicht, kein Práce se slovníkem		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Německý jazyk
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Poslech s porozuměním			
<p>Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně</p> <p>Rozumí slovům a jednoduchým větám týkajícím se osvojených témat zejména, pokud má k dispozici vizuální podporu</p> <p>Rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat</p> <p>Porozumí významu slov, slovních spojení a jednoduchým větám</p> <p>Porozumí tématu krátkého textu</p>	<p>Jednoduché pokyny, rozkazovací způsob</p> <p>Poslech s porozuměním v cizím jazyce</p> <p>Osvojení potřebné slovní zásoby</p>	<p>OSV – poznávání lidí, sebepoznání a sebepojetí, komunikace</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti, stavba mediálních sdělení</p>	
Mluvení			
<p>Zapojí se do jednoduchých rozhovorů</p> <p>Sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, dopravních prostředků, zvířat, přírody, obce, Vánoc, Velikonoc</p> <p>Odpovídá na jednoduché otázky z oblasti témat jeho samotného, dopravních prostředků, zvířat, přírody, obce, Vánoc, Velikonoc a podobné otázky</p>	<p>Konverzační témata – realie zemí příslušných jazykových oblastí, dopravní prostředky, zvířata, příroda, obec, Vánoce, Velikonoc</p> <p>Tvorba otázek a odpovědí</p> <p>Číslovky</p>	<p>VDO – občan, občanská společnost a stát</p> <p>MKV – multikulturalita,</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>pokládá</p> <p>Vypráví jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí</p> <p>Umí se představit, uvede svůj věk, sdělí, kde bydlí, co dělá, vlastní a umí</p>		<p>etnický původ</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p>	
<p>Čtení s porozuměním</p>		<p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	
<p>Rozumí jednoduchým orientačním nápisům a jednoduchým pokynům</p> <p>Rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k probíraným tématům</p> <p>Rozumí krátkému jednoduchému textu a vyhledá v něm požadovanou informaci</p>	<p>Četba z učebnice</p> <p>Překlad článků z učebnice, časopisů, letáků</p> <p>Rozvoj čtenářské gramotnosti</p> <p>Práce se slovníkem</p>		
<p>Psaní</p>			
<p>vyplní základní údaje o sobě</p> <p>napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného</p> <p>napíše krátký vzkaz, pozdrav, dotaz nebo vzkaz</p> <p>použije základní zdvořilostní obraty – pozdrav, poděkování, prosbu</p>	<p>Grafická podoba německého jazyka</p> <p>Samostatná tvorba textu z probíraných tematických okruhů</p> <p>Jednoduchý dopis</p>		
<p>Učivo</p>		<p>Mezipředmětové vztahy:</p> <p>Ze, Př, Fy</p>	
<p>osvojí si zvukovou a grafickou podobu jazyka</p> <p>osvojí si slovní zásobu probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích</p> <p>osvojí si základní gramatické struktury a typy vět</p>	<p>Grafická a zvuková podoba německého jazyka</p> <p>Podstatná jména – člen určitý a neurčitý, množné číslo</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
	Slovosled v německé větě Časování sloves – slabých, pomocných, silných, způsobových Osobní zájmena, přivlastňovací zájmena - skloňování Předložky Zápor – nicht, kein Práce se slovníkem Číslovky Složeniny		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

DCJ-9-1-01p je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka

DCJ-9-1-02p rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování

DCJ-9-1-03p rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu) - rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (zejména jména a věku) - rozumí jednoduchým pokynům učitele

DCJ-9-2-01p pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas

DCJ-9-2-02p sdělí své jméno a věk

DCJ-9-3-02p rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

DCJ-9-4-02p reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

5.2 Matematika a její aplikace

Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu Číslo a početní operace na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh Číslo a proměnná, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu Závislosti, vztahy a práce s daty žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulačů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V tematickém okruhu Geometrie v rovině a v prostoru žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v oblasti směřuje k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech - odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

5.2.1 Matematika – 1. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Matematika se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících.

v 1. ročníku - 4 hodiny týdně

v 2. až 5. ročníku - 5 hodin týdně

Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

- čísla a početní operace
  - osvojení aritmetických operací ve třech složkách:
    - dovednost provádět operaci
    - algoritmické porozumění
    - významové porozumění
    - získávání číselných údajů, seznámení se s pojmem proměnná
- závislosti, vztahy a práce s daty
  - rozpoznávání a uvědomění si určitých typů změn a závislostí, jejich analyzování z tabulek, diagramů a grafů
- geometrie v rovině a prostoru
  - určování a znázorňování geometrických útvarů a modelování reálných situací, zkoumání tvarů a prostoru
- nestandardní aplikační úlohy a problémy
  - uplatňování logického myšlení, řešení problémových situací a úloh z běžného života

Formy realizace

Žáci z každého ročníku pracují během vyučovací hodiny ve třídě nebo v počítačové učebně a využívají k učení různé formy práce. Během hodiny učitel a žáci používají všechny dostupné vyučovací pomůcky.

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- výklad
- poznávání
- samostatná práce
- sebehodnocení

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák

- učí se přesně a stručně vyjadřovat užíváním mat. jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a zdokonaluje grafický projev,
- rozvíjí abstraktní, exaktní, kombinatorické a logické myšlení k věcné a srozumitelné argumentaci.

Učitel

- umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků;
- srozumitelně jim vysvětluje, co se mají naučit;
- stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu;
- vede žáky k ověřování výsledků.

Kompetence k řešení problémů

Žák

- učí se rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k sebekontrolě, k systematickosti, vytrvalosti a přesnosti,
- učí se provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu, vyhodnocování správnosti výsledků.

Učitel

- zajímá se o náměty, názory, zkušenosti žáků;
- klade otevřené otázky a vybízí žáky k pojmenování cíle činnosti;
- vede žáky k plánování úkolů a postupů;
- zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci;
- umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou.
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá, pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení;
- dodává žákům sebedůvěru.

Kompetence komunikativní

Žák

- učí se přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky.

Učitel

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů;
- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky;
- vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu.

Kompetence sociální a personální

Žák

- je veden ke kritickému usuzování, srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů, ke kolegiální radě a pomoci,
- učí se pracovat v týmu.

Učitel

- umožňuje každému žákovi zažít úspěch;
- podněcuje žáky k argumentaci;
- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok.

Kompetence občanská

Žák

- při zpracovávání informací je veden ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení,
- učí se hodnotit svoji práci a práci ostatních,
- jsou vedeni k ohleduplnosti a taktu,
- učí se vnímat složitosti světa.

Učitel

- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá a umožňuje jim, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky.

Kompetence pracovní

Žák

- vytváří si zásoby matematických nástrojů pro řešení reálných situací v životě,

- učí se využívat matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech
- má k dispozici vhodně přizpůsobené pracovní materiály.

Učitel

- - zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých informačních zdrojů a které vyžadují využití poznatků z různých předmětů,
- vede žáky ke správným způsobům užití vybavení, techniky a pomůcek,
- vytváří příležitosti k interpretaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů.

Učební osnovy – Matematika – 1. stupeň

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Období: 1.	Ročník: 1.	Předmět: Matematika
--	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - zná přirozená čísla 0-20, umí je přečíst i napsat - vytváří soubory s daným počtem prvků - počítá předměty v daném souboru - porovnává čísla a soubory prvků - používá přirozená čísla k modelování reálných situací - zná pojmy méně, více, první, poslední, větší, menší, rovno - provádí lineární uspořádání čísel - umí zobrazit čísla 0-20 na číselné ose 	<p>Číslo a početní operace:</p> <p>počítání do dvaceti</p>	<p>VDO - občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát</p> <p>OSV – seberegulace a sebeorganizace, rozvoj schopností poznávání, psychohygienu, mezilidské vztahy, sebepoznání a sebepojetí</p> <p>EV - vztah člověka</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - zná a používá matematické symboly + - = větší, menší - umí zapsat, přečíst a vyřešit příklady na sčítání a odčítání do 20 bez přechodu přes desítku - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - orientuje se v prostoru – nahoře, dole, před, za apod. - rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary – čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh; nachází v realitě jejich reprezentaci - rozezná a pojmenuje jednoduchá tělesa – krychle, kvádr, koule, válec; nachází v realitě jejich reprezentaci - zná značku pro litr, kilogram, metr, korunu 	<p style="text-align: center;">Geometrie v rovině a v prostoru:</p> <p style="text-align: center;">jednotky</p>	<p>k prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj, Aj, Prv, Hv, Vv, Pč, Tv</p>	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Období: 1.	Ročník: 2.	Předmět: Matematika
--	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – umí zapsat a vyřešit příklady na sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes dvacítku – umí zapsat a přečíst čísla do sta – umí zakreslit čísla do sta na číselnou osu – porovnává čísla do sta, umí je seřadit vzestupně i sestupně – sčítá a odčítá čísla do sta – zná význam závorek – počítá příklady se závorkami – umí provést zápis slovní úlohy – řeší slovní úlohy s výpočty do sta – seznámí se s principem násobilky v oboru do 50 – zná rozdíl mezi mincemi a bankovkami – zná mince a bankovky v hodnotě do sta korun – počítá s mincemi a bankovkami v hodnotě do sta korun – orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času – popisuje jednoduché závislosti z praktického 	<p>Číslo a početní operace:</p> <p>počítání do dvaceti</p> <p>počítání do sta</p> <p>slovní úlohy</p> <p>násobení do 50</p> <p>mince a bankovky</p> <p>jednotky času</p>	<p>VDO - občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát</p> <p>OSV – seberegulace a sebeorganizace, rozvoj schopností poznávání, psychohygiena, kreativita, mezilidské vztahy, sebepoznání a sebepojetí, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>EV - vztah člověka k prostředí</p> <p>Mezipředmětové</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
života – umí si připravit pomůcky na rýsování (tužka, pravítko) – zná pojem bod, přímka, čára, úsečka – narýsuje přímku, lomenou čáru, úsečku dané délky – zná rozdíl mezi přímkou, přímou a křivou čarou – porovná úsečky podle velikosti – umí změřit úsečku – pozná geometrická tělesa krychli, kvádr, kouli, válec	Geometrie v rovině a v prostoru:	vztahy: Čj, Aj, Prv, Hv, Vv, Pč, Tv	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Období: 1.	Ročník: 3.	Předmět: Matematika
--	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
– zná symboly pro násobení a dělení – násobí a dělí v oboru malé násobilky – řeší slovní úlohy s pomocí malé násobilky – umí sčítat a odčítat dvojciferná čísla z paměti (typ příkladů 34+25, 67-56) – umí sčítat a odčítat dvojciferná čísla písemně – řeší slovní úlohy v oboru do sta – umí zapsat a přečíst čísla do tisíce	Číslo a početní operace: malá násobilka počítání v oboru do sta počítání v oboru do tisíce	OSV – seberegulace a sebeorganizace, rozvoj schopností poznávání, psychohygienu, kreativita, mezilidské vztahy, sebepoznání a sebepojetí, komunikace,	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – umí porovnávat, seřadit vzestupně a sestupně čísla do tisíce – umí zakreslit čísla do tisíce na číselné ose – umí sčítat a odčítat z paměti i písemně – řeší slovní úlohy v oboru do tisíce, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace – seznámí se se zaokrouhlováním na desítky – zná význam symbolu = – řeší jednoduché rovnice – popisuje jednoduché závislosti z praktického života – doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel – zná jednotky délky mm, cm, dm, m – jednotky délky používá k měření – umí změřit rozměry geom. útvarů (úsečka, čtverec, obdélník apod.) a vyjádřit je ve vhodných jednotkách – umí narýsovat a označit bod, přímku, polopřímku, úsečku, trojúhelník, obdélník, čtverec – zná pojem opačná polopřímka – zná rozdíl mezi kružnicí a kruhem – zná význam pojmu průsečík a umí ho určit – pozná jehlan a kužel – rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině 	<p style="text-align: center;">rovnice</p> <p style="text-align: center;">Geometrie v rovině a v prostoru:</p> <p style="text-align: center;">jednotky délky</p>	<p>kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p style="text-align: center;">EGS - objevujeme Evropu a svět</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj, Aj, Prv, Hv, Vv, Pč, Tv</p>	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

M-3-1-01p porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20

M-3-1-02p čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100

M-3-1-02p zná matematické operátory $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ a umí je zapsat

M-3-1-04p sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20

M-3-1-05p řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 umí rozklad čísel v oboru do 20

M-3-2-02p modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek

M-3-2-03p doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20

- zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu

- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

M-3-3-01p pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit

M-3-3-01p rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují

M-3-3-02p používá pravítko

M-5-4-01p řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Období: 2.	Ročník: 4.	Předmět: Matematika
--	-----------------------	-----------------------	--------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – umí zapsat a přečíst čísla do 1000 000 – sčítá a odčítá z paměti i písemně do 1000 000 – umí zaokrouhlovat na tisíce, desetitisíce, statisíce – orientuje se na číselné ose do 1 000 000 – ovládá pamětné dělení se zbytkem v oboru malé násobilky – umí násobit písemně jednociferným a dvouciferným činitelem – umí písemně dělit jednociferným dělitelem – násobí 10, 100, 1000 – umí sčítat, odčítat, násobit a dělit na kalkulátoru – používá kalkulátor ke kontrole – řeší jednoduché a složené slovní úlohy – umí provést zkrácený zápis s neznámou – praktickou činností poznává zlomky – modeluje a určí část celku – používá zápis ve formě zlomku – zná jednotky hmotnosti, délky, objemu a času – umí převádět jednotky hmotnosti, času a délky 	<p>Číslo a početní operace: počítání do 1 000 000</p> <p>násobení a dělení</p> <p>práce s kalkulátorem</p> <p>slovní úlohy</p> <p>zlomky</p> <p>Geometrie v rovině a v prostoru:</p> <p>jednotky</p>	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena, kreativita, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>EV- vztah člověka k prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>EGS – objevujeme Evropu a svět</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – umí pracovat s kružítkem – umí narýsovat trojúhelník, čtverec, obdélník, kružnici – umí sestrojít trojúhelník ze tří stran – pozná a umí narýsovat pravoúhlý trojúhelník – umí narýsovat kolmici, rovnoběžky, různoběžky – dokáže určit vzájemnou polohu přímek v rovině – umí určit souřadnice bodu ve čtvercové síti – sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran – vyhledává, sbírá a třídí data – umí odečítat hodnoty z diagramu – vypočítá obsah pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu – rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary 	<p style="text-align: center;">osově souměrné útvary</p>	<p style="text-align: center;">Mezipředmětové vztahy: Čj, Aj, Př, Vl, Hv, Vv, Ict, Pč, Tv</p>	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Období: 2	Ročník: 5.	Předmět: Matematika
--	----------------------	-----------------------	--------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – umí zapsat a přečíst čísla do 1 000 000 – orientuje se na číselné ose v oboru do milionu – umí sčítat a odčítat z paměti i písemně do milionu – umí násobit deseti, stem, tisíci – umí zaokrouhlovat na tisíce, desetitisíce a statisíce – násobí písemně trojčíferným činitelem – dělí jednocíferným i dvoucíferným dělitelem – řeší slovní úlohy v oboru do milionu – vyhledává, sbírá a třídí data – čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy – zná římské číslice I až X, L, C, D, M – umí přečíst číslo kapitoly a letopočet – převádí jednotky času a objemu – umí vyhledávat údaje v jízdním řádu a řešit slovní úlohy s časovými údaji – umí pracovat s údaji v cenících apod. – vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny – sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny) pomocí názorných obrázků a tyto početní operace 	<p>Číslo a početní operace:</p> <p>počítání do 1 000 000</p> <p>přirozená čísla</p> <p>celá čísla</p> <p>římské číslice</p> <p>zlomky</p> <p>desetinná čísla</p>	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání, psychohygienu, kreativita, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>EV - vztah člověka k prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí, globální oteplování</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>EGS – objevujeme Evropu a svět (život Evropanů –</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>zapisuje</p> <ul style="list-style-type: none"> – vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou desetinným číslem na příkladech z běžného života – přečte, zapíše, znázorní desetinná čísla v řádu desetin a setin na číselné ose, ve čtvercové síti nebo v kruhovém diagramu – porovná desetinná čísla v řádu desetin a setin – znázorní na číselné ose, přečte, zapíše a porovná celá čísla v rozmezí - 100 až + 100 – nalezne reprezentaci záporných čísel v běžném životě – zná pojmy rovina, polorovina, trojúhelník pravoúhlý, rovnoramenný, rovnostranný – umí sestrojít obecný, pravoúhlý, rovnoramenný, – rovnostranný trojúhelník – umí sestrojít čtverec, obdélník – umí změřit a vypočítat obvod trojúhelníku a čtyřúhelníku – pozná a pojmenuje čtyřúhelníky – umí zapsat, použít data z grafu ve čtvercové síti – vypočítá obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu – dbá na přesnost a čistotu rýsování 	<p style="text-align: center;">Geometrie v rovině a prostoru: jednotky</p>	<p>odlišnosti při vážení a měření)</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj, Aj, Př, Vl, Hv, Vv, Ict, Pč, Tv</p>	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

M-5-1-02p čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000

M-5-1-02p sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla

M-5-1-02p zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100

M-5-1-03p zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách

M-5-1-03p tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100

M-5-1-04p zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy

M-5-1-04p rozeznává sudá a lichá čísla, používá kalkulačtor

M-5-2-01p vyhledá a roztrídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu

M-5-2-02p orientuje se a čte v jednoduché tabulce

- určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích
- provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času
- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi

M-5-3-01p znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary

M-5-3-02p měří a porovnává délku úsečky

M-5-3-02p vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran

M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice

M-5-3-05p určí osu souměrnosti překládáním papíru - pozná základní tělesa

M-5-4-01p řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech

5.2.2 Matematika – 2. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Matematika se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících.

v 6. a 9. ročníku - 5 hodin týdně

v 7. a 8. ročníku - 4 hodin týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Matematika je zaměřeno na:

- užití matematiky v reálných situacích
- osvojení pojmů, matem. postupů
- rozvoj abstraktního a exaktního myšlení
- logické a kritické usuzování

Předmět matematika je úzce spjat s ostatními předměty (např. fyzika – převody jednotek, rovnice, zeměpis – měřítko, výpočty chemie - řešení rovnic, převody jednotek,...)

Formy realizace

Žáci z každého ročníku pracují během vyučovací hodiny ve třídě nebo v počítačové učebně a využívají k učení různé formy práce. Během hodiny učitel a žáci používají všechny dostupné vyučovací pomůcky.

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- Výklad
- Skupinová práce
- Samostatná práce
- Porozumění textu

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k

- osvojování základních matematických pojmů a vztahů postupnou abstrakcí a zobecňováním reálných jevů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (pojmů a vztahů, algoritmů, metod řešení úloh)
- využívání prostředků výpočetní techniky

Učitel

- zařazuje metody, při kterých docházejí k řešení a závěrům žáci sami
- vede žáky k plánování postupů a úkolů
- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- zadává úkoly s využitím informačních a komunikačních technologií
- vede žáky k aplikaci znalostí v ostatních vyuč. předmětech a v reálném životě

Kompetence k řešení problémů

Žáci

- zjišťují, že realita je složitější než její matematický model
- provádějí rozbor problému a plánu řešení, odhadování výsledků
- učí se zvolit správný postup při řešení slovních úloh a reálných problémů

Učitel

- s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení
- vede žáky k ověření výsledků

Kompetence komunikativní

Žáci

- zdůvodňují matematické postupy
- vytvářejí hypotézy
- komunikují na odpovídající úrovni

Učitel

- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky

- podle potřeby pomáhá žákům

Kompetence sociální a personální

Žáci

- spolupracují ve skupině
- se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu
- učí se věcně argumentovat, schopnosti sebekontroly

Učitel

- zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

Kompetence občanské

Žáci

- respektují názory ostatních
- si formují volní a charakterové rysy
- se zodpovědně rozhodují podle dané situace

Učitel

- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- umožňuje, aby žáci na základě jasných kritérií hodnotili svoji činnost nebo její výsledky
- se zajímá, jak vyhovuje žákům jeho způsob výuky

Kompetence pracovní

Žáci

- si zdokonalují grafický projev
- jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce

Učitel

- požaduje dodržování dohodnuté kvality, termínů
- vede žáky k ověřování výsledků

Učební osnovy – Matematika – 2. stupeň

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Matematika
--	-----------------------------	-----------------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>používá s porozuměním učivo 1. a 2. období</p> <ul style="list-style-type: none"> - ovládá početní operace s přirozenými čísly a aplikuje je při řešení a tvorbě slovních úloh - porovnává množství a velikosti - provádí lineární uspořádání - zaokrouhluje a provádí odhady výsledků v oboru přirozených čísel - ovládá jednoduché operace s desetinnými čísly na principu peněžního modelu - chápe zlomek jako část celku <p>poznává a určuje základní geometrické</p>	<p>Aritmetika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zobrazení přirozených čísel na číselné ose - přirozená čísla a jejich zápis v desítkové soustavě - porovnávání přirozených čísel - zaokrouhlování přirozených čísel - operace s přirozenými čísly (+, -, *, :) - praktické slovní úlohy - zlomek a desetinné číslo - sčítání a odčítání desetinných čísel na peněžním modelu - zlomek jako část celku <p>Geometrie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozeznávání rovinných obrazců - úsečka, polopřímka, přímka 	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, poznávání lidí, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, psychohygiena, kreativita</p> <p>EGS – jsme Evropané, objevujeme Evropu a svět, Evropa a svět nás zajímá</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>obrazce a prostorové útvary</p> <ul style="list-style-type: none"> - znalost jednotek délky využívá při praktických měřeních - orientuje se v základech rýsování - pro výpočet obsahů obrazců a odvození jednotek obsahu využívá čtvercovou síť - pro výpočet povrchu kváдру a krychle využívá síť kváдру a krychle - geometrické znalosti aplikuje v praktických slovních úlohách 	<ul style="list-style-type: none"> - měření délky, jednotky délky, obvod obrazce - rovnoběžka a kolmice k dané přímce - určování obsahu obrazce pomocí čtvercové sítě - výpočet obsahu obdélníku a čtverce - jednotky obsahu: mm^2, cm^2, dm^2, m^2, ha - rozeznávání prostorových útvarů - výpočet povrchu kváдру a krychle 	<p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Fy, Ze, ČjaL</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - provádí početní operace v oboru racionálních čísel - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností - účelně ve výpočtech používá kalkulátor - řeší modelováním a výpočtem situace reálného života – matematizuje jednoduché reálné situace - vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data, třídí a zaznamenává data do tabulek - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek 	<p>Aritmetika: Desetinná čísla</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovnávání a zaokrouhlování des. č. - sčítání a odčítání desetinných čísel - násobení desetinného čísla 10, 100, 1000 a desetinným číslem. - dělení desetinného čísla přirozeným č. - písemné dělení desetinných čísel 		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předpokládaných nebo zkoumaných situací</p>	<ul style="list-style-type: none"> - užití kalkulátoru při výpočtech - převody jednotek - výpočet průměrné hodnoty - slovní úlohy, aplikační úlohy z praxe 		
<p>zná a užívá znaky dělitelnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - ví, co je sudé a liché číslo - rozliší prvočísla a čísla složená (i s užitím tabulky) - složené číslo rozloží na součin prvočísel - určí nejmenší společný násobek a největší společný dělitel dvou čísel - modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel 	<p>Dělitelnost přirozených čísel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - násobek, dělitel - znaky dělitelnosti 2, 3, 5, 10 - prvočísla - rozklad čísla na prvočinitele - společný dělitel, největší společný d. - čísla soudělná a nesoudělná - společný násobek , nejmenší spol. n. 		
<ul style="list-style-type: none"> - určuje velikost úhlu měřením a výpočtem - umí narýsovat a popsat úhel a odhadne přibližnou velikost úhlu - zná základní úhly a umí je rýsovat bez úhломěru - narýsuje osu úhlu, zná a využívá její vlastnosti - odvodí velikosti úhlů při průsečíku různoběžných přímek 	<p>Geometrie: úhel a jeho velikost</p> <ul style="list-style-type: none"> - úhel, osa úhlu - velikost úhlu, stupně a minuty, úhломěr - přímý, ostrý, pravý, tupý úhel - vedlejší a vrcholové úhly - sčítání a odčítání úhlů 		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - graficky i početně sčítá, odčítá úhly - graficky i početně násobí i dělí úhly dvěma 	<ul style="list-style-type: none"> - násobení a dělení úhlů dvěma 		
<ul style="list-style-type: none"> - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osové souměrnosti - určí osově souměrný útvar - načrtne osově souměrný útvar ve čtvercové síti - využívá osu úsečky v problémových úlohách 	<p>Osová souměrnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - shodnost geometrických útvarů - osová souměrnost a osa souměrnosti - osově souměrné obrazce - osa úsečky 		
<ul style="list-style-type: none"> - zná různé druhy trojúhelníků, charakterizuje je a užívá jejich vlastnosti v úlohách - rozliší vnitřní a vnější úhly trojúhelníka - určí třetí vnitřní úhel trojúhelníka výpočtem - znázorní a správně užívá výšky a těžnice trojúh. - pozná, kdy lze trojúhelník ze zad. stran sestrojít - využívá poznatků o trojúhelnících v úlohách 	<p>Trojúhelník:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnitřní úhly trojúhelníku - druhy trojúhelníků podle úhlů - vnější úhly trojúhelníku - výšky a těžnice trojúhelníku - trojúhelníková nerovnost - střední příčky trojúhelníku 		
<ul style="list-style-type: none"> - určuje a charakterizuje základní prostorové útvary – kvádr, krychle a analyzuje vlastnosti - vypočítá objem a povrch kvádru a krychle - sestrojí síť kvádru a krychle a načrtne jejich obraz v rovině 	<p>Objem a povrch:</p> <ul style="list-style-type: none"> - objem a povrch kvádru a krychle - jednotky objemu - slovní úlohy na objem kvádru a krychle 		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - analyzuje a řeší aplikační geometrické i aritmetické úlohy využitím osvojeného matematického aparátu - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary 	<p>Závěrečné opakování:</p> <ul style="list-style-type: none"> - shrnutí základních pojmů a vztahů ze všech tematických celků 		

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Matematika
--	-----------------------------	-----------------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - používá s porozuměním učivo předchozích ročníků - bezpečně ovládá početní výkony s desetinnými čísly, využívá je ve slovních úlohách - zobecňuje poznatky a využívá je při řešení problémů - vytváří si zásobu matematických nástrojů a využívá vztahy mezi nimi - orientuje se v základních geometrických pojmech - podle popisu ovládá jednoduché geometrické konstrukce 	<p>Opakování aritmetiky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - desetinná čísla – početní výkony - číselná osa a aplikace deset.č. - dělitelnost přirozených čísel <p>opakování geometrie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - třídění úhlů a trojúhelníků - vnitřní a vnější úhly v trojúhelníku - velikost úhlů 	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, poznávání lidí, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti,</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> - výšky a těžnice v trojúhelníku - rovinné obrazce 	psychohygiena, kreativita	
<ul style="list-style-type: none"> - provádí početní operace v oboru racionálních čísel - řeší jednoduché problémy a modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát z oboru racionálních čísel - užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, zlomkem, desetinným číslem) - účelně při výpočtech využívá kalkulátor 	<p>Aritmetika: Zlomky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - krácení a rozšiřování zlomků - sčítání a odčítání zlomků - číselná osa - násobení a dělení zlomků - převádění zlomků na desetinná čísla a naopak - úsudkové úlohy 	EGS – jsme Evropané, objevujeme Evropu a svět, Evropa a svět nás zajímá EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí	
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem číslo celé, kladné a záporné a uvede příklady - znázorní celé číslo na číselné ose a určí číslo k němu opačné - vysvětlí pojem absolutní hodnota na číselné ose - porovnává celá čísla - provádí početní operace v oboru celých čísel - řeší jednoduché slovní úlohy v oboru celých čísel 	<p>Celá čísla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čísla kladná, záporná - čísla navzájem opačná - absolutní hodnota čísla - uspořádání celých čísel, číselná osa - sčítání a odčítání celých čísel - násobení a dělení celých čísel - aplikace a řešení reálných situací 	MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality Mezipředmětové vztahy: Fy, Ze, ČjaL	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - chápe poměr jako zápis dělení (zlomku) a aplikuje stejné úpravy (krácení, rozšiřování) - zvětšuje a zmenšuje veličiny v daném poměru - zapíše poměr velikostí dvou veličin - dělí celek na části v daném poměru - vysvětlí pojem měřítko plánu a mapy, pracuje s měřítky map a plánů - rozezná přímou a nepřímou úměrnost ve vztahu dvou veličin a rozhodnutí zdůvodní úvahou - řeší slovní úlohy pomocí poměru a trojčlenky - řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem 	<p>Poměr, přímá a nepřímá úměrnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poměr, převrácený poměr, krácení a rozšiřování poměru - zvětšování a zmenšování v poměru - postupný poměr - dělení celku na části v poměru - měřítko plánů a map - přímá a nepřímá úměrnost - úměra a trojčlenka - soustava souřadnic 		
<ul style="list-style-type: none"> - chápe souvislost zlomků a procent jako vyjádření části celku - dopočítává počty procent z procentových diagramů - řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek) 	<p>Procenta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - převedení procenta jako setiny celku - procentové diagramy - výpočet procentové části úsudkem 		
<ul style="list-style-type: none"> - načrtne a sestrojí trojúhelník podle věty (sss, sus, usu) 	<p>Geometrie:</p> <p>Shodnost, středová souměrnost:</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem shodnost rovinných útvarů - objasní věty o shodnosti trojúhelníků - využívá poznatky o trojúhelnících v úlohách - dodržuje zásady správného rýsování - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osově a středové souměrnosti - určí útvary středově nebo osově souměrné, určí střed nebo osu souměrnosti - matematizuje a řeší jednoduché reálné situace s využitím poznatků o shodných zobrazeních - užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků 	<ul style="list-style-type: none"> - shodnost a konstrukce trojúhelníků podle věty sss - trojúhelníky podle věty sus - trojúhelníky podle věty usu - shodná zobrazení – osová souměrnost - trojúhelníky v osově souměrnosti - útvary osově souměrné - středová souměrnost - trojúhelníky ve středové souměrnosti - útvary středově souměrné 		
<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary – trojúhelníky, čtyřúhelníky a mnohoúhelníky, které lze rozdělit na trojúhelníky - načrtne a sestrojí čtyřúhelník daných vlastností - odhaduje a vypočítá obvod a obsah základních rovinných útvarů – trojúhelníky, čtyřúhelníky – rovnoběžník, lichoběžník - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu - určuje a charakterizuje základní prostorové útvary – hranoly - odhaduje a vypočítá objem a povrch hranolů - načrtne a sestrojí síť základních hranolů 	<p>Čtyřúhelníky a hranoly:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rovnoběžníky: vlastnosti čtverce, obdélníka, kosočtverce, kosodélníka - konstrukce rovnoběžníků - lichoběžníky: rozlišování lichoběžníků podle vlastností - konstrukce lichoběžníků - obvody a obsahy trojúhelníků, rovnoběžníků, lichoběžníků 		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - načrtne a sestrojí obraz hranolů v rovině - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tématických a vzdělávacích oblastí 	<ul style="list-style-type: none"> - hranoly: vlastnosti a třídění - objem a povrch čtyřbokých hranolů - objemy hranolů s podstavami různých geometrických tvarů - sítě hranolů - úlohy z praxe na výpočty objemů a povrchů hranolů – aplikační úlohy 		
<ul style="list-style-type: none"> - analyzuje a řeší aplikační geometrické i aritmetické úlohy využitím osvojeného matematického aparátu - kombinuje poznatky a dovednosti z různých oblastí - zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku 	<p>Závěrečné opakování:</p> <ul style="list-style-type: none"> - shrnutí základních pojmů a vztahů ze všech tématických celků 		

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Matematika
--	-----------------------------	-----------------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Ovládá učivo 7. ročníku jako přípravu pro vyvození nové látky – mocnin, odmocnin, pro řešení výrazů a lineárních rovnic, získání orientace v matematických tabulkách a při práci s kalkulátorem u výpočtů druhé mocniny racionálního čísla.</p> <ul style="list-style-type: none"> - rýsuje základní geometrické konstrukce - v úlohách využívá znalosti geometrických výpočtů - matematizuje a řeší jednoduché reálné situace 	<p>Geometrie: opakování</p> <ul style="list-style-type: none"> - obvod, obsah rovinných obrazců - povrch a objem hranolů - eukleidovské konstrukce - vlastnosti čtyřúhelníků <p>aritmetika: opakování</p> <ul style="list-style-type: none"> - matematické operace s čísly desetinnými, zlomky a celými čísly - slovní úlohy na přímou a nepřímou úměrnost, poměr, úměru a trojčlenku 	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, poznávání lidí, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, psychohygiena, kreativita, hodnoty, postoje a praktická etika</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - chápe a využívá výpočty s procenty v praktických úlohách - využívá různých způsobů řešení úloh - hledá využití procent v běžných situacích ze života – připravuje vlastní úlohy 	<p>Procenta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výpočet procentové části, počtu procent a základu úsudkem i různými jinými způsoby - řešení aplikačních slovních úloh 		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - odvozuje výpočet druhé mocniny racionálního čísla z již známých matematických vztahů pro výpočet obsahu čtverce - vyvozuje význam druhé odmocniny v praktických úlohách z geometrie - využívá odhadu při hledání mocnin a odmocnin v tabulkách i na kalkulátoru - užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu 	<p>Algebra:</p> <p>Druhá mocnina a odmocnina</p> <ul style="list-style-type: none"> - druhá mocnina v geometrii. - druhá mocnina pomocí tabulek a kalkulátoru - mocniny racionálních čísel - druhá odmocnina pomocí kalkulátoru a tabulek 	<p>EGS – jsme Evropané, objevujeme Evropu a svět, Evropa a svět nás zajímá</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - zobecní vlastnosti druhé mocniny na mocniny s přirozeným exponentem - chápe rozvinutý zápis čísla pomocí mocnin deseti a využívá jej při převodech fyzikálních jednotek - zvládá provádění základních početních operací při výpočtech číselných výrazů pro další využití ve výrazech s proměnnou. - na geometrických modelech vyvozuje pravidla počítání s mocninami - orientuje se v základních matematických úpravách výrazů s mocninami a využívá je ve výpočtech - využívá pravidla přednosti matematických operací 	<p>Mocniny s přirozeným mocnitelem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - třetí mocnina a odmocnina - mocniny s přirozeným mocnitelem - rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě - číselné výrazy s mocninami a odmocninami <p>Početní výkony s mocninami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sčítání a odčítání mocnin - násobení a dělení mocnin - umocňování mocnin 	<p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Fy, Che, Ze, ČjaL</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných - na příkladech rozliší výraz s proměnnou, číselný výraz, jednočlen a mnohočlen, člen výrazu - určí hodnotu daného číselného výrazu - zapíše slovní text pomocí výrazů s proměnnými 	<p>Výrazy s proměnnou:</p> <ul style="list-style-type: none"> - číselné výrazy a výrazy s proměnnou - dosazování do výrazu, hodnota výrazu - zápis slovního textu pomocí výrazů 		
<ul style="list-style-type: none"> - sčítá a násobí mnohočleny - používá při úpravách výrazů vzorce pro druhou mocninu součtu a rozdílu a pro rozdíly druhých mocnin - provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců nebo vytýkáním 	<p>Mnohočleny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sčítání a odčítání mnohočlenů - násobení mnohočlenu jednočlenem - vytýkání před závorku - násobení mnohočlenu mnohočlenem - užití vzorců $(a + b)^2$, $(a - b)^2$, $a^2 - b^2$ 		
<ul style="list-style-type: none"> - rozumí pojmům rovnost dvou výrazů, proměnná, neznámá, řešení rovnice - při řešení lineárních rovnic využívá ekvivalentních úprav a matematicky správně a účelně zapisuje postup řešení - provádí zkoušku řešení dosazením do rovnice - formuluje a řeší reálné situace pomocí rovnic - vyjádří neznámou z jednoduchého vzorce 	<p>Lineární rovnice o jedné neznámé:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti rovnosti, rovnost a rovnice - ekvivalentní úpravy rovnic, zkouška - řešení lineárních rovnic se zlomky, se závorkami - výpočet neznámé ze vzorce - řešení slovních úloh pomocí rovnic - slovní úlohy z geometrie, směsi 		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - řeší základní úlohy statistiky – provádí statistická šetření, vyhodnocuje je a výsledky graficky zpracovává (tabulky, diagramy, grafy) - porovnává soubory dat - vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data 	<p>Základy statistiky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy, modus, medián - aritmetický průměr, diagramy 		
<ul style="list-style-type: none"> - popisuje a užívá vlastnosti pravoúhlého trojúhelníka - vypočítá třetí stranu trojúhelníka pomocí Pyth. věty - účelně používá kalkulačku a tabulky k výpočtům - matematizuje a řeší jednoduché reálné situace, zakreslí náčrtek - zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku 	<p>Geometrie: Pythagorova věta</p> <ul style="list-style-type: none"> - historie a důkazy platnosti - výpočet délek stran pravoúhlého trojúhelníku - aplikační úlohy, úlohy z praxe 		
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí rozdíl mezi kruhem a kružnicí - modeluje a určuje základní polohové vztahy mezi kružnicemi, kružnicí a přímkou - narýsuje kružnici s daným středem a poloměrem, sestrojí tečnu, sečnu, tětivu (dané délky) - vypočítá obvod a obsah kruhu a délku kružnice 	<p>Kruh, kružnice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti a konstrukce kružnice, kruhu - vzájemná poloha přímky a kružnice - vzájemná poloha dvou kružnic - kružnice vepsaná a opsaná obrazci - délka kružnice, kruhového oblouku 		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - sestrojí kružnici opsanou a vepsanou obrazci - využívá poznatky o kružnici v konstrukčních úlohách 	<ul style="list-style-type: none"> - obsah kruhu, kruhové výseče - slovní úlohy z praxe, aplikační úlohy 		
<ul style="list-style-type: none"> - určuje a charakterizuje válec, analyzuje jeho vlastnosti - odhaduje a vypočítá objem a povrch válce - načrtne a sestrojí síť válce - kombinuje získané znalosti ve slovních úlohách 	<p>Válec:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti rotačního tělesa - objem válce, povrch válce - slovní úlohy z praxe <ul style="list-style-type: none"> • - jednotky objemu 		
<ul style="list-style-type: none"> - při řešení konstrukčních úloh provádí rozbor, konstrukci, jednoduchý postup - vysvětlí a využije Thaletovu kružnici ke konstrukcím - užívá základní pravidla správného rýsování s důrazem na přesnost a čistotu projevu - k řešení využívá vztahů mezi geometrickými útvary - využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení konstrukčních úloh 	<p>Konstrukční úlohy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoduché konstrukce - značky používané pro zápis konstrukcí - množiny bodů daných vlastností - Thaletova kružnice - konstrukce plošných obrazců 		
<ul style="list-style-type: none"> - určuje a charakterizuje základní rovinné a prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti - analyzuje a řeší aplikační geometrické i aritmetické úlohy využitím osvojeného matematického aparátu v oboru celých a racionálních čísel 	<p>Závěrečné opakování:</p> <ul style="list-style-type: none"> - shrnutí základních pojmů a vztahů ze všech tematických celků 		

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Matematika
--	-----------------------------	-----------------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - používá s porozuměním učivo z předchozích ročníků - zobecňuje poznatky a využívá je při řešení problémů - vytváří si zásobu matematických nástrojů, využívá vztahy mezi nimi - aplikuje poznatky z algebry do geometrických úloh - ovládá základy rýsování – přesnost a pečlivost v jednoduchých konstrukcích, 	<p>Opakování: algebra:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výrazy s proměnnou - rozklady na součin - algebraické výrazy <p>Opakování: geometrie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trojúhelníky, Pythagorova věta - obsahy rovinných obrazců - množiny bodů dané vlastnosti 	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, poznávání lidí, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, psychohygiena, kreativita, hodnoty, postoje a praktická etika</p> <p>EGS – jsme Evropané, objevujeme Evropu a</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - objasní smysl lomeného výrazu a určí jeho definiční obor - krátí a rozšiřuje lomené výrazy - provádí početní operace s jednoduchými lomenými výrazy - provádí zkoušku dosazením hodnot za proměnné 	<p>Algebra: Lomené výrazy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hodnota lomeného výrazu a jeho smysl - krácení a rozšiřování lomených výrazů - sčítání a odčítání lomených výrazů - násobení a dělení lomených výrazů - využití v různých oborech 		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - řeší lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav - provádí zkoušku dosazením za proměnnou - matematizuje a řeší jednoduché reálné situace s využitím lineárních rovnic, - umí řešit jednoduché soustavy rovnic se dvěma neznámými metodami numerickými i graficky - matematizuje a řeší jednoduché reálné situace s využitím soustav lineárních rovnic, zdůvodní a ověří postup řešení 	<p>Lineární rovnice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - řešení rovnic a slovní úlohy – op. 8.r. - lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli - výpočet neznámé ze vzorce - nerovnice a jejich řešení - soustava rovnic o dvou neznámých - slovní úlohy o pohybu, o společné práci, počítání směsí 	<p>svět, Evropa a svět nás zajímá</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - znázorňuje body a najde souřadnice bodů v pravouhlé soustavě souřadnic - určí vztah přímé a nepřímé úměrnosti, lineární a kvadratické funkce z tabulek a grafů - vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí i grafem - sestaví tabulku a zakreslí graf funkce přímé a nepřímé úměrnosti a základní kvadratické funkce - užívá funkční vztahy při řešení úloh - ze souborů dat sestavuje tabulky a diagramy - porovnává soubory dat - určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti - určí definiční obor a obor hodnot zkoumané funkce - rozlišuje funkce rostoucí, klesající a 	<p>Funkce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opakování přímé a nepřímé úměrnosti - funkce, závisle a nezávisle proměnná - definiční obor funkce - způsoby vyjadřování f., graf funkce - funkce rostoucí, klesající, konstantní - lineární funkce – vlastnosti, graf - grafické řešení soustavy 2 lin.rovnic 	<p>Mezipředmětové vztahy: Fy, Che, Ze, ČjaL</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - konstantní - řeší soustavy lineárních rovnic grafickou metodou - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů 	<ul style="list-style-type: none"> - kvadratická funkce - přímá a nepřímá úměrnost 		
<ul style="list-style-type: none"> - řeší jednoduché úlohy finanční matematiky - používá získané znalosti a dovednosti při řešení praktických úloh - řeší úlohy z praxe na jednoduché úrokování - umí převádět měny 	<p>Základy finanční matematiky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - úrokový počet, základní pojmy - jednoduché a složené úrokování - valuty, devizy, převody měn 		
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojmy podobnost rovinných útvarů a podobnost trojúhelníků, matematicky je vyjádří - rozpozná podobné rovinné útvary - podobnost zapíše pomocí matematické symboliky - určí poměr podobnosti, zvětšuje a zmenšuje útvary v daném měřítku - řeší jednoduché reálné situace pomocí podobnosti 	<p>Geometrie: Podobnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poměr podobnosti - věty o podobnosti trojúhelníků - podobnost čtyřúhelníků - dělení úseček v daném poměru - užití podobnosti 		
<ul style="list-style-type: none"> - určuje a charakterizuje základní tělesa – jehlan, kužel, koule, válec a analyzuje jejich vlastnosti - odhaduje a vypočítá objem a povrch základních těles - načrtne a sestrojí sítě těles a vymodeluje z nich tělesa - načrtne a sestrojí obrazy jednoduchých těles v rovině 	<p>Tělesa – jehlan, kužel, koule:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti a rozdělení jehlanů - povrch a objem jehlanu - vlastnosti, objem, povrch kužele - objem a povrch koule 		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy 			
<ul style="list-style-type: none"> - umí hledat hodnoty goniometrických funkcí v tabulkách - užívá goniometrické funkce při řešení úloh z praxe (o pravouhlém trojúhelníku) - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy a úlohy z praxe s využitím osvojeného matematického aparátu - účelně užívá kalkulátor a počítač s vhodným programovým vybavením k zefektivnění výpočtů 	<p>Goniometrické funkce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tangens ostrého úhlu, graf funkce $\text{tg } \alpha$ - sinus a kosinus ostrých úhlů - grafy funkcí $\sin \alpha$, $\cos \alpha$ - výpočet délek stran pravouhlého trojúhelníka 		
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v technických výkresech z různých oborů - zná styl technického písma - dodržuje základní pravidla rýsování jednoduchých těles - používá správné druhy čar a způsoby kótování - načrtne a sestrojí obrazy jednoduchých těles v rovině - řeší úlohy na prostorovou představivost – narýsuje pohledy na těleso ze tří stran (půdorys, nárys, bokorys) - aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí 	<p>Základy rýsování:</p> <ul style="list-style-type: none"> - technické výkresy a technické písmo - základy rýsování, druhy čar, kótování - pravouhlé promítání - sdružené průměty jednoduchých těles - půdorys, nárys, bokorys 		
<ul style="list-style-type: none"> - analyzuje a řeší aplikační geometrické i aritmetické úlohy využitím osvojeného matematického aparátu - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek 	<p>Závěrečné opakování:</p> <ul style="list-style-type: none"> - shrnutí základních pojmů a vztahů ze všech tematických celků 		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- M-9-1-01p písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem
- M-9-1-01p pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek–část (zlomek, desetinné číslo, procento)
- M-9-1-01p čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace
- M-9-1-02p provádí odhad výsledku, zaokrouhluje čísla
- M-9-1-02p píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1 000 000
- M-9-1-05p používá měřítko mapy a plánu
- M-9-1-06p řeší jednoduché úlohy na procenta - zvládá orientaci na číselné ose
- M-9-2-01p vyhledává a třídí data
- M-9-2-02p porovnává data
- M-9-2-04p vypracuje jednoduchou tabulku - užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu - zvládá početní úkony s penězi
- M-9-3-03p vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce
- M-9-3-04p vypočítá obvod a obsah trojúhelníka, čtverce, obdélníka, kruhu
- M-9-3-05p provádí jednoduché konstrukce
- M-9-3-06p rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary
- M-9-3-08p sestrojí základní rovinné útvary ve středové a osově souměrnosti
- M-9-3-10p vypočítá povrch a objem kvádru, krychle a válce
- M-9-3-11p sestrojí síť základních těles
- M-9-3-12p načrtne základní tělesa
- M-9-3-12p zobrazuje jednoduchá tělesa - odhaduje délku úsečky, určí délku lomené čáry, graficky sčítá a odčítá úsečky - umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami - používá technické písmo - čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům
- M-9-4-01p samostatně řeší praktické úlohy
- M-9-4-01p hledá různá řešení předložených situací
- M-9-4-02p aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí - využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh

5.3 Informatika

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují informatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

I na druhém stupni základního vzdělávání žáci tvoří, experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhují a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním informatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírají, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení. Učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné pro automatizaci, zpracovávat i velké a nesourodé soubory dat. Díky poznávání toho, jak a proč digitální technologie fungují, žáci chápou základní principy kódování, modelování a s větším porozuměním chrání sebe, své soukromí, data i zařízení.

V průběhu základního vzdělávání žáci začínají vyvíjet funkční technická řešení problémů. Osvojují si časté testování prototypů a jejich postupné vylepšování jako přirozenou součást designu a vývoje v informačních technologiích. Zvažují a ověřují dopady navrhovaných řešení na jedince, společnost, životní prostředí.

5.3.1 Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu Informatika

Předmět Informatika dává prostor všem žákům porozumět tomu, jak funguje počítač a informační systémy. Zabývá se automatizací, programováním, optimalizací činností, reprezentací dat v počítači, kódováním a modely popisujícími reálnou situaci nebo problém. Dává

prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Pomáhá porozumět světu kolem nich, jehož nedílnou součástí digitální technologie jsou.

Hlavní důraz je kladen na rozvíjení žákovy informatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími. Praktickou činnost s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší.

Škola je zaměřena na informatiku a technické směřování rozvoje žáků, proto jsou do výuky zařazeny základy robotiky jako aplikovaná oblast, propojující informatiku a programování s technikou, umožňují řešit praktické komplexní problémy, podporovat tvořivost a projektovou činnost a rozvíjet tak informatické myšlení.

Škola klade důraz na rozvíjení digitální gramotnosti v ostatních předmětech, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Informatika se vyučuje jako samostatný předmět ve 4. až 9. ročníku.

- v 4. až 9. ročníku - 1 hodina týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Informatika je zaměřeno na:

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Výuka probíhá na počítačích PC učebně s připojením k internetu. Některá témata probíhají bez počítače. V řadě činností preferujeme práci žáků ve dvojicích u jednoho počítače, aby docházelo k diskusi a spolupráci. Žák nebo dvojice pracují individuálním tempem.

Pro výuku jsou zakoupené pomůcky - robotická stavebnice LEGO WeDo (na 2 žáky 1 stavebnice) a robotická stavebnice LEGO Mindstorms EV3 (na 2 žáky 1 stavebnice). S předmětem Informatika souvisí předmět Počítačová grafika a multimédia (7. ročník), kde žáci mají možnost získat praktické dovednosti, které jsou založeny na využití digitálního zpracování obrazu, textu a zvuku.

Výukové metody a formy

Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání. Není kladen naprosto žádný důraz na pamětné učení a reprodukci.

Formy výuky - diskuse, práce ve dvojicích nebo ve skupinách, samostatná práce, badatelské aktivity, problémová výuka, praktické činnosti, vyhledávání a objevování, experiment, ukázky, výklad, heuristický rozhovor, projektová výuka, myšlenkové mapy

Kritéria hodnocení:

- schopnost vyřešit zadaný problém nebo hledat řešení
- plnění zadaných úkolů ve výuce i online, schopnost řešit zadané úkoly a kvalita dovedností
- osobní pokrok žáka a jeho posun, kreativita a,
- schopnost použít online zdrojů při získávání informací
- komunikační dovednosti a schopnost spolupracovat
- zájem, aktivita v činnostech a vztah k práci při výuce

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Výchovné a vzdělávací strategie školy jsou společné postupy na úrovni školy, uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků. V obecné rovině:

- nabízíme žákům, aby při vlastní tvorbě využívali digitální technologie, experimentovali s nimi, zkoušeli si a zaznamenávali nové a netradiční postupy a následně s nimi dále pracovali
- motivujeme žáky k nalézání a sdílení různých přístupů k tématu, k výměně zkušeností získaných při tvorbě, vnímání a interpretaci své tvorby
- vytváříme podmínky pro to, aby žáci mohli navzájem komunikovat o tvůrčích postupech a výsledcích své práce a ověřovali si účinnost různých podob komunikace
- poskytujeme dostatečný časový prostor pro to, aby žáci mohli využívat digitální technologie k prezentování vlastní práce, jejímu interpretování a vzájemnému komunikování
- vytváříme atmosféru podnětnou pro užívání digitálních technologií při hledání a nalézání neobvyklých zpracování tématu
- důraz klademe na respektování tvorby každého jedince a k respektování autorství a autorských práv

- učíme žáky pracovat s dostupnými digitálními technologiemi, programy i aplikacemi při tvorbě
- umožňujeme žákům využívat pro jednotlivé fáze své tvorby digitální technologie

Konkretizované strategie v tomto předmětu vedou k naplnění klíčových kompetencí a jsou formulovány ke každé klíčové kompetenci tak, aby bylo patrné, ke kterým klíčovým kompetencím se vztahují.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- zadávanými úkoly vedeme žáky k samostatnému objevování možností využití digitálních technologií v praktickém životě
- při poznávání využíváme různé aplikace a nástroje, spolupráci s ostatními žáky, nápovědu (help) u jednotlivých programů, literaturu apod.
- poskytujeme žákům zpětnou vazbu a nabádáme žáky k aktivitám, např. analýze, hodnocení a tvoření
- učíme žáky správně citovat informace

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky při vlastní tvorbě využívat co nejširší škálu různých vizuálních prostředků včetně digitálních technologií a experimentuje s nimi
- vedeme žáky k nalézání a sdílení různých přístupů k tématu a vyměňování si zkušeností získaných při tvorbě
- podporujeme žáky ve vlastním bádání a poskytujeme jim zpětnou vazbu
- vedeme žáky zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu při jejich řešení a povzbuzujeme v hledání více způsobů řešení
- oceňujeme dílčí úspěchy při řešení problému a motivujeme žáky k další činnosti
- při zadávání úkolů stanovíme pro žáky kritéria jejich splnění

Kompetence komunikativní

- využíváme a podněcujeme žáky pro komunikaci na dálku využívat vhodné technologie – některé práce odevzdávají prostřednictvím elektronické pošty
- při komunikaci dodržujeme vžité konvence a pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)
- motivujeme žáky k využívání digitální technologie k prezentování vlastní práce, jejímu interpretování a vzájemnému komunikování
- upozorňujeme žáky na nebezpečí manipulace ze strany médií a na hrozby z internetu
- seznamujeme žáky s různými typy informačních a komunikačních prostředků
- aktivizujeme a motivujeme žáky, klademe otázky a diskutujeme se žáky nad možnými odpověďmi

Kompetence sociální a personální

- učíme se pracovat v týmu – rozdělit si a naplánovat práci, hlídat časový harmonogram apod.
- vedeme žáky k práci v podnětné atmosféře pro užívání digitálních technologií
- respektujeme autorství a autorská práva a vedeme žáky k dodržování pravidel
- umožňujeme žákům hodnotit svoji práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci dbáme na to, aby byl žák ohleduplný a taktní a toleroval, že každý člověk je různě chápavý a zručný
- jednáme se žáky s ohledem na jejich osobitost a využíváme individuální přístup tam, kde je potřeba

Kompetence občanské

- seznamujeme žáky s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla) a tím, že je musí dodržovat (citace použitého pramene, žáci si chrání své heslo)
- při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím Internetu i jinými cestami
- vedeme žáky k uvádění (citace) použitého zdroje informací
- poskytujeme žákům metodickou pomoc, jak počítačovou problematiku řešit, a to i bez porušení pravidel a zákonů

Kompetence pracovní

- dodržujeme bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou
- podporuje žáky k práci s dostupnými digitálními technologiemi, programy i aplikacemi při tvorbě vizuálních vyjádření
- vedeme žáky k realizaci své skupinové tvůrčí projekty a využívání digitální technologie,
- oceňujeme kreativitu žáků a konstruktivní nápady podporujeme
- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a systematickosti
- seznamujeme žáky s novými technologiemi

Kompetence digitální

- u žáků rozvíjíme ovládání běžně používaných digitálních zařízení, aplikací a služeb; žák je využívá při své tvorbě při učení a řešení problémů
- motivujeme žáky získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat a sdílet data, informace a tvořit digitální obsah
- motivujeme žáky k vytváření a upravování digitálního obsahu, k vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků
- vybízíme žáky k využívání digitální technologie tak, aby si usnadnil práci, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy
- učíme žáky chápat význam digitálních technologií pro lidskou společnost a seznamujeme je s novými technologiemi

- dodržujeme a vyžadujeme, aby žák v digitálním prostředí jednal eticky a dodržoval bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou

Učební osnovy – Informatika

Vzdělávací oblast: Informatika	Období: 2.	Ročník: 4.	Předmět: Informatika
---	-----------------------	-----------------------	---------------------------------

Tematický celek RVP: Digitální technologie - Ovládání digitálního zařízení		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-5-4-01 - najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu I-5-4-03 - dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	Žákyně/žák: - pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží - pro svou práci používá doporučené aplikace, nástroje, prostředí - edituje digitální text, vytvoří obrázek - přehraje zvuk či video - uloží svoji práci do souboru, otevře soubor - používá krok zpět, zoom - řeší úkol použitím schránky - dodržuje pravidla nebo pokyny při práci s digitálním zařízením	Digitální zařízení Zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace Ovládání myši Kreslení čar, vybarvování Používání ovladačů Ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom) Kreslení bitmapových obrázků Psaní slov na klávesnici Editace textu Ukládání práce do souboru Otevírání souborů Přehrávání zvuku

Tematický celek RVP: Digitální technologie - Práce ve sdíleném prostředí		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-5-4-01 - najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu I-5-4-02 - propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí I-5-4-03 - dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	Žákyně/žák: - uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání rodičů - najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci - propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí - pamatuje si a chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj - při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace - u vybrané fotografie uvede, jaké informace z ní lze vyčíst - v textu rozpozná osobní údaje - rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého	Využití digitálních technologií v různých oborech Ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele Práce se soubory Propojení technologií, internet Sdílení dat, cloud Technické problémy a přístupy k jejich řešení (hlášení dialogových oken) Uživatelské jméno a heslo Osobní údaje
Tematický celek RVP: Algoritmizace a programování - Základy robotiky se stavebnicí		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-5-2-01 - sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů	Žákyně/žák: - sestaví robota podle návodu - sestaví program pro robota - oživí robota, otestuje jeho chování - najde chybu v programu a opraví ji	Sestavení programu a oživení robota Ovládání světelného výstupu Ovládání motoru

<p>I-5-2-02</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení <p>I-5-2-03</p> <ul style="list-style-type: none"> - v blokově orientovaném program. jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy <p>I-5-2-04</p> <ul style="list-style-type: none"> - ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu 	<ul style="list-style-type: none"> - upraví program pro příbuznou úlohu - pomocí programu ovládá světelný výstup a motor - pomocí programu ovládá senzor - používá opakování, události ke spuštění programu 	<p>Opakování příkazů</p> <p>Ovládání klávesnicí – události</p> <p>Ovládání pomocí senzoru</p>
<p>Tematický celek RVP:</p> <p>Data, informace a modelování - Úvod do kódování a šifrování dat a informací</p>		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
<p>Žákyně/žák:</p> <p>I-5-1-02</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji <p>I-5-1-03</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyčte informace z daného modelu 	<p>Žákyně/žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sdělí informaci obrázkem - předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel - zakóduje/zašifruje a dekáduje/dešifruje text - zakóduje a dekáduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky - obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček 	<p>Piktogramy, emodži</p> <p>Kód</p> <p>Přenos na dálku, šifra</p> <p>Pixel, rastr, rozlišení</p> <p>Tvary, skládání obrazce</p>

Průřezová témata:

OSV – Rozvoj schopnosti poznávání, komunikace, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, seberegulace a sebeorganizace

VDO – Občan, občanská společnost a stát, občanská společnost a škola

EGS – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí

MKV – Lidské vztahy

MDV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, práce v realizačním týmu, tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy:

ČjaL, Ma, Aj, Pč, Pří, Vla, Hv, Vv

Vzdělávací oblast: Informatika	Období: 2.	Ročník: 5.	Předmět: Informatika
---	-----------------------	-----------------------	---------------------------------

Tematický celek RVP: Informační systémy - Úvod do práce s daty		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-5-1-01 - uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat I-5-3-02 - pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data	Žákyně/žák: - pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech - doplní posloupnost prvků - umístí data správně do tabulky - doplní prvky v tabulce - v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný	Data, druhy dat Doplnění tabulky a datových řad Kritéria kontroly dat Řazení dat v tabulce Vizualizace dat v grafu
Tematický celek RVP: Algoritmizace a programování - Základy programování – příkazy, opakující se vzory		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-5-2-01 - sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů I-5-2-02	Žákyně/žák: - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy - v programu najde a opraví chyby - rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát	Příkazy a jejich spojování Opakování příkazů Pohyb a razítkování Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy Vlastní bloky a jejich vytváření

<ul style="list-style-type: none"> - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení <p>I-5-2-03</p> <ul style="list-style-type: none"> - v blokově orientovaném program. jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy <p>I-5-2-04</p> <ul style="list-style-type: none"> - ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu 	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoří a použije nový blok - upraví program pro obdobný problém 	<p>Kombinace procedur</p>
<p>Tematický celek RVP: Informační systémy - Úvod do informačních systémů</p>		
<p>Očekávané výstupy RVP</p>	<p>Očekávané výstupy ŠVP</p>	<p>Učivo</p>
<p>Žákyně/žák:</p> <p>I-5-3-01</p> <ul style="list-style-type: none"> - v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi 	<p>Žákyně/žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky - určí, jak spolu prvky souvisí 	<p>System, struktura, prvky, vztahy</p>
<p>Tematický celek RVP: Algoritmizace a programování - Základy programování – vlastní bloky, náhoda</p>		
<p>Očekávané výstupy RVP</p>	<p>Očekávané výstupy ŠVP</p>	<p>Učivo</p>
<p>Žákyně/žák:</p> <p>I-5-2-01</p>	<p>Žákyně/žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program řídicí chování postavy 	<p>Kreslení čar</p> <p>Pevný počet opakování</p>

<ul style="list-style-type: none"> - sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů <p>I-5-2-02</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení <p>I-5-2-03</p> <ul style="list-style-type: none"> - v blokově orientovaném program. jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy <p>I-5-2-04</p> <ul style="list-style-type: none"> - ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu 	<ul style="list-style-type: none"> - v programu najde a opraví chyby - rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát - rozpozná, jestli se příkaz umístí dovnitř opakování, před nebo za něj - vytváří, používá a kombinuje vlastní bloky - přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky - rozhodne, jestli a jak lze zapsaný program nebo postup zjednodušit - cíleně využívá náhodu při volbě vstupních hodnot příkazů 	<p>Ladění, hledání chyb</p> <p>Vlastní bloky a jejich vytváření</p> <p>Změna vlastností postavy pomocí příkazu</p> <p>Náhodné hodnoty</p> <p>Čtení programů</p> <p>Programovací projekt</p>
<p>Tematický celek RVP:</p> <p>Data, informace a modelování - Úvod do modelování pomocí grafů a schémat</p>		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
<p>Žákyně/žák:</p> <p>I-5-1-02</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji <p>I-5-1-03</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyčte informace z daného modelu 	<p>Žákyně/žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty - pomocí obrázku znázorní jev - pomocí obrázkových modelů řeší zadané problémy 	<p>Graf, hledání cesty</p> <p>Schémata, obrázkové modely</p> <p>Model</p>

Tematický celek RVP: Algoritmizace a programování - Základy programování – postavy a události		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
<p>Žákyně/žák:</p> <p>I-5-2-01</p> <ul style="list-style-type: none"> - sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů <p>I-5-2-02</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení <p>I-5-2-03</p> <ul style="list-style-type: none"> - v blokově orientovaném program. jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy <p>I-5-2-04</p> <ul style="list-style-type: none"> - ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu 	<p>Žákyně/žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro řízení pohybu a reakcí postav - v programu najde a opraví chyby - používá události ke spuštění činnosti postav - přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky - upraví program pro obdobný problém - ovládá více postav pomocí zpráv 	<p>Ovládnutí pohybu postav</p> <p>Násobné postavy a souběžné reakce</p> <p>Modifikace programu</p> <p>Animace střídáním obrázků</p> <p>Spouštění pomocí událostí</p> <p>Vysílání zpráv mezi postavami</p> <p>Čtení programů</p> <p>Programovací projekt</p>

Průřezová témata:

OSV – Rozvoj schopnosti poznávání, komunikace, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, seberegulace a sebeorganizace

VDO – Občan, občanská společnost a stát, občanská společnost a škola

EGS – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí

MKV – Lidské vztahy

MDV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, práce v realizačním týmu, tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy:

ČjaL, Ma, Aj, Vla, Vv

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- I-5-1-01p uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na otázky, které se týkají jeho osoby na základě dat
- I-5-1-02p popíše konkrétní situaci, která vychází z jeho opakované zkušenosti, určí, co k ní již ví
- I-5-2-01p sestavuje symbolické zápisy postupů
- I-5-2-02p popíše jednoduchý problém související s okruhem jeho zájmů a potřeb, navrhne a popíše podle předlohy jednotlivé kroky jeho řešení
- I-5-2-03p rozpozná opakující se vzory, používá opakování známých postupů
- I-5-3-01p v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky
- I-5-3-02p pro vymezený problém, který opakovaně řešil, zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data
- I-5-4-01p najde a spustí známou aplikaci, pracuje s daty různého typu
- I-5-4-03p popíše bezpečnostní a jiná pravidla stanovená pro práci s digitálními technologiemi

Vzdělávací oblast: Informatika	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Informatika
---	-----------------------	-----------------------	---------------------------------

Tematický celek RVP: Data, informace a modelování - Kódování a šifrování dat a informací		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-9-1-02 - navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	Žákyně/žák: - rozpozná zakódované informace kolem sebe - zakóduje a dekáduje znaky pomocí znakové sady - zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer - zakóduje v obrázku barvy více způsoby - zakóduje obrázek pomocí základní geometrických tvarů - zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu - ke kódování využívá i binární čísla	Přenos informací, standardizované kódy Znakové sady Přenos dat, symetrická šifra Identifikace barev, barevný model Vektorová grafika Zjednodušení zápisu, kontrolní součet Binární kód, logické A a NEBO
Tematický celek RVP: Data, informace a modelování - Práce s daty		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-9-1-01 - získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat	Žákyně/žák: - najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) - odpoví na otázky na základě dat v tabulce - popíše pravidla uspořádání v existující tabulce	Data v grafu a tabulce Evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce Kontrola hodnot v tabulce Filtrování, řazení a třídění dat Porovnání dat v tabulce a grafu

		Řešení problémů s daty
Tematický celek RVP: Informační systémy - Informační systémy		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-9-3-01 - vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů I-9-3-04 - sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu	Žákyně/žák: - popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují - pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a s tím související práva - doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy - navrhne tabulku pro záznam dat - propojí data z více tabulek či grafů	Školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva, databázové relace
Tematický celek RVP: Algoritmizace a programování - Programování – opakování a vlastní bloky		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-9-2-01 - po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen	Žákyně/žák: - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost - po přečtení programu vysvětlí, co vykoná - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - používá cyklus s pevným počtem opakování,	Vytvoření programu Opakování Podprogramy

<p>I-9-2-03</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému <p>I-9-2-05</p> <ul style="list-style-type: none"> - v blokově orientovaném program. jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné <p>I-9-2-06</p> <ul style="list-style-type: none"> - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu 	<ul style="list-style-type: none"> rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování, - vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech - diskutuje různé programy pro řešení problému - vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní 	
--	--	--

Průřezová témata:

OSV – Rozvoj schopnosti poznávání, kooperace a kompetice, komunikace, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, seberegulace a sebeorganizace

VDO – Občan, občanská společnost a stát

EGS – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí

MKV – Lidské vztahy, multikulturalita

MDV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti práce v realizačním týmu, stavba a tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy:

ČjaL, Ma, Aj, Př, Vko, Dě, Fy, Ze, Pč, Vv

Vzdělávací oblast: Informatika	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Informatika
---	-----------------------	-----------------------	---------------------------------

Tematický celek RVP:

Algoritmizace a programování - Programování – podmínky, postavy a události

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
<p>Žákyně/žák:</p> <p>I-9-2-01</p> <ul style="list-style-type: none"> - po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen <p>I-9-2-03</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému <p>I-9-2-05</p> <ul style="list-style-type: none"> - v blokově orientovaném program. jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné 	<p>Žákyně/žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému - po přečtení programu vysvětlí, co vykoná - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - používá podmínky pro ukončení opakování, rozezná, kdy je podmínka splněna - spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav - vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech - diskutuje různé programy pro řešení problému - vybere z více možností vhodný program pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému 	<p>Opakování s podmínkou</p> <p>Události, vstupy</p> <p>Objekty a komunikace mezi nimi</p>

<p>chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné</p> <p>I-9-2-06</p> <p>- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu</p>		
<p>Tematický celek RVP:</p> <p>Data, informace a modelování - Modelování pomocí grafů a schémat</p>		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
<p>Žákyně/žák:</p> <p>I-9-1-03</p> <p>- vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní</p> <p>I-9-1-04</p> <p>- zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji</p>	<p>Žákyně/žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí známé modely jevů, situací, činností - v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku - pomocí ohodnocených grafů řeší problémy - pomocí orientovaných grafů řeší problémy - vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností 	<p>Standardizovaná schémata a modely</p> <p>Ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu</p> <p>Orientované grafy, automaty</p> <p>Modely, paralelní činnost</p>

Tematický celek RVP: Algoritmizace a programování - Programování – větvení, parametry a proměnné		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-9-2-01 - po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen I-9-2-03 - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému I-9-2-05 - v blokově orientovaném program. jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné	Žákyně/žák: - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému - po přečtení programu vysvětlí, co vykoná - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - používá podmínky pro větvení programu, rozezná, kdy je podmínka splněna - spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav - používá souřadnice pro programování postav - používá parametry v blocích, ve vlastních blocích - vytvoří proměnnou, změní její hodnotu, přečte a použije její hodnotu - diskutuje různé programy pro řešení problému - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	Větvení programu, rozhodování Grafický výstup, souřadnice Podprogramy s parametry Proměnné

I-9-2-06 - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu		
Tematický celek RVP: Digitální technologie - Počítače		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-9-4-02 - ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos I-9-4-03 - vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítě a popíše jejich charakteristické znaky I-9-4-04 - poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače I-9-4-05 - dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	Žákyně/žák: - nainstaluje a odinstaluje aplikaci - uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory - vybere vhodný formát pro uložení dat - vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě - porovná různé metody zabezpečení účtů - spravuje sdílení souborů - pomocí modelu znázorní cestu e-mailové zprávy - zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy	Datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému Správa souborů, struktura složek Instalace aplikací Domácí a školní počítačová síť Fungování a služby internetu Princip e-mailu Metody zabezpečení přístupu k datům Role a jejich přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva) Postup při řešení problému s digitálním zařízením (např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení / dialogová okna)

Průřezová témata:

OSV – Rozvoj schopnosti poznávání, kooperace a kompetice, komunikace, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, seberegulace a sebeorganizace

VDO – Občan, občanská společnost a stát

EGS – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí

MKV – Lidské vztahy, multikulturalita

MDV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti práce v realizačním týmu, stavba a tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy:

ČjaL, Ma, Aj, Př, Vko, Dě, Fy, Ze, Pč, Vv

Vzdělávací oblast: Informatika	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Informatika
---	-----------------------	-----------------------	---------------------------------

Tematický celek RVP:

Algoritmizace a programování - Programování robotické stavebnice

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
<p>Žákyně/žák:</p> <p>I-9-2-02</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení <p>I-9-2-03</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému <p>I-9-2-05</p> <ul style="list-style-type: none"> - v blokově orientovaném program. jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné 	<p>Žákyně/žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podle návodu nebo vlastní tvořivosti sestaví robota - upraví konstrukci robota tak, aby plnil modifikovaný úkol - vytvoří program pro robota a otestuje jeho funkčnost - přečte program pro robota a najde v něm případné chyby - ovládá výstupní zařízení a senzory robota - vyřeší problém tím, že sestaví a naprogramuje robota - sestaví program pro desku Micro:bit a otestuje jej - přečte program, najde v něm chybu a odstraní ji - používá opakování, rozhodování, proměnné - ovládá výstupní zařízení desky 	<p>Sestavení a oživení robota</p> <p>Sestavení programu s opakováním, s rozhodováním</p> <p>Používání výstupních zařízení robota (motory, displej, zvuk)</p> <p>Používání senzorů (tlačítka, vzdálenost, světlo/barva)</p> <p>Čtení programu</p> <p>Projekt Můj robot</p> <p>Sestavení programu a oživení Micro:bitu</p> <p>Ovládání LED displeje</p> <p>Tlačítka a senzory náklonu</p> <p>Připojení sluchátek, tvorba hudby</p>

I-9-2-06 - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu		
Tematický celek RVP: Informační systémy - Hromadné zpracování dat		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-9-3-03 - vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat I-9-3-02 - nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat	Žákyně/žák: - při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky - používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když) - řeší problémy výpočtem s daty - připíše do tabulky dat nový záznam - seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně) - používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy - ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat	Relativní a absolutní adresy buněk Použití vzorců u různých typů dat Funkce s číselnými vstupy Funkce s textovými vstupy Vkládání záznamu do databázové tabulky Řazení dat v tabulce Filtrování dat v tabulce Zpracování výstupů z velkých souborů dat

Průřezová témata:

OSV – Rozvoj schopnosti poznávání, kooperace a kompetice, komunikace, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, seberegulace a sebeorganizace

VDO – Občan, občanská společnost a stát

EGS – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí

MKV – Lidské vztahy, multikulturalita

MDV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti práce v realizačním týmu, stavba a tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy:

ČjaL, Ma, Aj, Př, Vko, Dě, Fy, Ze, Pč, Vv

Vzdělávací oblast: Informatika	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Informatika
---	-----------------------	-----------------------	---------------------------------

Tematický celek RVP:

Algoritmizace a programování - Programování robotické stavebnice

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
<p>Žákyně/žák:</p> <p>I-9-2-02</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení <p>I-9-2-03</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému <p>I-9-2-05</p> <ul style="list-style-type: none"> - v blokově orientovaném program. jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné 	<p>Žákyně/žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - řeší problémy sestavením algoritmu - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému - po přečtení programu vysvětlí, co vykoná - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - diskutuje různé programy pro řešení problému - vybere z více možností vhodný program pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní - řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému - zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně 	<p>Programovací projekt a plán jeho realizace</p> <p>Popsání problému</p> <p>Testování, odladění, odstranění chyb</p> <p>Pohyb v souřadnicích</p> <p>Ovládání myši, posílání zpráv</p> <p>Vytváření proměnné, seznamu, hodnoty prvků seznamu</p> <p>Nástroje zvuku, úpravy seznamu</p> <p>Import a editace kostýmů, podmínky</p> <p>Návrh postupu, klonování.</p> <p>Animace kostýmů postav, události</p> <p>Analýza a návrh hry, střídání pozadí, proměnné</p> <p>Výrazy s proměnnou</p> <p>Tvorba hry s ovládáním, více seznamů</p> <p>Tvorba hry, příkazy hudby, proměnné a seznamy</p>

I-9-2-06 - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu		
Tematický celek RVP: Digitální technologie - Digitální technologie		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-9-4-01 - popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě I-9-4-02 - ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos I-9-4-03 - vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky I-9-4-04 - poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače I-9-4-05	Žákyně/žák: - pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí - vysvětlí rozdíl mezi programovým a technickým vybavením - diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich - na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat - popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní - na schematickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti - vysvětlí vrstevníkovi, jak fungují některé služby internetu - diskutuje o cílech a metodách hackerů - vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat - diskutuje, čím vším vytváří svou digitální stopu	Hardware a software ● Složení současného počítače a principy fungování jeho součástí ● Operační systémy: funkce, typy, typické využití ● Komprese a formáty souborů ● Fungování nových technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence) Sítě ● Typy, služby a význam počítačových sítí ● Fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP adresa ● Struktura a principy Internetu, datacentra, cloud ● Web: fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz/URL ● Princip cloudové aplikace (např. e mail, e-

<p>- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení</p>		<p>shop, streamování) Bezpečnost ●Bezpečnostní rizika: útoky (cíle a metody útočníků), nebezpečné aplikace a systémy ●Zabezpečení počítače a dat: aktualizace, antivir, firewall, zálohování a archivace dat Digitální identita ●Digitální stopa: sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, sledování komunikace, informace o uživateli v souboru (metadata); sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat ●Fungování a algoritmy sociálních sítí, vyhledávání a cookies</p>
--	--	--

Průřezová témata:

OSV – Rozvoj schopnosti poznávání, kooperace a kompetice, komunikace, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, seberegulace a sebeorganizace

VDO – Občan, občanská společnost a stát

EGS – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí

MKV – Lidské vztahy, multikulturalita

MDV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti práce v realizačním týmu, stavba a tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy:

ČjaL, Ma, Aj, Př, Vko, Dě, Fy, Ze, Pč, Vv

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- I-9-1-01p získá z dat informace, interpretuje data z oblastí, se kterými má zkušenosti
- I-9-1-02p zakóduje a dekáduje jednoduchý text a obrázek
- I-9-1-03p popíše problém podle nastavených kritérií a na základě vlastní zkušenosti určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; k popisu problému používá grafické znázornění
- I-9-1-04p stanoví podle návodu, zda jsou v popisu problému všechny informace potřebné k jeho řešení
- I-9-2-01p po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti
- I-9-2-02p rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a popíše podle návodu kroky k jejich řešení
- I-9-2-03p navrhne různé algoritmy pro řešení problému, s kterým se opakovaně setkal
- I-9-3-01p popíše účel informačních systémů, které používá
- I-9-3-02p nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce
- I-9-3-03p na základě doporučeného návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat
- I-9-4-01p prozlihuje funkce počítače po stránce hardwaru i operačního systému
- I-9-4-02p ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu
- I-9-4-03p pracuje v online prostředí; propojí podle návodu digitální zařízení a na příkladech popíše možná rizika, která s takovým propojením souvisejí
- I-9-4-04p rozpozná typické závady a chybové stavy počítačů a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělé osobu
- I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat

5.3.2 Počítačová grafika a multimédia

Charakteristika vyučovacího předmětu Počítačová grafika a multimédia

Předmět Počítačová grafika a multimédia nabízí různorodé tvůrčí činnosti a širokou škálu vizuálních prostředků s využitím digitální technologie. Cílem předmětu Počítačová grafika a multimédia je naučit žáky využívat digitální technologie a nástroje k dovednostem v oblasti počítačové grafiky a multimédií. Při výuce žáci rozšiřují možnosti své vlastní tvorby o metody a postupy umění nových médií i zapojení se do tvůrčího procesu. Rovněž přispívají k vytváření různých variant řešení. Tvůrčí uplatnění digitálních technologií v předmětu navíc podporuje přirozené mezioborové vazby, zejména mezi výtvarným uměním, hudbou, filmem a audiovizí. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací

Hlavní důraz je kladen na rozvíjení žákovy kreativního přístupu při praktické činnosti s tvorbou v různých aplikacích. Je kladen důraz na rozvíjení digitální gramotnosti nejen v předmětu Informatika (4. až 9. ročník), ale i v předmětu Počítačová grafika a multimédia (7. ročník), při kterém žáci získávají především praktické dovednosti, které jsou založeny na využití digitálního zpracování obrazu, textu a zvuku.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Počítačová grafika a multimédia se vyučuje jako samostatný předmět v 7. ročníku.

- v 7. ročníku - 1 hodina týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Počítačová grafika a multimédia je zaměřeno na:

- tvůrčí využívání digitálních technologií, např. digitálních editorů a kreslicích programů, které je založeno na digitální gramotnosti a řešení problémů
- dovednost vytvářet a přetvářet digitální obsah v různých oblastech nových médií
- objevování možnosti práce s digitálními technologiemi při realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru
- uplatnění znalosti autorského práva i v prostředí digitálních médií.
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s úkoly
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Výuka probíhá na počítačích PC učebně s připojením k internetu. Žáci pracují individuálním tempem.

Výukové metody a formy

Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje a tvoří.

Formy výuky - samostatná práce, praktické činnosti, vyhledávání a objevování, experiment, ukázky, výklad

Kritéria hodnocení:

- schopnost vytvořit samostatně autorské dílo s danými parametry
- plnění zadaných úkolů ve výuce i online
- osobní pokrok žáka a jeho posun, kreativita a schopnost řešit zadané úkoly
- dovednost využívat různé digitální nástroje pro tvorbu
- zájem, aktivita a spolupráce

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Výchovné a vzdělávací strategie školy jsou společné postupy na úrovni školy, uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků. V obecné rovině:

- nabízíme žákům, aby při vlastní tvorbě využívali digitální technologie, experimentovali s nimi, zkoušeli si a zaznamenávali nové a netradiční postupy a následně s nimi dále pracovali
- motivujeme žáky k nalézání a sdílení různých přístupů k tématu, k výměně zkušeností získaných při tvorbě, vnímání a interpretaci své tvorby
- vytváříme podmínky pro to, aby žáci mohli navzájem komunikovat o tvůrčích postupech a výsledcích své práce a ověřovali si účinnost různých podob komunikace
- poskytujeme dostatečný časový prostor pro to, aby žáci mohli využívat digitální technologie k prezentování vlastní práce, jejímu interpretování a vzájemnému komunikování
- vytváříme atmosféru podnětnou pro užívání digitálních technologií při hledání a nalézání neobvyklých zpracování tématu
- důraz klademe na respektování tvorby každého jedince a k respektování autorství a autorských práv
- učíme žáky pracovat s dostupnými digitálními technologiemi, programy i aplikacemi při tvorbě
- umožňujeme žákům využívat pro jednotlivé fáze své tvorby digitální technologie

Konkretizované strategie v tomto předmětu vedou k naplnění klíčových kompetencí a jsou formulovány ke každé klíčové kompetenci tak, aby bylo patrné, ke kterým klíčovým kompetencím se vztahují.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- zadávanými úkoly vedeme žáky k samostatnému objevování možností využití digitálních technologií v praktickém životě
- při poznávání využívají žáci zkušeností s různými aplikacemi a nástroji, spolupráci s ostatními žáky, nápovědu (help) u jednotlivých programů, literaturu apod.

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky při vlastní tvorbě využívat co nejširší škálu různých vizuálních prostředků včetně digitálních technologií a experimentuje s nimi
- vedeme žáky k nalézání a sdílení různých přístupů k tématu a vyměňování si zkušeností získaných při tvorbě
- při zadávání úkolů stanovíme pro žáky kritéria jejich splnění

Kompetence komunikativní

- využíváme a podněcujeme žáky pro komunikaci na dálku využívat vhodné technologie – některé práce odevzdávají prostřednictvím elektronické pošty
- při komunikaci dodržujeme vžitá konvence a pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)
- motivujeme žáky k využívání digitální technologie k prezentování vlastní práce, jejímu interpretování a vzájemnému komunikování
- aktivizujeme a motivujeme žáky, klademe otázky a diskutujeme se žáky nad možnými odpověďmi

Kompetence sociální a personální

- učíme se pracovat v týmu – rozdělit si a naplánovat práci, hlídat časový harmonogram apod.
- vedeme žáky k práci v podnětné atmosféře pro užívání digitálních technologií
- respektujeme autorství a autorská práva a vedeme žáky k dodržování pravidel
- umožňujeme žákům hodnotit svoji práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci dbáme na to, aby byl žák ohleduplný a taktní a toleroval, že každý člověk je různě chápavý a zručný

Kompetence občanské

- seznamujeme žáky s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla ...) a tím, že je musí dodržovat (citace použitého pramene, žáci si chrání své heslo ...)
- při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím Internetu i jinými cestami

Kompetence pracovní

- dodržujeme bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou
- podporuje žáky k práci s dostupnými digitálními technologiemi, programy i aplikacemi při tvorbě vizuálních vyjádření
- vedeme žáky k realizaci své skupinové tvůrčí projekty a využívání digitální technologie, oceňujeme kreativitu žáků a konstruktivní nápady podporujeme

Kompetence digitální

- u žáků rozvíjíme ovládání běžně používaných digitálních zařízení, aplikací a služeb; žák je využívá při tvorbě
- motivujeme žáky získávat, vyhledávat informace a tvořit digitální obsah
- motivujeme žáky k vytváření a upravování digitálního obsahu, k vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků
- vybízíme žáky k využívání digitální technologie tak, aby si usnadnil práci, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy
- seznamujeme žáky s novými technologiemi
- dodržujeme a vyžadujeme, aby žák v digitálním prostředí jednal eticky a dodržoval bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou

Učební osnovy – Počítačová grafika a multimédia

Vzdělávací oblast: Informatika	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Počítačová grafika a multimédia
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
<p>Žákyně/žák:</p> <p>VV-9-1-03</p> <ul style="list-style-type: none"> - zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace <p>VV-9-1-04</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; objevuje možnosti práce s digitálními technologiemi, experimentuje <p>VV-9-1-06</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků <p>VV-9-1-08</p> <ul style="list-style-type: none"> - ověřuje komunikační účinky 	<p>Žákyně/žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - záměrně vyhledává a zachycuje objekty, které jsou podnětné pro různé smysly - ovládá úpravy fotografií tak, aby určitý smyslový vjem zdůraznil - využívá grafický editor pro práci s obrazem a jeho záměrnou proměnu - vytváří si sestavy prvků v grafických editorech pro tvorbu rastrové, vektorové i 3D grafiky - různě přetváří grafické prvky změnou jejich vzájemných velikostních poměrů, barevných kvalit a jejich umístění ve vrstvách - záměrně užívá aplikace pro tvorbu rastrové, vektorové i 3D grafiky při tvorbě svého vlastního díla - volí odpovídající nástroje k tvorbě a proměně digitálního zvukového i vizuálního obsahu - využívá aplikace pro úpravu zvukového 	<p>Bitmapová grafika 2D</p> <p>Pořizování a úprava fotografií s využitím mobilních telefonů a online nástrojů, úprava fotografií, retušování, práce s vrstvami, či použití různých grafických filtrů</p> <p>Vektorová grafika 2D</p> <p>Popis prostředí, kreslicí nástroje, psaní a úprava textu, výběr a editace objektu, tvarování objektu, přesné kreslení</p> <p>3D grafika</p> <p>Seznámení s nástroji pro vytváření tvarů a 3D objektů</p> <p>Úprava zvuku a videa</p> <p>Pořizování a úprava zvuku – nahrávání, efekty, editace, střih</p>

<p>vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci v digitálním prostředí</p> <p>Digitální kompetence</p> <ul style="list-style-type: none"> - ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby - vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků - využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce 	<p>záznamu a videa</p> <ul style="list-style-type: none"> - experimentuje s propojením zvuku, obrazu a textu podle vlastního záměru - vytváří vlastní digitální prezentaci uměleckých děl pro další využití - s využitím digitálních technologií hledá různé způsoby prezentace výsledků vlastní tvorby - ověřuje si účinky své tvorby - prezentuje ji s využitím prezentačních aplikací nebo webových stránek - postupuje podle pravidel v oblasti autorských práv a licencí - ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace pro tvorbu a úpravu obrázků, zvuku a videa - vytváří a upravuje digitální obsah – text, obraz, zvuk a video - pracuje s různými formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků a služeb - využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci a zkvalitnil výsledky své práce 	<p>Tvorba videozáznamu - vytvoření videozáznamu, editace, titulky a zvuk</p> <p>Animace – vytváření krátkých animovaných příběhů s využitím digitálních aplikací</p> <p>Prezentační program Základy tvorby prezentace – zásady tvorby, snímek, textové pole, obrázek, časování, efekty, přechod mezi snímky, vytvoření hypertextového odkazu</p> <p>Tvorba webových stránek Základy tvorby webových stránek v online službě - pozadí, menu, uspořádání textu a obrázků na stránce, vložení obrázku, vytvoření hypertextového odkazu</p>
---	---	---

Průřezová témata:

OSV – Rozvoj schopnosti poznávání, komunikace, kreativita, hodnoty, postoje, praktická etika, seberegulace a sebeorganizace

VDO – Občan, občanská společnost a stát

EGS – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané

EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí

MKV – Lidské vztahy, multikulturalita

MDV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, práce v realizačním týmu, tvorba mediálního sdělení, vnímání autora mediálních sdělení

Mezipředmětové vztahy:

Inf, ČjaL, Aj, Pč, Hv, Vv, Dě, Ze, Vko

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

VV-9-1-03 až VV-9-1-08p uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru

VV-9-1-03p uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci

VV-9-1-06p vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity

5.4 Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všímat si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitok žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda a ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je členěn do pěti tematických okruhů. Propojováním tematických okruhů je možné vytvářet v ŠVP různé varianty vyučovacích předmětů a jejich vzdělávacího obsahu.

V tematickém okruhu Místo, kde žijeme se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu Lidé kolem nás si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu Lidé a čas se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od neznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu Rozmanitost přírody žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu Člověk a jeho zdraví žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i o poskytování první pomoci a o bezpečném. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka. Potřebné vědomosti a dovednosti získávají tím, že pozorují názorné pomůcky, sledují konkrétní situace, hrají určené role a řeší modelové situace důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objeovávání a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

5.4.1 Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Prvouka se vyučuje jako samostatný předmět v 1. až 3. ročníku:

v 1. a 2. ročníku – 2 hodiny týdně

v 3. ročníku - 3 hodiny týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Prvouka je zaměřeno na:

- pozorování a pojmenovávání věcí, jevů a dějů, jejich vzájemných vztahů a souvislostí
- utváří se prvotní ucelený obraz světa

- poznávání sebe i nejbližšího okolí
- orientaci v problematice peněz a cen
- seznámení s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy
- vnímání lidí a vztahů mezi nimi
- všímání si podstatných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů
- porozumění světu kolem sebe a vnímání základních vztahů ve společnosti
- porozumění soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům
- chápání současnosti jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti

Vzdělávací obsah je členěn do pěti tematických okruhů:

Místo, kde žijeme –

důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků

Lidé kolem nás –

upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi, seznámení se se základními právy a povinnostmi

Lidé a čas –

orientace v dějích a čase

Rozmanitost přírody –

poznávání Země jako planety sluneční soustavy, poznávání proměnlivosti a rozmanitosti živé i neživé přírody

Člověk a jeho zdraví –

základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování různých životních situací. Poznávání sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti.

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- výklad
- vyhledávání
- poznávání
- skupinová práce

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák

- objevování a poznávání všeho, co je zajímavá a v čem by uspět.
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí
- upevňování preventivního chování
- orientace ve světě informací časové a místní propojování historických, zeměpisných a kulturních informací

Učitel

- pomáhá řešit a třídit informace podle zvolených nebo zadaných kritérií
- motivuje žáky pro celoživotní učení

Kompetence k řešení problémů

Žák

- upevňuje účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých
- poznávají a ovlivňují svou jedinečnost

Učitel

- pomáhá žákům, aby došli k samostatným objevům, řešením a závěrům
- učí žáky pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi apod.,
- využívá různých informačních zdrojů

Kompetence komunikativní

Žák

- rozšiřuje si slovní zásobu v osvojovaných tématech.
- je veden k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci
- pojmenovává pozorované skutečnosti a zachycuje je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- přirozeně vyjadřuje pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí

Učitel

- podporuje u žáků prezentaci svých myšlenek a názorů, kladení otázek k věci, vzájemnému se naslouchání a zdůvodňování svých závěrů, vzájemně si radí a pomáhají si

Kompetence sociální a personální

Žák

- pracuje ve skupině.
- efektivně spolupracuje na řešení problémů
- učí se respektovat názory druhých
- přispívá k diskusi

Učitel

- učí věcně argumentovat
- vede děti k oceňování svých názorů a přínosů

Kompetence občanské

Učitel

- utváří ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům
- motivuje žáky hledat možnosti aktivního uplatnění ochrany přírody
- vede žáky k respektování pravidel

Kompetence pracovní

Žák

- je vedeni k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti.

Učitel

- učí žáky používat různé materiály, nástroje a vybavení
- zohledňuje soudobý stav a poznání a technického rozvoje

Učební osnovy – Prvouka

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Období: 1.	Ročník: 1.	Předmět: Prvouka
--	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zná cestu do školy a zpět – zná název školy – umí vyprávět o svém domově, bydlišti a okolí – zná jméno třídní učitelky a ředitele školy – chová se ukázněně ve škole i mimo školu – dokáže rozlišit nežádoucí formy chování – umí si připravit pomůcky do školy – udržuje pořádek ve svých věcech, ve školní aktovce – umí si uspořádat pracovní místo – rozlišuje čas k práci a odpočinku – dodržuje základní hygienické návyky – zná základy správné životosprávy – výživa, vitamíny, odpočinek, spánek, pitný režim apod. – zná zásady správného chování u lékaře – umí pojmenovat části lidského těla – zná názvy běžných onemocnění – ví, co dělat v případě úrazu – uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu 	<p>Místo, kde žijeme: Domov Škola Obec, místní krajina Osobní bezpečí</p> <p>Člověk a jeho zdraví: Péče o zdraví, zdravá výživa</p> <p>Lidské tělo Osobní bezpečí</p>	<p>OSV – rozvoj schopnosti poznávání, psychohygienu, poznávání lidí</p> <p>VDO – občanská společnost a škola (výchova k samostatnosti, k seberealizaci, ke smyslu pro spravedlnost, odpovědnost a ohleduplnost)</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá (poznávání evropských kultur)</p> <p>MKV – kulturní difference, etnický původ (poznávání etnických skupin)</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – orientuje se v čase – rok, měsíc, týden, den, hodina – umí vyjmenovat dny v týdnu – zná čtvero ročních období a umí je charakterizovat – umí vyjmenovat měsíce jednotlivých ročních období – umí popsat změny v přírodě podle ročního období – umí časově zařadit Vánoce a Velikonoce – zná některé vánoční a velikonoční zvyky a tradice – zná vztahy mezi rodinnými příslušníky (rodiče, děti, bratr, sestra, teta apod.) – odvodí význam a potřebu různých pracovních povolání – pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích – umí vyprávět o svém domově, bydlišti a okolí <ul style="list-style-type: none"> – les, pole, potok apod. – zná domácí zvířata a názvy jejich mláďat 	<p>Lidé a čas: Orientace v čase a časový řád Současnost a minulost v našem životě</p> <p>Kultura</p> <p>Lidé kolem nás: Rodina Soužití lidí Chování lidí Právo a spravedlnost</p> <p>Rozmanitost přírody: Příroda</p> <p>Živočichové</p>	<p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí, základní podmínky života</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, Ma, Aj, Hv, Vv, Pč, Tv</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Období: 1.	Ročník: 2.	Předmět: Prvouka
--	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zná základní pravidla slušného chování v rodině a ve společnosti – umí slušně požádat o pomoc a poděkovat – zná vztahy rodina – příbuzní (sestřenice, bratranec apod.) – odvodí význam a potřebu různých pracovních povolání – zná zaměstnání rodičů – umí vysvětlit, v čem spočívají některá povolání (lékař, učitel, řidič apod.) – zná běžně užívané výrobky, ví, čemu slouží – pozná význam a potřebu nástrojů, přístrojů a zařízení v domácnosti (televize, vysavač, pračka apod.) – váží si práce a jejích výsledků – orientuje se v síti obchodů a služeb v nejbližším okolí – je schopen komunikovat s prodávčem – umí zacházet s přidělenými penězi – začlení svou obec do příslušného kraje, popíše a pozoruje změny v nejbližším okolí obci (městě) – zná a dodržuje základní pravidla pro chodce 	<p>Lidé kolem nás: Rodina Chování lidí Soužití lidí Právo a spravedlnost Vlastnictví</p> <p>Místo, kde žijeme: Domov, škola Obec, místní krajina Okolní krajina,</p> <p>Člověk a jeho zdraví: Osobní bezpečí</p>	<p>OSV – sebepoznání a sebepojetí, psychohygienu, mezilidské vztahy</p> <p>MKV – lidské vztahy (harmonické vztahy v rodině), princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>VDO – občanská společnost a škola (demokratické vztahy ve třídě), občan, občanská společnost a stát (odpovědnost za své činy, seznámení se se základními lidskými právy, principy soužití s minoritami)</p> <p>MKV – Kulturní diference (vlastní kulturní zakotvení)</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zná a umí pojmenovat základní části a vybavení jízdního kola a vybavení pro cyklisty – předvídá, co může být v jeho okolí nebezpečné, nebezpečí se snaží vyhábat – chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě – zná základní hygienické návyky, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle – rozlišuje minulost, přítomnost, budoucnost – orientuje se v čase - kalendářní rok, školní rok, týdny, dny, hodiny, minuty – denní režim dětí, práce a odpočinek – seznámí se s významnými rodáky Mšena a významnými postavami českých dějin – pozná významné památky a památky v okolí bydliště – pozoruje, popíše a porovná proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích – rozlišuje a zná charakteristické znaky: les, park, louka, zahrada, pole, potok, řeka – má povědomí o významu životního prostředí pro člověka – zná vybrané běžně pěstované pokojové rostliny – chápe potřebu pravidelné péče o pokoj. rostliny 	<p>Chování lidí</p> <p>Lidské tělo</p> <p>Lidé a čas: Orientace v čase a časový řád Současnost a minulost v našem životě Regionální památky Báje, mýty, pověsti</p> <p>Kultura</p> <p>Rozmanitost přírody: Voda, vzduch Půda Rostliny, houby, živočichové Životní podmínky Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody</p>	<p>EV – Ekosystémy (les, louka, pole, rybník), vztah člověka k prostředí (ochrana životního prostředí, třídění odpadu, životní styl), základní podmínky života</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČJaL, Ma, Aj, Hv, Vv, Pč, Tv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
(zalévání, světlo, teplo apod.) – rozlišuje stromy jehličnaté a listnaté – zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující stromy, keře, byliny a zemědělské plodiny – zná a umí pojmenovat domácí čtyřnohá zvířata – zná některé živočichy chované pro radost a chápe potřebu pravidelné péče o ně (krmení, čistota apod.) – zná vybraná volně žijící zvířata a ptáky			

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Období: 1.	Ročník: 3.	Předmět: Prvouka
--	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
– orientuje se v místě svého bydliště, v okolí školy, v místní krajině – začlení svou obec do příslušného kraje a oblužného centra ČR, popíše a pozoruje změny v nejbližším okolí obci (městě) – zná základní pravidla slušného chování v rodině a ve společnosti – odvodí význam a potřebu různých pracovních povolání – projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům	Místo, kde žijeme: Domov Škola Obec, místní krajina Okolní krajina Lidé kolem nás: Člověk Rodina Soužití lidí - ohleduplnost, etické zásady, zvládnání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení	OSV – sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy EV – Ekosystémy (les, pole, vodní zdroje, město, vesnice, kulturní krajina), základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje minulost, přítomnost, budoucnost – uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost – zná základní údaje z historie a současnosti obce – zná některé lidové a místní zvyky a tradice – orientuje se v plánu obce – pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu – ví, kde je muzeum, divadlo, radnice, nádraží apod. – určí hlavní a vedlejší světové strany – umí pozorovat, rozlišovat a popsat některé vlastnosti a změny látek – barva, chuť, rozpustnost, hořlavost apod. – užívá vhodné pomůcky a umí změřit délku, čas, hmotnost, objem, teplotu – rozlišuje přírodniny, lidské výtvořiny, suroviny – zná základní rozdělení živočichů – savci, ptáci, obojživelníci, ryby, hmyz – umí uvést hlavní rozlišovací znaky a popsat stavbu těla – rozlišuje domácí a hospodářská zvířata – zná vybraná zvířata volně žijící v určitých přírodních společenstvích (pole, louky, les apod.) – umí vybrané živočichy zařadit do příslušného 	<p>konfliktům Chování lidí Právo a spravedlnost</p> <p>Lidé a čas: Kultura, současnost a minulost v našem životě Báje, mýty, pověsti</p> <p>Současnost a minulost v našem životě Regionální památky</p> <p>Rozmanitost přírody: Vlastnosti a změny látek Voda a vzduch Nerosty a horniny, půda</p> <p>Vážení a měření</p> <p>Živá a neživá příroda Životní podmínky</p> <p>Živočichové Životní podmínky</p>	<p>prostředí</p> <p>MKV - princip sociálního smíru a solidarity (základní lid. práva, odstranění předsudků vůči etnickým skupinám), lidské vztahy</p> <p>VDO – občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>EGS – objevujeme Evropu a svět</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, Ma, Aj, Hv, Vv, Pč, Tv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>přírodního společenství</p> <ul style="list-style-type: none"> – umí pojmenovat části rostlin – umí popsat projevy života rostlin – zná vybrané kvetoucí a nekvetoucí rostliny a dřeviny (na zahrádkách, loukách, v lese) – pozná běžně se vyskytující jedlé a jedovaté houby a umí je pojmenovat – má povědomí o významu životního prostředí – uplatňuje zásady bezpečného chování v přírodě <ul style="list-style-type: none"> – zná základní hygienické návyky, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle – dodržuje zásady bezpečného chování, tak aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných – ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek – chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě – zná a dodržuje základní pravidla účastníků silničního provozu – rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času – reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech 	<p>Rostliny Životní podmínky Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě</p> <p>Ochrana přírody</p> <p>Člověk a jeho zdraví:</p> <p>Lidské tělo Péče o zdraví, zdravá výživa</p> <p>Osobní bezpečí</p> <p>Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví</p> <p>Situace hromadného ohrožení</p>		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- ČJS-3-1-01p orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy
- ČJS-3-1-01p popíše a zvládne cestu do školy
- ČJS-3-2-01p rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy
- ČJS-3-2-01p dodržuje základní pravidla společenského chování
- ČJS-3-2-01p při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně
- ČJS-3-2-01p projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům
- ČJS-3-2-02p pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti
- ČJS-3-3-01p pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase
- ČJS-3-3-01p zná rozvržení svých denních činností
- ČJS-3-3-02p ČJS-3-3-03p rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- ČJS-3-3-03p poznává různé lidské činnosti
- ČJS-3-4-01p pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- ČJS-3-4-02p pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat
- ČJS-3-4-02p pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami
- ČJS-3-4-03p provede jednoduchý pokus podle návodu
- ČJS-3-5-01p uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění
- ČJS-3-5-01p pojmenuje hlavní části lidského těla
- ČJS-3-5-02p rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných
- ČJS-3-5-02p uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu
- ČJS-3-5-03p chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

5.4.2 Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Přírodověda se vyučuje jako samostatný předmět ve 4. a 5. ročníku:
v 4. a 5. ročníku – 2 hodiny týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Přírodověda je zaměřeno na:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

Přírodověda je součástí vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, který je členěn do pěti tematických okruhů:

Místo, kde žijeme

- okolní krajina (místní oblast, region)
- zemský povrch, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů,
- působení lidí na krajinu a životní prostředí

Lidé kolem nás

- základy vhodného chování a jednání mezi lidmi,
- principy demokracie
- základní globální problémy,
- problémy konzumní společnosti,
- globální problémy přírodního prostředí

Lidé a čas

- orientace v čase - kalendáře, letopočet, režim dne
- současnost a minulost v našem životě

Rozmanitost přírody

- Země jako planeta sluneční soustavy
- rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody,
- rostliny, houby, živočichové, znaky života,
- životní potřeby a podmínky, rovnováha v přírodě
- vliv lidské činnosti na přírodu, ochrana přírody a životního prostředí, likvidace odpadů, živelné pohromy, ekologické katastrofy

Člověk a jeho zdraví

- lidské tělo, biologické a fyziologické funkce a potřeby člověka, vývoj jedince, základy lidské reprodukce
- partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy
- péče o zdraví, první pomoc
- odpovědnost člověka za své zdraví
- situace hromadného ohrožení

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- výklad
- vyhledávání
- poznávání
- sebehodnocení

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel

- umožňuje žákům používat vhodné učební pomůcky, encyklopedie a odbornou literaturu

Žák

- získává informace o přírodě,
- učí se pozorovat přírodu, zaznamenávat a hodnotit výsledky svého pozorování

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci sami

Žák

- učí se řešit zadané úkoly, správně se rozhodovat v různých situacích,
- učí se vyhledávat informace vhodné k řešení problémů.

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáky k používání správné terminologie

Žák

- žáci si rozšiřují slovní zásobu v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- žáci se učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných

Kompetence sociální a personální

Učitel

- zadává úkoly, při kterých žáci mohou pracovat společně, zajímá se o náměty, názory a zkušenosti žáků

Žák

- pracuje ve skupině, učí se spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu,
- respektuje názory a zkušenosti druhých

Kompetence občanské

Učitel

- buduje u žáků ohleduplný vztah k přírodě, vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Žák

- učí se poznávat a chápat rozdíly mezi lidmi,
- učí se tolerantnímu chování a jednání, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci, chování v situacích ohrožení vlastního zdraví i zdraví a bezpečnosti druhých

Kompetence pracovní

Učitel

- umožňuje žákům pozorovat, manipulovat a experimentovat
- vede žáky ke správným způsobům užití pomůcek, vybavení, techniky
- vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti

Žák

- utváří si pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti,
- dodržuje vymezená pravidla

Učební osnovy – Přírodověda

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Období: 2.	Ročník: 4.	Předmět: Přírodověda
--	-----------------------------	-----------------------------	---------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – umí charakterizovat některá společenstva – les, louka, voda, u lidských obydlí apod. – zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující živočichy v jednotlivých společenstvech – umí popsat stavbu jejich těla – zná jejich způsob života – zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující rostliny a houby v jednotlivých společenstvech – umí běžně se vyskytující živočichy a rostliny správně zařadit do jednotlivých společenstev – ví a umí vysvětlit, co jsou rostlinná patra – ví, jak se máme v lese chovat – zná běžné zemědělské plodiny, jejich význam a použití – zná běžné druhy zeleniny a ovoce – umí vysvětlit střídání dne a noci a ročních období jako důsledek pohybu Země ve vesmíru – seznámí se s působením magnetické a gravitační síly – zná zásady první pomoci (zlomeniny, zástava dýchání apod.) – zná tel. čísla tísňového volání (pro přivolání 	<p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - rostliny, houby, živočichové (průběh a způsob života, výživa, stavba těla) - životní podmínky - ohleduplné chování v přírodě a ochrana přírody (živelné pohromy a ekologické katastrofy) <p>Místo, kde žijeme</p> -okolní krajina- rozšíření rostlinstva a živočichů, přírodní zajímavosti v okolí domu <p>Lidé a čas</p> -orientace v čase – kalendáře, režim dne, roční období 	<p>OSV – rozvoj schopnosti poznávání, seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, komunikace, řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>EV – ekosystémy (les, pole, vodní zdroje), základní podmínky života (voda, půda, ochrana biologických druhů), lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p> <p>MKV - lidské vztahy, etnický původ, princip sociálního smíru a solidarity</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>první pomoci, hasičů a policie)</p> <ul style="list-style-type: none"> – zná a řídí se zásadami péče o zdraví, zná význam sportování, správné výživy – ví, co je evakuace obyvatel a evakuační zavazadlo – ví, co je terorismus a anonymní oznámení – zná a umí pojmenovat běžně užívané elektrické spotřebiče – zná zásady manipulace s el. spotřebiči – zná zásady poskytnutí první pomoci při zasažení el. proudem – uplatňuje základní pravidla účastníka silničního provozu – vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista – vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci – rozpozná jednání a chování, která se už tolerovat nemohou – orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy 	<p>Člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - partnerství, rodičovství - péče o zdraví, zdravá výživa (první pomoc) - situace hromadného ohrožení - osobní bezpečí (bezpečné zacházení s elektrickými spotřebiči) - péče o zdraví (první pomoc při zasažení elektrickým proudem) - dopravní výchova <p><u>Lidé kolem nás</u></p> - soužití lidí - mezilidské vztahy, obchod, firmy - vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné - rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a 	<p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, M, Aj, Vl, Hv, Vv, Ict, Pč, Tv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
	bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky - kultura - základní globální problémy		

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Období: 2.	Ročník: 5.	Předmět: Přírodověda
--	-----------------------------	-----------------------------	---------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zná důležité nerosty a horniny – umí vysvětlit proces zvětrávání hornin – zná využití některých nerostů – zná rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými přírodními zdroji – umí popsat vznik půdy, zná význam půdy, její využití a princip ochrany – má základní informace o postavení Země ve vesmíru – uvědomuje si podmínky života na Zemi – ví, jaký je rozdíl mezi planetou a hvězdou – umí vysvětlit význam Slunce pro život na Zemi – zná pojmy vesmír, planeta, hvězda, družice, zem. přitažlivost – dokáže pozorovat živočichy a rostliny, zformulovat a zapsat výsledek pozorování – umí určit a zařadit některé živočichy a rostliny 	<p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - nerosty a horniny, půda (vznik půdy a její význam, hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání) - Vesmír a Země - rovnováha v přírodě (vzájemné vztahy mezi organismy) - životní podmínky 	<p>OSV – rozvoj schopnosti poznávání, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, mezilidské vztahy, komunikace, řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>EV – ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>do biolog. systému</p> <ul style="list-style-type: none"> – umí vysvětlit pojem potravní řetězec a pyramida a uvede příklad – ví, co znamená rovnováha v přírodě a uvede důsledky jejího porušení – zná význam zdravého životního prostředí pro člověka, zná hlavní znečišťovatele vody, vzduchu, půdy atd. – zná pojem recyklace – zná a umí vysvětlit význam čističek odpadní vod – zná pravidla chování v CHKO a v přírodě – uvědomuje si prospěšnost a škodlivost zásahů člověka do přírody a krajiny a umí uvést příklad – zná původ člověka jako druhu – zná stavbu lidského těla – ví, co je kostra, umí pojmenovat hlavní části – ví, co je svalstvo a zná jeho význam – umí pojmenovat a najít na modelu některé vnitřní orgány – rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození – zná způsob rozmnožování a umí charakterizovat hlavní etapy vývoje člověka 	<p>- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody</p> <p>Člověk a jeho zdraví</p> <p>- lidské tělo (základní stavba a funkce, základy lidské reprodukce, vývoj jedince)</p> <p>- péče o zdraví, zdravá výživa</p>	<p>VDO - občan, občanská společnost a stát, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>MKV - lidské vztahy, etnický původ, princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>MDV – fungování a vliv médií ve společnosti</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zná části lidského těla, důležité orgány a jejich funkci, smyslová ústrojí – rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc – uvědomuje si škodlivost kouření, užívání drog a alkoholu, gamblerství – předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek – uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události – ví, jaké má postavení v rodině a ve společnosti – zná svoje základní práva a povinnosti – týrání, zneužívání, šikana – umí zjistit tel. číslo linky důvěry, krizového centra – zná pravidla telefonování na tyto instituce – zná význam pojmů terorismus, rasismus – je si vědom nutnosti kázně a dodržování pokynů v případě obecného ohrožení (požár, únik jedovatých látek apod.) – rozpozná jednání a chování, která se už tolerovat nemohou – orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích – zná zásady bezpečného chování v různém prostředí – škola, domov, styk s cizími 	<ul style="list-style-type: none"> - návykové látky a zdraví - osobní bezpečí - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená Lidé kolem nás <ul style="list-style-type: none"> -soužití lidí - mezilidské vztahy, obchod, firmy - vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné - právo a spravedlnost (právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, základní lidská práva a práva dítěte), protiprávní jednání a korupce - situace hromadného ohrožení - osobní bezpečí Člověk a technika <ul style="list-style-type: none"> - osobní bezpečí (bezpečné používání elektrických spotřebičů) 		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
osobami, silniční provoz, a řídí se jimi – zná jednoduché stroje a jejich praktické použití – má základní poznatky o využití el. energie – zná a dodržuje pravidla bezpečné práce při manipulaci s běžnými el. přístroji			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- ČJS-5-1-02p řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- ČJS-5-2-01p dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)
- ČJS-5-2-02p uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy
- ČJS-5-2-03p používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze
- ČJS-5-2-03p porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz
- ČJS-5-2-03p sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů
- ČJS-5-2-04p používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze
- ČJS-5-2-04p porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz
- ČJS-5-2-04p sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů
- ČJS-5-3-04p rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách
- ČJS-3-4-01p pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- ČJS-3-4-02p pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat
- ČJS-3-4-02p pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami
- ČJS-3-4-03p provede jednoduchý pokus podle návodu
- ČJS-5-4-01p na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody
- ČJS-5-4-02p popíše střídání ročních období
- ČJS-5-4-03p zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí
- ČJS-5-4-05p zvládá péči o pokojové rostliny
- ČJS-5-4-05p chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí
- ČJS-5-4-05p popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují
- ČJS-5-4-07p provádí jednoduché pokusy se známými látkami
- ČJS-5-5-01p uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu

ČJS-5-5-02p rozlišuje jednotlivé etapy lidského života

ČJS-5-5-04p uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události

ČJS-5-5-04p uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti

ČJS-5-5-05p odmítá návykové látky ČJS-5-5-07p ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc

5.4.3 Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Vlastivěda se vyučuje jako samostatný předmět ve 4. a 5. ročníku:

v 4. a 5. ročníku – 2 hodiny týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Vlastivěda. je zaměřeno na:

- chápání organizace života v obci, ve společnosti
- praktické poznávání místních, regionálních skutečností, s důrazem na dopravní výchovu
- postupné rozvíjení vztahu k zemi, národní cítění
- upevnění základů vhodného chování a jednání mezi lidmi
- uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen
- seznamování se se základními právy a povinnostmi i problémy ve společnosti i ve světě
- směřování k výchově budoucího občana demokratického státu
- orientace v dějích čase, postup událostí a utváření historie věcí a dějů
- snaha o vyvolání zájmů u žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z historie a současnosti

Vlastivěda se realizuje ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět. Vzdělávací obsah je rozdělen na pět tematických okruhů, ve vlastivědě se realizují dva okruhy: Lidé a čas, Místo, kde žijeme

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

- výklad
- vyhledávání
- poznávání
- sebehodnocení

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák

- učí se vyznačit v jednoduchém plánu obce místo bydliště, školy, cestu na určené místo
- učí se začlenit obec (město) do příslušného kraje

Učitel

- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- srozumitelně vysvětluje, co se mají naučit

Kompetence k řešení problémů

Žák

- učí se rozlišit přírodní a umělé prvky v okolní krajině

Učitel

- umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence komunikativní

Žák

- učí se vyjádřit různými způsoby estetické hodnoty a rozmanitost krajiny
- využívá časové údaje při řešení různých situací, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

Učitel

- vede žáky k ověřování výsledků
- podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence sociální a personální

Žák

- rozlišuje vztahy mezi lidmi, národy
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

Učitel

- vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů a jiných forem záznamů
- vytváří heterogenní pracovní skupiny

Kompetence občanská

Žák

- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky významné události v oblastech ČR (případně ve státech Evropy)
- projevuje toleranci přirozeným odlišnostem lidské společnosti

Učitel

- umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- vede žáky k hodnocení vlastních výsledků

Kompetence pracovní

Žák

- uplatňuje elementární poznatky o lidské společnosti, soužití a o práci lidí,
- na příkladech porovnává minulost a současnost

Učitel

- zajímá se o náměty, názory, zkušenosti žáků
- vede žáky k plánování úkolů a postupů
- zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat

Učební osnovy – Vlastivěda

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Období: 2.	Ročník: 4.	Předmět: Vlastivěda
--	-----------------------------	-----------------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – umí pojmenovat a ukázat na mapě sousední státy – umí vysvětlit význam globu a mapy – umí najít a ukázat poledníky a rovnoběžky – umí ukázat na mapě a pojmenovat pohraniční pohoří – umí ukázat na mapě a pojmenovat rozsáhlejší pohoří, vrchoviny a nížiny v ČR – umí vysvětlit rozdíl mezi pohořím, vrchovinou a nížinou – zná jméno prezidenta ČR a premiéra ČR – zná oficiální název ČR a správně ho píše – seznámí se se státním uspořádáním ČR, státními symboly a demokracií v ČR – rozlišuje mezi náčrty, plány a základní typy 	<p><u>Místo, kde žijeme</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - obec (město), místní krajina - části, poloha v krajině, minulost a současnost - okolní krajina (místní oblast, region) - zemský povrch a jeho tvary, půda, rostlinstvo, živočišstvo, vliv krajiny na život lidí, životní prostředí, orientace, světové strany - regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR - naše vlast - domov, národ, státní zřízení a politický systém, státní správa, samospráva, státní symboly - mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky 	<p>OSV – rozvoj schopnosti poznávání, seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, komunikace, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje a praktická etika</p> <p>VDO - občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>map</p> <ul style="list-style-type: none"> – zná základní geografické značky – zná význam měřítka mapy <ul style="list-style-type: none"> – pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy – využívá knihoven, sbírek muzeí galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti – umí popsat charakteristické rysy způsobu života v pravěku a středověku – zná významná místa a kulturní památky Mšena a okolí <ul style="list-style-type: none"> – zná a umí vyprávět některé regionální pověsti – objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů – zná některé postavy ze Starých pověstí českých – zná některé významné osobnosti a památná místa českých dějin 	<p><u>Lidé a čas</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v čase - současnost a minulost v našem životě - regionální památky - péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost <ul style="list-style-type: none"> - báje, mýty, pověsti - minulost kraje, domov, vlast, rodný kraj 	<p>životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>EGS – jsme Evropané</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
	- orientace v čase -dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace	VDO - občan, občanská společnost a stát, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování MDV – fungování a vliv médií ve společnosti	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- ČJS-5-1-01p popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje
- ČJS-5-1-01p, ČJS-5-1-02p orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany
- ČJS-5-1-02p řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- ČJS-5-1-03p má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě
- ČJS-5-1-04p uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí
- ČJS-5-1-05p sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest
- ČJS-5-1-06p pozná státní symboly České republiky
- ČJS-5-3-04p rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách
- ČJS-5-3-04p uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji
- ČJS-5-3-04p vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště

5.5 Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a společnost v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory Dějepis a Výchova k občanství. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovední část vzdělávacího oboru Zeměpis, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Vzdělávací obor Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vzdělávací obor Výchova k občanství se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších

společenstvích, s hospodářským životem, činností a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů a s možnými, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Etická výchova byla zařazena jako doplňující vzdělávací obor v oblasti Člověk a společnost. V rámci přesunu jedné disponibilní hodiny byla Etická výchova zařazena do ŠVP jako samostatný povinný předmět do 6. ročníku.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společností, utváření a upevňování vědomí přináležetosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promyšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společností
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí

- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

5.5.1 Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Dějepis se vyučuje jako samostatný předmět v 6. až 9. ročníku

v 6. až 8. ročníku - 2 hodiny týdně

v 9. ročníku - 1,5 hodiny týdně (společně se Zeměpisem)

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Dějepis směřuje k:

- rozvíjení vlastního historického vědomí
- vnímání obrazu hlavních vývojových linií
- získávání orientace v historickém čase
- pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- chápání kulturní rozmanitosti světa
- utváření pozitivního hodnotového systému

Vyučovací předmět dějepis je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

- zeměpis – orientace v prostoru, územní rozsah států,...
- matematika, fyzika, přírodopis, chemie – vědecké poznatky, rozvoj vědy a techniky,...
- výtvarná výchova – stavební slohy, umělecká díla, významní umělci,...
- hudební výchova – vývoj hudebních projevů, významní skladatelé,...

- jazyky – významní spisovatelé a jejich tvorba,...
- výchova k občanství – člověk a společnost, stát a státní zřízení, lidská a obč. práva, tělesná výchova – odkaz řecké kultury, olympijské hry,...

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- vyhledávání
- sebehodnocení
- výklad
- porozumění textu

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel

- zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- vede k zamyšlení nad historickým vývojem

Žák

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí,
- propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- zařazuje rozmanité aktivity (diskuse, výklad, kreslení, řešení problémů, ICT, AV technika,)
- zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením
- vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování

Žák

- vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení

- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáky přesnému a výstižnému vyjadřování
- zařazuje do výuky diskuzi, vede žáky k věcnému argumentování
- vede žáky k práci s různými typy textů, vede k využívání informačních a komunikačních prostředků

Žák

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů,...
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vytváří příznivé klima třídy
- dodává žákům sebedůvěru
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá

Žák

- účinně spolupracuje ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu,

Kompetence občanské

Učitel

- reflektuje při výuce společenské i přírodní dění
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- pěstuje v žácích vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví

Žák

- -respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí
- -odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy

- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

Kompetence pracovní

Učitel

- požaduje dodržování dohodnuté kvality práce
- umožňuje žákům vzájemně si radit a pomáhat
- vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi

Žák

- dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- využívá svých znalostí v běžné praxi

Učební osnovy – Dějepis

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Dějepis
---	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Úvod do vyučování dějepisu			
<ul style="list-style-type: none"> - Orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu. - Vysvětlí proč a kde uchováváme historické prameny. - Popíše práci archeologů v zemi i v regionu. - Uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků. - Uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány 	Poznávání historie lidstva. Význam historie, konkrétní příklady Orientace v historickém čase. Časová přímka. Historické prameny. Muzea, archívy, galerie. Báje a pověsti. Archeologie.	OSV – rozvoj schopností poznávání, poznávání lidí, kreativita, mezilidské vztahy, kooperace a kompetice EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Pravěk		člověka k prostředí	
<ul style="list-style-type: none"> - Charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu. - Vysvětlí, proč vznikalo náboženství. - Popíše, jak ovlivnilo podnebí život našich předků. - Objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost. 	Vznik a vývoj lidského rodu. Starší doba kamenná. Střední doba kamenná. Mladší doba kamenná. Pozdní doba kamenná. Doba bronzová. Doba železná. Stěhování národů. První Slované.	VDO – občan, občanská společnost a stát, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování EGS – jsme Evropané	
Starověk – nejstarší státy			
<ul style="list-style-type: none"> - Dokáže vysvětlit vliv přírodních podmínek na vznik a vývoj států (blízkost vody, vyšší teploty, ...). - Uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví - Vysvětlí důležitost písma a vznik prvních zákonů. - Najde na mapě důležité řeky a místa vzniku starověkých států. 	Časové rozdělení, nové pojmy. MEZOPOTÁMIE: <ul style="list-style-type: none"> - přírodní podmínky - život v Mezopotámii - nestarší období - Asýrie a Babylónie - kultura a vzdělanost EGYPT: <ul style="list-style-type: none"> - přírodní podmínky - život v Egyptě - počátky starého Egypta - vývoj Egypta - kultura a vzdělanost INDIE: <ul style="list-style-type: none"> - přírodní podmínky - státní útvary v Indii - kultura a vzdělanost 	MKV – multikulturalita, kulturní diference, etnický původ Mezipředmětové vztahy: Čj, Z, F, Vko, VkZ, Př, M, cizí jazyky, Hv, Tv	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
	ČÍNA: - přírodní podmínky - zemědělství, řemesla, obchod - čínský stát - kultura a vzdělanost		
Starověk - Řecko			
<ul style="list-style-type: none"> - Umí objasnit význam antiky. - Vysvětlí úlohu náboženství a kultury v životě Řeků. - Srovná společnost v Aténách a ve Spartě. - Vysvětlí historickou úlohu a význam Alexandra Makedonského. - Orientuje se na mapě – poloostrovy, místa bojů, ... - Porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie. 	Přírodní podmínky. Život v Řecku. Mykénské období. Homérské období. Archaické období (Sparta, Atény). Klasické Řecko. Nadvláda Makedonie. Kultura a vzdělanost.		
Starověk - Řím			
<ul style="list-style-type: none"> - Naučí se chápat rozdíl v pojmech. - Demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury, zrod křesťanství - Charakterizuje okolnosti rozpadu západořímské říše a důležitost existence východořímské říše pro současnost. - Vysvětlí rozdílný vývoj v různých místech Evropy. - S pomocí mapy popíše územní rozsah římské říše. 	Přírodní podmínky, osídlení. Etruskové. Počátky Říma. Život v Římě. Doba královská. Raná římská republika. Ovládnutí západního Středomoří. Krize a zánik republiky. Řím za principátu. Pozdní říše římská. Kultura, umění a věda		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
- Na konkrétních případech rozliší stavební slohy.	v antickém Římě.		
Opakování učiva			

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Dějepis
---	-----------------------	-----------------------	-----------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Opakování učiva 6 ročníku			
	Pravěk. Řecko. Řím.	OSV – mezilidské vztahy	
Raný středověk			
<ul style="list-style-type: none"> - Dokáže charakterizovat první státní úvary v Evropě, způsob jejich řízení, postavení panovníka. - Na příkladech popíše rozdíly křesťanského náboženství a islámu. - Charakterizuje kulturu a společnost doby velkomoravské rozpozná znaky románského slohu – uvede příklady této kultury v Čechách. - Objasní úlohu náboženské víry ve středověku. - Charakterizuje úlohu panovnických dynastií. - Vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám. 	Časové rozdělení středověku. Zrod nové Evropy. Francká říše. Byzantská říše. Křesťanství v Evropě. Arabové. Slované. Státy východních a jižních Slovanů. Počátek českých dějin. Sámova říše. Velká Morava. Počátky českého státu. Křesťanství v Čechách.	MDV – stavba mediálních sdělení EGS – Objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané MKV – kulturní diferenciacce, lidské vztahy VDO – občan, občanská společnost a stát	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
v habsburské monarchii. - Popíše příčiny náboženských válek. - Vysvětlí vliv náboženství na život lidí v této době. - Objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie. - Objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky. - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek.	Francie - absolutistická monarchie. Rusko - absolutismus. Svatá říše římská. Vývoj v Polsku. České země po nástupu Habsburků. Náboženské poměry v českém státě v době pobělohorské. České království za Rudolfa II. Třicetiletá válka. Baroko. Habsburská monarchie po třicetileté válce. Hospodářské postavení českých zemí.		

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Dějepis
--	----------------------	----------------------	----------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Opakování učiva 7. ročníku			
	Český stát v 10.-14.století. Husitství. Třicetiletá válka.	OSV – komunikace, kooperace a kompetice, mezilidské vztahy	
Novověk – od 2.pol. 17. století do konce 18. století			
- Vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných	Osvícenství. Velká Británie.	VDO – formy	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vysvětlí postavení českých zemí po třicetileté válce. - Objasní vliv osvícenství na hospodářský, společenský a kulturní rozvoj našich zemí a celé Evropy. - Srovná způsob života a formy vlády zemí Evropy. - Charakterizuje vznik demokracie a kořeny rasismu na příkladu USA. 	<p>Vznik USA.</p> <p>Svatá říše římská.</p> <p>Habsburská monarchie – reformy Marie Terezie a Josefa II.</p> <p>České země v polovině 18. století.</p> <p>Rusko za Kateřiny II.</p> <p>Dělení Polska.</p>	<p>participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, občan, občanská společnost a stát</p> <p>EGS – jsme Evropané</p>	
Novověk – konec 18. století – 19. století		MKV – kulturní	
<ul style="list-style-type: none"> - Popíše situaci ve Francii. - Objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě - Objasní vliv osobnosti Napoleona I. na vývoj Evropy. - Porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů. 	<p>Konec absolutismu ve Francii.</p> <p>Konstituční monarchie ve Francii.</p> <p>Republika.</p> <p>Císařství Napoleona I.</p> <p>Postavení lidí v době válečné.</p> <p><u>Ponapoleonská Evropa.</u></p> <p>Vídeňský kongres.</p> <p>Průmyslová revoluce.</p> <p>Zrod kapitalistické společnosti.</p> <p>Východní Evropa.</p> <p>Jihovýchodní Evropa.</p> <p>Habsburská monarchie v době metternichovského absolutismu.</p>	<p>diferenciace, etnický původ, princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p> <p>MDV – fungování a vliv médií ve společnosti</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Srovná vývoj Anglie a ostatních států Evropy. - Popíše rozvoj průmyslové výroby a její vliv na společnost. - Pomocí mapy, odborné literatury objasní 	<p><u>Revoluce 1848/1849.</u></p> <p>Revoluce ve Francii.</p> <p>Pokus o sjednocení Německa a Itálie.</p> <p>Habsburská monarchie – jaro 1848.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: Čj, Z, F, Vko, VkJ, Př, M, cizí jazyky, Hv, Tv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
kulturní vývoj Evropy.	Habsburská monarchie a české země – porážka revoluce. <u>Porevoluční Evropa.</u> Viktoriánská Anglie. Francie za Napoleona III. Sjednocení Německa a Itálie. Habsburská monarchie ve 2.polovině 19. století.		
Moderní doba			
<ul style="list-style-type: none"> - Charakterizuje důsledky průmyslové revoluce pro společnost. - Vysvětlí rozpory mezi jednotlivými státy a hlavní důvody, které vedly k vypuknutí první světové války. - Vysvětlí příčiny vzniku válečných ohnisek. - Popíše příčiny a průběh první světové války. - Charakterizuje život na všech frontách za války. - Objasní postavení českých zemí, osobnost T.G.Masaryka. - Vysvětlí příčiny a průběh vzniku ČSR. - Získá zeměpisné znalosti a orientuje se na mapě. - Vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií 	<u>Imperiální doba.</u> Imperialismus a kolonialismus. Vzestup USA. Rusko za posledních Romanovců. Japonsko. <u>Kapitalistická společnost.</u> Kapitalismus. Mezilidské vztahy v tomto období. Měšťanská kultura. České země před první světovou válkou. <u>První světová válka.</u> Dohoda proti Trojspolku. Průběh první světové války. Ruské revoluce a vítězství Dohody. Češi za první světové války. Vztahy mezi lidmi jednotlivých států po první světové válce. Vznik ČSR.		

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Dějepis
Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Opakování učiva 8. ročníku			
	Rakousko – Uhersko. 1. světová válka.		
Meziválečné období			
<ul style="list-style-type: none"> - Charakterizuje důsledky válečné katastrofy a jejich vliv na poválečný vývoj v Evropě. - Objasní vznik ČSR . - Zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí. - Uvede klady a zápory mnohonárodnostního státu. - Vysvětlí vliv světové hospodářské krize na rozvoj fašismu, nacismu a komunismu. - Objasní pojmy rasismus, antisemitismus, holocaust, koncentrační tábor, pogromy, ...- na konkrétních případech. - Porovná pojmy fašismus a komunismus. - Rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů 	Poválečné uspořádání světa. Vznik Československé republiky. Československá demokracie. Lidé v neznámém postavení. Poválečná krize. Komunismus a fašismus. Léta krize v ČSR. Světová hospodářská krize. Spolupráce lidí a jednotlivých zemí – materiální, morální podpora. Ohrožení demokracie totalitou. Vývoj v SSSR. Nebezpečí nového válečného konfliktu. Rozpad versailleského systému. Obrana demokracie a republiky. Kultura a věda v první republice.	OSV – mezilidské vztahy, hodnoty, postoje a praktická etika VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování EGS – jsme Evropané EV – vztah člověka k prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí MKV – etnický původ MDV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality,	
Druhá světová válka			
<ul style="list-style-type: none"> - Dokáže vysvětlit význam Mnichovské dohody v historii. - Objasní příčiny vypuknutí války. - Popíše průběh druhé světové války, válečné 	Vypuknutí druhé sv.války. Západní tažení. Bitva o Anglii. Napadení Sovětského svazu.		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>operace, používané zbraně, ... (za pomoci atlasu, nástěnné mapy, odborné literatury).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Charakterizuje složitost životních podmínek lidí – jejich utrpení, úspěchy. - Dokáže porovnat průběh 1. a 2.sv.války, jejich výsledky. - Na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky. 	<p>Obrat ve vývoji války. Od Mnichova k okupaci. 14. a 15. březen 1939. Protektorát. Obrana národa. Heydrichiáda. Zahraniční odboj. Českoslovenští vojáci na frontách 2.sv.války. Cesta ke svobodě. Závěrečné etapy války. Charakteristické rysy války. Válka v literatuře a ve filmu.</p>	<p>fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj, Z, F, Vko, VkJ, PŘ, M, cizí jazyky, Hv, Tv</p>	
Evropa a svět po roce 1945			
<ul style="list-style-type: none"> - Vysvětlí odlišné představy o poválečném uspořádání světa a Evropy. - Popíše situaci po válce na našem území – příklady ze života. - Objasní postup komunismu – rozdělení světa. - Pokusí se o orientaci v problematice odsunu německého obyvatelstva. - Seznámí se s potrestáním válečných zločinců – mezinárodní procesy. - Charakterizuje převrat v Československu roku 1948, nástup komunismu a jeho důsledky pro společnost. - Vysvětlí nastolení totalitní moci v Československu, vliv SSSR. - Charakterizuje na příkladech studenou válku. - Vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního 	<p>Důsledky 2.sv.války. Mír po válce. Řešení německé otázky. Po válečné Československo do květnových voleb 1946 . Život po válce – zvládnutí nastalé situace. Osud národnostních menšin v ČSR. Evropa na rozcestí. Prohra československé demokracie. Kulturní vývoj v Československu 1945 až 1948. Upevnění sovětského bloku. Komunistické Československo. Protikomunistický odboj. Poúnorový exil a lidé doma.</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>světa; uvede příklady střetávání obou bloků</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naučí se chápat rozdíly života v západním a východním bloku. - Posoudí postavení rozvojových zemí. - Charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu - Pochopí na příkladech život v Československu – komunismus, soužití se Slováky, postupné rozdělení. - Charakterizuje význam roku 1989. - Vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce. - Na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv. - Prokáže základní orientaci v problémech současného světa. 	<p>Změny v Evropě na přelomu 50.a 60. let. Pád mýtu o socialismu v Československu. Léta uvolnění. Československo 1968. Normalizace v Československu. Mezinárodní vývoj od 60.let. Konec nesvobody. Češi a Slováci na cestě k sametové revoluci.</p>		
Závěrečné opakování			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- D-9-1-01p chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti
- D-9-2-01p rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí
- D-9-2-01p podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty
- D-9-3-01p uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států
- D-9-3-03p, D-9-3-04p popíše život v době nejstarších civilizací
- D-9-4-02p uvede první státní útvary na našem území

- D-9-4-02p uvede základní informace z období počátků českého státu
- D-9-4-03p popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti
- D-9-4-03p charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí
- D-9-4-04p rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské
- D-9-4-04p uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu
- D-9-5-03p popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu
- D-9-5-04p, D-9-5-05p uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období
- D-9-5-04p, D-9-5-05p pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku
- D-9-6-03p uvede základní historické události v naší zemi v 19. století
- D-9-6-03p vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století
- D-9-7-01p, D-9-7-03p, D-9-7-04p uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války
- D-9-7-01p, D-9-7-05p uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky
- D-9-8-01p, D-9-8-02p popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě
- D-9-8-04p chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti

5.5.2 Výchova k občanství

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Výchova k občanství se vyučuje jako samostatný předmět v 6. až 9. ročníku:

v 6. až 9. ročníku – 1 hodina týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Výchova k občanství je zaměřeno na:

- postupné formování a rozvíjení občanského profilu žáků
- orientace ve významných okolnostech společenského života
- utváření vztahů žáků ke skutečnosti
- formování vnitřních postojů žáků k důležitým oblastem lidského života
- formování vědomí odpovědnosti za vlastní život
- vedení k sebepoznávání

Vyučovací hodina je realizována jako: skupinové vyučování, diskuse, výklad, reprodukce textu, samostatná práce, soutěže, testy, dramatizace, projekty, PC, video, beseda, dotazníky - interview

Strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

- vyhledávání
- sebehodnocení
- porozumění textu
- výklad

Klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

Žák

- vybírá a využívá vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojuje získané poznatky do širších celků, nalézá souvislosti
- získané poznatky hodnotí, třídí a vyvozuje z nich závěry

Učitel

- vede žáky k ověřování důsledků
- poskytování metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci
- zadávání úkolů způsobem, který umožňuje volbu různých postupů

Kompetence k řešení problémů

Žák

- tvořivě přistupuje k řešení problému, umí vyhledat vhodné informace, pracovat s nimi a umí nalézt řešení
- umí kriticky myslet a je schopen hájit svá rozhodnutí

Učitel

- kladení otevřených otázek
- volný přístup k pomůckám

Kompetence komunikativní

Žák

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory souvisle a kultivovaně
- umí naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reaguje
- komunikuje na odpovídající úrovni
- umí využívat ke komunikaci vhodné technologie

Učitel

- zájem o náměty, názory, zkušenosti žáků
- vedení žáků k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu podněcování žáků k argumentaci
- vytváření příležitostí pro komunikaci mezi žáky

Kompetence sociální a personální

Žák

- umí spolupracovat v týmu, vzájemně si naslouchají a pomáhají,
- upevňuje dobré mezilidské vztahy
- umí hodnotit svoji práci i práci ostatních

Učitel

- hodnocení žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- vedení žáků k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti

Kompetence občanské

Žák

- zná legislativu a obecné morální zákony a dodržuje je

- respektuje názory ostatních
- formuje si volní a charakterové rysy
- zodpovědně se rozhoduje podle dané situace

Učitel

- vyžadování dodržování pravidel slušného chování
- vedení žáků k prezentaci jejich myšlenek a názorů

Kompetence pracovní

Žák

- žáci jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce

Učitel

- dodávání sebedůvěry, napomáhání podle potřeby při cestě ke správnému řešení
- vedení ke správnému způsobu používání techniky a vybavení

Učební osnovy – Výchova k občanství

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Výchova k občanství
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích - zformuluje základní funkce rodiny, chápe vzájemné potřeby jednotlivých členů rodiny, umí vysvětlit pojem rodokmen, ví, za jakých 	<p>SEZNÁMENÍ SE S PŘEDMĚTEM Seznámení se s předmětem s učebnicí.</p> <p>ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI</p> <p>LIDSKÁ SETKÁNÍ, VZTAHY MEZI LIDMI</p> <p>Rodinný život, rodina, rodinné vztahy, příbuzenské vztahy, manželství, biologická funkce rodiny, bezpečnost</p>	<p>OSV – sebepoznání a sebepojetí, mezilidské vztahy, poznávání lidí, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>podmínek můžeme uzavřít manželství, seznámí se s reprodukční funkcí rodiny, rozpozná projevy nelidského a nepřípustného zacházení, rozpozná nebezpečné situace, porozumí pojmu rodinný rozpočet, seznámí se s výchovnou funkcí rodiny, rozumí pojmům náhradní výchova, pěstounská péče, osvojení, adopce</p> <p>-vysvětlí, jaký význam má základní vzdělání, seznámí se se systémem našeho školství, porozumí pojmům pravidlo, norma</p> <p>- přistupuje k učení jako k dlouhodobému celoživotnímu procesu</p> <p>-charakterizuje některé stavby a instituce v obci důležité pro obec a její řízení, orientuje se ve své obci, umí popsat, čím je obec tvořena, její součástí. Umí rozlišit záležitosti týkající se státní správy a samosprávy, seznámí se s fungováním obecního úřadu</p> <p>-uvědomí si odpovědnost za stav životního prostředí v obci</p> <p>-umí uvést, co je typické pro vlastní region, čím je svérázný</p> <p>-uvědomí si různorodost jazykových prostředků</p>	<p>dětí, výchovná funkce rodiny, náhradní rodina</p> <p>NAŠE ŠKOLA</p> <p>Život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy</p> <p>NAŠE OBEC, REGION, KRAJ</p> <p>Domov, vztah k obci, podíl občana na životě své obce, důležité instituce, zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek; přírodních objektů a majetku</p>	<p>dovednosti, hodnoty, postoje a praktická etika</p> <p>VDO – občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát</p> <p>MKV – kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>Mezipředmětové vztahy: VkZ, Ev, D, HV, VV, Př, Čj, Z</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> -objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání -rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu -umí vysvětlit význam členění státní moci -pojmenuje některá zajímavá či památná místa naší vlasti -vyjmenuje významné osobnosti české minulosti a některé významné památky -vysvětlí přínos významných osobností -vysvětlí kulturní a historický význam Prahy - přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele, -respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod 	<p>NAŠE VLAST Pojem vlasti a vlastenectví, zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti, státní symboly, typy státní moci, státní svátky, významné dny</p> <p>KULTURNÍ ŽIVOT Kulturní hodnoty, kulturní tradice, kulturní instituce, historie vlasti</p> <p>ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO LIDSKÁ PRÁVA Základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana</p>		

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Výchova k občanství
--	----------------------	----------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
	<p>SEZNÁMENÍ SE S PŘEDMĚTEM Seznámení se s předmětem s učebnicí.</p> <p>ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI</p>	OSV – sebepoznání a	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné konflikty či neshody s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem - zformuluje základní funkce rodiny, chápe vzájemné potřeby jednotlivých členů rodiny - rozpozná projevy nelidského a nepřipustného zacházení, rozpozná nebezpečné situace - kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí -snaží se poznat jiné kultury, chápe jejich odlišnosti -umí rozlišit druhy umění -seznáme se s nejvýznamnějšími náboženskými systémy a jejich principy, zamyslí se nad významem náboženství, zamyslí se nad původem náboženství a jeho významem - pojmenuje organizace a instituce pro ochranu životního prostředí - navrhuje řešení týkající se problémů životního prostředí - rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost 	<p>LIDSKÁ SETKÁNÍ, VZTAHY MEZI LIDMI, ZÁSADY LIDSKÉHO SOUŽITÍ</p> <p>Přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, sociální skupina, mezilidská komunikace, osobní a neosobní vztahy, morálka a mravnost, pravidla chování, prostředky masové komunikace, masmédiá</p> <p>KULTURNÍ ŽIVOT</p> <p>Rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice, kulturní instituce, druhy, funkce umění, přírodní a kulturní památky, ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku, víra a náboženství</p> <p>ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ MAJETEK, VLASTNICTVÍ, PENÍZE</p> <p>Formy vlastnictví, hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví, funkce a podoby peněz, formy placení, rozpočet rodiny</p>	<p>sebepojetí, mezilidské vztahy, poznávání lidí, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje a praktická etika</p> <p>VDO – občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>EGS – jsme Evropané, Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MKV – kulturní diference, lidské vztahy</p> <p>Mezipředmětové vztahy:</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti</p> <p>-rozlišuje nejčastější typy a formy státu</p> <p>-rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí</p> <p>-objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů .vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech</p> <p>- přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práva spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod</p> <p>-rozpozná netolerantní, rasistické, xenofobní a extrémistické projevy v chování lidí</p> <p>-popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů</p> <p>-uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</p>	<p>ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO PRÁVNÍ ZÁKLADY STÁTU Znaky státu, typy a formy státu</p> <p>STÁTNÍ SPRÁV A SAMOSPRÁVA Orgány a instituce státní správy a samosprávy</p> <p>PRINCIPY DEMOKRACIE Znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu, význam a formy voleb</p> <p>LIDSKÁ PRÁVA Základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana, úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech, poškozování lidských práv, diskriminace, konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti, mravnost a morálka</p> <p>MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT EVROPSKÁ INTEGRACE Evropská unie a ČR, její úkoly</p> <p>MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE Ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody, významné mezinárodní organizace</p> <p>GLOBALIZACE Projevy, významné globální problémy, způsoby jejich řešení</p>	<p>VkZ, Ev, D, HV, VV, Př, Čj, Z</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Výchova k občanství
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních a i společenských cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonání překážek - kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání - popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru - dokáže rozpoznat své pracovní a studijní předpoklady 	<p>SEZNÁMENÍ SE S PŘEDMĚTEM Seznámení se s předmětem s učebnicí.</p> <p>ČLOVĚK JAKO JEDINEC PODOBNOST A ODLIŠNOST LIDÍ Projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál</p> <p>VNITŘNÍ SVĚT ČLOVĚKA Vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí</p> <p>OSOBNOSTNÍ ROZVOJ Životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity vůle a osobní kázně při seberozvoji</p> <p>VOLBA POVOLÁNÍ Volba povolání, studijní a jiné předpoklady pro výkon zvoleného povolání,</p>	<p>EGS – jsme Evropané, Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MKV – kulturní diference, lidské vztahy, princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, fungování a vliv médií</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- zdůvodní, jaký význam má zodpovědná volba povolání pro vlastní život-ví, na koho se má obrátit při volbě povolání</p> <p>- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám</p> <p>- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</p> <p>-rozlišuje nejčastější typy a formy státu a na příkladech porovná jejich znaky</p> <p>-rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí,</p> <p>- uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p> <p>-objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>-vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní</p>	<p>sebepoznávání – vlastnosti, schopnosti a dovednosti, plánování vlastní budoucnosti</p> <p>ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ</p> <p>VÝROBA, OBCHOD, SLUŽBY Jejich funkce a návaznost, výrobní faktory</p> <p>PRINCIPY TRŽNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ</p> <p>Nabídka, poptávka, trh; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání</p> <p>ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO PRÁVNÍ ZÁKLADY STÁTU Znaky státu, typy a formy státu; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce</p> <p>STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOSPRÁVA Orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly, obrana státu</p> <p>PRINCIPY DEMOKRACIE Znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu, politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb</p>	<p>ve společnosti</p> <p>VDO – formy participace občanů na politickém životě, občan, občanská společnost a stát, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>OSV – sebepoznání a sebezpečení, seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, poznávání lidí, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje a praktická etika</p> <p>Mezipředmětové vztahy: VkJ, Ev, D, HV, VV,</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>život občanů</p> <p>-přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod</p> <p>-objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství</p> <p>-provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy</p> <p>-dodržuje první ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování a spolupracuje při postihování trestních činů</p> <p>-rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady</p> <p>-popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů</p>	<p>LIDSKÁ PRÁVA Základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana, úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech, poškozování lidských práv, diskriminace</p> <p>PRÁVNÍ ŘÁD ČR Význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů</p> <p>MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT EVROPSKÁ INTEGRACE Evropská unie a ČR, právo v Evropě</p>	Př, Čj, Z	

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Výchova k občanství
--	----------------------	----------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- charakterizuje některé stavby a instituce v obci důležité pro obec a její řízení, orientuje se ve své obci, umí popsat, čím je obec tvořena, její</p>	<p>SEZNÁMENÍ SE S PŘEDMĚTEM Seznámení se s předmětem s učebnicí.</p> <p>ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>součástí. Umí rozlišit záležitosti týkající se státní správy a samosprávy, seznámí se s fungováním obecního úřadu</p> <ul style="list-style-type: none"> -rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu - dokáže rozpoznat své pracovní a studijní předpoklady -zdůvodní, jaký význam má zodpovědná volba povolání pro vlastní život -ví, na koho se má obrátit a jak postupovat při volbě povolání -využívá poznatků z oblasti sebepoznání, rozhodování a plánování vlastní budoucnosti -vyjádří své představy o vlastní profesní dráze -upevní si znalosti psaní žádosti a životopisu - na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení - vysvětlí jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí - vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít -rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané 	<p>NAŠE OBEC, REGION, KRAJ</p> <p>Domov, vztah k obci, podíl občana na životě své obce, důležité instituce</p> <p>VOLBA POVOLÁNÍ</p> <p>Volba povolání, studijní a jiné předpoklady pro výkon zvoleného povolání, sebepoznávání – vlastnosti, schopnosti a dovednosti, plánování vlastní budoucnosti</p> <p>ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ</p> <p>MAJETEK, VLASTNICTVÍ, PENÍZE</p> <p>Hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví, funkce a podoby peněz, formy placení, rozpočet rodiny, státu, význam daní</p> <p>Banky a jejich služby</p>	<p>OSV – sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, poznávání lidí, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje a praktická etika</p> <p>VDO – formy participace občanů na politickém životě, občan, občanská společnost a stát, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality,</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu</p> <p>- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</p> <p>-rozlišuje nejčastější typy a formy státu a na příkladech porovná jejich znaky</p> <p>-rozlišuje a porovná úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p> <p>- objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru</p> <p>-objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>-vyloží smysl voleb do zastupitelstev</p>	<p>VÝROBA, OBCHOD, SLUŽBY Jejich funkce a návaznost, výrobní faktory</p> <p>PRINCIPY TRŽNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ Nabídka, poptávka, trh; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání</p> <p>ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO PRÁVNÍ ZÁKLADY STÁTU Znaky státu, typy a formy státu; státní občanství, Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce</p> <p>STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOSPRÁVA Orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly</p> <p>PRINCIPY DEMOKRACIE Znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu, politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb</p> <p>LIDSKÁ PRÁVA Základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana, úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech, poškozování lidských práv, diskriminace,</p> <p>PRÁVNÍ ŘÁD ČR Význam a funkce právního řádu, orgány</p>	<p>fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>EGS – jsme Evropané, objevujeme Evropu a svět</p> <p>MKV – kulturní diference, lidské vztahy, princip sociálního smíru a solidarity, multikulturalita</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: VkZ, Ev, D, HV, VV, Př, Čj, Z</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</p> <ul style="list-style-type: none"> - přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod - objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství - uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování a spolupracuje při postihování trestních činů - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady - diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání -popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování -uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše hlavní příčiny i možné důsledky -objasní souvislosti globálních a lokálních problémů 	<p>právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů</p> <p>rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady</p> <p>-dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým svěřeným majetkem</p> <p>PROTIPRÁVNÍ JEDNÁNÍ</p> <p>Druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postizitelnost, korupce</p> <p>PRÁVO V KAŽDODENNÍM ŽIVOTĚ</p> <p>Význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; styk s úřady</p> <p>MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT</p> <p>EVROPSKÁ INTEGRACE</p> <p>Evropská unie a ČR, právo v Evropě</p> <p>GLOBALIZACE</p> <p>Projevy, významné globální problémy</p>		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- VO-9-1-04p respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití
- VO-9-1-04p uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem
- VO-9-1-05p rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům
- VO-9-1-06p je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie
- VO-9-1-05p respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti
- VO-9-2-01p chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním
- VO-9-2-04p formuluje své nejbližší plány
- VO-9-3-02p stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků
- VO-9-3-02p sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zvaží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti
- VO-9-3-03p ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet
- VO-9-3-04p uvede příklady služeb, které banky nabízejí
- VO-9-3-07p uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany
- VO-9-4-02p uvede základní prvky fungování demokratické společnosti
- VO-9-4-02p chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy
- VO-9-4-02p uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání
- VO-9-4-04p vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů
- VO-9-4-05p na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu
- VO-9-4-05p uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele
- VO-9-4-08p uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání
- VO-9-4-09p uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků
- VO-9-4-09p vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu
- VO-9-4-10p rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy
- VO-9-4-10p v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací
- VO-9-5-01p uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování

5.5.3 Etická výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Etická výchova byla zařazena jako doplňující vzdělávací obor. V rámci přesunu jedné disponibilní hodiny byla Etická výchova zařazena do ŠVP jako samostatný povinný předmět do 6. ročníku.

Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru tvoří následující témata:

1. Mezilidské vztahy a komunikace.
2. Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
3. Pozitivní hodnocení druhých.
4. Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
5. Komunikace citů.
6. Interpersonální a sociální empatie.
7. Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
8. Reálné a zobrazené vzory.
9. Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
10. Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

Na deset základních témat navazuje sedm aplikačních témat, mezi která patří:

- Etické hodnoty
- Sexuální zdraví
- Rodinný život
- Duchovní rozměr člověka
- Ekonomické hodnoty
- Ochrana přírody a životního prostředí
- Hledání pravdy a dobra jako součást přirozenosti člověka

Etická výchova vytváří celou řadu mezipředmětových vztahů. Ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura navazuje etická výchova na učivo naslouchání, mluvený projev, písemný projev a tvořivé činnosti s literárním textem a ve vzdělávacím oboru Cizí jazyk na učivo pravidla komunikace v běžných každodenních situacích. Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět navazuje na učivo domov, škola, rodina, soužití lidí, chování lidí, základní globální problémy, ohleduplné chování k přírodě, ochrana přírody, partnerství, rodičovství a základy sexuální výchovy. Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost ve vzdělávacím oboru Výchova k občanství navazuje na učivo naše škola, obec, region, kraj, lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití, podobnost a odlišnost lidí, osobní rozvoj, vnitřní svět člověka a lidská práva. Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda ve vzdělávacím oboru Přírodopis

navazuje na učivo životní styl a ochrana přírody a životního prostředí. Ve vzdělávací oblasti Člověk a kultura ve vzdělávacím oboru Výtvarná výchova navazuje na učivo prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností a ověřování komunikačních účinků. Ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví navazuje na učivo vztahy mezi lidmi a formy soužití, změny v životě člověka a jejich reflexe, zdravý způsob života a péče o zdraví, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence a osobnostní a sociální rozvoj. V doplňujícím vzdělávacím oboru Dramatická výchova navazuje na učivo základní předpoklady dramatického jednání a proces dramatické a inscenační tvorby. Z průřezových témat navazuje především na vzdělávací obsah osobnostní a sociální výchovy, multikulturní výchovy, environmentální výchovy a mediální výchovy.

Etická výchova žáka především vede: k navázání a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světonázoru, k pochopení základních environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

Doplňující vzdělávací obor etická výchova u žáka rozvíjí: sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti, na samostatné pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život, samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Etická výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 6. ročníku 1 hodinu týdně. Předmět Etická výchova na 2. stupni základní školy navazuje na základní dovednosti nabyté na 1. stupni ZŠ. Dále bude na tento předmět navazovat volitelný předmět Etická výchova formou ročního kurzu v 7. až 9. ročníku, kde budou žáci rozvíjet a prohlubovat dovednosti a znalosti získané v povinném předmětu v 6. ročníku.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Etická výchova je zaměřeno na:

- rozvíjení schopnosti žáků aktivně a tvořivě ovlivňovat měnící se životní a pracovní podmínky
- navázání a rozvíjení uspokojivých vztahů
- aktivní řešení na základě získaných dovedností a vědomostí.
- správné způsoby komunikace a demonstrovat nové formy efektivního a tvořivého využívání dostupných prostředků komunikace
- pochopení výhod spolupráce a formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku
- výchovu k toleranci, vstřícnosti a pochopení potřeb a postojů druhých
- rozpoznání smyslu a cíle učení
- podněcování ke kritickému myšlení a tvořivému řešení každodenních problémů
- ovládnutí vlastního chování a poznání sebe sama
- odmítavý postoj vůči fyzickému i psychickému násilí.

- podněcování žáků k uvážlivému a vhodnému rozhodování v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Vyučovací hodina je realizována jako: skupinové vyučování, vhodné hry, cvičení, modelové situace a diskuse, výklad, reprodukce textu, samostatná práce, soutěže, testy, dramatizace, projekty, PC, video, beseda, dotazníky - interwiev

Strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

- vyhledávání
- sebehodnocení
- porozumění textu
- výklad

Klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

Žák

- chápe zodpovědnost za své vzdělávání,
- osvojuje si strategii učení a je motivován pro celoživotní učení včetně učení prosociálních dovedností
- uvědomuje si etické principy a aspekty prosociálního jednání v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence.

Kompetence k řešení problémů

Žák

- tvořivě řeší problémy logickým uvažováním
- získá kritický pohled na sebepoznání a sebeakceptaci
- pozitivně hodnotí druhé a pozitivně přistupuje k životu v běžných i ztížených podmínkách
- ovládá a řídí své jednání a chování

Kompetence komunikativní

Žák

- účinně spolupracuje ve skupině, otevřeně a účinně komunikuje
- spoluvytváří pravidla a dodržuje je
- rozvíjí základních komunikačních a asertivních dovedností
- aktivně naslouchá druhým a vyjadřuje a obhajuje svá stanoviska a rozhodnutí

Kompetence sociální a personální

Žák

- je schopen vytvářet příležitosti k tomu, aby žáci mohli diskutovat v malých skupinách i v rámci celé třídy
- dokáže požádat o pomoc a pomoci

Kompetence občanské

Žák

- je schopen vcítit se do situací ostatních lidí
- uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- poskytuje dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví
- chápe základní ekologické souvislosti a enviromentální problémy

Kompetence pracovní

Žák

- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti ne jen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech

Učební osnovy – Etická výchova

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Etická výchova
---	-----------------------------	-----------------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a	KOMUNIKACE • otevřená komunikace – úrovně komunikace, zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog, komunikace	OSV - poznávání	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>přiměřeně situaci</p> <ul style="list-style-type: none"> - respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí - analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu - nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhájí svá práva - rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory 	<p>ve ztížených podmínkách</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktivní naslouchání – cíle, výhody, zásady, způsob a nácvik aktivního naslouchání <p>DŮSTOJNOST A IDENTITA LIDSKÉ OSOBY</p> <ul style="list-style-type: none"> • úcta k lidské osobě – lidská práva, zdroje lidských práv, svoboda, rovnost, potenciality člověka, pozitivní hodnocení druhých v obtížných situacích, občanská zralost • jedinečnost a identita člověka – rozvoj sebevědomí, hodnotová orientace, rozvoj sebeovládání a morálního úsudku, selfmanagement, úvahy nad mravními zásadami, radost a optimizmus v životě <p>ASERTIVNÍ CHOVÁNÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • asertivní chování – přijatelný kompromis, konstruktivní kritika, přijetí pochvaly, požádání o laskavost, stížnost, otázka po důvodu, realizace svých práv, řešení konfliktu • obrana před manipulací - asertivní techniky – manipulace, vysvětlení a nácvik jednotlivých asertivních technik • fair play – zdravá soutěživost, dodržování pravidel hry, asertivita a prosociálnost v soutěživých situacích, prosociálnost a 	<p>lidí, mezilidské vztahy</p> <p>MKV - lidské vztahy, kulturní diferenciacie, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>OSV - rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí</p> <p>MDV - fungování a vliv médií ve</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - spolupracuje i v obtížných sociálních situacích - je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení - analyzuje etické aspekty různých životních situací - se rozhoduje uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů - aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy 	<p>sport</p> <p>REÁLNÉ A ZOBRAZENÉ VZORY</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozitivní vzory versus pochybné idoly – senzibilizace pro rozlišování vzorů, vliv reálných vzorů, prosociální vzory ve veřejném životě, vzory ve vlastní rodině, vliv zobrazených vzorů a vhodné literární prameny, smysl autority, vztah k autoritě • podpora pozitivního působení televize a medií – nabídka pozitivních vzorů v médiích, kritický přístup k působení medií, eliminace vlivu agrese, zvládání agrese, rozlišování mezi realitou a pseudorealitou, účinná obrana proti manipulaci médii, media a volný čas • já – potenciální vzor pro druhé – smysl a cíl mého života, postoje, zodpovědný život, mé schopnosti a společnost, zdravý způsob života, autonomie a konformita <p>INICIATIVA A KOMPLEXNÍ PROSOCIÁLNOST</p> <ul style="list-style-type: none"> • iniciativa a tvořivost – reaktalizace, nácvik tvořivosti, prosociální aspekt iniciativy a tvořivosti ve školním prostředí a v rodině, psychická a fyzická pomoc, ochota ke spolupráci, přátelství • iniciativa ve ztížených podmínkách – pozitivní formulace problému, pomoc anonymnímu člověku, veřejná osobní angažovanost 	<p>společnosti</p> <p>OSV - seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ochrana přírody a životního prostředí – úcta k životu ve všech jeho formách, citový vztah člověka k přírodě, vnímání krásy a mnohotvárnosti přírody, zodpovědnost za životní prostředí		

1. stupeň

Na 1. stupni je Etická výchova součástí vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Nevyučuje se jako samostatný předmět a svým obsahem zapadá do tématickým celků, kterými žáci postupně prochází od 1. do 5. ročníku. Jsou tak naplněny očekávané výstupy pro 1. i 2. období.

Konkretizované výstupy	Tematický celek	Dílčí oblasti Etické výchovy	Naplnění kompetencí
<ul style="list-style-type: none"> - si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci - reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku - se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel 	<p>Lidé kolem nás (... žáci získávají základy osobní a národní identity, uvědomují si vztahy k domovu a rodině, učí se významu tolerantního jednání, vzájemné úctě a snášenlivosti. Základem by měl být příklad učitelů, osobní prožitek dětí a co nejvíce konkrétních i modelových situací při osvojování různých způsobů konání a jednání....)</p>	<p>komunikace, důstojnost lidské osoby, sebepoznání sebezpřijetí, pozitivní hodnocení druhých, komunikace citů, empatie, tvořivost a iniciativa, reálné a zobrazené vzory, pomoc, přátelství, spolupráce, rodina, ve které žijeme.</p>	<p>komunikativní kompetence, sociální, personální a pracovní kompetence, kompetence řešit problémy, kompetence občanské (uznávání vztahů mezi lidmi, pravidel soužití atd.)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - osvojí si základní (předpoklady) vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým - osvojí si základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých - si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení - zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení 	<p>Člověk a jeho zdraví (...žáci poznávají místo člověka na zemi, seznamují se s lidským organismem a jeho proměnami během života, učí se zodpovědnosti vůči sobě i druhým lidem. Měli by mít možnost používat různé modely, hrát role a řešit modelové situace, aby nakonec došli k poznání, že to nejcennější co máme, je naše zdraví, tělesná i duševní pohoda...)</p>	<p>komunikace, důstojnost lidské osoby, sebepoznání, sebezpřijetí, pozitivní hodnocení druhých, komunikace citů, empatie, tvořivost a iniciativa, reálné a zobrazené vzory, pomoc, přátelství, spolupráce, rodina, ve které žijeme, výchova k sexuálnímu zdraví a rodinnému životu, etika a hodnotový</p>	<p>komunikativní kompetence, sociální, personální a pracovní kompetence, kompetence řešit problémy, kompetence občanské, kompetence umět se učit (učební návyky, organizace času, relaxace ...)</p>

Konkretizované výstupy	Tematický celek	Dílčí oblasti Etické výchovy	Naplnění kompetencí
<p>se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjadřuje city v jednoduchých situacích - využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů - reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc - se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách - identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí - jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy - iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně 	<p>Místo, kde žijeme (...žáci se učí poznávání nejbližšího okolí, vztahů, učí se chápat organizaci života dospělých, do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové a zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat)</p>	<p>systém.</p> <p>komunikace, důstojnost lidské osoby, sebezpoznání, sebezpřijetí, pozitivní hodnocení druhých, komunikace citů, empatie, tvořivost a iniciativa, pomoc, přátelství, spolupráce, reálné a zobrazené vzory, rodina, ve které žijeme, komplexní prosociálnost</p>	<p>komunikativní kompetence, sociální, personální a pracovní kompetence, kompetence řešit problémy, kompetence občanské (uznávání vztahů mezi lidmi, pravidel soužití atd.) kompetence pracovní (spolupráce, respektování řádu a organizace práce dospělých).</p>
	<p>Lidé a čas (... žáci se učí samostatně vyhledávat, získávat, zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny a z nejbližšího okolí...)</p>	<p>komunikace, důstojnost lidské osoby, pozitivní hodnocení druhých, empatie, tvořivost a iniciativa, reálné a zobrazené vzory, rodina, ve které žijeme, spolupráce, přátelství, komplexní prosociálnost.</p>	<p>komunikativní kompetence, sociální, personální a pracovní kompetence, kompetence občanské (uznávání vztahů mezi lidmi, pravidel soužití atd.)</p>
	<p>Rozmanitost přírody (ochrana přírody ....)</p>	<p>ochrana přírody a životního prostředí, etika a hodnotový systém</p>	<p>kompetence občanské (utváření vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a uplatnění při jejich ochraně).</p>

5.6 Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří - spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním - také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovední charakter, je, v zájmu zachování celistvosti oboru, umístěn celý v této vzdělávací oblasti.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech několika nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují, co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

5.6.1 Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět Fyzika se vyučuje jako samostatný předmět v 6. až 9. ročníku:

v 6. až 9. ročníku – 2 hodiny týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Fyzika je zaměřeno na:

- hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí
- rozvíjení a upevňování dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy

- vytváření a ověřování hypotéz
- zkoumání příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi
- osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie
- vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování

Metody se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání: frontální výuka s demonstračními pomůckami, skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury), samostatné pozorování, krátkodobé projekty

Řád učebny fyziky je součástí vybavení učebny, dodržování pravidel je pro každého žáka závazné.

Předmět fyzika úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

(chemie: jaderné reakce, radioaktivita, skupenství a vlastnosti látek, atomy, atomové teorie; přírodopis: světelná energie (fotosyntéza), optika (zrak), zvuk (sluch), přenos elektromagnetických signálů, srdce – kardiostimulátor; zeměpis: magnetické póly Země, kompas, sluneční soustava)

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- Výklad
- Skupinová práce
- Samostatná práce
- Vyhledávání

Klíčových kompetence

Kompetence k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, třídění a propojování informací
- k používání odborné terminologie
- k samostatnému měření, experimentování a porovnávání získaných informací
- k nalézání souvislostí mezi získanými daty

Kompetence k řešení problémů

Učitel zadává

- úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat

Kompetence komunikativní

Učitel používá

- práci ve skupinách, která je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi
- vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě

Kompetence sociální a personální

Učitel využívá

- skupinového a inkluzivního vyučování, které vede žáky ke spolupráci při řešení problémů
- navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti
- vede žáky k ochotě pomoci

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů
- podněcuje žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě (např. tepelná čerpadla jako vytápění novostaveb)

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními

Učební osnovy – Fyzika

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Fyzika
--	-----------------------------	-----------------------------	----------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – změní vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa – uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí – předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty – využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů – sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu – rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí – rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností – využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů 	<p>měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas</p> <p>skupenství látek – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difúze</p> <p>elektrický obvod – zdroj napětí, spotřebič, spínač</p> <p>elektrické a magnetické pole – elektrická a magnetická síla; elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor; stejnosměrný elektromotor; bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními</p>	<p>OSV – kreativita, sebepoznání a sebepojetí, rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>EGS – jsme Evropané</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Ma, Př,</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Fyzika
--	-----------------------	-----------------------	----------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>– rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu</p> <p>– využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles</p> <p>– určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici</p> <p>– využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů</p>	<p style="text-align: center;">POHYB TĚLES SÍLY</p> <ul style="list-style-type: none"> • pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý • gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa • tlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí • třecí síla – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi • výslednice dvou sil stejných a opačných směrů <p style="text-align: center;">MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pascalův zákon – hydraulická zařízení • hydrostatický a atmosférický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře 	<p>OSV – rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznání a sebepojetí, kreativita</p> <p>EGS – jsme Evropané</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Ma, Př, D</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>– využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh</p> <p>– rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Archimédův zákon – vztlaková síla; potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách <p style="text-align: center;">ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • vlastnosti světla – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění Slunce a Měsíce; zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně); rozklad bílého světla hranolem 		

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Fyzika
--	-----------------------------	-----------------------------	----------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>– využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem</p> <p>– zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí</p> <p>– rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku</p> <p>– posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí</p>	<p>ENERGIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • formy energie – pohybová a polohová energie; vnitřní energie; • přeměny skupenství – tání a tuhnutí, skupenské teplo tání; vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny • obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie <p>ZVUKOVÉ DĚJE</p> <p>vlastnosti zvuku – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku; výška zvukového tónu</p>	<p>OSV – rozvoj schopnosti poznávání, kreativita</p> <p>EGS – objevujeme Evropu a svět</p> <p>EV – základní podmínky života, vztah člověka k prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Ma, PŘ, Ch</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>– sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu</p> <p>– rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí</p> <p>– rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností</p> <p>– využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní</p>	<p>ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • elektrický obvod – zdroj napětí, spotřebič, spínač • elektrické a magnetické pole – elektrická a magnetická síla; elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor; stejnosměrný elektromotor; transformátor; bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními 		

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Fyzika
--	-----------------------------	-----------------------------	----------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>– využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní</p> <p>– objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet</p>	<p>ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • formy energie – pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrická energie a výkon; výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením • obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie <p>VESMÍR</p> <ul style="list-style-type: none"> • sluneční soustava – její hlavní složky; měsíční fáze 	<p>EV – vztah člověka k prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>EGS – objevujeme Evropu a svět</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Ma, Př, Ch, Z</p>	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- F-9-1-01p změří v jednoduchých konkrétních případech vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a tělesa – délku, hmotnost, čas
- F-9-2-01p rozeznává, že je těleso v klidu, či pohybu vůči jinému tělesu
- F-9-2-02p zná vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného přímočarého pohybu těles při řešení jednoduchých problémů
- F-9-2-03p rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla
- F-9-4-01p uvede vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců)
- F-9-4-02p pojmenuje výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí
- F-9-5-01p rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz
- F-9-5-02p posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka
- F-9-6-01p sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod
- F-9-6-02p vyjmenuje zdroje elektrického proudu
- F-9-6-03p rozliší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností;
  - zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními;
  - zná druhy magnetů a jejich praktické využití;
  - rozpozná, zda těleso je, či není zdrojem světla
- F-9-6-05p zná způsob šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí; rozliší spojnou čočku od rozptylky a zná jejich využití
- F-9-7-01p objasní pohyb planety Země kolem Slunce a pohyb Měsíce kolem Země
- F-9-7-02 zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci, osvojí si základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese a jejím postavení ve vesmíru

5.6.2 Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět Chemie se vyučuje jako samostatný předmět v 8. a 9. ročníku:
v 8. a 9. ročníku – 2 hodiny týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Chemie:

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o obor
- vede k poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů
- učí řešit problémy a správně jednat v praktických situacích, vysvětlovat a zdůvodňovat chemické jevy
- učí poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů
- učí získávat a upevňovat dovednosti pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky.

Užívají se podle charakteru učiva a cílů vzdělávání: - frontální výuka je spojována s praktickými cvičeními, nácviky jednoduchých laboratorních metod a postupů, práce ve skupinách, demonstrační pokusy

Rozdělení žáků do skupin, počet skupin a počet žáků ve skupině je omezen vybavením školy pomůckami. Vždy je kladen důraz na dodržování zásad bezpečné práce a postupů v souladu s platnou legislativou.

Řád učebny chemie a laboratorní řád je nedílným vybavením učebny a laboratoře, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka i vyučujícího závazné.

Předmět chemie je úzce spjat s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda a z části s matematikou (např. zeměpis – surovinové zdroje chemického průmyslu, přírodopis – význam zelených rostlin, životní prostředí, zdraví, fyzika – vlastnosti látek, matematika – chemické výpočty).

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- výklad
- vyhledávání
- porozumění textu
- práce s chybou

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky k systematickému pozorování jako základní formě zjišťování chemických vlastností látek, jejich přeměn a podmínek, za kterých tyto přeměny nastávají, k jejich popisu, hledání souvislostí mezi jevy a jejich vysvětlení
- vede žáky ke správnému používání chemických termínů, symbolů a značek
- dává žákům možnost samostatně či ve skupinách formulovat závěry na základě pozorování a pokusů

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- předkládá problémové situace související s učivem chemie
- dává žákům možnost volit různé způsoby řešení
- dává možnost obhajovat svá rozhodnutí
- vede žáky k promýšlení pracovních postupů praktických cvičení
- vede žáky k nacházení příkladů chemických dějů a jevů z běžné praxe, k vysvětlování jejich chemické podstaty
- klade důraz na aplikaci poznatků v praxi

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky ke správnému užívání chemických symbolů a značek
- podněcuje žáky k argumentaci
- zadává takové úkoly, při kterých mohou žáci navzájem komunikovat

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- podněcuje žáky ke smysluplné diskusi
- vytváří situace, při kterých se žáci učí respektovat názory jiných

Kompetence občanské

Učitel:

- společně s žáky respektuje pravidla pro práci s chemickými látkami, řád učebny a laboratorní řád
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- předkládá situace, ve kterých se žáci učí chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí

- vede žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích (přivolat pomoc a poskytnout první pomoc)

Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení
- vyžaduje dodržování vymezených pravidel / povinností z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých a ochrany životního prostředí
- zadává úkoly tak, aby žáci byli schopni využít poznatků v běžné praxi

Učební osnovy – Chemie

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Chemie
--	-----------------------------	-----------------------------	----------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>rozliší příklady fyzikálních těles a chemických látek určí společné a rozdílné vlastnosti látek pozná skupenství látek a jejich přeměny rozliší fyzikální a chemický děj, uvede příklady chemických výrob ve svém okolí</p> <p>zná zásady bezpečné práce v chemické pracovně uvede příklady nebezpečných chemických látek a zásady bezpečné práce s nimi dovede poskytnout 1. pomoc a přivolat záchrannou službu</p> <p>rozlišuje a pojmenuje druhy směsí a uvede</p>	<p>Látky a tělesa, vlastnosti látek, změny skupenství, chemické děje a chemické výroby</p> <p>bezpečnost práce v laboratoři a při pokusech, první pomoc při práci v laboratoři</p> <p>směsi různorodé a stejnorodé roztoky, složení roztoků –</p>	<p>F – tělesa, skupenství</p> <p>EV – poznávání svého okolí</p> <p>OSV – samostatnost a organizace práce Př – člověk – PP při poranění</p> <p>M - procenta</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>příklady orientuje se v pojmech souvisejících s rozpouštěním a rozpustností látek, umí teorii doložit příklady z praxe vypočítá hmotnostní zlomek složky v roztoku</p> <p>zná princip, postup a užití v praxi základních metod oddělování složek směsí, navrhne vhodný postup k oddělování složek některých příkladů směsí</p> <p>rozliší různá skupenství vody a zhodnotí význam vody pro život, rozliší druhy a význam vod podle užití a znečištění uvede princip úpravy pitné vody ve vodárnách</p> <p>zná procentový obsah hlavních složek vzduchu zná kyslík jako složku potřebnou k hoření látek a vysvětlí princip hašení</p> <p>uvede příklady z praxe dokazující, že látky se skládají z pohybujících se částic používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech popíše složení atomu a vznik kationtu a aniontu</p>	<p>hmotnostní zlomek a rozpustnost látek,</p> <p>oddělování složek směsí - usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace</p> <p>Voda – destilovaná, pitná, odpadní Úprava pitné vody, čističky odpadních vod</p> <p>Vzduch – složení, vlastnosti, čistota ovzduší, ozonová vrstva</p> <p>Částicové složení látek Atomy a molekuly, stavba atomu, ionty,</p>	<p>F – fyzikální metody dělení směsí OSV – kooperace a praktické dovednosti, rozhodování</p> <p>EV – vztah člověka a vody v přírodě Př – člověk – pitná voda, neživé prostředí</p> <p>OSV+EV – řešení problémů, postoje a etika ve vztahu k znečišťování ovzduší člověkem Př – neživé složky prostředí</p> <p>EGS – mezinárodní řeč chemiků</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>rozlišuje české názvy a značky základních chemických prvků, vyhledá jejich protonové číslo</p> <p>odvodí složení chemické látky ze vzorce vysvětlí princip chemické vazby mezi atomy</p> <p>zná princip uspořádání prvků v PSP podle periodického zákona rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti</p> <p>rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí</p> <p>zná význam symbolů v chemické rovnici umí zapsat jednoduché rovnice (hoření C, S apod.)</p> <p>zná pravidla názvosloví halogenidů umí vytvořit vzorec z názvu a naopak zná význam a užití NaCl</p> <p>zná pravidla názvosloví oxidů umí vytvořit vzorec z názvu a naopak zná význam a užití nejznámějších oxidů</p> <p>popíše vlastnosti a užití vybraných kyselin, bezpečnost práce při jejich ředění a první</p>	<p>chemické prvky a sloučeniny – vybrané názvy a značky, protonové číslo, chemická vazba</p> <p>periodická soustava prvků (PSP) uspořádání prvků v periodické soustavě, kovy, nekovy, halogeny</p> <p>chemické reakce výchozí látky, produkty, chemický děj</p> <p>chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost</p> <p>jednoduché anorganické sloučeniny halogenidy názvosloví a využití halogenidů, ionty</p> <p>oxidy – názvosloví a vlastnosti CO, CO₂, SO₂, SO₃, NO, NO₂, CaO</p> <p>kyseliny – chlorovodíková, sírová, dusičná,</p>	<p>M - rovnice</p> <p>Př – přírodní chemické sloučeniny</p> <p>EV – vliv oxidů na kvalitu ovzduší</p> <p>OSV – seberegulace a sebeorganizace při práci uvědomění si nebezpečí a možných následků schopnost praktického řešení problémů EV – čistota ovzduší</p> <p>Př – člověk – PP při poleptání</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>pomoc při poleptání orientuje se na stupnici pH</p> <p>zná pravidla názvosloví hydroxidů zná vzorec, vlastnosti, význam a užití vybraných hydroxidů, zná zásady bezpečné práce s hydroxidy, umí poskytnout první pomoc při poleptání</p> <p>ze zadání konkrétních reaktantů dokáže určit názvy a vzorce produktů uveče příklady užití neutralizace v praxi zná pravidla názvosloví solí</p> <p>zná příklady použití solí z praxe - hnojiva, stavební pojiva, modrá skalice, vápenec zná chemický princip výroby páleného vápna a hašeného vápna zná princip tvrdnutí malty</p>	<p>kyselost a zásaditost roztoků, pH, kyselá dešť</p> <p>hydroxidy – sodný, draselný, vápenatý, názvosloví a využití</p> <p>vznik solí, názvy a vzorce síranů, uhličitánů, dusičnanů</p> <p>hospodářsky významné látky průmyslová hnojiva, malta, sádra, beton, keramika</p>	<p>EV + OSV – využití přírodních surovin a rizika jejich těžby a zpracování</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálního sdělení a reality, fungování vlivu médií ve společnosti</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Chemie
--	-----------------------------	-----------------------------	----------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>stejně jako jsou uvedeny v 8. ročníku</p> <p>zná pojmy oxidace a redukce, umí určit oxidační číslo prvku ve sloučenině zná princip výroby surového železa a oceli zná princip koroze a způsob ochrany kovů před korozí umí vysvětlit děje na elektrodách při elektrolýze zná princip galvanického článku a uvede praktické příklady</p> <p>umí třídit paliva podle vlastností a zná příklady z praxe zná rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými zdroji energie</p> <p>zná pojem uhlovodíky, čtyřvaznost uhlíku rozliší nejjednodušší uhlovodíky, jejich vzorec, vlastnosti a využití vyhledá a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy</p>	<p>opakování učiva 8. ročníku</p> <p>redoxní reakce oxidace a redukce, výroba železa, koroze elektrolýza, galvanický článek,</p> <p>energie a chemická reakce obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie</p> <p>uhlovodíky alkany, alkeny, alky, areny průmyslové zpracování ropy</p>	<p>F – elektrolýza EV – využití surovin a následky chemických výrob</p> <p>EV – vliv spalování na čistotu ovzduší, obnovitelné zdroje energie OSV – formování postojů k ekologickým otázkám</p> <p>EV – ekologické havárie EGS – vliv těžby ropy na světovou ekonomiku</p> <p>EV – freony</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití zná pravidla bezpečnosti práce s organickými rozpouštědly umí odvodit obecný vzorec derivátů uhlovodíků umí zařadit derivát podle charakteristické skupiny zná význam, užití i rizika zneužití některých významných sloučenin z této skupiny</p> <p>zná pojmy monomer, polymer, makromolekula umí zařadit základní sacharidy, zná jejich výskyt a význam</p> <p>rozliší tuky a oleje podle původu, zná příklady z praxe zná zdroje tuků ve výživě a jejich význam v organismu zná princip a význam vzniku tuků zná princip zmýdlnění umí vysvětlit rozdíl v užitných vlastnostech mýdel a saponátů a vliv na životní prostředí</p> <p>zná zdroje bílkovin ve výživě a jejich význam zná princip trávení bílkovin a princip jejich vzniku v organismu</p> <p>zná význam enzymů, hormonů, vitamínů zná zdroje některých vitamínů v potravě zná zásady zdravé výživy</p>	<p>deriváty uhlovodíků halogenderiváty, alkoholy, aldehydy karboxylové kyseliny, estery</p> <p>makromolekulární chemie přírodní sloučeniny fotosyntéza sacharidy</p> <p>tuky</p> <p>bílkoviny</p>	<p>Př – základní děje v přírodě,</p> <p>EV – životní prostředí</p> <p>Př – zdravá výživa</p> <p>EV – třídění odpadů, druhotné suroviny,</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>umí vysvětlit rozdíl mezi plastem a přírodním materiálem z hlediska užitných vlastností a vlivu na životní prostředí</p> <p>zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi</p> <p>zná běžně užívané zkratky některých plastů, jejich vlastnosti a užití</p> <p>zná význam recyklace plastů</p> <p>doloží na příkladech význam chemických výrob</p> <p>zhodnotí ekologický a ekonomický význam recyklace odpadů</p> <p>uvede příklady prvotních a druhotných surovin pro chemické výroby a zhodnotí je z hlediska udržitelného rozvoje</p> <p>uvede příklady otravných látek a způsoby boje proti nim</p> <p>uvede příklady volně i nezákonně prodávaných drog a popíše příklady následků, kterým se vystavuje jejich konzument</p> <p>rozpozná označení běžně prodávaných nebezpečných látek a uvede zásady bezpečné práce s nimi</p> <p>vysvětlí pojem biotechnologie a uvede příklady</p>		<p>EGS – celosvětový problém likvidace plastů</p> <p>OSV - rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje a praktická etika</p> <p>VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá, jsme Evropané</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálního sdělení a reality, fungování vlivu médií ve společnosti</p>	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- CH-9-1-01p rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek
- CH-9-1-02p pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami
- CH-9-1-03p rozpozná přeměny skupenství látek
- CH-9-2-01p pozná směsi a chemické látky
- CH-9-2-02p rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě
- CH-9-2-04p rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití
- CH-9-3-02p uvede nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky
- CH-9-3-02p rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti
- CH-9-4-01p pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí
- CH-9-5-01p popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí
- CH-9-5-02p orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem
- poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem
- CH-9-6-02p zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie
- CH-9-6-02p vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy
- CH-9-6-04p uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v potravě
- CH-9-7-01p uvede příklady využívání prvotních a druhotných surovin
- CH-9-7-03p zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka

5.6.3 Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Přírodopis se vyučuje jako samostatný předmět v 6. až 9. ročníku
v 6. až 9. ročníku - 2 hodiny týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Přírodopis:

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu a přírodniny
- poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům
- umožňuje poznat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování
- učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě
- vede k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích
- seznamuje žáka se stavbou živých organismů

Užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání: - frontální výuka s demonstračními pomůckami, skupinová práce (s využitím přírodnin, pracovních listů, odborné literatury), přírodovědné vycházky s pozorováním, krátkodobé projekty

Řád učebny přírodopisu je součástí vybavení učebny, dodržování pravidel je pro každého žáka závazné.

Předmět přírodopis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk příroda:

- chemie: ochrana životního prostředí – chemické znečištění, chemické vlastnosti minerálů a hornin, herbicidy, pesticidy, insekticidy
- fyzika: fotosyntéza, světelná energie, sluch, zrak
- zeměpis: rozšíření živočichů a rostlin, výskyt, biotopy, CHKO, Národní parky

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- - výklad
- - poznávání
- - vyhledávání
- - práce s chybou

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, třídění a propojování informací
- ke správnému používání odborné terminologie
- k samostatnému pozorování a porovnávání získaných informací
- k nalézání souvislostí

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje více postupů
- zařazuje metody, při kterých žáci sami navrhnou řešení, docházejí k závěrům a vyhodnocují získaná fakta

Kompetence komunikativní

Učitel zadává

- práci ve skupinách, která je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi
- vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě
- umožňuje prezentaci práce žáků, žáci mají možnost sami zhodnotit výsledky své práce a reagovat na hodnocení ostatních, argumentovat, přijmout kritiku

Kompetence sociální a personální

Učitel

- využívá skupinového vyučování, které vede žáky ke spolupráci při řešení problémů
- navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti

Kompetence občanské

Učitel

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- učitel vede žáky k pochopení práv a povinností v souvislosti s ochranou životního prostředí, ochranou vlastního zdraví i zdraví svých blízkých

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci s mikroskopickými preparáty a s živými přírodninami
- učitel zadává úkoly tak, aby měli žáci možnost si práci sami organizovat, navrhnout postup a časový rozvrh

Učební osnovy – Přírodopis

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Přírodopis
--	-----------------------------	-----------------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Umí pozorovat přírodniny lupou; Dovede pracovat s mikroskopem; Aplikuje praktické metody poznávání přírody	POZNÁVÁME PŘÍRODU Pozorování stavby květu lupou; Okvěť, kalich a koruna, vnitřní části květu; Pozorování preparátu pod mikroskopem; Části mikroskopu; Orgány, organismy;	OSV – rozvoj schopností poznávání, sebezpoznání a sebezpojetí, seberealizace a sebeorganizace, kreativita, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
Chápe ekosystém jako přírodní společenstvo v závislosti (ve vztazích) na neživé přírodě;	LESNÍ SPOLEČENSTVA Přírodní společenstvo; Činitele neživé přírody (abiotické podmínky života); Ekosystém;	EGS – Evropa a svět nás zajímá	
Vysvětlí, jak probíhá fotosyntéza; Chápe význam fotosyntézy v ekosystému; Vysvětlí rozdíl ve výživě rostlin a hub; Rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků Chápe úlohu hub jako rozkladačů; Vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích	Rostliny a houby našich lesů Řasy; Stavba jednobuněčné rostliny – řasy; 1. laboratorní práce : Pozorování řas Houby; rouškaté houby, parazitické houby; Rouškaté houby, parazitické houby; Nejznámější druhy jedovatých hub. Zásady sběru. Lišejníky; význam lišejníků	EV – ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Vysvětlí význam čistoty vzduchu pro život;</p> <p>Chápe význam mechů pro přírodu; Poznává běžné druhy mechů, kapradin a zařadí je do systému rostlin; Chápe a vysvětlí důležitost ochrany lesů;</p> <p>Zná jehličnany naší přírody, jejich ekologické nároky</p> <p>Poznává oddenky, cibule, kořeny;</p> <p>Chápe význam ochrany rostlin;</p> <p>Zná základní druhy listnatých stromů;</p>	<p>v přírodě; Bioindikátory čistoty ovzduší Mechy; stavba těla Významné druhy mechů;</p> <p>2. laboratorní práce : Pozorování mechů Kapradiny Stavba těla vyšších rostlin Přesličky. plavuně; Rostliny nahosemenné Rozmnožování nahosemenných;</p> <p>3. laboratorní práce: Pozorování nahosemenných</p> <p>Rostliny krytosemenné; Byliny; vegetativní rozmnožování bylin Rozmnožování krytosemenných; Proč chráníme rostliny? Listnaté stromy Určování podle atlasů, klíčů; Lesní patra</p>	<p>prostředí</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti MKV – lidské vztahy, etnický původ</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Ch - základní chemické děje v živých organismech Čj - čtení s porozuměním, tvorba výpisků, referátů Ict - vyhledávání informací, prezentace Z - orientace v terénu Z - zemědělské plodiny, podnebné pásy – biotopy Z - chov</p>	
<p>Podle atlasu nebo klíče určí druhy živočichů. Zná ekologické potřeby lesních živočichů; Aktivně chrání volně žijící druhy;</p>	<p>Živočichové v lesích Měkkýši Členovci; (pavoukovci – pavouci, sekáči, roztoči - korýši, mnohonožky, stonožky, hmyz) Obratlovci; (obojživelníci, plazi,</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
	ptáci, savci) Modelové příklady lesních živočichů; Ekologie, Etologie;	hospodářských zvířat, podnebné pásy – biotopy Z - osídlení, etnika	
Rozumí vztahům v lesním ekosystému; Popíše příklad potravního řetězce	Vztahy živočichů a rostlin v lese Lesní patra; (kořenové, mechové, bylinné, keřové, stromové) Potravní řetězce; Producenti (výrobci), konzumenti (spotřebitelé), destruenti (rozkladači) Predátoři (požírači), parazité (cizopasníci) Rozkladné řetězce; Humus	Vzk - ochrana zdraví, životní styl Vko - postoje k ochraně přírody Pč - pěstitelské práce Vv - výtvarné zpracování laboratorních záznamů, herbářů	
Chápe význam lesů pro člověka a společnost z hlediska mimoprodukčních funkcí (voda, klid, prostředí pro rekreaci, pro zdraví člověka – pro pohyb, pro pobyt na čerstvém vzduchu, pro relaxaci Zná základní právní normy, chránící lesy;	Les jako celek Základní rozložení lesů na Zemi; Rozmanitost lesů ; Specializované lesy; Význam lesa pro život lidí, celou krajinu; Ochrana lesů; Chráněná území;		
Chápe základní fyzikální a chemické vlastnosti vody jako základní podmínky života ve vodních ekosystémech;	VODA A JEJÍ OKOLÍ Vlastnosti vodního prostředí Fyzikální vlastnosti vody Chemické vlastnosti vody Význam vody pro život		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Vysvětlí pojem společenstvo, ekosystém na příkladu rybníka;	Rybník Společenstvo, ekosystém rybníka;		
Zná úlohu vodních rostlin jako producentů v ekosystému rybníka, břehové zeleně; Ví, co je fytoplankton; Chápe význam řas; Zná nebezpečí toxických sinic.; Zná některé druhy běžných i chráněných vodních rostlin;	Rostliny rybníka a jeho okolí Rostliny – producenti vodního ekosystému; Břehová zeleň; Vodní rostliny Řasy; Sinice		
Ví, co je zooplankton; Dokáže na modelových příkladech popsat stavbu mnohobuněčného organismu; Vysvětlí evoluci vnitřních orgánů u zástupců různých kmenů vodních živočichů; Popíše přizpůsobení těla a funkce orgánů těla živočichů vodnímu prostředí; Vysvětlí, proč jsou obojživelníci ohroženi znečištěním vodního prostředí; Zná příčiny znečištění vod a také opatření, vedoucí k jejich odstranění;	Živočichové rybníka Prvoci (trepky, vířenky, měňavky) 4. laboratorní práce: Pozorování nálevníků Žahavci (nezmar hnědý) Měkkýši, Členovci Obratlovci; Ryby, přizpůsobení prostředí; Chov kapra. Další druhy ryb. Potravní vztahy; Obojživelníci Plazi (užovky – porovnání se zmijí) Ptáci; Vodní ptáci a ptáci břehů, rákosin, močálů; Savci (ondatra, hryzec, vydra)		
Zná potravní vztahy ve vodních ekosystémech a vysvětlí, na čem závisí biologická rovnováha;	Rybník jako celek Společenstvo rybníka; Ekosystém rybníka; Abiotické podmínky, ovlivňující ekosystém rybníka;		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Popíše mechanismy, podílející se na rozpadu matečné horniny a vzniku půdy. Charakterizuje společenstva luk, pastvin a polí, popíše čím se liší jednotlivé typy travních společenstev;</p>	<p>LOUKY, PASTVINY A POLE Vznik půdy v závislosti na matečné hornině; Půdotvorní činitelé. Kamenité stráně, skalní stepi, suché louky; Údolní nivy, vlhké louky; Pole, louky, meze;</p>		
<p>Určí pomoci atlasu a klíče běžné druhy trav a obilnin. Zná příklady jednoděložných a dvouděložných rostlin; Zná význam mezí a rozptýlené zeleně; Popíše životní cyklus jednoletých, dvouletých a vytrvalých bylin;</p>	<p>Rostliny travních společenstev Trávy, kulturní trávy; obilniny; Jednoděložné rostliny; stavba semen a klíčení Dvouděložné rostliny; stavba semen a klíčení; Cizopasně houby Keře suchých stráží; Byliny; Jednoleté byliny; Vytrvalé byliny; Pole, ornice, kulturní plodiny;</p>		
<p>Orientuje se v systému živočichů; Aplikuje poznatky, získané na příkladech modelových druhů živočichů při poznávání přírody blízkého okolí; Zná ohrožené a chráněné druhy obojživelníků a plazů; Chápe roli hmyzožravých ptáků a dravců pro udržení biologické rovnováhy ekosystému luk a polí;</p>	<p>Živočichové travních společenstev Měkkýši (páskovka, slimáci) Kroužkovci Členovci (pavoukovci, hmyz; vývin hmyzu) Hmyzí opylovači, hmyzí škůdci; Obratlovci-obojživelníci (ropucha, skokan) -plazi (ještěrka obecná) -ptáci (pěvci, hrabaví, dravci) -savci (zajíc, sysel, hraboš, liška,...)</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Chápe vztahy mezi jednotlivými organismy v ekosystémech travních společenstev a závislost jejich druhového složení na podmínkách neživého prostředí;</p>	<p>Travní společenstva jako celek Potravní vztahy na louce, závislost druhového složení travních společenstev na podmínkách neživého prostředí; Změny v průběhu roku; Vliv hospodaření;</p>		
<p>Zná různé ekosystémy v okolí školy, bydliště; zná významné chráněné ekosystémy popř. ekosystémy s výskytem chráněných druhů organismů v regionu;</p>	<p>PŘÍRODA NAŠEHO OKOLÍ Poznávání přírody okolí školy, bydliště, regionu; Neživé podmínky vybraného prostředí Rostliny ve vybraném ekosystému Živočichové vybraného ekosystému Potravní vztahy vybraného ekosystému</p>		
<p>Zařadí vybrané druhy organismů do říší, kmenů, tříd, řádů, rodů; Zná druhy některých, zejména chráněných druhů organismů. Rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů</p>	<p>TŘÍDĚNÍ ORGANISMŮ Základy taxonomie; Atlasy rostlin a živočichů; Práce s klíči k určování organismů. 5. laboratorní práce: Určování rostlin v přírodě</p>		

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Přírodopis
--	-----------------------------	-----------------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Chápe rozdíl mezi přírodními a umělými ekosystémy;	Ekosystémy přirozené a umělé;	OSV – rozvoj schopností poznávání, seberealizace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice EGS – Evropa a svět nás zajímá, jsme Evropané EV – ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti,	
Zná polní plodiny podle způsobu nebo podle účelu pěstování;	Rozmanitost polních ekosystémů Běžné polní plodiny a jejich význam;		
Zná běžné organismy, žijící v tomto prostředí; Chápe pojmy křížení, šlechtění; Zná nejrozšířenější cizopasnou houbu, jejich nebezpečnost a způsob ochrany. Zná běžné druhy škodlivého hmyzu a jejich přirozené nepřátele. Chápe význam biologické ochrany rostlin;	OKOLÍ LIDSKÝCH SÍDEL Sady a ovocné zahrady Rostliny sadů a ovocných zahrad; Houby, bakterie a viry v sadech a ovocných zahradách; Bezobratlí v sadech a ovocných zahradách; Ptáci v sadech a ovocných zahradách;		
Orientuje se v pojmech: jednoleté, dvouleté a vytrvalé rostliny	Zelinářské zahrady Užitkové rostliny zelinářských zahrad;		
Zná nároky na pěstování nejčastěji pěstovaných okrasných bylin. Chápe zeleň jako přirozenou součást ŽP člověka; Zná její význam; Chrání živočichy v okolí lidských sídel;	Okrasné zahrady, parky a sídlištní zeleň Okrasné byliny; Okrasné dřeviny; Sídlištní zeleň; Živočiškové našich parků, okrasných zahrad a sídlištní zeleně;		
Zná jedovaté rumištní rostliny Ovládá zásady sběru, sušení a správný způsob použití léčivých rostlin	Rumiště a okraje cest Rostliny na okrajích cest a na rumištích; Jedovaté rostliny, Léčivé rostliny, Pěstování léčivých rostlin 1. laboratorní práce:		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
	A.Určování rostlin, zakládání herbáře; B. Stavba těla hmyzu	interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	
Chápe užitečnost symbiotických bakterií, nebezpečí škodlivých bakterií a virů; Zná nebezpečí plísní, Zná nebezpečí vnějších i vnitřních cizopasníků a jejich přenašečů (hlodavců);	LIDSKÁ SÍDLA Organismy provázející člověka Mikroorganismy, Nemoci vyvolané bakteriemi, viry; Význam očkování, tvorba protilátek; Houby, Bezobratlí, Obratlovci	Mezipředmětové vztahy: Ch - základní chemické děje v živých organismech Čj - čtení s porozuměním, tvorba výpisků, referátů Ict - vyhledávání informací, prezentace Z - orientace v terénu Z - zemědělské plodiny, podnebné pásy – biotopy Z - chov hospodářských zvířat, podnebné pásy – biotopy Z - osídlení, etnika VkJ - ochrana zdraví, životní styl Z - světové ekosystémy Vko - postoje k	
Pečuje o okrasné rostliny ve třídě; Chápe vztahy organismů v přirozeném a umělém ekosystému; Zná důležitost kvasinek v potravinářství; Zná možnost pěstování některých hub; Ví o významu včelařství; Popíše způsob chovu kapra a jiných ryb; Chápe historický i současný význam chovu hospodářských zvířat pro člověka.	Organismy člověkem pěstované nebo chované Pokojevé rostliny, Chování živočichové Hospodářsky významné organismy: houby, hmyz, ryby, ptáci, savci		
Zná důležitost tropických deštných lesů pro Zemi; Uvědomuje si nebezpečí vyhynutí pralesních druhů organismů kácením tropických lesů;	CIZOKRAJNÉ EKOSYSTÉMY Tropické deštné lesy Živočichové tropických deštných lesů Rozložení tropických deštných lesů na Zemi, Užitkové rostliny tropických a subtropických oblastí, WWF - Světový fond pro ochranu přírody		
Zná potravní vztahy v ekosystému stepí, savan, prérií;	Savany a stepi Rostliny, Živočichové		
Ví o ohrožení některých druhů lovem;	Vody teplých krajín a jejich okolí Živočichové ve vodách teplých oblastí;		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Uvědomuje si limitující podmínku množství vody pro život v ekosystému;	Polopouště a pouště Adaptace organismů pro život v podmínkách s nedostatkem vody;	ochraně přírody Pč - pěstitelské práce Vv - výtvarné zpracování laboratorních záznamů, herbářů	
Chápe vliv globálního oteplování na ekosystémy tunder a polárních oblastí;	Tundry a polární oblasti Adaptace organismů pro život v tundrách a polárních oblastech;		
Popíše potravní vztahy v moři, uvádí příklady potravních závislostí	Moře a oceány Úloha fotosyntézy v ekosystému moří a oceánů; Příklady mořských organismů;		
Aktivně se podílí na ochraně přírody ve svém okolí;	OCHRANA ROZMANITOSTI PŘÍRODY Rozmanité oblasti přírody na Zemi, Rozmanitost naší přírody		
Rozliší základní projevy a podmínky života Zná základní projevy života;	STAVBA A ČINNOST TĚL ORGANISMŮ Organismy jednobuněčné a mnohobuněčné		
Umí požívat školní mikroskop; Zná základní části buněk a jejich význam; Popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel Chápe život buňky a princip rozmnožování buňky dělením; Ví, jak působí viry na buňky;	BUŇKA Zkoumání buněk, Buněčné ústroje a jejich význam, Dělení buňky, Život buňky Rozmanitost buněk, Viry 2. laboratorní práce: Srovnávání živočišné a rostlinné buňky		
Chápe význam symbiotických bakterií. Ví, jaké nemoci způsobují choroboplodné bakterie;	JEDNOBUNĚČNÉ ORGANISMY		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Zná význam kvasinek; Uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	Bakterie, Sinice - jejich výživa, vlastnosti; Řasy jednobuněčné; Výživa řas; Kvasinky; Prvoci; Výživa prvoků		
Chápe, že mnohobuněčné organismy mají skupiny specializovaných buněk, které vykonávají určitou funkci v organismu;	MNOHOBUNĚČNÉ ORGANISMY		
Ví o znehodnocení potravin plísněmi Popíše stavbu lišejníku a vysvětlí princip symbiózy;	Nižší rostliny a houby Řasy mnohobuněčné Houby; Vývin vřeckovýtrusné houby; Lišejníky		
Zná rozdíl v rozmnožování výtrusných a semenných rostlin;	Vyšší rostliny Výtrusné rostliny, Semenné rostliny		
Rozliší jednoděložné a dvouděložné rostliny podle vnějších znaků; Popíše fotosyntézu jako základní děj živé přírody;	Základní orgány těl semenných rostlin Vegetativní orgány rostlin; Kořen, stavba, typy kořenů, funkce; Stonek, typy stonků, jejich funkce; 3. laboratorní práce: Pozorování stavby kořenu a stonku rostlin; List, stavba listu, typy listů; Celistvost rostlinného těla; Příjem i pohyb vody; Fotosyntéza, dýchání rostlin;		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Vysvětlí různé typy vegetativního rozmnožování rostlin, uvádí příklady; Zná stavbu květu; Chápe princip pohlavního rozmnožování nahos. i krytosem. rostlin; Zná typy květů, květenství, vznik pohlavních buněk; Rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů</p>	<p>Rozmnožování rostlin Nepohlavní rozmnožování Pohlavní rozmnožování 4. laboratorní práce A: Pozorování listů a květů rostlin B: Pozorování listů bylin a dřevin</p>		
<p>Umí popsat stavbu a činnost těl bezobratlých živočichů; Chápe vývoj orgánů u jednotlivých skupin bezobratlých; Zařadí modelové příklady do systému;</p>	<p>Bezobratlí živočichové Žahavci, Ploštěnci, Měkkýši, Kroužkovci, Členovci 5. laboratorní práce: Pozorování stavby těl živočichů</p>		
<p>Uvede příklady přízpůsobení živočichů prostředí; Zná různé příklady ohrožení živočichů změnami prostředí vlivem lidské činnosti;</p>	<p>Živočichové a prostředí Vztahy živočicha k prostředí;</p>		

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Přírodopis
--	-----------------------------	-----------------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
OBRATLOVCI			
Orientuje se v daném přehledu vývoje organismů Třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek Uvádí příklady přizpůsobení tvaru těla podmínkám životního prostředí; Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	Taxonomie; Třídy obratlovců; Stavba těla obratlovců;	OSV – psychohygienu, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice EGS – Evropa a svět nás zajímá, jsme Evropané	
Povrch těla			
Uvádí příklady pokryvu těla různých skupin obratlovců a vysvětlí přizpůsobení povrchu těla životnímu prostředí;	Kůže, kožní útvary;	EV – ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí	
Tvar a pohyb těla			
Chápe přizpůsobení stavby kostry pohybu různých skupin obratlovců Zná princip svalové činnosti;;	Kostra; Vývoj kostry obratlovců od strunatců; Stavba pojivové tkáně Svalstvo	MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	
Základní činnosti těla			
Zná základní živiny a ostatní látky; Rozumí funkci částí trávicí trubice; Chápe rozdíl v dýchání žábami a plicemi; Ví, co je tkáňový mok a míza; Ví, které funkce zajišťuje krev;	Získávání energie z potravy Trávicí soustava Dýchací soustava Tělní tekutiny Oběhová soustava		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Ví, co je stále vnitřní prostředí a jak je zajišťováno; Celistvost organismu	Vylučovací soustava	MKV – lidské vztahy, etnický původ	
Ví, že organismus obratlovců je řízen hormony a nervovou soustavou; Ví, jak se vyvíjel mozek obratlovců; Popíše míšní reflex; Ví, jak vzniká podmíněný reflex; Chápe, jak dochází k přenosu informací z vnějšího prostředí smyslovými orgány Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) živočichů	Řídící soustavy soustava endokrinních žláz nervová soustava CNS, periferní nervy, vegetativní nervy; Funkce míchy, řídicí činnost mozku; Dostředivá dráha-CNS-odstředivá dráha; Smyslové orgány	Mezipředmětové vztahy: Ch - základní chemické děje v živých organismech Čj - čtení s porozuměním, tvorba výpisků, referátů Ict - vyhledávání informací, prezentace Z - orientace v terénu Ch - základní chemické děje v rostlinách Z - zemědělské plodiny, podnebné pásy – biotopy Ch - základní chemické děje v tělech živočichů Z - chov hospodářských zvířat, podnebné pásy – biotopy	
Rozmnožování obratlovců			
Vysvětlí princip pohlavního rozmnožování; Ví, co je pohlavní dvojtvárnost; Vysvětlí pojmy: Pohlavní buňka, spermie, vajíčko, oplození, zárodek, placenta;	Rozmnožovací soustavy a způsoby rozmnožování Vnější oplození u ryb a obojživelníků; Vnitřní oplození u plazů, ptáků a savců; Péče o potomstvo		
Chování obratlovců			
Popíše životní projevy známého živočicha; Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní	Etologie, životní projevy obratlovců;		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí		Ch - základní chemické děje v těle člověka	
Ochrana obratlovců		Z - osídlení, etnika	
Ví o zákonech a vyhláškách na ochranu volně žijících druhů; Zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	Z. č. 114/1992 Sb., V. č. 385/1992 Sb. Mezinárodní unie ochrany přírody (IUCN) Světová nadace pro ochranu divokých zvířat (WWF)	Vkz - ochrana zdraví, životní styl Z - světové ekosystémy	
ČLOVĚK		Vko - postoje k ochraně přírody	
Vztahy člověka k ostatním živočichům		Pč - pěstitelské práce	
Vysvětlí, kolik má člověk společných znaků s lidoopy; Orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka	Biologická a společenská podstata člověka;	Vv - výtvarné zpracování laboratorních záznamů, herbárů	
Lidské tělo			
Ví, proč má každý znát své tělo;	Anatomie; Fyziologie; Vnější stavba lidského těla;		
Povrch lidského těla			
Ví, že kůže je orgán, zajišťující více funkcí; Má správné hygienické návyky; Dovede poskytnout první pomoc při poranění kůže, popáleninách, poleptání;	Kůže, deriváty kůže; Stavba kůže – orgány umístěné ve škáře; Funkce kůže Hygiena, poškození kůže;		
Tvar a pohyb těla			
Chápe vývoj lidské kostry, zná její části; Zná kosti osově kostry i kosti končetin;	Lidská kostra; Hlavní části kostry; Stavba kostry;		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Zná stavbu kostí, spojení kostí;</p> <p>Zná vnitřní stavbu kosterního a hladkého svalstva, hlavní skupiny kosterních svalů;</p>	<p>Osová kostra (lebka, hrudník, páteř); Kostra končetin; Svalstvo; Svaly hlavy, trupu, končetin;</p>		
<p>Základní životní funkce lidského těla - určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy</p>			
<p>Ví, jaké je vnitřní prostředí tkání, co je fyziologický roztok; Zná základní funkce buňky a ví, jak probíhají;</p>	<p>Stálost vnitřního prostředí, osmotický tlak; Základní funkce trávicí, dýchací, oběhové, vylučovací soustavy; Činnost buněk;</p>		
<p>Zná složení trávicí soustavy, popíše funkce jednotlivých orgánů; Chápe, co je buněčný metabolismus; Chápe funkci jater; Zná složení zdravé potravy;</p> <p>Vysvětlí mechanismus přenosu kyslíku do krve a zpětné vyloučení oxidu uhličitého; Zná škodlivé vlivy kouření; Dovede poskytnout první pomoc při zástavě dechu;</p> <p>Zná základní funkce krve; Popíše složení krve, funkci krevních tělísek. Ví, co jsou krevní skupiny; Vysvětlí, co je plicní oběh, tělní oběh; Zná nejčastější příčiny nemocí cévního ústrojí i srdečních a mozkových příhod;</p>	<p>Využívání potravy Stavba a funkce orgánů trávicí soustavy (zuby – ústní dutina, žaludek, dvanáctník, tenké střevo, tlusté střevo, konečník)</p> <p>Dýchání Zevní dýchání, vnitřní dýchání; Dýchací soustava – stavba, funkce; Hygiena dýchací soustavy, kuřáctví;</p> <p>Rozvádění látek po těle Krev, složení krve, červené krvinky, bílé krvinky, krevní destičky; Srdce, činnost srdce, Krevní oběh, činnost tepen, žil; Funkce vlasečnic;</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Zná funkci mízní soustavy, mízních uzlin;</p> <p>Ví, které soustavy se podílí na odstraňování odpadních látek z těla; Uvědomuje si důležitost správné životosprávy a životního stylu;</p> <p>Zná žlázy s vnitřním vyměšováním, základní hormony a jejich hlavní význam;</p> <p>Vysvětlí rozhodující význam nervové soustavy pro řízení lidského těla; Zná stavbu nervové buňky; Popíše šíření nervového vzruchu, reflexní oblouk;</p> <p>Zná části mozku, ví, které činnosti jsou jimi řízeny, které podněty zpracovávány;</p> <p>Ví, že smysly poskytují informace z vnějšího prostředí i z prostředí těla;</p> <p>Popíše přenos zvukových vln do vnitřního ucha a mozku; Ví, co škodí sluchu; Popíše přenos vnímaného obrazu do mozku; Ví, co škodí zraku; Popíše vznik podmíněného reflexu učením; Chápe význam řeči ve vývoji mozku;</p>	<p>Poškození a ohrožení oběhové soustavy;</p> <p>Mízní soustava a její funkce</p> <p>Vylučování Ledviny, stavba a funkce ledvin; Mechanismus tvorby definitivní moči; Hygiena vylučovací soustavy Řízení lidského těla Hormony Přehled žláz s vnitřním vyměšováním; Nervové řízení</p> <p>Nervová buňka, přenos vzruchu mezi nervovými buňkami. Mícha, útrobní a obvodové nervstvo; Mozek, stavba mozku, funkce základních částí Aktivita mozku, centra pro zpracování podnětů v mozkové kůře, činnost mozku, ochrana mozku; Smyslové vnímání Hmat, hmatová tělíska; Chuť, chuťové buňky; Čich, čichové buňky. Sluch; zevní ucho, střední ucho, vnitřní ucho. Sluchové buňky, vnímání polohy. Hygiena sluchu; Zrak, stavba oka</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
	Hygiena zraku Vyšší nervová činnost; Podmíněný reflex; Učení; Řeč; Abstraktní myšlení;		
Rozmnožování člověka - objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří			
Ví, co je spermie, co je vajíčko; Ví, že žena otěhotní pohlavním stykem; Ví, jaká jsou nebezpečí předčasného pohlavního styku;	Pohlavní dvojtvárnost člověka, primární a sekundární pohlavní znaky; Pohlavní buňky; Pohlavní styk,		

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Přírodopis
--	-----------------------------	-----------------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Rozmnožování člověka - objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří			
Ví, co je spermie, co je vajíčko; Ví, že žena otěhotní pohlavním stykem; Ví, jaká jsou nebezpečí předčasného pohlavního styku;	Pohlavní dvojtvárnost člověka, primární a sekundární pohlavní znaky; Pohlavní buňky; Pohlavní styk,		
Vývin nového jedince			
Umí vysvětlit vznik a nitroděložní vývoj nového jedince až po narození;	Oplození, vznik zárodku, vývoj plodu; Nitroděložní vývin člověka, porod;		
Ví, co jsou dominantní a recesivní vlohy;	Dědičnost u člověka		
Průběh lidského života			
Popíše vývoj člověka od narození; Vysvětlí, proč je u člověka dlouhé období dospívání; Ví, k jakým změnám dochází v pubertě;	Novorozenec, kojeneček, batole, předškolní období, mladší školní věk, puberta, mladistvá dospělost, plná dospělost, střední věk, stáří, vysoké stáří;		
Zdraví a nemoc			
Rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby	Nemoci a jejich původci;		
Lidská populace			
Zná problémy, které přináší populační růst	Křivka růstu lidské populace		
Člověk a jeho životní prostředí			
Uvědomuje si svou odpovědnost za jednání v prostředí i vůči ostatním lidem;			

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Chápe uspořádání lidského těla jako biologický základ, podobný ostatním organismům;	Biologický základ člověka Buněčný základ těla, orgánové soustavy, rozmnožování, způsob získávání potravy (člověka);	OSV – rozvoj schopností poznávání, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice	
ZKOUMÁNÍ PŘÍRODY			
Myšlení a způsob života lidí			
Chápe, že člověk se od ostatních živočichů odlišuje svým rozumem a složitým společenským životem;	Vyšší nervová činnost; Lidská řeč, pojmy, představy – myšlení; Cítění, vnímání, získávání zkušeností;		
Postupné rozvíjení poznání a jeho význam			
Ví, že člověk si uvědomuje příčiny různých přírodních jevů a předvídá následky svých činností v prostředí;	Vědecká teorie; Vytváření hypotéz; Zkoumání a ověřování pokusy; Objevování přírodních zákonitostí;	EGS – objevujeme Evropu a svět	
VESMÍR - ZEMĚ - PODMÍNKY ŽIVOTA			
Země ve vesmíru		EV – ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí	
Ví, že slunce je hvězda, z níž se uvolňuje obrovské množství energie ve formě slunečního záření, které je základním zdrojem energie pro život na Zemi;	Sluneční soustava; Slunce a jeho planety; Střídání ročních období a střídání dne a noci; Sluneční spektrum;		
Stavba Země			
Ví jaké jsou zóny ve vnitřní stavbě Země; Charakterizuje základní zemské sféry Ví, že zemské ekosystémy tvoří biosféru; Objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života	Zemská kůra, zemský plášť, zemské jádro; Zemské sféry (litosféra, atmosféra, hydrosféra; Pedosféra a biosféra;		
Zemská kůra		MDV – kritické	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Ví, že zemská kůra je tvořena horninami, složenými z nerostů; Ví, že vnitřní uspořádání nerostů podmiňuje jejich vnější tvar, i vlastnosti; Určí podle fyzikálních vlastností nerosty z blízkého okolí; Rozlišuje vnitřní a vnější geologické děje, zná důsledky jejich činnosti; Zná modelové příklady hlubinných a výlevných vyvřelin; Zná významné a těžené nerosty v regionu; Popíše vznik usazených hornin; Zná sedimenty organického původu; Vysvětlí vznik přeměněných hornin; Popíše horninový cyklus; Rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody Rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek</p>	<p>Nerosty čili minerály Tvary nerostů; Krystalové soustavy; základní rozdělení; Vlastnosti nerostů Stupnice tvrdosti , štěpnost, lom, optické vlastnosti; Horniny Vnitřní geologické děje a vznik hornin vyvřelé horniny výlevné horniny nerosty rudných žil Vnější geologické děje a vznik usazených hornin; Organogenní horniny; Přeměny hornin Horninový cyklus</p>	<p>čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality MKV – etnický původ, lidské vztahy Mezipředmětové vztahy: Ch - základní chemické děje v živých organismech Čj - čtení s porozuměním, tvorba výpisků, referátů</p>	
Vznik a vývoj litosféry			
<p>Ví, že kontinenty se pohybují vlivem vnitřní energie Země. Ví, jak působí zemská přitažlivost a eroze na tvarování povrchu;</p>	<p>Pohyb litosférických desek; Vnitřní geologické děje (horotvorná činnost, sopečná činnost); Vnější geologické děje (eroze, gravitace);</p>	<p>Ict - vyhledávání informací, prezentace</p>	
Hydrosféra			
<p>Zná rozložení vody na Zemi a uvědomuje si nutnost její ochrany;</p>	<p>Rozložení vody na Zemi; Oběh vody na Zemi; Podzemní voda; Ochrana vody;</p>	<p>Z - orientace v terénu Ch - základní chemické děje v těle člověka</p>	
Atmosféra			

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Uvědomuje si úlohu organismů na rovno-váze složení vzduchu. Zná nebezpečí zvyšování skleníkového efektu, úbytku ozonu;</p> <p>Uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi</p> <p>Charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi</p>	<p>Vrstvy atmosféry</p> <p>Složení vzduchu v troposféře, jeho rovnováha;</p> <p>Tvorba skleníkových plynů; Stratosférický ozon;</p> <p>Mimořádné události způsobené přírodními vlivy</p>	<p>Z - osídlení, etnika</p> <p>Vkz - ochrana zdraví, životní styl</p> <p>Z - geologické mapy, geologický vývoj Země, atmosféra, hydrosféra, výskyt nerostů a hornin</p>	
<p>Pedosféra</p>			
<p>Zná zásadní vliv složení mateřské horniny na vlastnosti půdy; Ví, co je humus, jak se tvoří;</p> <p>Ví co je půdní eroze, jak k ní dochází;</p>	<p>Matečná hornina;</p> <p>Půdotvorní činitelé;</p> <p>Tvorba humusu;</p> <p>Eroze půdy,</p> <p>Ochrana půdy;</p>	<p>Ch - názvosloví nerostů, složek vzduchu</p> <p>Z - světové ekosystémy</p>	
<p>VÝVOJ ZEMĚ, ŽIVOTA A ČLOVĚKA</p>			
<p>Od vzniku Země k nejstarším formám života</p>		<p>Vko - postoje k ochraně přírody</p>	
<p>Vysvětlí teorii o vzniku Země;</p> <p>Ví, jak se nazývají časové úseky, stanovené podle význačných změn v přírodě;</p> <p>Zná organizaci buňky prvojaderných organismů, jaderných organismů;</p> <p>Vysvětlí princip mnohobuněčnosti;</p>	<p>Vznik Země;</p> <p>Geologické éry, periody;</p> <p>Zemská kůra; Hydrosféra; Prvotní atmosféra;</p> <p>Vznik organických sloučenin; Koacerváty;</p> <p>První buňky; Fotosyntéza; Prokaryota;</p> <p>Eukaryota; Mnohobuněčné organismy;</p>		
<p>Prvohory</p>			
<p>Zná trilobity, vúdčí zkameněliny prvohor;</p> <p>Popíše přizpůsobení plazů životu na souši;</p> <p>Ví, jak vzniklo černé uhlí.</p>	<p>Rozvoj života v prvohorních mořích; Vznik obratlovců, paryby, ryby, obojživelníci a plazi.</p> <p>Přechod života na souš. Kaprad'orosty, nahosemenné rostliny;</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Druhoohory			
Zná amonity, vůdčí zkameněliny druhohor; Zná teorii o příčině vyhynutí dinosaurů	Vývoj krytosemenných rostlin; Věk ještěřů; Ptáci; První savci;		
Třetihory			
Ví, že v třetihorách se rozvíjeli savci až k prvním předchůdcům člověka;	Horotvorné procesy (alpínské vrásnění); Rozvoj savců, krytosemenných rostlin;		
Čtvrtoohory			
Popíše vývojové fáze člověka podle současné teorie; Vysvětlí, jak se vyvíjel mozek člověka;	Přímí předchůdci člověka; Vývoj hominidů; Klimatické změny v přírodě; Pravěké umění; První zemědělci;		
Vývojová teorie			
Vysvětlí, jak se přírodním výběrem upevňují výhodné dědičné znaky organismů;	Vývoj druhů; Evoluční Darwinova teorie; Přírodní výběr, proměnlivost organismů;		
Doklady vývojové teorie			
Uvádí příklady důkazů vývojové teorie; Rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků Ví, že vyhynulé druhy zanikají natrvalo; Aktivně chrání přírodu;	Paleontologie, Fosilní doklady vývoje; Rozšíření organismů na Zemi; Nenahraditelnost vyhynulých organismů; Ochrana druhů, ohrožených vyhynutím;		
SOUČASNÁ BIOSFÉRA			
Rozmanitost organismů			
Umí charakterizovat daný ekosystém a vztahy v něm, odhadovat počet druhů;	Skupiny organismů; Odhad počtu druhů;		
Organismy a prostředí			
Chápe, co jsou podmínky optimální, ne-příznivé, nevhodné. Na modelovém příkladu(prales, akvárium) vysvětlí, co je biologická rovnováha.	Existence organismů v podmínkách neživého a živého prostředí; Ekologická přizpůsobivost; Limitující podmínky; Biologická rovnováha;		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Rozmanitost ekosystémů			
Ví, že charakter ekosystému na souši závisí na vegetačním pásu a vegetačním stupni; Uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi různých ekosystémů	Vegetační pásy; Vegetační stupně; Příklady ekosystémů;		
ZÁKLAD A TRVÁNÍ ŽIVOTA			
Buněčný základ života			
Ví, jak se vyživuje organismus autotrofní a heterotrofní;	Výživa; Syntéza bílkovin; Vztahy k okolí; Vylučování; Přeměna látek; Uvolňování energie;		
Dědičnost			
Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti Uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů Ví, že dědičnost je přenášení vlastností z rodičů na potomky; Ví, že nový jedinec vzniká splynutím dvou pohlavních buněk. Zná princip stavby a funkce chromozomu;	Přenos dědičných informací; Geny; Alely; Dominantní gen; Recesivní gen; Genotyp; Fenotyp; Mendelovy zákony (1. a 2. zákon); Stavba buněčného jádra, chromozomy, DNA;		
NAŠE PŘÍRODA			
Rozmanitost podmínek života v naší přírodě			
Popíše vývoj krajiny na území ČR od starohor; Na příkladech uvádí vliv člověka na tvorbu krajiny od počátku osídlení území ČR;	Vývoj krajiny a přírody na území ČR v geologických érách a periodách; Původní přirozené ekosystémy;		
Rozmanitost ekosystémů v naší přírodě			

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Zná významné původní ekosystémy na našem území, podmínky jejich zachování a typické organismy těchto oblastí; Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi Rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam</p>	<p>Typy přirozených ekosystémů naší přírody; Ekosystémy udržované uměle člověkem; Venkovská kulturní krajina; Městské ekosystémy;</p>		
Ochrana naší přírody			
<p>Uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému Zná základní ustanovení zákona o ochraně přírody. Zná nejvýznamnější chráněné org. i památné stromy v regionu</p>	<p>Zákon č. 114/1992 Sb. Obecná ochrana přírody; Zvláštní ochrana přírody;</p>		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

- P-9-1-01p orientuje se v přehledu vývoje organismů a rozliší základní projevy a podmínky života
- P-9-1-04p uvede na příkladech vliv virů a bakterií v přírodě a na člověka
  - má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích
  - pozná význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka
- P-9-2-01p rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle charakteristických znaků
- P-9-3-02p rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití
- P-9-3-02p uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování
- P-9-3-03p rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce
- P-9-4-01p porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů

- P-9-4-02p rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce
- P-9-4-03 odvodí na základě vlastního pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- P-9-4-04p ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy
- P-9-5-01p popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce
- P-9-5-02p charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka
- P-9-5-03p popíše vznik a vývin jedince
- P-9-5-04p rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby
- P-9-6-01p pozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny
- P-9-6-02p rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů
- P-9-6-03p na příkladech uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi
- P-9-7-01p uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- P-9-7-02p objasní základní princip některého ekosystému
- P-9-7-03p vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech
- P-9-7-04p popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky
- P-9-7-04p pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí
- P-9-8-01p využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu

5.6.4 Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět Zeměpis se vyučuje jako samostatný předmět v 6. až 9. ročníku:

- v 6. až 8. ročníku – 2 hodiny týdně
- v 9. ročníku – 1,5 hodiny týdně (společně s Dějepisem)

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Zeměpis směřuje k:

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka
- rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě

Metody práce se volí podle charakteru učiva a cílů vzdělávání: - frontální výuka s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem, skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu), zeměpisné vycházky s pozorováním, projekty

Předmět zeměpis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- chemie: znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry, ...
- fyzika: sluneční soustava, vesmír, ...
- přírodopis: rozšíření živočichů a rostlin, biotopy, CHKO, národní parky, ...
- Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí:
- matematika: měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy, ...
- ICT: zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- dějepis: kultura národů, historie států,

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- Vyhledávání
- Poznávání
- Výklad
- Samostatná práce

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák

- vybírá a využívá vhodné způsoby a metody pro efektivní učení,
- propojuje získané poznatky do širších celků, nalézá souvislosti
- získané poznatky kriticky posuzuje, porovnává a formuluje závěry
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací, k používání odborné terminologie
- k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

Kompetence komunikativní

Žák

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu,
- vyjadřuje se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- učí se naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reaguje

Učitel vede žáky:

- ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
- k naslouchání a respektování názorů druhých
- k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě

Kompetence k řešení problémů

Žák

- je schopen pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- učí se myslet kriticky, je schopen hájit svá rozhodnutí

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání a kombinování informací z různých informačních zdrojů
- k využívání metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- k argumentaci, k diskusi na dané téma, k obhajování svých výroků, k odpovědím na otevřené otázky
- k práci s chybou

Kompetence sociální a personální

Žák

- žáci spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel,
- upevňují dobré mezilidské vztahy,
- pomáhají si a jsou schopni o pomoc požádat, učí se vzájemnému naslouchání

Učitel vede žáky:

- k využívání skupinového a inkluzivního vyučování
- k utváření pocitu zodpovědnosti za svá jednání
- k ochotě pomoci a o pomoc požádat
- k spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků
- k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů
- k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku

Kompetence občanské

Žák

- respektuje názory druhých, uvědomuje si svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- rozhoduje zodpovědně podle dané situace
- chápe základní environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, jedná v zájmu trvale udržitelného rozvoje

Učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel slušného chování, k tomu, aby brali ohled na druhé
- k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje
- k vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí

Kompetence pracovní

Žák

- je seznámen s pravidly bezpečného chování v terénu
- je veden k efektivní práci

Učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací

Učební osnovy – Zeměpis

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Zeměpis
--	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Planeta Země			
<ul style="list-style-type: none"> - prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země - vyjadřuje příslušnost planety Země jako součást vesmíru a sluneční soustavy - chápe postavení Slunce ve vesmíru a popíše planetární systém a tělesa sluneční soustavy - používá v praktických příkladech kulatost planety Země - hodnotí důsledky otáčení Země kolem vlastní osy z oběhu Země kolem Slunce pro praktický život na Zemi 	Postavení Země ve vesmíru. Tvar a pohyby planety Země; Měsíc.	EV – základní podmínky života OSV – rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, poznávání lidí	
Globus a mapa			
<ul style="list-style-type: none"> - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických elaborátů, grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii - pracuje s globusem jako zmenšeným modelem Země - pracuje se zeměpisnými souřadnicemi při určování zeměpisné polohy jednotlivých lokalit na Zemi 	Zeměpisná síť, souřadnice, určování zeměpisné polohy, určování časových pásem Různé druhy map a plánů, jejich měřítko. Obsah a grafika map, barvy, výškopis a polohopis. Nadmořská výška, hloubnice. Vysvětlivky, mapový klíč. Orientace plánů a mapy vzhledem ke světovým stranám.	EGS – Objevujeme Evropu a svět Mezipředmětové	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se při určování časových pásem a přechodech datové meze na Zemi - používá různé druhy plánů a map, umí se orientovat, přepočítávat vzdálenosti podle plánů a map různých měřítek 	Práce s busolou, přepočet vzdáleností.	vztahy: Př, D, M, ČJ, AJ, NJ, VkO	
Přírodní sféra země a její složky			
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu - porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost - rozpozná souvislost a vzájemnou podmíněnost mezi jednotlivými složkami přírodní sféry - posuzuje zemský povrch – reliéf, jako výsledek složitého působení přírodních procesů a lidských činností 	<p>Litosféra – pevninské tvary zemského povrchu, dno oceánu, činnost vnitřních geologických sil (sopečná činnost, zemětřesení, horotvorné pochody) a vnějších (zvětrávání)</p> <p>Atmosféra Počasí a podnebí Meteorologické jevy, tlak vzduchu, vítr (pasáty a monzuny) Teplotní pásy Ochrana ovzduší, celkový oběh vzduchu v atmosféře</p> <p>Hydrosféra Oběh vody, voda ve světovém oceánu, její vlastnosti, důsledky znečištění Voda na pevnině, říční síť a povodí, nádrže, sníh a ledovce, voda podpovrchová, ochrana vod</p> <p>Pedosféra Složení půd, druhy a typy půd, eroze, ochrana půd, využití půd pro zemědělství</p>	EV - vztah člověka k prostředí EGS – Objevujeme Evropu a svět MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Životní prostředí			
<ul style="list-style-type: none"> - porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí 	<p>Biosféra, význam slunečního záření – přírodní krajiny na Zemi</p> <p>Typy přírodních krajin podle podnebných pásů na Zemi (deštné lesy, savany, pouště a polopouště, lesy mírného pásu, stepí, tundry a polární pustiny)</p> <p>Výškové stupně v krajině, uspořádání rostlinstva a živočišstva v závislosti na zeměpisné šířce a nadmořské výšce</p> <p>Vlivy člověka na přírodní prostředí</p> <p>Typy krajin</p> <p>Ochrana přírod. prostředí, chráněná území</p>	<p>EV - ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	
Zeměpis světadílů a oceánů			
<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje na mapách hlavní světové makroregiony podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny - srovnává a hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti vybraných světových makroregionů, tj. světadílů, oceánů a jejich částí a vybraných (modelových) států - popíše a srovnává při čtení obecně zeměpisných map členitost a typické znaky přírodních poměrů jednotlivých světadílů a oceánů - vyhledá a pojmenuje na mapách hlavní zeměpisné region světadílů, modelové státy, hlavní a 	<p>Afrika</p> <ul style="list-style-type: none"> - přírodní poměry, obyvatelstvo, hospodářství oblastí Afriky - Zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry oceánů a světadílů a jejich oblastí (regionů) - Rozmístění obyvatelstva, sídel, hospodářství v jejich regionech a reprezentativních státech 	<p>EV – ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p> <p>VDO – občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>významná města, srovnává jejich zeměpisnou polohu</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledá na mapách hlavní soustředění hospodářské činnosti v jednotlivých světadílech a regionech, porovnává jejich odvětvovou a územní skladbu - pracuje s mapovými atlasy, orientuje se v jejich obsahu a rejstřících 		<p>v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>MKV - lidské vztahy, kulturní diference, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity</p>	
Terénní geografické praxe a aplikace			
<ul style="list-style-type: none"> - pracuje prakticky s mapou v terénu - pořizuje jednoduché náčrty krajiny - jedná a chová se v krajině podle zásad pohybu a pobytu v krajině a bezpečnosti v přírodě 	<p>Práce s busolou a mapou v terénu Orientace v terénu Pozorování a popis krajiny Shrnutí a procvičení učiva</p>	<p>MDV – práce v realizačním týmu MKV – lidské vztahy OSV – komunikace,</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Zeměpis
--	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Zeměpis světadílů a oceánů (Světové regiony: Makroregiony světa – určující a srovnávací kritéria včetně polohy a rozlohy; světadíly, oceány, části světadílů a oceánů, přírodní oblasti, podnebné oblasti, vegetační oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti, Regionální společenské a politické útvary – národní a mnohonárodnostní státy, části států, hospodářské oblasti, správní oblasti, kraje města, aglomerace, Modelové regiony – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení)</p>		<p>Mezipředmětové vztahy: Vko, AJ, NJ, D</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje na mapách hlavní světové makroregiony podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny - srovnává a hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti vybraných světových makroregionů, tj. světadílů, oceánů a jejich částí a vybraných (modelových) států - zvažuje, jaké změny ve vybraných světových regionech nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich - určí zeměpisnou polohu jednotlivých oceánů, světadílů a jejich oblastí (regionů) podle zeměpisných souřadnic, ale také z hlediska polohy na zemských polokoulích a podnebných pásech - porovná rozlohu jednotlivých světadílů a oceánů - popíše a srovnává při čtení obecně zeměpisných map členitost a typické znaky přírodních poměrů jednotlivých světadílů a oceánů 	<p>Zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry oceánů a světadílů a jejich oblastí (regionů)</p> <p>Rozmístění obyvatelstva, sídel, hospodářství v jednotlivých světadílech, v jejich regionech a reprezentativních státech</p> <p>Světadíly a oceány, polární oblasti</p> <p>Austrálie a Oceánie</p> <p>Amerika – přírodní poměry, hospodářství, obyvatelstvo, biosféra státy Severní Ameriky (USA, Kanada) státy Střední Ameriky (Mexiko) státy Již. Ameriky (Brazílie, Argentina)</p>	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět</p> <p>EV – ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p> <p>VDO – občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá a pojmenuje na mapách hlavní zeměpisné region světadílů, modelové státy, hlavní a významná města, srovnává jejich zeměpisnou polohu - vyhledá na mapách hlavní soustředění hospodářské činnosti v jednotlivých světadílech a regionech, porovnává jejich odvětvovou a územní skladbu - pracuje s mapovými atlasy, orientuje se v jejich obsahu a rejstřících 	<p>Asie – přírodní poměry, hospodářství, obyvatelstvo, náboženství oblasti: - Jihozápadní Asie Jih Asie Jihovýchodní Asie Východ Asie Centrální Asie Rusko</p>	<p>v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování MKV - lidské vztahy, kulturní diference, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p>	
Praktický zeměpis			
<ul style="list-style-type: none"> - pracuje prakticky s mapou, busolou - pořizuje situační plány a náčrt pochodové osy - jedná a chová se podle zásad pohybu v krajině, dodržuje pravidla bezpečnosti při pohybu ve městě - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech 	<p>Cvičení a pozorování v terénu Zeměpisná exkurse – Náprstkovo museum, Planetárium – Amerika Procvičování učiva</p>	<p>MDV – práce v realizačním týmu MKV – lidské vztahy OSV – komunikace, mezilidské vztahy, řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Zeměpis
--	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Státy Evropy, hlavní města Evropa charakteristika světadílu (přírodní poměry, hospodářství, obyvatelstvo) oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jižní Evropa - přehled států, cestovní ruch - Severní Evropa – přehled oblastí, přírodní podmínky a zdroje <ul style="list-style-type: none"> ▪ Západní Evropa – oblasti zemědělsky využívaných půd, přehled států ▪ Střední Evropa – charakteristika států, srovnávání podle průmyslové a zemědělské výroby ▪ Východní Evropa – charakteristika států ▪ Jihovýchodní Evropa 		<p>MKV - lidské vztahy, kulturní diference, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>EGS – jsme Evropané</p>	
	<p>Česká republika (Česká republika: Místní region – zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, rozloha a ohraničení vzhledem k okolním regionům, Česká republika – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství; transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy - zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům - zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky v evropském a světovém kontextu 	<p>Zeměpisná poloha, rozloha, vývoj území ČR Místní region – Kokořínsko Přírodní poměry ČR – geologický vývoj členitost povrchu – Česká vysočina a Karpaty Geomorfologické celky České vysočiny a Západních Karpat</p>	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, poznávání lidí</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit - uvádí příklady účasti a působnosti české republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států - vyhodnotí zeměpisnou polohu ČR podle různých kritérií - porovná rozlohu ČR s ostatními státy, zejména sousedními - popíše regionální zvláštnosti a typické znaky přírody, osídlení, hospodářství a kultury místního regionu - pracuje aktivně s turistickou mapou místního regionu - popíše a porovná podle obecně zeměpisných map členitost povrchu, rozměry a typické znaky přírodních poměrů ČR - zdůvodňuje, popíše a vyhledává na mapách největší a nejmenší soustředění obyvatel a sídel v ČR - srovnává ukazatele o lidnatosti, rozmístění, pohybu a struktuře obyvatel ČR se sousedními státy - orientuje se prakticky v jízdnicích, cestovních a jiných mezinárodních dokladech potřebných pro cestování - vyhledává spoje v jízdnicích rádech - využívá cestovní průvodce, pracuje s dalšími materiály včetně internetu při vyhledávání 	<p>Vodstvo – orientace říční sítě na území ČR vodní nádrže, podzemí vody, znečištění Půdy – druhy a typy biota, její změny Ochrana přírody, životní prostředí Obyvatelstvo a sídla, rozmístění Přehled hospodářství, hlavní hospodářské aktivity, rozmístění hospodářské činnosti Průmysl paliv a energetiky Hutnictví a strojírenství Průmysl chemický a stavebních hmot Spotřební průmysl, potravinářský Zemědělství, oblasti rostlinné a živočišné výroby Lesní a vodní hospodářství Doprava a spoje Služby Rekreace a cestovní ruch Zahraniční obchod Vyhledávání cestovních informací</p> <p>Oblasti ČR – přehled členění podle charakteristických přírodních poměrů a hospodářství Hlavní město Praha Východní Čechy Podkrušnohoří Jihozápadní Čechy</p>	<p>VDO – občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, tvorba mediálního sdělení</p> <p>EV – ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>cestovních informací</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje na mapách jednotlivé zeměpisné oblasti a administrativní celky (kraje) v ČR, srovnává jejich hospodářskou vyspělost - rozlišuje a porovnává předpoklady a umístění hospodářských aktivit v ČR - porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí 	<p>Česko Severní a severovýchodní Čechy Vysočina Střední Morava Jižní Morava Severní Morava</p>	<p>prostředí, vztah člověka k prostředí</p> <p>EGS – jsme Evropané</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Vko, AJ, NJ, D</p>	
Praktický zeměpis			
<ul style="list-style-type: none"> - pracuje prakticky s mapou, busolou - pořizuje situační plány a náčrt pochodové osy - jedná a chová se podle zásad pohybu v krajině, dodržuje pravidla bezpečnosti při pohybu ve městě - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech 	<p>Zeměpisná exkurse – historická Praha Situační náčrtky a mapy Pohyb v krajině podle azimutu</p>	<p>MDV – práce v realizačním týmu</p> <p>MKV – lidské vztahy</p> <p>OSV – komunikace, mezilidské vztahy, řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Zeměpis
--	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Česká republika (Regiony České republiky – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech)</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy - zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, - lokalizuje na mapách jednotlivé zeměpisné oblasti a administrativní celky (kraje) v ČR, srovnává jejich hospodářskou vyspělost - rozlišuje a porovnává předpoklady a umístění hospodářských aktivit v ČR - porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí 	<p>Zeměpisná poloha, rozloha, vývoj území ČR</p> <p>Místní region – Kokořínsko</p> <p>Ochrana přírody, životní prostředí</p> <p>Oblasti ČR – přehled členění podle charakteristických přírodních poměrů a hospodářství</p> <p>Hlavní město Praha</p> <p>Východní Čechy</p> <p>Podkrušnohoří</p> <p>Jihozápadní Čechy</p> <p>Českobudějovicko</p> <p>Severní a severovýchodní Čechy</p> <p>Vysočina</p> <p>Střední Morava</p> <p>Jižní Morava</p> <p>Severní Morava</p>	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, poznávání lidí</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, tvorba mediálního sdělení</p> <p>EV – ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
		EGS – jsme Evropané	
<p>Společenský a hospodářský zeměpis (Společenské a hospodářské prostředí: Obyvatelstvo světa – rozmístění podle ras, národů, jazykových skupin a náboženství, Globalizační společenské, politické a hospodářské procesy – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace, Státy světa, politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení států – srovnávací kritéria, geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska</p>		Mezipředmětové vztahy: M, ČJ, D, Vko, VkJ	
<ul style="list-style-type: none"> - posoudí prostorovou organizaci světové populace - posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje - srovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit - srovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické zájmy v konkrétních světových regionech - pracuje aktivně s tematickými mapami obsahující informace o rozmístění a pohybu obyvatelstva a sídel - posuzuje a srovnává rozmístění obyvatelstva 	<p>Obyvatelstvo světa, rozmístění podle ras, národů, jazykových skupin a náboženství</p> <p>Společenské, sídelní a hospodářské poměry současného světa, globalizační procesy</p> <p>Migrace, urbanizace, sídlení aglomerace</p> <p>Hospodářské poměry současného světa</p> <p>Zemědělství, rybolov, lov</p> <p>Lesní a vodní hospodářství</p> <p>Průmysl, nadměrná těžba, neobnovitelné suroviny</p> <p>Doprava a spoje</p> <p>Služby obyvatelstva</p> <p>Cestovní ruch</p> <p>Světový trh a mezinárodní obchod</p> <p>Politický zeměpis</p> <p>Státy světa – společné a odlišné znaky</p> <p>Svrchovanost států</p>	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, poznávání lidí</p> <p>VDO – občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>podle různých kritérií, srovnává zvláštnosti lidských ras, národů a kultur a posuzuje jejich přínos pro světovou civilizaci</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovnává a lokalizuje na mapách hlavní (jádrové) a vedlejší (periferní) oblasti světového hospodářství - vyhledává, rozlišuje a porovnává jednotlivé státy světa podle kritérií vzájemné odlišnosti a podobnosti 	<p>Průběh státních hranic Státy podle správního členění Státní zřízení a formy vlády Státy světa podle politického systému a politické moci Hlavní politické, vojenské a hospodářské organizace a seskupení - OSN, EU Odlišný stupeň rozvoje států Ohniska politických, národnostních a náboženských konfliktů Nové státy na mapě světa</p>	<p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, tvorba mediálního sdělení</p> <p>EGS – jsme Evropané, objevujeme Evropu a svět</p>	
Krajina a životní prostředí			
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje vzhled a znaky přírodních a kulturních krajin - posuzuje působení přírodních krajinotvorných procesů a lidských činností na krajinu a na životní prostředí - zhodnotí na konkrétním případu odpovědné a neodpovědné jednání ve vztahu ke krajině a k životnímu prostředí na lokální, regionální a globální úrovni 	<p>Společenské a hospodářské vlivy na krajinu a životní prostředí Typy krajin – přírodní a kulturní Globální problémy lidstva – oceán, znečištění atmosféry – globální oteplování, ničení tropických deštných lesů, přelidnění a hlad, odpady Ochrana přírody a krajiny, národní parky Cíl – trvale udržitelný rozvoj</p>	<p>EV – ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
Aplikovaný zeměpis			
- organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických elaborátů, grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	informační zeměpisná média, vyhledávání, třídění a hodnocení zeměpisných poznatků a informací	MDV – práce v realizačním týmu MKV – lidské vztahy OSV – komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- Z-9-1-01p rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii
- Z-9-2-03p objasní důsledky pohybů Země
- Z-9-2-03p uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost
- Z-9-2-04p uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu
- Z-9-3-01p vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány
- Z-9-3-02p rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů
- Z-9-3-02p charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států
- Z-9-4-02p uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel
  - vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace
- Z-9-5-01p umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin
- Z-9-5-02p uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek
- Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
- Z-9-6-01p vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy
- Z-9-6-02p charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu
- Z-9-6-03p určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy
- Z-9-6-03p rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost
- Z-9-6-03p uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva
- Z-9-6-04p vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti
- Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- Z-9-7-03p uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

5.7 Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddelitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.

V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory Hudební výchova a Výtvarná výchova. Vzdělávací oblast lze rozšířit o doplňující vzdělávací obor Dramatická výchova, který je možno na úrovni školního vzdělávacího programu realizovat formou samostatného vyučovacího předmětu, projektu, kurzu apod. Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe obsahovými doménami hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem Vokálních činností je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem Instrumentálních činností je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem Hudebně pohybových činností je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem Poslechových činností je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddelitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

5.7.1 Hudební výchova – 1. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1.stupeň

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět Hudební výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 1. až 5. ročníku:

v 1. až 5. ročníku – 1 hodina týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Hudební výchova se realizuje ve vzdělávacím oboru Umění a kultura - vzdělávací obsah je rozdělen do čtyř oblastí:

- vokální činnost – práce s hlasem, kultivace pěveckého i mluveného projevu

- instrumentální činnost – hra na hudební nástroje a jejich využití při reprodukci a produkci
- hudebně pohybová činnost – ztvárnění hudby pohybem, tancem, gesty
- poslechová činnost – aktivní vnímání hudby, poznávání žánrů, stylů a podob

Formy realizace

Žáci pracují ve třídě nebo v hudební učebně s využíváním audiovizuální techniky, za pomoci různých forem s využitím vyučovacích pomůcek.

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

- výklad
- poznávání
- skupinová práce
- sebehodnocení

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase

Učitel

- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence k řešení problémů

Žák

- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Učitel

- sleduje při hodině pokrok všech žáků
- vede žáky k vzájemnému naslouchání

Kompetence komunikativní

Žák

- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- reaguje pohybem na znějící hudbu,

- pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie

Učitel

- zajímá se o náměty, názory, zkušenosti žáků
- vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky

Kompetence sociální a personální

Žák

- žáci jsou vedeni ke kritickému usuzování a posuzování žánrů a stylů hudby

Učitel

- vede žáky k vzájemnému naslouchání
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé

Kompetence občanská

Žák

- uvažuje nad obsahy hudebních děl

Učitel

- umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků

Kompetence pracovní

Žák

- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře,
- tanečním pohybem vyjadřuje hudební náladu

Učitel

- sleduje při hodině pokrok všech žáků
- vede žáky k používání obecně známých termínů, znaků a symbolů
- vede žáky k užívání různých nástrojů a vybavení

Učební osnovy – Hudební výchova – 1. stupeň

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 1.	Ročník: 1.	Předmět: Hudební výchova
---	-----------------------	-----------------------	-------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – dbá na správné dýchání a držení těla – provádí hlasová a dechová cvičení – zřetelně vyslovuje – zná význam not – rozlišuje tón, zvuk, hlas mluvený a zpěvní – umí vytleskat rytmus podle vzoru – rozlišuje krátké a dlouhé tóny – učí se používat dětské hudební nástroje k rytmickým cvičením a hudebnímu doprovodu – pozná a umí pojmenovat klavír, kytaru, flétnu, dřívka, triangel, hůlky, bubínek, – provádí hudebně pohybovou činnost (držení těla, chůze, jednoduché taneční hry, pochod) 	<p>Vokální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) -hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 taktu) -dvojhlas (lidový dvojhlas) Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten) -rytmizace, hudební hry(ozvěna) Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) -pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace) 	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, kreativita</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá (poznávání evropské hudby)</p> <p>MKV - kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ (hudba etnických skupin)</p> <p>EV – základní podmínky života, vztah člověka k prostředí (hudba – rámus)</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – pozná a naučí se vybrané vánoční koledy – pozná vybrané hudební nástroje (viz hudební nástroje) podle zvuku – seznámí se s varhanní hudbou – pozná hymnu ČR a rozumí smyslu textu 	<p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> -kvality tónů -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj -hudební styly(hudba pochodová, taneční, ukolébavka, ...) 	<p>MDV – vnímání autora mediálních sdělení</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj, Tv, Ma</p>	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 1.	Ročník: 2.	Předmět: Hudební výchova
---	-----------------------	-----------------------	-------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje rytmus pomalý a rychlý, melodii stoupavou a klesavou, zeslabování a zesilování – umí vytleskat rytmus podle říkadel a písní – zná pojmy notová osnova, noty, houslový klíč – rozlišuje noty, pomlky, takty – umí doplnit zpěv hrou na jednoduché hud. nástroje – umí zazpívat vybrané vánoční koledy 	<p>Vokální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamicky odlišný zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu) -hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 a 3/4 taktu) -dvojhlas (lidový dvojhlas, kánon) <p>Instrumentální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových 	<p>MDV – vnímání autora mediálních sdělení (uplatnění výrazových prostředků v hudbě a tanci)</p> <p>MKV – lidské vztahy, kulturní diference</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání,</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – pozná a rozlišuje hudební nástroje podle zvuku – klavír, trubka, housle, pikola – umí užívat dětské hudební nástroje – umí se pohybovat podle daného rytmu, při tanci tleskat a do pochodu bubnovat – umí pohybově vyjádřit hudbu, zpěv s tancem – rozlišuje umělou a lidovou píseň – seznámí se s vybranými skladbami klasiků 	<p>fléten) -rytmizace, hudební hry (otázka – odpověď), hudební improvizace</p> <p>Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) -pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace)</p> <p>Poslechové činnosti -kvality tónů, vztahy mezi tóny (akord) -hudební výrazové prostředky, hudební prvky (pohyb melodie, rytmus) -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj -hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka)</p>	<p>psychohygienu, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, kreativita</p> <p>EGS – jsme Evropané, objevujeme Evropu a svět</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj, Tv, Ma</p>	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 1.	Ročník: 3.	Předmět: Hudební výchova
---	-----------------------	-----------------------	-------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – umí vytleskat a taktovat dvoučtvrteční a tříčtvrteční takt – umí pojmenovat notovou osnovu 	<p>Vokální činnosti -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamicky</p>	<p>EGS - Evropa a svět nás zajímá</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – rozliší a přečte z notového zápisu takt dvoučtvrteční, tříčtvrteční, – rozlišuje a umí napsat notu celou, půlovou, čtvrt'ovou, podle zápisu not pozná stoupavou a klesavou melodii – seznámí se s hymnou ČR – naučí se zpívat vybrané písně – dbá na správné dýchání – rozlišuje nástroje dechové, smyčcové, žesťové a umí uvést příklad – umí doprovázet na rytmické nástroje – rozliší rytmus valčíku a polky – umí polkové a valčíkové kroky (chůze dvoudobá, třídobá) – umí pohybově vyjádřit hudbu – pozná B. Smetanu a A. Dvořáka – zná některá díla B. Smetany a A. Dvořáka – poslechem rozezná hudební nástroje – poslouchá vážnou hudbu, zábavnou, slavnostní 	<p>odlišný zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu)</p> <ul style="list-style-type: none"> -hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 a 3/4 taktu) -dvojhlas (lidový dvojhlas, kánon) <p>Instrumentální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten) -rytmizace, hudební hry (otázka – odpověď), hudební improvizace <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> -taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) -pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace) <p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> -kvality tónů, vztahy mezi tóny (akord) -hudební výrazové prostředky, hudební prvky (pohyb melodie, rytmus) -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj -hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka) 	<p>MDV – vnímání autora mediálních sdělení, kritické vnímání hudby</p> <p>MKV – lidské vztahy, kulturní diference</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, kreativita</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, M, Tv, Vv, Prv</p>	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

HV-3-1-01p zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty

HV-3-1-02p hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadel i při zpěvu

HV-3-1-04p reaguje pohybem na tempové a rytmické změny

HV-3-1-05p rozliší sílu zvuku - pozorně vnímá jednoduché skladby

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 2.	Ročník: 4.	Předmět: Hudební výchova
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – učí se další písně – dbá na správné dýchání – zná pojmy repetic, houslový klíč – umí napsat houslový klíč – rozlišuje délky not a umí je zapsat – pozná dynamická znaménka p, mf, f a umí je v písni použít – zná stupnici C dur (názvy not) <ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje nástroje dechové, 	<p>Vokální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) -hudební rytmus (realizace písni ve 2/4 taktu) -dvojhlas a vícehlas (kánon a lidový dvojhlas) (rozvíjení činností z 1. období) - hudební rytmus (realizace písni ve 3/4 a 4/4 taktu) -dvojhlas a vícehlas (prodleva, dvojhlasé písně) -intonace a vokální improvizace (durové a mollové tóniny) -grafický záznam vokální hudby (čtení a zápis rytmického schématu písni, orientace v notovém záznamu) <p>Instrumentální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, 	<p>EGS - Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MDV – vnímání autora mediálních sdělení, kritické vnímání hudby</p> <p>MKV – lidské vztahy, kulturní difference, etnický původ</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>smyčcové, klávesové, drnkací, bicí</p> <ul style="list-style-type: none"> – doprovodí písně na rytmických nástrojích – rytmicizace říkadel <p>– umí pohybově vyjádřit hudbu, valčíkový krok</p> <ul style="list-style-type: none"> – pamatuje si nejdůležitější údaje o B. Smetanovi – zná jména oper B. Smetany – zná názvy symfonických básní cyklu Má vlast – seznámí se s životem a dílem A. Dvořáka a L. Janáčka – poslouchá vybrané skladby – pozná písně ve dvoučtvrtečním a tříčtvrtečním taktu – pozná opakující se téma v poslouchané skladbě 	<p>zobcových fléten)</p> <p>-rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace (tvorba hudebního doprovodu, hudební hry)</p> <p>-grafický záznam melodie (rytmické schéma jednoduché skladby)</p> <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <p>-taktování, pohybový doprovod znějící hudby (3/4 a 4/4 takt, valčík, menuet)</p> <p>-pohybové vyjádření hudby (pantomima a pohybová improvizace)</p> <p>-orientace v prostoru (pamětné uchování tanečních pohybů)</p> <p>Poslechové činnosti</p> <p>-kvality tónů</p> <p>-vztahy mezi tóny</p> <p>-hudební výrazové prostředky a hudební prvky</p> <p>-hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj</p> <p>(rozvíjení činností z 1. období)</p> <p>-hudební styly a žánry (hudba pochodová, taneční, ukolébavka, ...)</p> <p>-hudební formy (malá a velká písňová, rondo, variace)</p> <p>-interpretace hudby</p>	<p>kompetice, kreativita</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, M, Tv, Vv, Prv</p>	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 2.	Ročník: 5.	Předmět: Hudební výchova
---	-----------------------	-----------------------	-------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – pozná smyčcové nástroje – housle, violoncello, kontrabas – dechové nástroje – trubka, pozoun, lesní roh – seznámí se s hudebními nástroji v symfonickém orchestru – zná pojmy stupnice C dur, repetice, zesílení, zeslabení – pozná basový klíč – čte noty v rozsahu c1 – g2 v houslovém klíči – umí provést rozbor zapsané písně – druh písně, notový zápis, takt, melodie – seznámí se s krajovými lidovými tanci – umí taktovat čtyřčtvrteční takt – zná původ státní hymny – umí pohybově vyjádřit nálady – seznámí se s relaxací – umí jednoduché dvojhlasé písně 	<p>Vokální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) -hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 taktu) -dvojhlas a vícehlas (kánon a lidový dvojhlas) (rozvíjení činností z 1. období) - hudební rytmus (realizace písní ve 3/4 a 4/4 taktu) -dvojhlas a vícehlas (prodleva, dvojhlasé písně) -intonace a vokální improvizace (durové a mollové tóniny) -grafický záznam vokální hudby (čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém záznamu) <p>Instrumentální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten) -rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace (tvorba hudebního doprovodu, hudební hry) 	<p>MDV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení</p> <p>MKV - lidské vztahy, etnický původ</p> <p>EGS - Evropa a svět nás zajímá</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání, psychohygiena, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, kreativita</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – naučí se vybrané písně J. Uhlíře a k. Šípa – dbá na správné dýchání – doprovodí písně na rytmické a melodické hudební nástroje – poslouchá vybrané skladby – poslechem pozná vybrané smyčcové a dechové nástroje – pozná varhanní hudbu – pozná vánoční hudbu a vánoční koledy – pozná trampské písně 	<ul style="list-style-type: none"> -grafický záznam melodie (rytmické schéma jednoduché skladby) Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod znějící hudby (3/4 a 4/4 takt, valčík, menuet) -pohybové vyjádření hudby (pantomima a pohybová improvizace) -orientace v prostoru (pamětné uchování tanečních pohybů) Poslechové činnosti -kvality tónů -vztahy mezi tóny -hudební výrazové prostředky a hudební prvky -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj (rozvíjení činností z 1. období) -hudební styly a žánry (hudba pochodová, taneční, ukolébavka, ...) -hudební formy (malá a velká písňová, rondo, variace) -interpretace hudby (slovní vyjádření) 	<p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, M, Tv, Vv, Prv</p>	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- HV-5-1-01p zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem
- HV-5-1-02p, HV-5-1-07p propojí vlastní pohyb s hudbou
- HV-5-1-03p doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje
- HV-5-1-06p odliší tóny podle výšky, síly a barvy - pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb
  - správně hospodaří s dechem při interpretaci písní, frázování

5.7.2 Hudební výchova – 2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět Hudební výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 6. až 9. ročníku:

v 6. až 9. ročníku – 1 hodinu týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Hudební výchova směřuje k:

- vnímání hudby jako důležité součásti života jedince a celé společnosti prostřednictvím vokálních instrumentálních, hudebně pohybových, poslechových i jiných aktivit
- chápání hudebního jazyka jako specifické formy komunikace
- získávání orientace v širokém spektru hudebních stylů a žánrů současnosti a minulosti
- pochopení různorodé hudební kultury různých národů a národností
- rozvoji žákovy celkové hudebnosti

Výuka probíhá v odborné učebně hudební výchovy. Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání: - skupinové vyučování, samostatná práce, kolektivní práce, krátkodobé projekty

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

- Poznávání
- Sebehodnocení
- Skupinová práce
- Práce s chybou

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák

- podle individuálních hudebních schopností a dovedností vyhledává a třídí informace
- používá obecně užívané hudební termíny
- získané znalosti propojuje do souvislostí

Učitel

- vede žáky k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací
- k používání odborné terminologie
- k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

- stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu

Kompetence k řešení problémů

Žák

- na základě individuální hudební vyspělosti postihuje z hudebního proudu znějící skladby významné sémantické prvky, srovnává je, slovně charakterizuje,
- hledá spojitosti mezi vlastní hudební zkušeností a zkušeností autora předávané hudebním dílem
- samostatně a kriticky přemýšlí
- je mu předkládán dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů
- při zadání úkolu rozpozná problém a hledá nejvhodnější způsob řešení

Učitel

- vede žáky ke správným způsobům řešení problémů
- s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení

Kompetence komunikativní

Žák

- při práci ve skupině dokáže vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a tolerovat názor druhých

Učitel

- zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat
- zajímá se o náměty a názory žáků

Kompetence sociální a personální

Žák

- efektivně spolupracuje, respektuje názory jiných
- učí se objektivním přístupem zhodnotit svoji práci i práci ostatních, učí se chápat odlišné kvality svých spolužáků
- učí se respektovat pravidla při práci v týmu, dodržovat je a svou pracovní činností kladně ovlivňovat kvalitu práce

Učitel

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence občanské

Žák

- respektuje názor druhých
- chrání a oceňuje naše kulturní tradice
- aktivně se zapojuje do kulturního dění

Učitel

- vytváří prostor pro žáky, aby reflektovali společenské dění
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé

Kompetence pracovní

Žák

- při samostatné práci je veden ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržuje vymezená pravidla
- vytváří si pozitivní vztah k hudebním činnostem

Učitel

- vyžaduje dodržování dohodnuté kvality, postupů a termínů

Učební osnovy – Hudební výchova – 2. stupeň

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 3.	Ročník: 6. a 7.	Předmět: Hudební výchova
---	-----------------------------	----------------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
- při zpěvu využívá správné pěvecké návyky, podle svých dispozic zpívá čistě a rytmicky přesně (jednohlas, kánon)	Opakování písní Takty 2/4, 3/4, 4/4 Stupnice, tónina, tónika dominantna, subdominantna Sluchové rozlišení akordů dur a moll	MDV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení	
- intonuje intervaly za pomoci jednoduchých lidových písní - doprovází zpěv rytmicky (hra na tělo, Orffovy nástroje) - rozlišuje témata v rondu	Rondo – hudební forma doby klasicismu Rondo v klavírním koncertu Intervaly Paralelní stupnice a tóniny	MKV - lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita	
- rozlišuje sluchem dechové nástroje dřevěné a žesťové - při poslechu skladeb poznává	Variace na téma písně Pstruh Rozdělení dechových nástrojů Leoš Janáček: Mládí (dechový sextet)	EGS - Evropa a	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
různorodé výrazové prostředky - definuje vlastnosti tónů	O hudebním materiálu – vlastnosti tónů	svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět	
- při poslechu vnímá rozdíl v obsazení nástrojů symfonického orchestru a komorní hudby - posuzuje užití určitého nástroje ve vztahu k mimohudebnímu obsahu skladby	Obrázky z výstavy – M.P.Musorgskij Obsazení symfonického orchestru Komorní hudba Lidové koledy	OSV – rozvoj schopností poznávání, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, kreativita	
- pohybem reaguje na znějící hudbu s využitím jednoduchých tanečních kroků (střídání rytmu – mateníky) - orientuje se v malé písňové formě dvojdílné a třídílné - uvědomuje si hudebně výrazové prostředky skladby	Tempo v hudbě, metronom Mateníky Smyčcové nástroje J.Suk : Serenáda Es-dur Malá písňová forma	EV – vztah člověka k prostředím	
- chápe vztahy mezi jednotlivými hlasy (hlavní a vedlejší melodie) - postihuje sémantické prvky skladby - chápe roli posluchače ve vztahu k skladateli - vnímá užití výrazových prostředků v skladbě	Homofonie, polyfonie – ukázky homofonní a polyfonní hudby Tečkovaný rytmus Umění vícehlasu (J.S.Bach) Hudba spjata s jinými druhy umění (tanec, báseň, divadelní hra)	Mezipředmětové vztahy: ČjaL, Vv, D, Vko, Drv	
- seznamuje se s předními českými hudebními skladateli - aktivně vnímá poslech hudby - rozvíjí hudební sluch, tonální, harm. a rytmické cítění	Představitelé českého romantismu A.Dvořák – ukázky z tvorby B.Smetana – ukázky z tvorby Z.Fibich – ukázky z tvorby		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - vnímá hudební výrazové prostředky a struktury hudebního díla - vyjadřuje své hudební a nehudební představy 	Opera, polka v opeře, ukázky z oper B.Smetany (Prodaná nevěsta) Národní divadlo Ze slavné minulosti opery W.A.Mozart : Figarova svatba		
<ul style="list-style-type: none"> - využívá instrumentální činnosti - rozvíjí hudební představivost - posiluje hudební paměť - rozeznává hudební druhy a žánry - sleduje Pražské jaro a Dvořákův festival 	Jiné druhy hudebního divadla (opereta, revue, muzikál, balet) Osvobozené divadlo: J.Voskovec, J.Werich, J.Ježek S.Prokofjev: Romeo a Julie P.I.Čajkovskij: Louskáček		
<ul style="list-style-type: none"> - získané vědomosti a dovednosti využívá při vlastních hudebních aktivitách - vnímá mimohudební obsah skladby a vlastenectví autora 	Hudba k divadelní hře a filmu J.K.Tyl, F.Škroup – Fidlovačka Píseň domova: B.Martinů – Otvírání studánek Báseň a hudba: Z.Fibich – Vodník (melodram)		
<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjí poslechové a sluchové dovednosti a hudební paměť - při zpěvu využívá správné pěvecké návyky - podle svých dispozic zpívá čistě rytmicky přesně - orientuje se v jednoduchém notovém zápisu s základním hudebním názvosloví - vnímá mimohudební obsah skladeb 	Opakování písní Význam různých oblastí umění v životě společnosti Písně našeho národního obrození B.Smetana – závěr opery Libuše		
<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se s předními slovanskými 	Slovanská orientace v tvorbě A.Dvořáka:		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
skladateli 19.stol. - rozvíjí hudební sluch, tonální, harmonické a rytmické cítění - vnímá mimohudební obsah skladeb	Slovanský tanec č.1-C dur Slovanští skladatelé 19.stol. Hudba spojuje národy – ukázka z díla L.v.Beethovena		
- vyčleňuje z hudebního proudu elementární sémantické prvky, uvědomuje si jejich význam ve skladbě - chápe princip kontrastu a gradace - sluchem analyzuje nástroje symfonického orchestru	Symfonická hudba – symfonie, symfonický orchestr Taktování 2/4, 3/4, 4/4 takt Rozvíjení hudební paměti – dur a moll tóniny Tónika, subdominanta, dominanta		
- při poslechu vnímá rozdíl v obsazení nástrojů symfonického orchestru a komorní hudby - při zpěvu se orientuje v notovém záznamu melodie	České baroko – Adam Michna z Otradovic J.J.Ryba – Česká mše vánoční Komorní hudba – J.Suk Návštěva kulturního pořadu s hudební tematikou		
- srovnává charakter lidových písní v různých krajích naší vlasti - při zpěvu využívá individuální hlasový projev - intonuje melodie v dur a moll tóninách	Lidová hudba v různých krajích naší vlasti Z naší hudební minulosti – chorály Hudební slohy České hudební baroko: P.J.Vejvanovský		
- při poslechu vnímá a charakterizuje výrazové prostředky - vyjadřuje své pocity, hudební i nehudební představy	Hudba období klacisismu v našich zemích Česká lidová píseň 18.stol. Období romantismu v české hudbě		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
- vnímá mimohudební obsah programní hudby	B.Smetana: Vltava z cyklu Má vlast		
- při poslechu sleduje hudebně výrazové prostředky (melodii, rytmus, tempo, dynamiku, harmonii) - vnímá gradaci a kontrast v hudbě	Princip gradace v hudbě - využití rytmických nástrojů, změny tempa Harmonie – polyfonie České lidové písně A.Dvořák – Slovanské tance		
- uplatňuje individuální dovednosti při doprovodu zpěvu - vnímá užití nástrojů v programní hudbě jako prostředku k vyjádření mimohudebního obsahu	Výrazové prostředky v hudbě Využití rytmických nástrojů k doprovodu lidových písní Suita – J. Suk, Pohádka		
- pohybem reaguje na znějící hudbu s využitím jednoduchých tanečních kroků (střídání rytmů – mateníky) - sluchem rozlišuje dvoudobé a třídobé takty - sleduje Pražské jaro a Dvořákův festival	Rozvíjení hudební představivosti L.Janáček : Svatební písně z opery Její pastorkyňa, „ nápěvky mluvy“ Lidové taneční písně (mateníky) využití bicích nástrojů		
- získané vědomosti a dovednosti využívá při vlastních hudebních aktivitách - vnímá světovou proslulost A. Dvořáka, L. Janáčka a B. Martinů	B.Martinů – ukázka z tvorby Návštěva kulturního pořadu Shrnutí učiva, opakování písní, hudební hádanky z probraných poslechových skladeb		

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Hudební výchova
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - vnímá a definuje rozdíly mezi hudebními žánry - intonačně čistě a rytmicky přesně zpívá - chápe úlohu hudebního žánru ve společnosti, jeho typické výrazové prostředky 	Populární hudba, jazz, afroamerická hudba, work-song, spirituál, Svět patří nám, Vozíčku ke mně leť, výrazové prostředky	MDV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti MKV - lidské vztahy, etnický původ, kulturní diference, multikulturalita EGS - Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět OSV – rozvoj schopností poznávání,	
<ul style="list-style-type: none"> - dbá na hlasovou hygienu - orientuje se v základních stylech jazzové hudby - chápe spojení jazzové a symfonické hudby v díle G. Gerschwina 	Tradicionál, blues, dixieland, boogie-wogie, swing, D.Elington,C.Bassie,J.Ježek G.Gerschwin – Summer time		
<ul style="list-style-type: none"> - osvojuje si druhy vokálních projevů (scat, brumendo, falzet) - uvědomuje si výrazové prostředky stylů a žánrů - vnímá úlohu hudby ve společnosti 	rock, rock´n roll, folk, flower-power, pop, vznik skladby, poslech nejvýznamnějších interpretů, Beatles, Olympic,B.Dylan,J.Nohavica		
<ul style="list-style-type: none"> - vyjadřuje své hudební a nehudební představy - chápe souvislosti vzniku hudebního díla - charakterizuje hudebně výrazové prostředky 	Hudební divadlo, film, Semafor, projekt Vánoce, Tulipán, Purpura J.Šlitr – J.Suchý		
<ul style="list-style-type: none"> - chápe vztah autor – interpret – posluchač - doprovází zpěv na rytmické nástroje 	Hudba minulosti a dneška, trubadúři, G.de Machaut, Byl vlahý máj		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje hudební slohy, postihuje sémantické prvky hudby - dokáže vyjádřit hudební a nehudební představy - vnímá rozdíl mezi polyfonií a homofonií 	Renaissance, barok, Palestrina, Bach, Händel, Vivaldi	mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, kreativita	
<ul style="list-style-type: none"> - aktivně poslouchá hudbu - vnímá stavbu sonátové formy, symfonie - vnímá kontrast a gradaci v hudbě v souvislosti s autorovým výběrem nástrojů, dynamikou, tempem 	Klasicismus, Haydn, Mozart, Beethoven, sonátová forma, symfonie	EV – vztah člověka k prostředí Mezipředmětové vztahy:	
<ul style="list-style-type: none"> - chápe historické okolnosti vzniku hudeb. díla - vztah umělce a společnosti, - chápe obsah programní hudby, vlastenectví autora 	Romantismus, symfonická báseň, Čajkovskij, Smetana, Schubert, Chopin	ČjaL, Vv, D, Vko, Drv	
<ul style="list-style-type: none"> - poznává hudební výrazové prostředky - vyjadřuje své pocity a představy - kriticky hodnotí hudební dílo 	20.stol., Dvořák, Suk, Janáček impresionismus, Ravel, Debussy		
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se ve stylech a žánrech - kriticky hodnotí hudební dílo 	Opakování písní, poslech ukázek donesených žáky, hudební besedy		

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Hudební výchova
---	-----------------------	-----------------------	-------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - chápe úlohu hudby ve společnosti - vnímá vztah recipienta a tvůrce - formuluje své pocity a představy 	Archeologie, Řecko, Řím, Seikilova píseň, Gregoriánský chorál, hudební nástroje pravěku a starověku	MDV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti MKV - lidské vztahy, etnický původ, kulturní diference, multikulturalita EGS - Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět OSV – rozvoj schopností poznávání, mezilidské	
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v hudebních slozích - chápe úlohu umění ve společnosti 	Renesance, trubadúři, nejstarší české písně, polyfonie, homofonie, harmonie, Palestrina, Lasso, K. Harant z Polžic		
<ul style="list-style-type: none"> - vnímá vztah hudby, výtvarného umění, architektury - definuje hudebně výrazové prostředky, kantátu, oratorium, koncert - vnímá princip gradace a kontrastu 	Baroko, polyfonie, koncert, kantáta, oratorium, polyfonie, homofonie, české baroko		
<ul style="list-style-type: none"> - vyjadřuje pocity posluchače a tvůrce díla - orientuje se v hudebních formách a výrazových prostředcích - zná významné hudební tvůrce regionu 	Projekt Vánoce, zpěv koled, Adam Michna z Otradovic, P.J.Vejvanovský, J.J.Ryba		
<ul style="list-style-type: none"> - chápe výrazové prostředky ve vztahu k hudebnímu slohu, formální stavbu díla, sonátovou formu, symfonii, vliv lidové písně na tvorbu autorů klasicismu 	Klasicismus, Haydn, Mozart, Beethoven, český klasicismus, J.V.Stamic, symfonie, sonátová forma		
<ul style="list-style-type: none"> - chápe úlohu hudby ve společnosti, historické okolnosti vzniku díla a vnímá 	Romantismus, Chopin, Verdi, Schubert, Smetana, Wagner, Čajkovskij, Liszt,		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
autorovo vlastenectví - vyjadřuje své pocity při poslechu romantické hudby - projevuje se jako aktivní posluchač	Paganini, symfonická báseň, opera, balet	vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, kreativita	
- dokáže vnímat přístup autora, interpreta - formuluje pocity recipienta, hodnotí výrazové prostředky - chápe úlohu hudby ve společnosti	Hudba 20.století impresionismus, Ravel, Stravinskij, Honegger, Prokofjev, Martinů, shrnutí učiva	EV – vztah člověka k prostředí	
- aktivně se zapojuje do hudebních činností - využívá získaných dovedností - analyzuje hudebně výrazové prostředky - formuluje vlastní názor na dílo - orientuje se v dějinách hudby - užívá různých technik vokálního projevu	Opakování učiva, referáty, zpěv písní, instrumentální doprovody, besedy o přinesených ukázkách, opakování teoretické látky, hudební hádanky	Mezipředmětové vztahy: ČjaL, Vv, D, Vko, Drv	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

HV-9-1-01p doprovází písně pomocí ostinata

HV-9-1-02p, HV-9-1-03p interpretuje vybrané lidové a umělé písně

HV-9-1-04p pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu - rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru - uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl

5.7.3 Výtvarná výchova – 1. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět Výtvarná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 1. až 5. ročníku:

- v 1. až 3. ročníku – 1 hodina týdně
- v 4. a 5. ročníku – 2 hodiny týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova:

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarné umění
- vede k porozumění základním pojmům ve výtvarné výchově
- seznamuje se základními zákonitostmi při používání různých výtvarných technik
- učí chápat umělecký proces jako způsob poznání a komunikace
- učí užívat různorodé umělecké vyjadřovací prostředky
- pro vyjádření svého vnímání, cítění, poznávání

Vyučovací předmět výtvarná výchova je úzce spjat s ostatními předměty všech vzdělávacích oblastí.

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- výklad
- samostatná práce
- kolektivní práce
- sebehodnocení

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák

- je veden ke samostatnému pozorování a vnímání reality a řešení výtvarných problémů
- využívá poznatky v dalších výtvarných činnostech
- zaujímá a vyjadřuje svůj postoj k vizuálně obraznému vyjádření

Učitel

- vede žáky k aktivnímu vizuálně obraznému vyjádření

Kompetence k řešení problémů

Žák

- samostatně kombinuje vizuálně obrazné elementy k dosažení obrazných vyjádření

- přemýšlí o různorodosti interpretací téhož vizuálně obrazného vyjádření a zaujímá k nim svůj postoj
- využívá získaná poznání

Učitel

- vede žáky k tvořivému přístupu při řešení výtvarných úkolů při vlastní tvorbě

Kompetence komunikativní

Žák

- zapojuje se do diskuse
- respektuje názory jiných
- pojmenovává vizuálně obrazné elementy, porovnává je, umí ocenit vizuálně obrazná vyjádření

Učitel

- vede žáky k obohacování slovní zásoby o odborné termíny z výtvarné oblasti

Kompetence sociální a personální

Žák

- umí tvořivě pracovat ve skupině
- respektuje různorodost téhož vizuálně obrazného vyjádření, možnost alternativního přístupu

Učitel

- vede žáky ke kolegiální pomoci

Kompetence pracovní

Žák

- užívá samostatně vizuálně obrazné techniky
- dodržuje hygienická a bezpečnostní pravidla

Učitel

- vede žáky k využívání návyků a znalostí v další praxi

Kompetence občanské

Žák

- chápe a respektuje estetické požadavky na životní prostředí

Učitel

- pomáhá žákům vytvořit si postoj k výtvarným dílům

Učební osnovy – Výtvarná výchova – 1. stupeň

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 1.	Ročník: 1.	Předmět: Výtvarná výchova
---	-----------------------	-----------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zvládne techniku malby vodovými barvami, temperami, suchým pastelem, voskovkami – umí míchat barvy – dovede používat různé druhy štětců dle potřeby, rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (barvy, objekty, tvary) – zvládne prostorovou techniku a rozfoukávání barev – rozliší teplé a studené barvy – zvládne kresbu měkkým materiálem, dřívkem (špejlí), perem, měkkou tužkou, rudkou, uhlím – modeluje z plastelíny, moduritu, z hmoty „DAS“ – tvaruje papír – zvládne koláž, frotáž – umí výtvarně zpracovat přírodní materiál - 	<p>malba - rozvíjení smyslové citlivosti, teorie barvy - barvy základní a doplňkové, teplé a studené barvy a jejich výrazové vlastnosti, kombinace barev, Goethův kruh</p> <p>kresba -rozvíjení smyslové citlivosti, výrazové vlastnosti linie, tvaru, jejich kombinace v ploše, uspořádání objektu do celků, vnímání velikosti</p> <p>techniky plastického vyjádření - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - hmatové, pohybové podněty</p> <p>další výtvarné techniky, motivace založené na fantazii a smyslového vnímání</p>	<p>VDO – občanská společnost a škola</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MKV – kulturní difference</p> <p>EV - ekosystémy, vztah člověka k prostředí</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení a jejich autorů (kritický přístup k výtvarnému umění a vést k všeobecné informovanosti a orientaci ve výtvarném umění)</p> <p>OSV – rozvoj</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>nalepování, dotváření, tisk, otisk apod.</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozná známé ilustrace např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové apod. – děti zvládnou použití výtvarných technik na základě vlastní životní zkušenosti - citového prožitku, vnímání okolního světa pomocí sluchových vjemů, hmatových, zrakových vjemů, které jsou prvotním krokem k vyjádření a realizaci jejich výtvarných představ, komunikuje na základě vlastní zkušenosti a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil 	<p>ilustrátoři dětské knihy</p> <p>utvářet osobní postoj v komunikaci v rámci skupin spolužáků, rodinných příslušníků apod., vysvětlování výsledků tvorby, záměr tvorby</p>	<p>schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, psychohygiena, kreativita</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, Prv, Ma</p>	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 1.	Ročník: 2.	Předmět: Výtvarná výchova
---	-----------------------	-----------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zvládne techniku malby vodovými barvami, temperami, suchým pastelem, voskovkami – umí míchat barvy – dovede používat různé druhy štětců dle potřeby, rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (barvy, objekty, 	<p>malba - rozvíjení smyslové citlivosti, teorie barvy - barvy základní a doplňkové, teplé a studené barvy a jejich výrazové vlastnosti, kombinace barev, G oethův kruh</p>	<p>VDO – občanská společnost a škola</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>tvary)</p> <ul style="list-style-type: none"> – zvládne prostorovou techniku a rozfoukávání barev – rozliší teplé a studené barvy – zvládne kresbu měkkým materiálem, dřívkem (špejlí), perem, měkkou tužkou, rudkou, uhlem – modeluje z plastelíny, moduritu, z hmoty „DAS“ – tvaruje papír – zvládne koláž, frotáž – umí výtvarně zpracovat přírodní materiál - nalepování, dotváření, tisk, otisk apod. – pozná známé ilustrace např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové apod. – děti zvládnou použití výtvarných technik na základě vlastní životní zkušenosti - citového prožitku, vnímání okolního světa pomocí sluchových vjemů, hmatových, zrakových vjemů, které jsou prvotním krokem k vyjádření a realizaci jejich výtvarných představ, komunikuje na základě vlastní zkušenosti a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil 	<p>kresba -rozvíjení smyslové citlivosti, výrazové vlastnosti linie, tvaru, jejich kombinace v ploše, uspořádání objektu do celků, vnímání velikosti</p> <p>techniky plastického vyjádření - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - hmatové, pohybové podněty</p> <p>další výtvarné techniky, motivace založené na fantazii a smyslového vnímání</p> <p>ilustrátoři dětské knihy</p> <p>utvářet osobní postoj v komunikaci v rámci skupin spolužáků, rodinných příslušníků apod., vysvětlování výsledků tvorby, záměr tvorby</p>	<p>MKV – kulturní diference, lidské vztahy</p> <p>EV - vztah člověka k prostředí</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení a jejich autorů (kritický přístup k výtvarnému umění a vést k všeobecné informovanosti a orientaci ve výtvarném umění)</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, psychohygienu, kreativita</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, Prv, Ma</p>	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 1.	Ročník: 3.	Předmět: Výtvarná výchova
---	-----------------------	-----------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zvládne techniku malby vodovými barvami, temperami, suchým pastelem, voskovkami – umí míchat barvy – dovede používat různé druhy štětců dle potřeby, rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (barvy, objekty, tvary) – zvládne prostorovou techniku a rozfoukávání barev – rozliší teplé a studené barvy – zvládne kresbu měkkým materiálem, dřívkem (špejlí), perem, měkkou tužkou, rudkou, uhlem – modeluje z plastelíny, moduritu, z hmoty „DAS“ – tvaruje papír – zvládne koláž, frotáž – umí výtvarně zpracovat přírodní materiál - nalepování, dotváření, tisk, otisk apod. 	<p>malba - rozvíjení smyslové citlivosti, teorie barvy - barvy základní a doplňkové, teplé a studené barvy a jejich výrazové vlastnosti, kombinace barev, G oethův kruh</p> <p>kresba -rozvíjení smyslové citlivosti, výrazové vlastnosti linie, tvaru, jejich kombinace v ploše, uspořádání objektu do celků, vnímání velikosti</p> <p>techniky plastického vyjádření - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - hmatové, pohybové podněty</p> <p>další výtvarné techniky, motivace založené na fantazii a smyslového vnímání</p>	<p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MKV – multikulturalita, lidské vztahy</p> <p>EV - vztah člověka k prostředí</p> <p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení a jejich autorů (kritický přístup k výtvarnému umění a vést k všeobecné informovanosti a orientaci ve výtvarném umění)</p> <p>OSV – rozvoj schopností</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>– pozná známé ilustrace např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové apod.</p> <p>– děti zvládnou použití výtvarných technik na základě vlastní životní zkušenosti - citového prožitku, vnímání okolního světa pomocí sluchových vjemů, hmatových, zrakových vjemů, které jsou prvotním krokem k vyjádření a realizaci jejich výtvarných představ, komunikuje na základě vlastní zkušenosti a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil</p>	<p>ilustrátoři dětské knihy</p> <p>utvářet osobní postoj v komunikaci v rámci skupin spolužáků, rodinných příslušníků apod., vysvětlování výsledků tvorby, záměr tvorby</p>	<p>poznávání, sebepoznání a sebepojetí, komunikace, psychohygienu, kreativita</p> <p>Mezipředmětové vztahy:</p> <p>ČjaL, Prv, Tv, Hv, Pč, Aj</p>	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

VV-3-1-01 až VV-5-1-05p zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu

VV-3-1-01p rozpoznává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)

VV-3-1-02p, VV-3-1-04p uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 2.	Ročník: 4.	Předmět: Výtvarná výchova
---	-----------------------	-----------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – prohloubí si a zdokonalí techniky malby z 1. období – zvládne malbu stěrkou, rozlévání barev a kombinaci různých technik – umí barevně vyjádřit své pocity a nálady pojmenovává a porovnává světlostní poměry, barevné kontrasty a proporční vztahy – komunikuje o obsahu svých děl – prohloubí si a zdokonalí techniky kresby z 1. období – dokáže kresbou vystihnout tvar, strukturu materiálu – zvládne obtížnější práce s linií – užívá a kombinuje prvky obrazného vyjádření v plošném vyjádření linie, v prostorovém vyjádření a uspořádání prvků – zaměřuje se vědomě na projevení vlastních životních zkušeností v návaznosti na komunikaci – rozeznává grafické techniky, zobrazuje svoji fantazii a životní zkušenosti – hledá a nalézá vhodné prostředky pro své vyjádření na základě smyslového vnímání, které uplatňuje pro vyjádření nových prožitků – prohloubí si znalosti z 1. období, získává cit 	<p>Malba – hra s barvou, emocionální malba, míchání barev, Goethův barevný kruh Ověřování komunikačních účinků - osobní postoj v komunikaci - proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vlastních děl</p> <p>Kresba – výrazové vlastnosti linie, kompozice v ploše, kresba různým materiálem – pero a tuš, dřívko a tuš, rudka, uhel, např. kresba dle skutečnosti, kresba v plenéru.</p> <p>Grafické techniky – tisk z koláže, ze šablon, otisk, vosková technika Techniky plastického vyjadřování – modelování z papíru, hlíny, sádry, drátů</p> <p>Další techniky – koláž, frotáž,</p>	<p>MKV- kulturní diference, lidské vztahy (empatie), etnický původ</p> <p>MDV - stavba mediálních sdělení, kritické čtení a vnímání mediálních sdělení a jejich autorů</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>EV – ekosystémy, vztah člověka k prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí, základní podmínky života</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání,</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
pro prostorové ztvárnění zkušeností získané pohybem a hmatem – umí výtvarně zpracovat přírodní materiály - nalepování, dotváření apod. – pozná ilustrace známých českých ilustrátorů - např. J. Trnky, J. Čapka, Z. Müllera, A. Borna, R. Pilaře a další – žák si vytvoří škálu obrazně vizuálních elementů k vyjádření osobitého přístupu k realitě - porovnává různé interpretace a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	základy ikebany Ilustrátoři dětské knihy	sebezpoznání a sebezpojetí, komunikace, psychohygiena, kreativita Mezipředmětové vztahy: ČjaL, Prv, Tv, Hv, Pč, Aj	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 2.	Ročník: 5.	Předmět: Výtvarná výchova
--	----------------------	----------------------	-------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
– prohloubí si a zdokonalí techniky malby z 1. období – zvládne malbu stěrkou, rozlévání barev a kombinaci různých technik – umí barevně vyjádřit své pocity a nálady pojmenovává a porovnává světlostní poměry, barevné kontrasty a proporční vztahy – komunikuje o obsahu svých děl – prohloubí si a zdokonalí techniky kresby z 1. období – dokáže kresbou vystihnout tvar, strukturu	Malba – hra s barvou, emocionální malba, míchání barev, Goethův barevný kruh Ověřování komunikačních účinků - osobní postoj v komunikaci - proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vlastních děl Kresba – výrazové vlastnosti linie,	MKV- kulturní diference, lidské vztahy (empatie), etnický původ MDV - stavba mediálních sdělení, kritické čtení a vnímání mediálních sdělení a jejich	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>materiálu</p> <ul style="list-style-type: none"> – zvládne obtížnější práce s linií – užívá a kombinuje prvky obrazného vyjádření v plošném vyjádření linie, v prostorovém vyjádření a uspořádání prvků – zaměřuje se vědomě na projevení vlastních životních zkušeností v návaznosti na komunikaci – rozeznává grafické techniky, zobrazuje svoji fantazii a životní zkušenosti – hledá a nalézá vhodné prostředky pro svá vyjádření na základě smyslového vnímání, které uplatňuje pro vyjádření nových prožitků – prohloubí si znalosti z 1. období, získává cit pro prostorové ztvárnění zkušeností získané pohybem a hmatem – umí výtvarně zpracovat přírodní materiály - nalepování, dotváření apod. – pozná ilustrace známých českých ilustrátorů - např. J. Lady, O. Sekory, J. Trnky, J. Čapka, Z. Müllera, R. Pilaře a další – žák si vytvoří škálu obrazně vizuálních elementů k vyjádření osobitého přístupu k realitě – porovnává různé interpretace a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace 	<p>kompozice v ploše, kresba různým materiálem – pero a tuš, dřívko a tuš, rudka, uhel, např. kresba dle skutečnosti, kresba v plenéru.</p> <p>Grafické techniky – tisk z koláže, ze šablon, otisk, vosková technika</p> <p>Techniky plastického vyjadřování – modelování z papíru, hlíny, sádry, drátů</p> <p>Další techniky – koláž, frotáž, základy ikebany</p> <p>Ilustrátoři dětské knihy</p>	<p>autorů</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>EV – ekosystémy, vztah člověka k prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí, základní podmínky života</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, komunikace, psychohygiena, kreativita</p> <p>Mezipředmětové vztahy:</p> <p>ČjaL, Prv, Tv, Hv, Pč, Aj</p>	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

VV-5-1-01p až VV-5-1-07p uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr

- VV-5-1-01p, VV-5-1-02p rozlišuje, porovnává, třídí linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- VV-5-1-03p, VV-5-1-04p při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie
- VV-5-1-06p vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla

5.7.4 Výtvarná výchova – 2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět Výtvarná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 6. až 9. ročníku:

- v 6. ročníku – 2 hodiny týdně
- v 7. a 9. ročníku – 1 hodina týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova:

- pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy
- rozvíjí tvůrčí činnosti, smyslovou citlivost a uplatňování subjektivity
- přistupuje k uměleckému procesu v jeho celistvosti a chápe ho jako způsob poznání a komunikace
- užívá různých uměleckých vyjadřovacích prostředků včetně nejnovějších informačních a komunikačních technologií
- rozvíjí především průřezové téma Osobnostní a sociální výchovy (týká se společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického) a Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech (prohlubuje vztah k evropské a světové kultuře)

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání

- výklad
- samostatná práce
- kolektivní práce
- sebehodnocení

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák

- při teoreticky zaměřených hodinách si vytváří takové učební materiály, aby je mohl dále využívat pro své vlastní učení
- při své tvorbě poznává vlastní pokroky a při konečném výstupu si dokáže zpětně uvědomit problémy související s realizací

Učitel

- zadává jednotlivé úkoly tak, aby si každý žák mohl sám zorganizovat vlastní činnost
- využívá kladného hodnocení k motivaci pro další výtvarnou činnost

Kompetence k řešení problémů

Žák

- je mu předkládán dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů souvisejících s výběrem výtvarné techniky, materiálů a pomůcek
- při zadání úkolu rozpozná výtvarný problém a hledá nejvhodnější způsob řešení

Učitel

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů

Kompetence komunikativní

Žák

- při práci ve skupině dokáže vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a tolerovat názor druhých

Učitel

- klade dostatek prostoru pro střetávání a komunikaci různými formami (písemně, pomocí technických prostředků, výtvarnými prostředky, ..)
- dohlíží na dodržování etiky komunikace (naslouchání, respektování originálních, nezdařených názorů, ..)

Kompetence sociální a personální

Žák

- učí se respektovat pravidla při práci v týmu, dodržovat je a svou pracovní činností kladně ovlivňovat kvalitu práce

Učitel

- dodává žákům sebedůvěru a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- v průběhu výuky zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků

Kompetence občanské

Žák

- při propagaci školních akcí vytváří plakáty a upoutávky, kterými prezentuje školu
- respektuje názor druhých
- prezentuje výsledky své práce a účastní se výtvarných soutěží

Učitel

- podporuje občanské cítění žáků při vytváření propagačních materiálů

Kompetence pracovní

Žák

- při samostatné práci je veden ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržuje vymezená pravidla
- vytváří si pozitivní vztah k manuálním činnostem
- při práci s výtvarným materiálem dodržuje hygienická pravidla

Učitel

- vede žáky ke správným způsobům užití materiálu, nástrojů a vybavení
- požaduje dodržování dohodnuté kvality a postupů

Učební osnovy – Výtvarná výchova – 2. stupeň

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Výtvarná výchova
---	-----------------------	-----------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání. Uplatňuje osobitý přístup k realitě.</p> <p>- Variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků.</p>	<p>Kresebné studie - linie, tvar, objem - jejich rozvržení v obrazové ploše, v objemu, v prostoru, jejich vztahy, podobnost, kontrast, rytmus.</p> <p>Jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů - spirály, elipsy, řazení, rytmus, prolínání, množení, vyvažování, přímka, křivka.</p>	<p>HV - rytmus, melodie</p> <p>OSV - kreativita</p>	
<p>- Užívá vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem a sluchem, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie.</p>	<p>Rozvíjení smyslové citlivosti. Souvislost zrakového vnímání s vjemy ostatních smyslů. Např. hmat - reliéfní autoportrét, sluch - výtvarné zpracování hudebních motivů, tvary ze zmačkaného papíru.</p> <p>Plastická tvorba - papír, hlína, drát, sádra.</p>	<p>HV - hudební nahrávky</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- Správně užívá techniku malby, texturu, míchá a vrství barvy.</p>	<p>Malba. Teorie barev - Goethův barevný kruh - teplé a studené barvy, barvy příbuzné</p>	<p>D - pravěk - starší doba kamenná</p>	
<p>- Vytváří společné kompozice v prostoru - instalace, své představy dokáže převést do objemových rozměrů.</p>	<p>Plastická a prostorová tvorba. Společná práce na jednom objektu - koordinace, komunikace.</p>	<p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí OSV - komunikace</p>	
<p>- Dokáže využít perspektivu ve svém vlastním výtvarném vyjádření.</p>	<p>Nauka o perspektivě - (perspektiva paralelní a šikmá), umístění postav na plochu, velikost objektů.</p>	<p>Čj - Řecko a Řím - báje D - Egypt EGS – jsme Evropané</p>	
<p>- Zobrazuje vlastní fantazijní představy a odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření.</p>	<p>Subjektivní vyjádření fantastických představ za využití různorodých materiálů a výtvarných postupů - kombinované techniky. Kategorizace představ, prožitků, zkušeností, poznatků - uplatnění při vlastní tvorbě.</p>	<p>VDO –principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p>	
<p>- Umí využívat znalostí o základních , druhotných a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření .</p>	<p>Přírodní motivy (rostliny, neživá příroda, živočichové), člověk, náš svět, vesmír, bytosti, události. Zvětšování (makrokosmos), zmenšování (</p>	<p>EV - ekosystémy</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
	mikrokosmos) - detail, polodetail, celek.		
- Osobitě stylizuje vizuální skutečnost, zvládá kompozici, dokáže vhodně rozvrhnout hlavní motivy na ploše.	Lidská figura - tvarová stylizace - Řecko, Řím Tvarová a barevná kompozice - např. Babylónská věž - Mezopotámie	D - Mezopotámie, Řecko, Řím EGS – jsme Evropané	
- Využívá dekorativních postupů - rozvíjí si estetické cítění.	Dekorační práce - využití tvaru, linie, kombinace barev a pravidelného střídání lineárních symbolů. Písmo a užitá grafika. Např. plakát, reklama, obal na CD, obal na knihu, časopis	MDV – fungování a vliv médií ve společnosti	
- Výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům.	Tematické práce - Vánoce, Velikonoce - dekorativní předměty, vkusná výzdoba interiéru. Např. vitráž, malba na sklo, vystřihování, vyřezávání.	ČJ - poezie a próza s tématem Vánoc	
- Užívá vizuálně obrazná vyjádření k zachycení vztahu ke konkrétní osobě.	Subjektivní výtvarné vyjádření reality. Vnímání okolních jevů.	OSV – sebepoznání a sebepojetí, komunikace	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Výtvarná výchova
Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání. - Uplatňuje osobitý přístup k realitě. - Uvědomuje si možnost kompozičních přístupů a postupů. 	<p>Prvky viz. obr. vyjádření - kresebné etudy - objem, tvar, linie - šrafování.</p> <p>Analýza celistvě vnímaného tvaru na skladebné prvky.</p> <p>Experimentální řazení, seskupování, zmenšování, zvětšování, zmnožování, vrstvení tvarů a linií v ploše i prostoru - horizontála, vertikála, kolmost, střed, symetrie, asymetrie, dominanty)</p>	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČJ, D, Z, HV, VKO, Př</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Užívá vizuálně obrazná vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem a sluchem. 	<p>Rozvíjení smyslové citlivosti. Přenášení prostoru na plochu.</p> <p>Záznam autentických smyslových zážitků, emocí, myšlenek.</p>	<p>EV- vztah člověka k prostředí</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Správně užívá techniku malby, texturu, míchá a vrství barvy. - Hodnotí a využívá výrazové možnosti barev a jejich kombinací. 	<p>Barevné vyjádření.</p> <p>Byzantské, arabské umění.</p> <p>Odstín - sytost, tón, harmonie, kontrast, jemné rozdíly - využití ve volné tvorbě i praktickém užití (např. oděv, vzhled interiéru)</p>	<p>D - byzantské, arabské umění</p> <p>EV- lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- Rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu.</p>	<p>Kategorizace představ, prožitků, zkušeností, poznatků.</p>	<p>MKV - multikulturalita OSV - kreativita</p>	
<p>- Využívá dekorativních postupů - rozvíjí si estetické cítění.</p>	<p>Užitá grafika. Písmo - styly a druhy písma. Tematické práce - Vánoce, velikonoce, pálení čarodějnic.</p>	<p>MDV - tvorba mediálního sdělení</p>	
<p>- Vybírá a kombinuje výtvarné prostředky k vyjádření své osobitosti a originality.</p>	<p>Vlastní prožívání. Interakce s realitou..</p>	<p>OSV - sebepoznání a sebepojetí</p>	
<p>- Užívá prostředky k zachycení jevů a procesů v proměnách, vývoji a vztazích.</p>	<p>Událost - originální dokončení situace - vyprávění výtvarnými prostředky.</p>	<p>ČJ - literární texty</p>	
<p>- Užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání podnětů z představ a fantazie.</p>	<p>Uplatnění subjektivity ve viz. obr. vyjádření. Např. fantazijní variace na základní tvary písmen.</p>	<p>OSV - kreativita</p>	
<p>- Uvědomuje si na konkrétních příkladech různorodost zdrojů interpretace vizuálně obrazného vyjádření.</p>	<p>Práce s uměleckým dílem. Experimenty s reprodukcemi um. děl - hledání detailu, základních geometrických tvarů, skládání, deformování, dotváření kresbou a barvou. Roláž.</p>	<p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - Vytváří společné kompozice v prostoru - instalace. - Ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvářených 	Architektura.	D - románský sloh OSV – poznávání lidí EGS – Jsme Evropané	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Výtvarná výchova
---	-----------------------	-----------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání. - Uplatňuje osobitý přístup k realitě. - Užívá viz. obr. vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností. 	Kresebné etudy. Etuda s linií jako výtvarným prostředkem. Různé typy zobrazení (pohledy, rovnoběžné promítání). Praktické ověřování a postupné využívání kompozičních principů (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez, kontrast, harmonie) v experimentálních činnostech a vlastní tvorbě.	OSV - rozvoj schopností poznávání Mezipředmětové vztahy: ČJ, D, Z, HV, VKO, Př	
- Orientuje se v grafických technikách.	Linoryt, tisk z koláže, papírorýt .	OSV – řešení	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
		problémů a rozhodovací dovednosti	
<p>- Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků.</p>	<p>Práce s uměleckým dílem. Teoretické práce - renesance, baroko, klasicismus - na příkladech konkrétních výtvarných děl vyhledávat a srovnávat různé způsoby uměleckého vyjadřování.</p> <p>Pozorují, porovnávají a zařazují do historických souvislostí základní stavební prvky architektury (římsa, okno, portál, sloup, sgrafita, mozaika) - renesance, baroko</p>	<p>D, ČJ - renesance, baroko, klasicismus, romantismus</p> <p>EGS – jsme Evropané</p> <p>OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	
<p>- Rozvíjí se v estetickém cítění - využívá dekorativních postupů.</p>	<p>Tematické práce - Vánoce, Velikonoce - jak se slaví v jiných zemích.</p> <p>Písmo, užitá grafika, reklama a propagační prostředky.</p>	<p>EGS - Evropa a svět nás zajímá</p> <p>OSV – kooperace a kompetice</p>	
<p>- Správně uplatňuje techniku kresby a zachycuje prostor.</p>	<p>Zdokonalování technik kresby - způsoby stínování, kontrast.</p>	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání</p>	
<p>- Zobrazuje vlastní fantazijní představy a odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření, kombinuje výtvarné prostředky a experimentuje s nimi.</p>	<p>Práce s netradičními materiály.</p>	<p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>OSV – sebepoznání a sebepojetí</p>	
<p>- Správně užívá techniku malby, využívá texturu, míchá a vrství barvy.</p>	<p>Objemové vyjádření námětu barvami - doplňkové a lomené barvy, valéry, barvy</p>	<p>Z - mapa světa, obal Země</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
	podobné a příbuzné. Subjektivní barevná škála.	MKV – lidské vztahy EV – vztah člověka k prostředí	
- Užívá perspektivních postupů.	Lineární perspektiva - sbíhavá, úběžníková.	D - renesance - objev perspektivy	
- Umí využívat znalostí o základních, druhotných a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření.	Správná technika malby - zvládnutí větší plochy. Krajinářské školy 19. stol. Technika akvarelu, pastel.	D - historické souvislosti 2. pol. 19. stol. a přelomu 19. a 20. stol.	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Výtvarná výchova
---	-----------------------	-----------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání. - Uplatňuje osobitý přístup k realitě. 	<p>Techniky kresby - tužka, perko, uhl, rudka. Dynamická kresba. Např. kruh, koloběh vody, zátiší s jablky, kresba hlavy.</p> <p>Uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu (vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty).</p>	<p>EV – vztah člověka k prostředí</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Umí využívat znalostí o základních, druhotných a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření. 	<p>Komplementární barvy - textura. Symbolika barev, mísení barev, působení barev, vztahy mezi barvami. Kontrast (barevný, světelný).</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: ČJ, D, Z, HV, VKO, Př</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Orientuje se v grafických technikách - zvládá tisk z výšky. 	<p>Tisk z výšky, plochy, hloubky.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - Porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace viz. obr. vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů. 	<p>Práce s uměleckým dílem - umění 1. pol. 20. stol a 2. pol. 20. stol. Např. kubismus, surrealismus, impresionismus. Seznamují se s hlavními současnými trendy výtvarného umění (instalace, performance, videoart, multimedia, akční umění – akční</p>	<p>EGS – jsme Evropané</p> <p>D - historické souvislosti 20. stol. HV - výtvarné směry 20. stol.</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
	<p>tvar malby a kresby, land-art, happening).</p> <p>Při práci s um. dílem hledají a pojmenovávají základní obrazotvorné prvky a kompoziční přístupy, porovnávají rozdíly výtvarných vyjádření (abstraktní, popisné, alegorické, symbolické, atd.).</p>	<p>promítající se v hudbě</p> <p>OSV – hodnoty, postoje, praktická etika</p>	
<p>- Užívá viz. obr. vyjádření k zachycení jevů v proměnách, vývoji a ve vztazích.</p>	<p>Společná práce - komunikace. Vyjádření procesuálních a kvalitativních proměn.</p>	<p>OSV – komunikace</p> <p>EV - ekosystémy</p>	
<p>- Užívá viz. obr. vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem a sluchem.</p>	<p>Reflexe a vztahy zrakového vnímání ostatními smysly.</p> <p>Uplatňování subjektivity ve viz. obr. vyjádření.</p> <p>Převádění pocitů těla na obrazové znaky s hledáním vzájemných souvislostí.</p>	<p>OSV – sebepoznání a sebepojetí</p>	
<p>- Užívá viz. obr. vyjádření k zaznamenání podnětů z představ a fantazie.</p> <p>- Zasazuje předměty do neobvyklých souvislostí, vytváří nové a neobvyklé.</p>	<p>Vytváření obrazových znaků na základě fantazie, kombinací představ a znalostí - rozvíjení schopnosti rozlišovat z jaké vrstvy představivosti znaky pocházejí.</p> <p>Prostorová tvorba – modelování.</p>	<p>OSV – sebepoznání a sebepojetí</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
- Zvládá zachycení pomíjivého okamžiku - skicování.	Práce v plenéru. Krajinomalba, frotáž.	EV – vztah člověka k prostředí	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- VV-9-1-01 až VV-9-1-07p uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru
- VV-9-1-01p, VV-9-1-03p uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci
- VV-9-1-02p při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních
- VV-9-1-06p vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity

5.8 Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Jde tedy z velké části o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Naplnění těchto záměrů je v základním vzdělávání nutné postavit na účinné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví.

Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Zpočátku musí být vzdělávání silně ovlivněno kladným osobním příkladem učitele, jeho všestrannou pomocí a celkovou příznivou atmosférou ve škole. Později přistupuje důraz i na větší samostatnost a odpovědnost žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících se zdravím. Takto chápané vzdělávání je základem pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy.

Vzdělávací obor Výchova ke zdraví vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních i rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví je vzdělávací obor Výchova ke zdraví obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení - v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Školám se současně doporučuje vyrovnávat pohybový deficit žáků III. (příp. II.) zdravotní skupiny a jejich potřebu korektivních cvičení zařazováním povinného či volitelného předmětu, jehož obsah vychází z tematického okruhu Zdravotní tělesná výchova (jako adekvátní náhradu povinné tělesné výchovy nebo jako rozšíření pohybové nabídky). Tato nabídka vychází ze situace v moderní společnosti, která v mnohém život usnadňuje, ale paradoxně tím vyvolává už v dětském věku četná zdravotní oslabení, která je nutné napravovat a korigovat (z nedostatku intenzivního a vhodně zaměřeného pohybu, z dlouhodobého setrvávání ve statických polohách, z nadměrného příjmu potravy v nevhodné skladbě, z nekvalitního ovzduší, z četných stresových situací, nepříznivých sociálních vztahů atd.). Základní vzdělávání tak reaguje na poznatky lékařů, že zdravotních oslabení v celé populaci přibývá a zdravotně oslabené dítě potřebuje větší množství spontánních i cíleně zaměřených pohybových aktivit než dítě zdravé. Účast ve zdravotní tělesné výchově vede žáky k poznání charakteru jejich zdravotního oslabení i míry a rozsahu omezení některých činností. Současně předkládá konkrétní způsoby ovlivňování zdravotních oslabení (speciální cvičení, všestranně zaměřené pohybové činnosti, relaxační techniky, plavání atd.) a jejich zařazování do denního režimu žáků.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot

- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevnování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí

5.8.1 Tělesná výchova – 1. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět Tělesná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 1. až 5. ročníku:

v 1. až 5. ročníku – 2 hodiny týdně

Vzdělávací obsah je rozdělen na 3 tematické okruhy:

- a) činnosti ovlivňující zdraví - význam pohybu pro zdraví, příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu, hygiena při TV, bezpečnost při pohybových činnostech
- b) činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností - pohybové hry, základy gymnastiky, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti, průpravné úpoly, základy atletiky, základy sportovních her, turistika a pobyt v přírodě, plavání, lyžování a bruslení, další pohybové činnosti

- c) činnosti podporující pohybové učení - komunikace v TV, organizace při TV, zásady jednání a chování, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností, měření a posuzování pohybových dovedností, zdroje informací o pohybových činnostech

Základní výuka plavání se realizuje na 1. stupni v celkovém rozsahu 40 vyučovacích hodin. Očekávané výstupy je možné plnit již v 1. období 1. stupně. O zařazení do ročníků rozhoduje ředitel školy dle aktuální situace, a to zejména takto: 20 hodin ve 3. ročníku (1 hodina dvouhodinové týdenní dotace TV v daném pololetí školního roku) a 20 hodin ve 4. ročníku (1 hodina dvouhodinové týdenní dotace TV v daném pololetí školního roku). V osnovách jsou výstupy rozpracovány v 1. až 5. ročníku.

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Žáci s přihlédnutím k určité sportovní aktivitě cvičí v tělocvičně, na hřišti, na stadionu, ve volné přírodě nebo v plaveckém bazénu.

V úvodu hodiny všichni absolvují nástup, rozcvičku a dále se věnují v hlavní části hodiny danému typu sportování.

Ke konci dochází k závěrečnému zklidnění - relaxaci. Žáci cvičí ve vhodném sportovním oblečení a obuvi.

Učitel v hodinách využívá různé metody a formy práce. Spolu s dětmi používá veškeré dostupné náčiní a nářadí.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák

- je veden k osvojení si základního tělocvičného názvosloví,
- učí se cvičit podle jednoduchého nákresu nebo popisu cvičení,
- změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími,
- orientuje se v informačních zdrojích o aktivitách a sportovních akcích.

Učitel

- umožňuje žákům, aby se naučili na základě jasných kritérií hodnotit své činnosti nebo výsledky.

Kompetence k řešení problémů

Žák

- uplatňuje zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí a adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka,
- řeší problémy v souvislosti s nesportovním chováním, nevhodným sportovním prostředím a nevhodným sportovním náčiním a nářadím.

Učitel

- dodává žákům sebedůvěru,
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá.

Kompetence komunikativní

Žák

- je veden ke spolupráci při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích,
- učí se reagovat na základní povely a pokyny a sám je i vydává,
- zorganizuje jednoduché pohybové soutěže, činnosti a jejich varianty.

Učitel

- vede žáky k vzájemnému naslouchání a oceňování přínosu druhých,
- vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci.

Kompetence sociální a personální

Žák

- je veden k jednání v duchu fair-play - dodržuje pravidla, označí přestupky,
- respektuje opačné pohlaví,
- zvládá pohybové činnosti ve skupině.

Učitel

- zadává úkoly při kterých žáci mohou spolupracovat,
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch.

Kompetence občanská

Žák

- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu a projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení své zdatnosti,
- spojuje svou pohybovou činnost se zdravím,
- zařazuje si do vlastního pohybového režimu korektivní cvičení,
- je veden ke kritickému myšlení, hodnotí cvičení,
- učí se být ohleduplní a taktní.

Učitel

- umožňuje, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků.

Kompetence pracovní

Žák

- je veden učitelem k uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě,
- učí se užívat jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní.

Učitel

- vede žáky k uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě

Učební osnovy – Tělesná výchova – 1. stupeň

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Období: 1.	Ročník: 1.	Předmět: Tělesná výchova
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného náradí a náčiní – zná pojmy z pravidel sportů a soutěží – dodržuje pravidla bezpečnosti a hlavní zásady hygieny při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě – zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti – používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv – projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti – učí se respektovat zdravotní handicap – zná význam sportování pro zdraví – zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou – zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění – spojuje pravidelnou každodenní pohybovou 	<p>tělocvičné pojmy - komunikace v TV</p> <p>bezpečnost při sportování</p> <p>vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair-play</p> <p>příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu , zdravotně zaměřené činnosti</p> <p>cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – jednoduché tanečky, základy</p>	<p>VDO – občanská společnost a škola, principy demokracie jako způsobu rozhodování</p> <p>EV- vztah člověka k prostředí</p> <p>OSV – sebepoznání a sebepojetí, a seberegulace a sebeorganizace, komunikace, a kooperace a kompetice</p> <p>MKV – lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>činnost</p> <ul style="list-style-type: none"> – se zdravím a využívá nabízené příležitosti – dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků – dbá na správné dýchání – zná kompenzační a relaxační cviky – zvládá vyjádřit melodii rytmem pohybu – spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích – jedná v duchu fair-play – zvládne přihrávku jednoruč, obouruč – zná a dodržuje základní pravidla her – je schopen soutěžit v družstvu – je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe i družstvo – zná techniku hodů kriketovým míčkem – zná nízký start – zná princip štafetového běhu – nacvičí skok do dálky – účastní se atletických závodů – zvládne kotoul vpřed, stoj na lopatkách apod. – jednoduchá cvičení na žebřinách – umí skákat přes švihadlo – dokáže podbíhat dlouhé lano – provádí cvičení na lavičkách 	<p>estetického pohybu</p> <p>základy sportovních her - míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností</p> <p>– her a soutěží, zásady jednání a chování</p> <p>základy atletiky - rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu</p> <p>základy gymnastiky -cvičení na náradí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, M, Aj, Prv, Hv, Vv, Pč</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – uvědomuje si, že turistika a pobyt v přírodě patří k nejzdravějším pohybovým aktivitám – uvědomuje si, že plavání je jedná z nejzdravějších pohybových činností – umí pojmenovat základní činnosti (plavecké způsoby) ve vodě – zvládá zásady hygieny a bezpečnosti při plavání a dovede je za pomoci učitele a rodičů uplatňovat – adaptuje se na vodní prostředí – zvládá základní plavecké dovednosti – uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech, zaujímá správné základní cvičební polohy 	<p>turistika a pohyb v přírodě</p> <p>plavání</p> <ul style="list-style-type: none"> – základní plavecká výuka (orientace v bazénu, základní hygiena při plaveckém výcviku, sprchování, sebeobsluha, zásady bezpečnosti při plavání, osvojování plaveckých dovedností, hry ve vodě) <p>zdravotní TV (nabízeno žákům III.,II. zdr.skupiny)</p> <p>zdravotní oslabení, základy speciálního cvičení</p>		

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Období: 1.	Ročník: 2.	Předmět: Tělesná výchova
--	----------------------	----------------------	------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného nářadí a náčiní – zná pojmy z pravidel sportů a soutěží – dodržuje pravidla bezpečnosti a hlavní zásady hygieny při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě – zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro 	<p>tělocvičné pojmy-komunikace v TV</p> <p>bezpečnost při sportování</p>	<p>OSV – sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, komunikace, kooperace a kompetice</p> <p>EV – vztah člověka</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>organizaci činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> – používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv – projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti – učí se respektovat zdravotní handicap – zná význam sportování pro zdraví <p>– zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou</p> <ul style="list-style-type: none"> – zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění <p>– spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost</p> <ul style="list-style-type: none"> – se zdravím a využívá nabízené příležitosti – dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků – dbá na správné dýchání – zná kompenzační a relaxační cviky – zvládá vyjádřit melodii rytmem pohybu <p>– spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích</p> <ul style="list-style-type: none"> – jedná v duchu fair-play – zvládne přihrávku jednoruč, obouruč – zná a dodržuje základní pravidla her – je schopen soutěžit v družstvu – je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe i družstvo 	<p>vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair-play</p> <p>příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu , zdravotně zaměřené činnosti</p> <p>cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – jednoduché tanečky, základy estetického pohybu</p> <p>základy sportovních her - míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností –her a soutěží, zásady jednání a chování</p>	<p>k prostředí (životní styl, prostředí a zdraví)</p> <p>VDO – občanská společnost a škola (dodržování pravidel, smysl pro čistou a bezkonfliktní hru)</p> <p>MKV – lidské vztahy (ohleduplnost, spolupráce)</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, M, Aj, Prv, Hv, Vv, Pč</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zná techniku hodů kriketovým míčkem – zná nízký start – zná princip štafetového běhu – nacvičí skok do dálky – účastní se atletických závodů – zvládne kotoul vpřed, stoj na lopatkách apod. – jednoduchá cvičení na žebřinách – umí skákat přes švihadlo – dokáže podbíhat dlouhé lano – provádí cvičení na lavičkách – uvědomuje si, že turistika a pobyt v přírodě patří k nejzdravějším pohybovým aktivitám – uvědomuje si, že plavání je jedná z nejzdravějších pohybových činností – umí pojmenovat základní činnosti (plavecké způsoby) ve vodě – zvládá zásady hygieny a bezpečnosti při plavání a dovede je za pomoci učitele a rodičů uplatňovat – adaptuje se na vodní prostředí – zvládá základní plavecké dovednosti – uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech, zaujímá správné základní cvičební polohy 	<p>základy atletiky - rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu</p> <p>základy gymnastiky - cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly</p> <p>turistika a pohyb v přírodě</p> <p>plavání</p> <ul style="list-style-type: none"> – základní plavecká výuka (orientace v bazénu, základní hygiena při plaveckém výcviku, sprchování, sebeobsluha, zásady bezpečnosti při plavání, osvojování plaveckých dovedností, hry ve vodě) <p>zdravotní TV (nabízeno žákům III.,II. zdr.skupiny)</p> <p>zdravotní oslabení, základy speciálního cvičení, základy speciálního cvičení</p>		

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Období: 1.	Ročník: 3.	Předmět: Tělesná výchova
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného náradí a náčiní – zná pojmy z pravidel sportů a soutěží – dodržuje pravidla bezpečnosti a hlavní zásady hygieny při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě – zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti – používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv – projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti – učí se respektovat zdravotní handicap – zná význam sportování pro zdraví – zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou – zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění – spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost – se zdravím a využívá nabízené příležitosti – dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků – dbá na správné dýchání 	<p>tělocvičné pojmy-komunikace v TV</p> <p>bezpečnost při sportování</p> <p>vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair-play</p> <p>příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu , zdravotně zaměřené činnosti</p> <p>cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – jednoduché tanečky, základy estetického pohybu</p>	<p>OSV – sebezpoznání a sebezpojetí, seberegulace a sebeorganizace, komunikace, kooperace a kompetice</p> <p>VDO – občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát</p> <p>EV- vztah člověka k prostředí</p> <p>MKV - Lidské vztahy</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, M, Aj, Prv, Hv, Vv, Pč</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zná kompenzační a relaxační cviky – zvládá vyjádřit melodii rytmem pohybu – spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích – jedná v duchu fair-play – zvládne přihrávku jednoruč, obouruč – zná a dodržuje základní pravidla her – je schopen soutěžit v družstvu – je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe i družstvo – zná techniku hodu kriketovým míčkem – zná nízký start – zná princip štafetového běhu – nacvičí skok do dálky – účastní se atletických závodů – zvládne kotoul vpřed, stoj na lopatkách apod. – jednoduchá cvičení na žebřinách – umí skákat přes švihadlo – dokáže podbíhat dlouhé lano – provádí cvičení na lavičkách – uvědomuje si, že turistika a pobyt v přírodě patří k nejzdravějším pohybovým aktivitám – uvědomuje si, že plavání je jedná z nejzdravějších pohybových činností 	<p>základy sportovních her - míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností</p> <p>–her a soutěží, zásady jednání a chování</p> <p>základy atletiky - rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu</p> <p>základy gymnastiky -cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly</p> <p>turistika a pohyb v přírodě</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
– umí pojmenovat základní činnosti (plavecké způsoby) ve vodě – zvládá zásady hygieny a bezpečnosti při plavání a dovede je za pomoci učitele a rodičů uplatňovat – adaptuje se na vodní prostředí – zvládá základní plavecké dovednosti – uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech, zaujímá správné základní cvičební polohy	plavání – základní plavecká výuka (orientace v bazénu, základní hygiena při plaveckém výcviku, sprchování, sebeobsluha, zásady bezpečnosti při plavání, osvojování plaveckých dovedností, hry ve vodě) zdravotní TV zdravotní oslabení,, základy speciálního cvičení		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

TV-3-1-01p zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost

TV-3-1-04p dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách

TV-3-1-05p reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti - projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám - zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů

ZTV-3-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy

ZTV-3-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Období: 2.	Ročník: 4.	Předmět: Tělesná výchova
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného náradí a náčiní – zná pojmy z pravidel sportů a soutěží – rozumí povelům pořadových cvičení a správně na ně reaguje – dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě – adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka – zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti – používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv – jedná v duchu fair-play – zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou – zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění – podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu – zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením – zvládne základní kroky lidových tanců, seznámí se s dětským aerobikem a kondičním cvičením s hudbou 	<p>tělocvičné pojmy-komunikace v TV</p> <p>bezpečnost při sportování</p> <p>příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti</p> <p>cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – tanečky, základy estetického pohybu</p>	<p>OSV – sebezpoznání a sebezpojetí, seberegulace a sebeorganizace, komunikace, kooperace a kompetice</p> <p>MKV - lidské vztahy</p> <p>EV – Vztah člověka k prostředí (životní styl, prostředí a zdraví)</p> <p>VDO - Občan, obč. spol. a stát - respekt k identitám, zdroje konfliktů</p> <p>MDV - fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, M, Aj, Prv, Hv, Vv, Pč</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti – dbá na správné dýchání – zná kompenzační a relaxační cviky – uplatňuje zásady pohybové hygieny – spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích, vytváří varianty osvojených pohybových her, zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti – umí přihrávky jednoruč a obouruč, driblink – rozlišují míč na basketbal a volejbal. – učí se ovládat hru s basketbalovým míčem – nacvičuje střelbu na koš – nacvičuje přehazovanou – zná pravidla přehazované, malé kopané, florbalu a řídí se jimi – zná cviky na zdokonalení obratnosti a pohotovosti – je schopen soutěžit v družstvu – umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji – je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe družstvo – pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje 	<p>základy sportovních her- míčové hry a pohybové hry , pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností</p> <p>– her a soutěží, zásady jednání a chování</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – zná techniku hodů kriketovým míčkem – zná princip štafetového běhu – uběhne 300 m – zná taktiku při běhu – k metě, sprintu, vytrvalostního běhu, při běhu terénem s překážkami – umí skákat do dálky – účastní se atletických závodů – umí šplhat na tyči – zvládne cvičení na žíněnce – napojované kotouly, stoj na hlavě apod. – provádí přitahování do výše čela na hrazdě – umí správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze, roznožku, výskok do kleku a dřepu – provádí cvičení na švédské bedně – zdokonaluje se ve cvičení na ostatním nářadí – projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti – respektuje zdravotní handicap – zná význam sportování pro zdraví – dovede získat informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště – dokáže objektivně hodnotit svůj výkon, porovnat ho s předchozími výsledky – zvládne techniku 2 plaveckých stylů – prsa a kraul 	<p>základy atletiky- rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu</p> <p>základy gymnastiky -cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly</p> <p>vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair play</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – provádí skoky do vody – zvládá zásady hygieny a bezpečnosti při plavání a dovede je za pomoci učitele a rodičů uplatňovat- zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku – zvládá prvky sebezáchrany a bezpečnosti – zvládne jízdu na kole na dopravním hřišti, zná jednoduchá pravidla silničního provozu – uvědomuje si, že turistika a pobyt v přírodě patří k nejzdravějším pohybovým aktivitám – zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení – upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením 	<p>základní plavecká výuka</p> <p>-základní plavecké dovednosti, 2 plavecké styly, hygiena plavání a adaptace na vodní prostředí zásady bezpečnosti při plavání i pohybu v bazénu, sebezáchrana</p> <p>výchova cyklisty-dopravní hřiště</p> <p>turistika a pohyb v přírodě</p> <p>zdravotní TV (nabízeno žákům III.,II. zdr.skupiny) zdravotní oslabení, základy speciálního cvičení</p>		

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Období: 2.	Ročník: 5.	Předmět: Tělesná výchova
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>–zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného náradí a náčiní</p> <p>–zná pojmy z pravidel sportů a soutěží</p> <p>–rozumí povelům pořadových cvičení a správně na ně reaguje</p> <p>–dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě</p> <p>–adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</p> <p>–zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti</p> <p>–používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv</p> <p>–jedná v duchu fair- play</p> <p>–zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou</p> <p>–zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění</p> <p>–podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu</p> <p>–zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením</p> <p>–zvládne základní kroky lidových tanců, seznámí se s dětským aerobikem a kondičním cvičením s hudbou</p>	<p>tělocvičné pojmy-komunikace v TV</p> <p>bezpečnost při sportování</p> <p>příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti</p> <p>cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – tanečky, základy estetického pohybu</p>	<p>OSV – sebezpoznání a sebezpojetí, seberegulace a sebeorganizace, komunikace, kooperace a kompetice</p> <p>MKV - lidské vztahy</p> <p>EV – Vztah člověka k prostředí (životní styl, prostředí a zdraví)</p> <p>VDO - Občan, obč. spol. a stát - respekt k identitám, zdroje konfliktů</p> <p>MDV - fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, M, Aj, Prv, Hv, Vv, Pč</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> –zná princip štafetového běhu –uběhne 300 m –zná taktiku při běhu –k metě, sprintu, vytrvalostního běhu, při běhu terénem s překážkami –umí skákat do dálky –účastní se atletických závodů –umí šplhat na tyči –zvládne cvičení na žíněnce – napojované kotouly, stoj na hlavě apod. –provádí přitahování do výše čela na hrazdě –umí správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze, roznožku, výskok do kleku a dřepu –provádí cvičení na švédské bedně –zdokonaluje se ve cvičení na ostatním nářadí –projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti –respektuje zdravotní handicap –zná význam sportování pro zdraví –dovede získat informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště –dokáže objektivně zhodnotit svůj výkon, porovnat ho s předchozími výsledky –zvládne techniku 2 plaveckých stylů - prsa a kraul –provádí skoky do vody 	<p>forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu</p> <p>základy gymnastiky -cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly</p> <p>vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair-play</p> <p>základní plavecká výuka</p> <p>-základní plavecké dovednosti, 2 plavecké styly, hygiena plavání a adaptace na vodní prostředí zásady</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
–zvládá zásady hygieny a bezpečnosti při plavání a dovede je za pomoci učitele a rodičů uplatňovat –zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku –zvládá prvky sebezáchrany a bezpečnosti –uvědomuje si, že turistika a pobyt v přírodě patří k nejzdravějším pohybovým aktivitám –zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení –upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením	bezpečnosti při plavání i pohybu v bazénu, sebezáchrana turistika a pobyt v přírodě zdravotní TV (nabízeno žákům III.,II. zdr.skupiny) zdravotní oslabení, základy speciálního cvičení		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- TV-5-1-01p chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu
- TV-5-1-02p zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením
- TV-5-1-03p zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností
- TV-5-1-04p uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti
- TV-5-1-05p reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti
- TV-5-1-06p dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play
  - zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla
  - zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy
- ZTV-5-1-01 zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování
- ZTV-5-1-02 zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele
- ZTV-5-1-03 upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením

5.8.2 Tělesná výchova – 2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět Tělesná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 6. až 9. ročníku:

v 6. a 9. ročníku – 2 hodiny týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova je zaměřeno na:

- regeneraci a kompenzaci jednostranné zátěže působené pobytem ve škole
- rozvoj pohybových dovedností a kultivaci pohybu
- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví a na osvojování dovedností jim předcházet nebo je řešit

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Žáci s přihlédnutím k určité sportovní aktivitě cvičí v tělocvičně, na hřišti, na stadionu, ve volné přírodě nebo v plaveckém bazénu.

V úvodu hodiny všichni absolvují nástup, rozcvičku a dále se věnují v hlavní části hodiny danému typu sportování.

Ke konci dochází k závěrečnému zklidnění - relaxaci. Žáci cvičí ve vhodném sportovním oblečení a obuvi.

Učitel v hodinách využívá různé metody a formy práce. Spolu s dětmi používá veškeré dostupné náčiní a nářadí.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák

- poznává smysl a cíl svých aktivit
- plánuje, organizuje a řídí vlastní činnost
- užívá osvojené názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře, uživatele internetu,
- různým způsobem zpracuje informace o pohybových aktivitách ve škole

Učitel

- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu
- dodává žákům sebedůvěru
- sleduje pokrok všech žáků

Kompetence k řešení problémů

Žák

- vnímá nejrůznější problémové situace a plánuje způsob řešení problémů

- vyhledává informace vhodné k řešení problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit
- uvědomuje si zodpovědnost svých rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí
- je schopen obhájit svá rozhodnutí

Učitel

- s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení
- vede žáky ke správným způsobům řešení problémů

Kompetence komunikativní

Žák

- komunikuje na odpovídající úrovni
- osvojí si kultivovaný ústní projev
- účinně se zapojuje do diskuze

Učitel

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat

Kompetence sociální a personální

Žák

- spolupracuje ve skupině
- podílí se na vytváření pravidel práce v týmu
- v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje sebedůvěru a samostatný rozvoj

Učitel

- umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- požaduje dodržování dohodnuté kvality a postupy

Kompetence občanské

Žák

- respektuje názory ostatních
- formuje volní a charakterové rysy

- zodpovědně se rozhoduje podle dané situace
- aktivně se zapojuje do sportovních aktivit
- rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z různých rolí (hráč, rozhodčí, divák,..)

Učitel

- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky

Kompetence pracovní

Žák

- je veden k efektivitě při organizování vlastní práce
- spoluorganizuje svůj pohybový režim
- využívá znalostí a dovedností v běžné praxi
- ovládá základní postupy první pomoci

Učitel

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti

Učební osnovy – Tělesná výchova – 2. stupeň

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Tělesná výchova
---	-----------------------	-----------------------	-------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>-usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program</p> <p>-samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly</p> <p>-odmítá drogy i jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etiketou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</p> <p>-uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</p>	<p>Činnosti ovlivňující zdraví</p> <p>Význam pohybu pro zdraví</p> <p>Rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců</p> <p>Zdravotně orientovaná zdatnost</p> <p>Rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením</p> <p>Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí</p> <p>Průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení</p> <p>Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech</p> <p>V nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného</p> <p>Činnost ovlivňující úroveň pohybových dovedností</p>	<p>OSV – rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznání a sebepojetí, poznávání lidí, mezilidské vztahy</p> <p>VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, angažovaný přístup k druhým – projevovat se v jednání i v řešení problémů samostatně a odpovědně</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p> <p>-posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p> <p>-zná aktivně osvojované pojmy</p> <p>-zvládá bezpečně záchranu a pomoc při osvojovaných cvicích</p> <p>-dovede stoj na rukou kotouly, roznožku, skrčku přes nářadí odpovídající výšky, náskok do vzporu na hrazdě, sešin, dívky základní cvičební prvky na kladině</p> <p>-dovede z osvojených cviků připravit krátké sestavy a zacvičit je</p> <p>-dovede využívat gymnastické cviky pro rozvoj své zdatnosti a pro správné držení těla</p> <p>-chápe zdravotně pohybové a kulturně estetické funkce pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem</p>	<p>Pohybové hry</p> <p>Hry s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity</p> <p>Gymnastika</p> <p>Akrobacie – kotouly a jejich modifikace, stoj na rukou, stoj na lopatkách, rovnovážné polohy v postojích</p> <p>Přeskoky – skok s odrazem trampolínky (prosté, s pohyby nohou, s obraty), roznožka přes kozu našír, skrčka přes kozu našír</p> <p>Hrazda po čelo – náskok do vzporu – zákmihem seskok, sešin</p> <p>Kladina 1 m (převážně D) – různé druhy chůze s doprovodnými pohyby paží a obraty, rovnovážné polohy, náskoky, seskoky, jednoduché vazby a sestavy</p> <p>Estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem</p> <p>Základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro</p>	<p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MKV – lidské vztahy, kulturní diference</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p> <p>MDV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, práce v realizačním týmu</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj, VkJ, M, F, Př, Hv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-zná základní druhy cvičení a pohybu s hudbou</p> <p>-zvládá základy aerobního cvičení s hudbou (především D)</p> <p>-uvědomuje si význam sebeobránných činností a své možnosti ve střetu s protivníkem</p> <p>-uvědomuje si následky zneužití bojových činností a chová se v duchu fair play</p> <p>-chápe význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty</p> <p>-umí zorganizovat jednoduchou soutěž a změřit a zapsat potřebné výkony</p> <p>-zvládá úpravu jednotlivých soutěžních sektorů</p> <p>-zná základní startovní povely</p> <p>-rozumí základním rozdílům mezi jednotlivými druhy sportovních her (kolektivní – individuální, brankové, síťové, pálkovací apod.)</p> <p>-rozumí základním pravidlům, ovládá</p>	<p>daný věk; tance</p> <p>Úpoly</p> <p>Základy sebeobrány</p> <p>Atletika</p> <p>Rychlý běh (60 m), vytrvalý běh na dráze (600 m, 1000m), v terénu (do 20min), základy překážkového běhu, skok do výšky, skok do dálky, hod kriketovým míčkem</p> <p>Sportovní hry</p> <p>Fotbal, basketbal, volejbal, florbal, softbal a další sportovní hry dle možností školy.</p> <p>Herní činnost jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>základy rozhodování při hře</p> <ul style="list-style-type: none"> -chápe role v družstvu a jedná při hře v duch fair play -zvládá základní údržbu náčiní a úpravu hřiště před utkáním a po utkání -zvládá základní herní činnost jednotlivce a kombinace a uplatňuje je ve hře -umí zvolit taktiku hry a dodržovat ji -uvědomuje si, že turistika je vhodná celoroční a celoživotní pohybová činnost -zvládá přesun a pohyb i v náročnějším terénu se zátěží -umí jezdit na kol -umí postavit i likvidovat tábořiště podle všech zásad hygieny a ochrany přírody -zvládá první pomoc při vážnějších úrazech v improvizovaných podmínkách -chápe bruslení jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost -zvládá jízdu vpřed a vzad, základní obrat a zastavení -chápe spojení kondičně a dovednostně náročné činnosti na lyžích s účinky zdravotními, 	<p>pravidel žákovské kategorie</p> <p>Turistika a pobyt v přírodě</p> <p>Příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce</p> <p>Bruslení, lyžování</p> <p>Pojmy spojené s osvojovanými dovednostmi a se sporty na ledě, jízda vpřed, zastavení, odšlapování vpřed, jízda vzad, zatáčení</p> <p>Běžecké lyžování, lyžařská turistika, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině</p> <p>Činnosti podporující pohybové učení</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>rekreačními, poznávacími</p> <ul style="list-style-type: none"> -zvládá dovednosti na běžeckých lyžích, které mu umožňují bezpečný pohyb ve středně náročném terénu -užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu -naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu -dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji -rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora -sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí -zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spoluorganizuje osvojované hry a soutěže -zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci 	<p>Komunikace v Tv</p> <p>Tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech</p> <p>Organizace prostoru a pohybových činností</p> <p>Organizace v nestandardních podmínkách; sportovní výstroj a výzbroj – výběr, ošetřování</p> <p>Historie a současnost sportu</p> <p>Významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta</p> <p>Pravidla osvojovaných pohybových činností – her závodů, soutěží</p> <p>Zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech</p> <p>Měření výkonů a posuzování pohybových dovedností – měření evidence, vyhodnocování</p>		

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Tělesná výchova
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>-usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program</p> <p>-samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly</p> <p>-odmítá drogy i jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etiketou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</p> <p>-uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</p> <p>-zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních</p>	<p>Činnosti ovlivňující zdraví</p> <p>Význam pohybu pro zdraví</p> <p>Rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců</p> <p>Zdravotně orientovaná zdatnost</p> <p>Rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením</p> <p>Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí</p> <p>Průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení</p> <p>Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech</p> <p>V nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného</p> <p>Činnost ovlivňující úroveň pohybových dovedností</p>	<p>OSV – rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznání a sebepojetí, poznávání lidí, mezilidské vztahy</p> <p>VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, angažovaný přístup k druhým – projevovat se v jednání i v řešení problémů samostatně a odpovědně</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>činnostech</p> <ul style="list-style-type: none"> -posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny -zná aktivně osvojované pojmy -zvládá bezpečně záchranu a pomoc při osvojovaných cvicích -dovede stoj na rukou, kotouly, přemet stranou, roznožku, skrčku přes nářadí odpovídající výšky, náskok do vzporu na hrazdě, sešín, výmyk, dívky základní cvičební prvky na kladině -dovede z osvojených cviků připravit krátké sestavy a zacvičit je -dovede využívat gymnastické cviky pro rozvoj své zdatnosti a pro správné držení těla -chápe zdravotně pohybové a kulturně estetické funkce pohybu s hudebním a rytmickým 	<p>Pohybové hry</p> <p>Hry s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity</p> <p>Gymnastika</p> <p>Akrobacie – kotouly a jejich modifikace, stoj na rukou i s výdrží, stoj na lopatkách, rovnovážné polohy v postojích, přemet stranou</p> <p>Přeskoky – skok s odrazem trampolínky (prosté, s pohyby nohou, s obraty), roznožka přes kozu našít, skrčka přes kozu našít</p> <p>Hrazda po čelo – náskok do vzporu – zákmihem seskok, sešín, výmyk</p> <p>Kladina 1 m (převážně D) – různé druhy chůze s doprovodnými pohyby paží a obraty, rovnovážné polohy, náskoky, seskoky, jednoduché vazby a sestavy</p> <p>Estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem</p>	<p>MKV – lidské vztahy, kulturní diference</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p> <p>MDV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, práce v realizačním týmu</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj, VkJ, M, F, Př, Hv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>doprovodem</p> <ul style="list-style-type: none"> -zná základní druhy cvičení a pohybu s hudbou -zvládá základy aerobního cvičení s hudbou (především D) -uvědomuje si význam sebeobránných činností a své možnosti ve střetu s protivníkem -uvědomuje si následky zneužití bojových činností a chová se v duchu fair play -chápe význam atletiky jako vhodné přípravy pro jiné sporty -umí zorganizovat jednoduchou soutěž a změřit a zapsat potřebné výkony -zvládá úpravu jednotlivých soutěžních sektorů -zná základní startovní povely -rozumí základním rozdílům mezi jednotlivými druhy sportovních her (kolektivní – individuální, brankové, síťové, pálkovací apod.) -rozumí základním pravidlům, ovládá základy rozhodování při hře 	<p>Základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk; tance</p> <p>Úpoly Základy sebeobrány</p> <p>Atletika Rychlý běh (60 m), vytrvalý běh na dráze (600 m,1000m), v terénu (do 20min), základy překážkového běhu, skok do výšky, skok do dálky, hod kriketovým míčkem</p> <p>Sportovní hry Fotbal, basketbal, volejbal, florbal, softbal a další sportovní hry dle možností školy. Herní činnost jednotlivce, herní</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-chápe role v družstvu a jedná při hře v duchu fair play</p> <p>-zvládá základní údržbu náčiní a úpravu hřiště před utkáním a po utkání</p> <p>-zvládá základní herní činnost jednotlivce a kombinace a uplatňuje je ve hře</p> <p>-umí zvolit taktiku hry a dodržovat ji</p> <p>-uvědomuje si, že turistika je vhodná celoroční a celoživotní pohybová činnost</p> <p>-zvládá přesun a pohyb i v náročnějším terénu se zátěží</p> <p>-umí jezdit na kol</p> <p>-umí postavit i likvidovat tábořiště podle všech zásad hygieny a ochrany přírody</p> <p>-zvládá první pomoc při vážnějších úrazech v improvizovaných podmínkách</p> <p>-chápe bruslení jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost</p> <p>-zvládá jízdu vpřed a vzad, základní obrat a zastavení</p> <p>-chápe spojení kondičně a dovednostně náročné činnosti na lyžích s účinky zdravotními, rekreačními, poznávacími</p>	<p>kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie</p> <p>Turistika a pobyt v přírodě</p> <p>Příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce</p> <p>Bruslení, lyžování</p> <p>Pojmy spojené s osvojovanými dovednostmi a se sporty na ledě, jízda vpřed, zastavení, odšlapování vpřed, jízda vzad, zatáčení</p> <p>Běžecské lyžování, lyžařská turistika, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-zvládá dovednosti na běžeckých lyžích, které mu umožňují bezpečný pohyb ve středně náročném terénu</p> <p>-užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p> <p>-naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p> <p>-dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</p> <p>-rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</p> <p>-sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</p> <p>-zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spoluorganizuje osvojované hry a soutěže</p> <p>-zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</p>	<p>Činnosti podporující pohybové učení</p> <p>Komunikace v Tv</p> <p>Tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech</p> <p>Organizace prostoru a pohybových činností</p> <p>Organizace v nestandardních podmínkách; sportovní výstroj a výzbroj – výběr, ošetřování</p> <p>Historie a současnost sportu</p> <p>Významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta</p> <p>Pravidla osvojovaných pohybových činností – her závodů, soutěží</p> <p>Zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech</p> <p>Měření výkonů a posuzování pohybových dovedností – měření evidence, vyhodnocování</p>		

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Tělesná výchova
---	-----------------------	-----------------------	-------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>-usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program</p> <p>-samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly</p> <p>-odmítá drogy i jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etiketou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</p> <p>-uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</p> <p>-zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p> <p>-posoudí provedení osvojované pohybové</p>	<p>Činnosti ovlivňující zdraví</p> <p>Význam pohybu pro zdraví</p> <p>Rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců</p> <p>Zdravotně orientovaná zdatnost</p> <p>Rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením</p> <p>Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí</p> <p>Průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení</p> <p>Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech</p> <p>V nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného</p> <p>Činnost ovlivňující úroveň pohybových dovedností</p>	<p>OSV – rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznání a sebepojetí, poznávání lidí, mezilidské vztahy</p> <p>VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, angažovaný přístup k druhým – projevovat se v jednání i v řešení problémů samostatně a odpovědně</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p> <p>-zná aktivně osvojované pojmy</p> <p>-zvládá bezpečně záchranu a pomoc při osvojovaných cvicích</p> <p>-dovede stoj na rukou, kotouly, přemet stranou, roznožku, skrčku přes nářadí odpovídající výšky, náskok do vzporu na hrazdě, sešin, výmyk, podmet, dívky základní cvičební prvky na kladině</p> <p>-dovede z osvojených cviků připravit krátké sestavy a zacvičit je</p> <p>-dovede využívat gymnastické cviky pro rozvoj své zdatnosti a pro správné držení těla</p> <p>-chápe zdravotně pohybové a kulturně estetické funkce pohybu s hudebním a rytmičtým doprovodem</p>	<p>Pohybové hry</p> <p>Hry s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity</p> <p>Gymnastika</p> <p>Akrobacie – kotouly a jejich modifikace, kotoul letmo, kotoul vzad do zášvihu (CH), stoj na rukou i s výdrží, přemet stranou, rovnovážné polohy v postojích</p> <p>Přeskoky – skok s odrazem z trampolínky (prosté, s pohyby nohou, s obraty), roznožka přes kozu našír, naděl i s oddáleným odrazem, skrčka přes kozu našír i s oddáleným odrazem</p> <p>Hrazda po čelo – náskok do vzporu – zákmihem seskok, sešin, výmyk (odrazem jednož, obouž), podmet</p> <p>Kladina 1 m (převážně D) – různé druhy chůze s doprovodnými pohyby paží a obraty, rovnovážné polohy, náskoky, seskoky, jednoduché vazby a sestavy</p> <p>Estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmičtým doprovodem</p> <p>Základy rytmičké gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný</p>	<p>MKV – lidské vztahy, kulturní diference</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p> <p>MDV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, práce v realizačním týmu</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj, VkJ, M, F, Př, Hv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-zná základní druhy cvičení a pohybu s hudbou</p> <p>-zvládá základy aerobního cvičení s hudbou (především D)</p> <p>-uvědomuje si význam sebeobránných činností a své možnosti ve střetu s protivníkem</p> <p>-uvědomuje si následky zneužití bojových činností a chová se v duchu fair play</p> <p>-chápe význam atletiky jako vhodné přípravy pro jiné sporty</p> <p>-umí zorganizovat jednoduchou soutěž a změřit a zapsat potřebné výkony</p> <p>-zvládá úpravu jednotlivých soutěžních sektorů</p> <p>-zná základní startovní povely</p> <p>-rozumí základním rozdílům mezi jednotlivými druhy sportovních her (kolektivní – individuální, brankové, síťové, pálkovací apod.)</p> <p>-rozumí základním pravidlům, ovládá základy rozhodování při hře</p> <p>-chápe role v družstvu a jedná při hře v duchu</p>	<p>věk; tance</p> <p>Úpoly Základy sebeobrany</p> <p>Atletika Rychlý běh (60 m), vytrvalý běh na dráze (800 m, 1500m), v terénu (do 20min), základy překážkového běhu, skok do výšky, skok do dálky, hod kriketovým míčkem, granátem, vrh koulí</p> <p>Sportovní hry Fotbal, basketbal, volejbal, florbal, softbal a další sportovní hry dle možností školy. Herní činnost jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>fair play</p> <ul style="list-style-type: none"> -zvládá základní údržbu náčiní a úpravu hřiště před utkáním a po utkání -zvládá základní herní činnost jednotlivce a kombinace a uplatňuje je ve hře -umí zvolit taktiku hry a dodržovat ji -uvědomuje si, že turistika je vhodná celoroční a celoživotní pohybová činnost -zvládá přesun a pohyb i v náročnějším terénu se zátěží -umí jezdit na kol -umí postavit i likvidovat tábořiště podle všech zásad hygieny a ochrany přírody -zvládá první pomoc při vážnějších úrazech v improvizovaných podmínkách -chápe bruslení jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost -zvládá jízdu vpřed a vzad, základní obrat a zastavení -chápe spojení kondičně a dovednostně náročné činnosti na lyžích s účinky zdravotními, rekreačními, poznávacími -zvládá dovednosti na běžeckých lyžích, které 	<p>Turistika a pobyt v přírodě</p> <p>Příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce</p> <p>Bruslení, lyžování</p> <p>Pojmy spojené s osvojovanými dovednostmi a se sporty na ledě, jízda vpřed, zastavení, odšlapování vpřed, jízda vzad, zatáčení</p> <p>Běžecké lyžování, lyžařská turistika, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>mu umožňují bezpečný pohyb ve středně náročném terénu</p> <ul style="list-style-type: none"> -užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu -naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu -dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji -rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora -sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí -zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spoluorganizuje osvojované hry a soutěže -zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci 	<p>Činnosti podporující pohybové učení</p> <p>Komunikace v Tv</p> <p>Tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech</p> <p>Organizace prostoru a pohybových činností</p> <p>Organizace v nestandardních podmínkách; sportovní výstroj a výzbroj – výběr, ošetřování</p> <p>Historie a současnost sportu</p> <p>Významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta</p> <p>Pravidla osvojovaných pohybových činností – her závodů, soutěží</p> <p>Zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech</p> <p>Měření výkonů a posuzování pohybových dovedností – měření evidence, vyhodnocování</p>		

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Tělesná výchova
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>-usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program</p> <p>-samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly</p> <p>-odmítá drogy i jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etiketou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</p> <p>-uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</p> <p>-zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p> <p>-posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p>	<p>Činnosti ovlivňující zdraví</p> <p>Význam pohybu pro zdraví</p> <p>Rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců</p> <p>Zdravotně orientovaná zdatnost</p> <p>Rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením</p> <p>Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí</p> <p>Průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení</p> <p>Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech</p> <p>V nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného</p> <p>Činnost ovlivňující úroveň pohybových dovedností</p> <p>Pohybové hry</p> <p>Hry s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity</p> <p>Gymnastika</p>	<p>OSV – rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznání a sebepečení, poznávání lidí, mezilidské vztahy</p> <p>VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, angažovaný přístup k druhým – projevovat se v jednání i v řešení problémů samostatně a odpovědně</p> <p>EGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MKV – lidské vztahy, kulturní diference</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-zná aktivně osvojované pojmy -zvládá bezpečně záchranu a pomoc při osvojovaných cvicích -dovede stoj na rukou, kotouly, přemet stranou, roznožku, skrčku přes nářadí odpovídající výšky, náskok do vzporu na hrazdě, sešín, výmyk, podmet, dívky základní cvičební prvky na kladině -dovede z osvojených cviků připravit krátké sestavy a zacvičit je -dovede využívat gymnastické cviky pro rozvoj své zdatnosti a pro správné držení těla</p> <p>-chápe zdravotně pohybové a kulturně estetické funkce pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem -zná základní druhy cvičení a pohybu s hudbou -zvládá základy aerobního cvičení s hudbou (především D)</p> <p>-uvědomuje si význam sebeobránných činností a své možnosti ve střetu s protivníkem -uvědomuje si následky zneužití bojových činností a chová se v duchu fair play</p> <p>-chápe význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty -umí zorganizovat jednoduchou soutěž a změřit</p>	<p>Akrobacie – kotouly a jejich modifikace, kotoul letmo, kotoul vzad do zášvihu (CH), stoj na rukou i s výdrží, přemet stranou, rovnovážné polohy v postojích Přeskoky – skok s odrazem z trampolínky (prosté, s pohyby nohou, s obraty), roznožka přes kozu naššíř, naděl i s oddáleným odrazem, skrčka přes kozu naššíř i s oddáleným odrazem Hrazda po čelo – náskok do vzporu – zákmihem seskok, sešín, výmyk (odrazem jednož, obouž), podmet Kladina 1 m (převážně D) – různé druhy chůze s doprovodnými pohyby paží a obraty, rovnovážné polohy, náskoky, seskoky, jednoduché vazby a sestavy</p> <p>Estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem Základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk; tance</p> <p>Úpoly Základy sebeobrany</p> <p>Atletika</p>	<p>MDV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, práce v realizačním týmu</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj, VkJ, M, F, Př, Hv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>a zapsat potřebné výkony</p> <ul style="list-style-type: none"> -zvládá úpravu jednotlivých soutěžních sektorů -zná základní startovní povely <p>-rozumí základním rozdílům mezi jednotlivými druhy sportovních her (kolektivní – individuální, brankové, síťové, pálkovací apod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> -rozumí základním pravidlům, ovládá základy rozhodování při hře -chápe role v družstvu a jedná při hře v duch fair play -zvládá základní údržbu náčiní a úpravu hřiště před utkáním a po utkání -zvládá základní herní činnost jednotlivce a kombinace a uplatňuje je ve hře -umí zvolit taktiku hry a dodržovat ji <p>-uvědomuje si, že turistika je vhodná celoroční a celoživotní pohybová činnost</p> <ul style="list-style-type: none"> -zvládá přesun a pohyb i v náročnějším terénu se zátěží -umí jezdit na kol -umí postavit i likvidovat tábořiště podle všech zásad hygieny a ochrany přírody -zvládá první pomoc při vážnějších úrazech v improvizovaných podmínkách <p>-chápe bruslení jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost</p>	<p>Rychlý běh (60 m), vytrvalý běh na dráze (800 m, 1500m), v terénu (do 20min), základy překážkového běhu, skok do výšky, skok do dálky, hod kriketovým míčkem, granátem, vrh koulí</p> <p>Sportovní hry Fotbal, basketbal, volejbal, florbal, softbal a další sportovní hry dle možností školy. Herní činnost jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie</p> <p>Turistika a pobyt v přírodě Příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce</p>		

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-zvládá jízdu vpřed a vzad, základní obrat a zastavení</p> <p>-chápe spojení kondičně a dovednostně náročné činnosti na lyžích s účinky zdravotními, rekreačními, poznávacími</p> <p>-zvládá dovednosti na běžeckých lyžích, které mu umožňují bezpečný pohyb ve středně náročném terénu</p> <p>-užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p> <p>-naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p> <p>-dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</p> <p>-rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</p> <p>-sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</p> <p>-zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spoluorganizuje osvojované hry a soutěže</p> <p>-zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</p>	<p>Bruslení, lyžování</p> <p>Pojmy spojené s osvojovanými dovednostmi a se sporty na ledě, jízda vpřed, zastavení, odšlapování vpřed, jízda vzad, zatáčení</p> <p>Běžecké lyžování, lyžařská turistika, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině</p> <p>Činnosti podporující pohybové učení</p> <p>Komunikace v Tv</p> <p>Tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech</p> <p>Organizace prostoru a pohybových činností</p> <p>Organizace v nestandardních podmínkách; sportovní výstroj a výzbroj – výběr, ošetřování</p> <p>Historie a současnost sportu</p> <p>Významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta</p> <p>Pravidla osvojovaných pohybových činností – her závodů, soutěží</p> <p>Zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech</p> <p>Měření výkonů a posuzování pohybových dovedností – měření evidence, vyhodnocování</p>		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- TV-9-1-02p usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí
- TV-9-1-03p cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení; využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy
- TV-9-1-04p odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem
- TV-9-1-04p vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity
- TV-9-1-05p uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného
- TV-9-1-05p uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu - chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy změří úroveň své tělesné zdatnosti
- TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- TV-9-2-02p posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků
- TV-9-3-01p užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka
- TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- TV-9-3-04p rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka
- TV-9-3-05p sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je
- TV-9-3-06p spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
- ZTV-9-1-01 uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení
- ZTV-9-1-02 zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení
- ZTV-9-1-03p vyhýbá se činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení

5.8.3 Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět Výchova ke zdraví se vyučuje jako samostatný předmět v 7. až 9. ročníku:

v 7. až 9. ročníku – 1 hodina týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Výchova ke zdraví je zaměřeno na:

- preventivní ochranu zdraví
- na základní hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky
- na dovednosti odmítat škodlivé látky
- předcházení úrazům
- získávání orientace v základních otázkách sexuality a uplatňování odpovědného sexuálního chování
- upevnění návyků poskytovat základní první pomoc

Strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

- vyhledávání
- sebehodnocení
- porozumění textu
- výklad

Klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

Žák

- je veden k efektivnímu učení
- vyhledává a třídí informace, využívá je v procesu učení
- vytváří si komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy
- plánuje, organizuje a řídí vlastní učení

Učitel

- zajímá se o náměty, názory, zkušenosti žáků
- zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- zařazuje metody, při kterých docházejí k závěrům, řešením sami žáci
- sleduje při hodině pokrok všech žáků

Kompetence k řešení problémů

Žák

- vnímá nejrůznější problémové situace – mimořádné situace, krizové situace a plánuje způsob řešení problémů
- vyhledává informace vhodné k řešení problémů
- kriticky myslí
- je schopen obhájit svá rozhodnutí

Učitel

- klade otevřené otázky
- ukazuje žákovi cestu ke správnému řešení prostřednictvím jeho chyb
- podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence komunikativní

Žák

- komunikuje na odpovídající úrovni
- osvojí si kultivovaný ústní projev
- účinně se zapojuje do diskuze
- uplatňuje bezpečné a odpovědné sexuální chování s ohledem na zdraví a etické partnerské vztahy

Učitel

- vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu
- vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů
- vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky

Kompetence sociální a personální

Žák

- spolupracuje ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá

Učitel

- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

Kompetence občanské

Žák

- respektuje názory ostatních
- formuje si volní a charakterové rysy
- zodpovědně se rozhoduje podle dané situace
- chápe základní ekologické souvislosti, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí
- rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Učitel

- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- umožňuje, aby žáci na základě jasných kritérií hodnotili svoji činnost nebo její výsledky
- se zajímá, jak vyhovuje žákům jeho způsob výuky

Kompetence pracovní

Žák

- zdokonaluje si grafický projev
- je veden k efektivitě při organizování vlastní práce
- využívá ICT pro hledání informací
- využívá znalostí v běžné praxi
- ovládá základní postupy první pomoci

Učitel

- umožňuje žákům, aby při hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi,...
- vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti
- vytváří pro žáky příležitosti k aplikacím v modelových situacích

Učební osnovy – Výchova ke zdraví

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Výchova ke zdraví
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery, pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství</p> <p>- vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví</p> <p>- posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých</p> <p>- dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka</p> <p>- uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p>	<p>SEZNÁMENÍ SE S PŘEDMĚTEM Seznámení se s předmětem s učebnicí.</p> <p>VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ</p> <p>VZTAHY VE DVOJICI, VZTAHY A PRAVIDLA SOUŽITÍ V PROSTŘEDÍ KOMUNITY Rodina, vrstevnická skupina, kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství, rodičovství</p> <p>RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE</p> <p>BEZPEČNÉ CHOVÁNÍ Komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích, dětská krizová centra</p> <p>SKRYTÉ FORMY A STUPNĚ NÁSILÍ A ZNEUŽÍVÁNÍ, SEXUÁLNÍ KRIMINALITA Šikana a jiné projevy násilí; komunikace se službami odborné pomoci</p> <p>OCHRANA ČLOVĚKA ZA MIMOŘÁDNÝCH</p>	<p>OSV - poznávání lidí, mezilidské vztahy</p> <p>MKV - lidské vztahy, kulturní diferenciacie, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>EV - vztah člověka k prostředí</p> <p>VDO - občanská společnost a škola</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc</p> <p>-uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka</p> <p>-uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni, v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p> <p>- posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví</p> <p>-usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví</p> <p>-vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</p> <p>-dokáže naplánovat správný režim dne respektující zdravý životní styl</p> <p>-dává do souvislosti složení stravy a</p>	<p>SITUACÍ Živelné pohromy</p> <p>AUTO-DESTRUKTIVNÍ ZÁVISLOSTI Zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, návykové látky</p> <p>ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ</p> <p>TĚLESNÁ A DUŠEVNÍ HYGIENA Zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví</p> <p>REŽIM DNE VÝŽIVA A ZDRAVÍ Zásady zdravého stravování, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví</p> <p>ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE</p> <p>DĚTSTVÍ , PUBERTA, DOSPÍVÁNÍ Tělesné, duševní a společenské změny</p>	<p>OSV - rozvoj schopností poznávání, sebezpoznání a sebezpojetí</p> <p>MDV - fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>OSV - seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj, Aj, Nj, Vko, Tv, Př, Z, Vv, Pč, M</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>způsoby stravování s rozvojem civilizačních nemocí a uplatňuje zdravé stravovací návyky</p> <p>-optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p> <p>-pochopí odlišnosti mezi dospíváním chlapců a dívek, chápe význam těchto odlišností</p> <p>-respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery, pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství</p> <p>-projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu</p> <p>samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonání únavy a předcházení stresovým situacím</p>	<p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ MEZILIDSKÉ VZTAHY, KOMUNIKACE A KOOOPERACE Respektování sebe sama i druhých, přijímání názorů druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích</p> <p>MORÁLNÍ ROZVOJ Cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností; dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování</p> <p>SEBEPOZNÁNÍ A SEBEPOJETÍ Vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí</p> <p>SEBEREGULACE A SEBEORGANIZACE ČINNOSTÍ A CHOVÁNÍ Cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení</p> <p>PSYCHOHYGIENA Sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech</p>		

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Výchova ke zdraví
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě</p> <p>- vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví</p> <p>- umí se zamyslet nad estetikou bydlení a stolování a respektuje potřeby své i druhých</p> <p>- umí vytvořit hodnotový žebříček s ohledem na ekonomické myšlení a jednání</p> <p>- vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</p> <p>- dokáže naplánovat správný režim dne respektující zdravý životní styl</p> <p>- dává do souvislosti složení stravy a způsoby stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky</p>	<p>SEZNÁMENÍ SE S PŘEDMĚTEM Seznámení se s předmětem s učebnicí.</p> <p>VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ</p> <p>VZTAHY VE DVOJICI, VZTAHY A PRAVIDLA SOUŽITÍ V PROSTŘEDÍ KOMUNITY Rodina, vrstevnická skupina, kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství,</p> <p>ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ</p> <p>TĚLESNÁ A DUŠEVNÍ HYGIENA Zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví</p> <p>REŽIM DNE</p> <p>VÝŽIVA A ZDRAVÍ Zásady zdravého stravování, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví, poruchy příjmu potravy</p>	<p>OSV - rozvoj schopnosti poznávání, kooperace a kompetice, psychohygiena</p> <p>MDV - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>MDV - fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>OSV - psychohygiena</p> <p>OSV – hodnoty, postoje praktická etika, řešení</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví - usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví</p> <p>- posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých - uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka</p> <p>- uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p>	<p>HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ</p> <p>CELOSTNÍ POJETÍ ČLOVĚKA VE ZDRAVÍ A NEMOCI Složky zdraví a jejich interakce PODPORA ZDRAVÍ A JEJÍ FORMY Prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince , odpovědnost jedince za zdraví</p> <p>RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE</p> <p>BEZPEČNÉ CHOVÁNÍ Komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích, dětská krizová centra</p> <p>SKRYTÉ FORMY A STUPNĚ NÁSILÍ A ZNEUŽÍVÁNÍ, SEXUÁLNÍ KRIMINALITA Šikana a jiné projevy násilí; komunikace se službami odborné pomoci</p> <p>OCHRANA ČLOVĚKA ZA MIMOŘÁDNÝCH SITUACÍ</p>	<p>problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>MKV - lidské vztahy, kulturní diferenciacie, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>EV - vztah člověka k prostředí</p> <p>MKV - lidské vztahy</p> <p>OSV – komunikace, kooperace kompetice</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc</p> <p>-dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka</p> <p>-uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni, v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p> <p>- respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p> <p>- pochopí odlišnosti mezi dospíváním chlapců a dívek, chápe význam těchto odlišností</p>	<p>Živelné pohromy</p> <p>AUTO-DESTRUKTIVNÍ ZÁVISLOSTI psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné předměty a nebezpečný internet, násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání</p> <p>ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE</p> <p>DĚTSTVÍ, PUBERTA, DOSPÍVÁNÍ Tělesné, duševní a společenské změny, sexuální dospívání a reprodukční zdraví</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ</p> <p>MEZILIDSKÉ VZTAHY, KOMUNIKACE A KOOPERACE</p> <p>Respektování sebe sama i druhých, přijímání názorů druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích</p>	<p>OSV – hodnoty, postoje praktická etika, řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>EV - vztah člověka k prostředí</p> <p>OSV - poznávání lidí, rozvoj schopností, seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Mezipředmětové vztahy:</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery, pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství</p> <p>- projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu</p> <p>- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonání únavy a předcházení stresovým situacím</p>	<p>MORÁLNÍ ROZVOJ Cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností; dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování</p> <p>SEBEPOZNÁNÍ A SEBEPOJETÍ Vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí</p> <p>SEBEREGULACE A</p> <p>SEBEORGANIZACE ČINNOSTÍ A</p> <p>CHOVÁNÍ Cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení</p> <p>PSYCHOHYGIENA Sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech</p>	<p>Čj, Aj, Nj, Vko, Tv, Př, Z, Vv, Pč, M</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Výchova ke zdraví
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě-vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví</p> <p>- respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p> <p>- pochopí odlišnosti mezi dospíváním chlapců a dívek, chápe význam těchto odlišností</p> <p>- respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli</p> <p>- chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</p> <p>-posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska</p>	<p>SEZNÁMENÍ SE S PŘEDMĚTEM Seznámení se s předmětem s učebnicí.</p> <p>VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ</p> <p>VZTAHY VE DVOJICI, VZTAHY A PRAVIDLA SOUŽITÍ V PROSTŘEDÍ KOMUNITY Rodina, vrstevnická skupina, kamarádství , přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství, rodičovství</p> <p>ZMĚNY VŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE</p> <p>DĚTSTVÍ , PUBERTA, DOSPÍVÁNÍ Tělesné, duševní a společenské změny</p> <p>SEXUÁLNÍ DOSPÍVÁNÍ A REPRODUKČNÍ ZDRAVÍ Předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství; poruchy pohlavní identity</p> <p>RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE BEZPEČNÉ CHOVÁNÍ Komunikace s vrstevníky a neznámými</p>	<p>VDO – občan, občanská společnost a stát</p> <p>OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativity</p> <p>MKV – lidské vztahy</p> <p>EGS – jsme Evropané</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých - uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka</p> <p>-uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p> <p>-projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví, a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc - uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p> <p>-dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka -uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni, v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p>	<p>lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích, dětská krizová centra</p> <p>SKRYTÉ FORMY A STUPNĚ NÁSILÍ A ZNEUŽÍVÁNÍ, SEXUÁLNÍ KRIMINALITA Šikana a jiné projevy násilí; komunikace se službami odborné pomoci</p> <p>OCHRANA ČLOVĚKA ZA MIMOŘÁDNÝCH SITUACÍ Živelné pohromy, terorismus</p> <p>AUTO-DESTRUKTIVNÍ ZÁVISLOSTI psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné předměty a nebezpečný internet, násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnání</p> <p>CIVILIZAČNÍ CHOROBY Zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče</p> <p>STRES A JEHO VZTAH KE ZDRAVÍ Kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových</p>	<p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>-usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví dává do souvislosti složení stravy a způsoby stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky</p> <p>-samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonání únavy a předcházení stresovým situacím</p> <p>-vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p> <p>- posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví</p> <p>-usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví</p> <p>-vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</p> <p>-dokáže naplánovat správný režim dne respektující zdravý životní styl</p> <p>-dává do souvislosti složení stravy a způsoby stravování s rozvojem civilizačních nemocí a</p>	<p>reakcí a k posilování duševní odolnosti</p> <p>MANIPULATIVNÍ REKLAMA A INFORMACE Reklamní vlivy, působení sekt</p> <p>ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ</p> <p>TĚLESNÁ A DUŠEVNÍ HYGIENA Zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví</p> <p>REŽIM DNE VÝŽIVA A ZDRAVÍ Zásady zdravého stravování, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví</p> <p>OCHRANA PŘED PŘENOSNÝMI I NEPŘENOSNÝMI CHOROBAMI, CHRONICKÝM ONEMOCNĚNÍM A ÚRAZY Bezpečné způsoby chování, způsoby přenosu, preventivní a lékařská péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů</p> <p>HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ PODPORA ZDRAVÍ A JEJÍ FORMY Prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince,</p>	<p>MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky</p> <p>-v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování</p> <p>-projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí</p> <p>-usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví</p> <p>- projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce</p> <p>-respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery, pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství</p> <p>-projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu</p> <p>-samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonání únavy a předcházení stresovým situacím</p>	<p>odpovědnost jedince za zdraví</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ MEZILIDSKÉ VZTAHY, KOMUNIKACE A KOOPERACE Respektování sebe sama i druhých, přijímání názorů druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích MORÁLNÍ ROZVOJ Cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností; dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování SEBEPOZNÁNÍ A SEBEPOJETÍ Vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí SEBEREGULACE A SEBEORGANIZACE ČINNOSTÍ A CHOVÁNÍ Cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení PSYCHOHYGIENA Sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech</p>	<p>OSV – poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, hodnoty, postoje a praktická etika</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Čj, Aj, Nj, Vko, Tv, Př, Z, Vv, Pč, M</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Výchova ke zdraví
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>- respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě</p> <p>- vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví</p> <p>- respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p> <p>- pochopí odlišnosti mezi dospíváním chlapců a dívek, chápe význam těchto odlišností</p> <p>- respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli</p> <p>- chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</p> <p>- posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých</p> <p>- dává do souvislosti zdravotní a</p>	<p>SEZNÁMENÍ SE S PŘEDMĚTEM Seznámení se s předmětem s učebnicí.</p> <p>VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ</p> <p>VZTAHY VE DVOJICI, VZTAHY A PRAVIDLA SOUŽITÍ V PROSTŘEDÍ KOMUNITY Rodina, vrstevnická skupina, kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství, rodičovství</p> <p>ZMĚNY VŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE</p> <p>DĚTSTVÍ, PUBERTA, DOSPÍVÁNÍ Tělesné, duševní a společenské změny</p> <p>SEXUÁLNÍ DOSPÍVÁNÍ A REPRODUKČNÍ ZDRAVÍ Předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství; poruchy pohlavní identity</p> <p>RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE BEZPEČNÉ CHOVÁNÍ Komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích, dětská krizová centra</p>	<p>OSV - rozvoj schopností poznání, kreativita, kooperace a kompetice</p> <p>MDV- fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>OSV - sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace</p> <p>MKV - lidské vztahy</p> <p>OSV - psychohygienu,</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka</p> <p>-uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p> <p>-projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví, a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc</p> <p>-uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p> <p>- uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka</p> <p>-uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni, v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p> <p>-usiluje v rámci svých možností a</p>	<p>SKRYTÉ FORMY A STUPNĚ NÁSILÍ A ZNEUŽÍVÁNÍ, SEXUÁLNÍ KRIMINALITA Šikana a jiné projevy násilí; komunikace se službami odborné pomoci</p> <p>OCHRANA ČLOVĚKA ZA MIMOŘÁDNÝCH SITUACÍ Živelné pohromy, terorismus</p> <p>AUTO-DESTRUKTIVNÍ ZÁVISLOSTI psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné předměty a nebezpečný internet, násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnutí</p> <p>CIVILIZAČNÍ CHOROBY Zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče</p> <p>STRES A JEHO VZTAH KE ZDRAVÍ Kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti</p>	<p>mezilidské vztahy, komunikace, kooperace</p> <p>MKV - lidské vztahy, kulturní diference, etnický původ, multikulturalita</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>zkušeností o aktivní podporu zdraví dává do souvislosti složení stravy a způsoby stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky</p> <p>-samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonání únavy a předcházení stresovým situacím</p> <p>-vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p> <p>- posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví</p> <p>-usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví</p> <p>-vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</p> <p>-dokáže naplánovat správný režim dne</p>	<p>MANIPULATIVNÍ REKLAMA A INFORMACE Reklamní vlivy, působení sekt</p> <p>ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ</p> <p>TĚLESNÁ A DUŠEVNÍ HYGIENA Zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví</p> <p>REŽIM DNE</p> <p>VÝŽIVA A ZDRAVÍ Zásady zdravého stravování, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví</p> <p>OCHRANA PŘED PŘENOSNÝMI I NEPŘENOSNÝMI CHOROBYMI, CHRONICKÝM ONEMOCNĚNÍM A ÚRAZY Bezpečné způsoby chování , způsoby přenosu, preventivní a lékařská péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů</p> <p>HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ PODPORA ZDRAVÍ A JEJÍ FORMY Prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví</p>	<p>MDV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>respektující zdravý životní styl</p> <ul style="list-style-type: none"> -dává do souvislosti složení stravy a způsoby stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky -v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování -projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí -usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví - projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce -vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví -respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery, pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých 	<p>PODPORA ZDAVÍ V KOMUNITĚ Programy podpory zdraví</p> <p>CELOSTNÍ POJETÍ ČLOVĚKA VE ZDRAVÍ A NEMOCI Složky zdraví a jejich intervence, základní lidské potřeby a jejich hierarchie</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ MEZILIDSKÉ VZTAHY, KOMUNIKACE A KOOPERACE Respektování sebe sama i druhých, přijímání názorů druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích</p> <p>MORÁLNÍ ROZVOJ Cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností; dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování</p> <p>SEBEPOZNÁNÍ A SEBEPOJETÍ Vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí</p> <p>SEBEREGULACE A SEBEORGANIZACE ČINNOSTÍ A CHOVÁNÍ Cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládnutí problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení</p>	<p>MKV - lidské vztahy, princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>VDO – občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát</p> <p>OSV - hodnoty, postoje, praktická etika, řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
mezilidských vztahů v širším společenství -projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu -samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonání únavy a předcházení stresovým situacím	PSYCHOHYGIENA Sociální dovednosti pro předcházení a zvládnání stresu, hledání pomoci při problémech	Mezipředmětové vztahy: Čj, Aj, Nj, Vko, Tv, Př, Z, Vv, Pč, M	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- VZ-9-1-01p chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny
- VZ-9-1-03p uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím
- VZ-9-1-04p, VZ-9-1-09p respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví
- VZ-9-1-05p projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy
- VZ-9-1-07p dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování
- VZ-9-1-08p svěří se se zdravotním problémem
- VZ-9-1-13p dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her
- VZ-9-1-13p uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy
- VZ-9-1-14p zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí
- VZ-9-1-15p uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla
- VZ-9-1-16p chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel

5.9 Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů, které jsou pro školu povinné. Na 2. stupni je rozdělen na osm tematických okruhů Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Práce s laboratorní technikou, Využití digitálních technologií, Svět práce. Tematické okruhy na 2. stupni tvoří nabídku, z níž školy vybírají podle svých podmínek a pedagogických záměrů, kromě povinného tematického okruhu Svět práce, minimálně další dva tematické okruhy. Vybrané tematické okruhy je nutné realizovat v plném rozsahu.

Tematický okruh Svět práce je určen pro 8. a 9. ročník. Je povinný pro všechny žáky v plném rozsahu a lze jej zařadit již od 7. ročníku.

Vzdělávací obsah je realizován v průběhu celého základního vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření. Proto je vhodné zařazovat do vzdělávání žáků co největší počet tematických okruhů.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě

- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

5.9.1 Pracovní činnosti – 1. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

RVP ZV nepojmenovává vyučovací předmět v této vzdělávací oblasti. Z tohoto důvodu byl pro 1. stupeň zvolen název předmětu: Pracovní činnosti

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Pracovní činnosti se vyučuje jako samostatný předmět v 1. až 5. ročníku:

v 1. a 5. ročníku – 1 hodina týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Pracovní činnosti je zaměřeno na:

- dovednosti v práci s různými materiály
- osvojení si základních pracovních dovedností a návyků
- plánování
- organizování a hodnocení pracovní činnosti samostatně i v týmu.

Pracovní činnosti patří do vzdělávacího oboru Člověk a svět práce, který je na 1. stupni rozdělen do čtyř tematických okruhů:

Práce s drobným materiálem

- vytváření předmětů z tradičních i netradičních materiálů, poznávání vlastností materiálů
- funkce a využití pracovních pomůcek a materiálů
- jednoduché pracovní postupy a organizace práce
- lidové zvyky, tradice a řemesla

Konstrukční činnosti

- práce se stavebnicemi (plošné, prostorové, konstrukční)
- sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

Pěstitelské práce

- základní podmínky pro pěstování rostlin
- péče o nenáročné rostliny
- pěstování rostlin ze semen
- pozorování přírody, zaznamenávání a hodnocení výsledků pozorování

Příprava pokrmů

- pravidla správného stolování
- příprava tabule pro jednoduché stolování

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- výklad
- samostatná práce
- skupinová práce
- sebehodnocení

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák

- osvojuje si základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí,
- učí se používat vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při práci i v běžném životě

Učitel

- umožňuje žákům používat různé materiály, vhodné nástroje a nářadí
- pozoruje pokrok u všech žáků

Kompetence k řešení problémů

Žák

- promýšlí pracovní postupy při plnění zadaných úkolů

Učitel

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- snaží se rozvíjet u žáků tvořivost,
- vede je k uplatňování vlastních nápadů

Kompetence komunikativní

Žák

- rozšiřuje si slovní zásobu v oblasti pracovních nástrojů, náradí a pomůcek,
- učí se popsat postup práce

Učitel

- vede žáky k užívání správné terminologie

Kompetence sociální a personální

Žák

- pracuje ve skupině, vytváří společné práce, při kterých se učí spolupracovat a respektovat nápady druhých,
- společně se snaží o dosažení kvalitního výsledku

Učitel

- vede žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci

Kompetence občanské

Učitel

- vytváří u žáků pozitivní vztah k práci a vede je k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence pracovní

Žák

- správně a zodpovědně zachází s pracovními pomůckami

Učitel

- vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti a hygieny včetně používání ochranných pracovních prostředků
- vede žáky ke správným způsobům užití materiálu a pracovních nástrojů
- zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá

Učební osnovy – Pracovní činnosti – 1. stupeň

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce	Období: 1.	Ročník: 1.	Předmět: Pracovní činnosti
--	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – umí mačkat, trhat, lepit, stříhat, vystříhovat, překládat a skládat papír, – vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru – dovede navlékat, aranžovat, třídít při sběru přírodní materiál – pracuje podle slovního návodu nebo předlohy – umí stříhat textil a nalepit textilií – dovede sestavovat stavebnicové prvky – umí montovat a demontovat stavebnici – zná základy péče o pokojové květiny - otírání listů, zalévání – zná základy správného stolování a společenského chování 	<p>Práce s drobným materiálem: - papír</p> <p>práce s drobným materiálem - přírodniny</p> <p>práce s drobným materiálem - textil</p> <p>Konstrukční činnosti:</p> <p>Pěstitelské činnosti:</p> <p>Příprava pokrmů:</p>	<p>OSV – kreativita, komunikace, kooperace a kompetice, mezilidské vztahy</p> <p>VDO – občanská společnost a škola</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Vv, Ma, ČjaL</p>	

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce	Období: 1.	Ročník: 2.	Předmět: Pracovní činnosti
--	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – umí mačkat, trhat, lepit, stříhat, vystříhovat, překládat a skládat papír – umí vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru – dovede navlékat, aranžovat, dotvářet, opracovávat a třídit při sběru přírodní materiál – pracuje podle slovního návodu nebo předlohy – umí navléknout jehlu, udělat uzel, stříhat textil – naučí se zadní steh – umí přišít knoflíky – umí slepit textilií, vyrobí jednoduchý textilní výrobek – dovede sestavovat stavebnicové prvky – umí montovat a demontovat stavebnici – zná základy péče o pokojové květiny - otírání listů, zalévání, kypření, – umí zasít semena – provádí pozorování a zhodnotí výsledky pozorování – chová se vhodně při stolování – připraví tabuli pro jednoduché stolování – připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně) 	<p>Práce s drobným materiálem: papír, karton</p> <p>práce s drobným materiálem - přírodniny</p> <p>práce s drobným materiálem - textil</p> <p>Konstrukční činnosti:</p> <p>Pěstitelské práce:</p> <p>Příprava pokrmů:</p>	<p>OSV – kreativita, komunikace, kooperace a kompetice, mezilidské vztahy</p> <p>VDO – občanská společnost a škola</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí, základní podmínky života</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Vv, Ma, ČjaL, Prv</p>	

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce	Období: 1.	Ročník: 3.	Předmět: Pracovní činnosti
--	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – umí mačkat, trhat, lepit, polepovat, stříhat, vystřihovat, překládat a skládat papír – umí vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru – dovede navlékat, aranžovat, dotvářet, opracovávat a třídit při sběru přírodní materiál – pracuje podle slovního návodu nebo předlohy – umí navléknout jehlu, udělat uzel, stříhat textil – naučí se zadní steh – umí přišít knoflíky – umí slepit textilii, vyrobí jednoduchý textilní výrobek – dovede sestavovat stavebnicové prvky – umí montovat a demontovat stavebnici – zná základy péče o pokojové květiny - otírání listů, zalévání, kypření, – umí zasít semena – provádí pozorování a zhodnotí výsledky pozorování – orientuje se v základním vybavení kuchyně – chová se vhodně při stolování 	<p>Práce s drobným materiálem: vlastnosti materiálů, funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů, jednoduché pracovní postupy, využití tradic a lidových zvyků.</p> <p>- papír a karton - přírodniny - textil</p> <p>Konstrukční činnosti: práce se stavebnicemi.</p> <p>Pěstitelské práce: základní podmínky pro pěstování rostlin (i pokojových), pěstování ze semen v místnosti.</p> <p>Příprava pokrmů: základní vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování.</p>	<p>OSV – kreativita, komunikace, kooperace a kompetice, mezilidské vztahy</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>MKV - lidské vztahy, etnický původ</p> <p>EGS - Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Vv, Ma, ČjaL, Prv, Hv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – připraví tabuli pro jednoduché stolování – připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně) – udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch 			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

ČSP-3-1-01p zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů

ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy

ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

ČSP-3-3-01p provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky

ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny

ČSP-3-4-01p upraví stůl pro jednoduché stolování

ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Období: 2.	Ročník: 4.	Předmět: Pracovní činnosti
--	----------------------	----------------------	--------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu – volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu – dovede vyřezávat, děrovat, polepovat, tapetovat – vytváří prostorové konstrukce 	<p>Práce s drobným materiálem: vlastnosti materiálu, funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů, jednoduché pracovní postupy, využití tradic a lidových zvyků -papír a karton</p>	<p>OSV – kreativita, komunikace, kooperace a kompetice, mezilidské vztahy</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – seznámí se se základy aranžování a využití samorostů – seznámí se při činnosti s různým materiálem s prvky lidových tradic – udržuje pořádek na pracovním místě – zvládne různé druhy stehu - přední, zadní, ozdobný – udržuje pořádek na svém pracovním místě,zásady hygieny a bezpečnosti práce,poskytne první pomoc při úraze – montuje a demontuje stavebnici – dovede sestavovat složitější stavebnicové prvky- pracuje podle slovního návodu,předlohy – dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce,poskytne první pomoc při úraze – zná základy péče o pokojové květiny – zná rozdíl mezi setím a sázením – zná množení rostlin odnožemi a řízkováním – umí zvolit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky,nástroje a nářadí – ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové a jiné rostliny – dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce,poskytne první pomoc při úraze 	<p style="text-align: center;">-přírodniny</p> <p style="text-align: center;">-textil</p> <p>Konstrukční činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> -práce se stavebnicemi- plošnými,konstrukčními,prostorovými -práce s návodem <p>Pěstitelské činnosti:</p> <p>základní podmínky pro pěstování rostlin,pěstování pokojových rostlin,pěstování rostlin ze semen v místnosti</p> <p>Příprava pokrmů:</p> <p>základní vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování</p>	<p>EV – vztah člověka k prostředí,</p> <p>MKV - lidské vztahy, etnický původ</p> <p>EGS - Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČJ, M, Pří, VI, Hv, Vv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – orientuje se v základním vybavení kuchyně – seznámí se s přípravou jednoduchých pokrmů studené kuchyně – zná pravidla správného stolování a společenského chování – udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch 			

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Období: 2.	Ročník: 5.	Předmět: Pracovní činnosti
---	-----------------------	-----------------------	---------------------------------------

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu – volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu – dovede vyřezávat, děrovat, polepovat, tapetovat – vytváří prostorové konstrukce – seznámí se se základy aranžování a využití samorostů – seznámí se při činnosti s různým materiálem 	<p>Práce s drobným materiálem: vlastnosti materiálu, funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů, jednoduché pracovní postupy, využití tradic a lidových zvyků</p> <p>-práce s papírem a kartonem</p> <p>-práce s přírodninami</p>	<p>OSV – kreativita, komunikace, kooperace a kompetice, mezilidské vztahy</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí,</p> <p>MKV - lidské vztahy</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>s prvky lidových tradic</p> <ul style="list-style-type: none"> – zvládne různé druhy stehu - přední, zadní, ozdobný – seznámí se s látáním a tkaním – zná rozdíl mezi osnovou a útkem – umí háčkovat – udržuje pořádek na pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úraze – montuje a demontuje stavebnici – dovede sestavovat složitější stavebnicové prvky – umí pracovat podle slovního návodu, předlohy nebo jednoduchého schématu – dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úraze – zná základy péče o pokojové květiny – zná rozdíl mezi setím a sázením – zná množení rostlin odnožemi a řízkováním – seznámí se s rostlinami jedovatými, rostlinami jako drogy, alergiemi – vede pěstitelské pokusy a pozorování – umí zvolit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a nářadí – dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úraze 	<p>-práce s textilem</p> <p>Konstrukční činnosti: -práce se stavebnicí (plošnými, konstrukčními, prostorovými) -práce s návodem -práce s předlohou a s jednoduchým náčrtem</p> <p>Pěstitelské činnosti: -základní podmínky pro pěstování rostlin, pěstování pokojových rostlin, pěstování rostlin ze semen v místnosti</p> <p>Příprava pokrmů: -základní vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin,</p>	<p>EGS - Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČJ, M, Pří, VI, Hv, Vv</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> – orientuje se v základním vybavení kuchyně – seznámí se s přípravou jednoduchých pokrmů studené i teplé kuchyně – zná pravidla správného stolování a společenského chování – dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úraze – udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch 	<p>jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování</p>		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

ČSP-5-1-01p vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu

ČSP-5-1-02p využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii

ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu

ČSP-5-1-04p udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění

ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž

ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu

ČSP-5-2-03p udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úraze - užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky

ČSP-5-3-01p dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin

ČSP-5-3-02p ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování

ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní

ČSP-5-3-04p dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úraze na zahradě

ČSP-5-4-01p uvede základní vybavení kuchyně

ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm

ČSP-5-4-03p dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování

ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úraze v kuchyni - uplatňuje zásady správné výživy

5.9.2 Pracovní činnosti – 2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

RVP ZV nepojmenovává vyučovací předmět v této vzdělávací oblasti. Z tohoto důvodu byl pro 2. stupeň zvolen název předmětu: Pracovní činnosti

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Pracovní činnosti se vyučuje jako samostatný předmět v 6. až 9. ročníku:

v 6. a 9. ročníku – 1 hodina týdně

Vzhledem k materiálně technickým podmínkám a pedagogickým záměrům školy jsou vybrány tématické okruhy pro skupinu chlapců (Práce s technickými materiály, Design a konstruování a Svět práce) a skupinu dívek (Práce s technickými materiály, Příprava pokrmů a Svět práce), které jsou vyučovány odděleně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Pracovní činnosti – chlapců směřuje k:

- získání základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, zejména při ručním opracování materiálu
- osvojování správné volby a používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci, osvojení si práce s dostupnou mechanizací a technikou, včetně techniky výpočetní, a to v základní uživatelské úrovni
- osvojení a uplatňování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce, základů organizace a plánování práce a technologické kázně
- získání pozitivního vztahu k práci a odpovědného a tvořivého postoje k vlastní činnosti a její kvalitě
- získávání orientace v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci
- seznámení s historií významných a zajímavých vynálezů technického pokroku pro poznání a pochopení kontinuity vývoje technické vyspělosti a ekonomických podmínek života společnosti

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Pracovní činnosti – dívek směřuje k:

- získání základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, zejména činnostech v domácnosti, vedení domácnosti apod.
- poznání vybraných technologických výrobních postupů, materiálů a jejich užitných vlastností, surovin a plodin a osvojení si jednoduchých pracovních postupů pro běžný život
- osvojení si a uplatňování zásad bezpečnosti a ochrany při práci, hygieny práce, základů organizace a plánování práce a technologické kázně
- získání pozitivního vztahu k práci a odpovědného a tvořivého postoje k vlastní činnosti a její kvalitě

- získání orientace v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojování potřebných poznatků a dovedností významných pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

- výklad
- samostatná práce
- kolektivní práce
- sebehodnocení

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žák

- poznává smysl a cíl učení
- má pozitivní vztah k učení prostřednictvím zadávaných úkolů v rámci výuky
- umí posoudit vlastní pokrok, kriticky zhodnotí výsledky své práce a diskutuje o nich

Učitel

- zadává úkoly, které umožní volbu různých postupů
- vede žáky, aby v hodinách pracovali s odbornou literaturou
- pozoruje pokrok u všech žáků v hodině

Kompetence k řešení problémů

Žák

- promýšlí pracovní postupy praktických cvičení
- při řešení se učí chápat, že se při práci budou setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení
- poznatky aplikuje v praxi

Učitel

- zajímá se o náměty žáků
- klade otevřené otázky

Kompetence komunikativní

Žák

- učí se správnému technologickému postupu při práci

- při komunikaci používá správné technické názvosloví
- využívá informační zdroje k získání nových poznatků

Učitel

- zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují
- vede žáky, aby na sebe brali ohledy

Kompetence sociální a personální

Žák

- pracuje ve skupinách
- spolupracuje při řešení problémů
- přispívá k diskusi a respektuje názory jiných
- učí se věcně argumentovat

Učitel

- podle potřeby pomáhá žákům
- každému žákovi umožňuje zažít úspěch
- dodává žákům sebedůvěru

Kompetence občanské

Žák

- respektuje pravidla při práci
- dokáže přivolat pomoc při zranění
- chápe základní ekologické souvislosti,
- chrání a oceňuje naše kulturní tradice a historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům

Učitel

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- dodává žákům sebedůvěru

Kompetence pracovní

Žák

- dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla při práci

- používá bezpečně a účinně nástroje, vybavení, materiály
- dodržuje technologický postup a pravidla, plní povinnosti, myslí na ochranu svého zdraví a zdraví druhých
- dbá na ochranu životního prostředí
- své znalosti využívá v běžné praxi.

Učitel

- vede žáky ke správným způsobům užití materiálů a nástrojů
- pozoruje pokrok při práci v hodině
- jasnými pokyny směřuje činnosti ke stanovenému cíli
- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Učební osnovy – Pracovní činnosti – 2. stupeň

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Pracovní činnosti - chlapci
---	-----------------------	-----------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Práce s technickými materiály: provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň</p> <p>řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a náradí</p> <p>organizuje a plánuje svoji pracovní činnost</p> <p>užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku</p>	<p>- organizace a bezpečnost práce</p> <p>vlastnosti materiálu, užití v praxi – dřevo, plast, kov</p> <p>úloha techniky v životě člověka, zneužití</p> <p>techniky, technika a životní prostředí</p>	<p>VkO – hygiena, bezpečnost, činnost lidí, povolání</p> <p>Př – péče o životní prostředí, ekologické problémy</p> <p>F – technika, stroje a nástroje</p> <p>M – geometrie</p> <p>Př – dřeviny, význam lesa</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>je seznámen s řádem učebny, s bezpečností a hygienou práce</p> <p>dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a náradím; poskytne první pomoc při úrazu</p> <p>je schopen načrtnout jednoduchý náčrtek výrobku</p> <p>zvládá základní postupy při opracování dřeva</p> <p>měření, orýsování, řezání, broušení a vrtání</p> <p>zvolí a umí použít vhodné pracovní nástroje a náradí</p>	<p>- technické náčrty a výkresy, technické informace</p> <p>- pracovní postupy - zhotovení výrobků ze dřeva a z plastu</p> <p>- jednoduché pracovní postupy a operace</p> <p>- pracovní pomůcky náradí a nástroje pro ruční opracování</p>	<p>OSV – kreativita, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice</p> <p>VDO – občanská společnost a škola</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, M, Vv, F,</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Období: 3.	Ročník: 6.	Předmět: Pracovní činnosti - dívky
--	----------------------	----------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Práce s technickými materiály:</p> <p>- provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň</p>	<p>- organizace a bezpečnost práce</p>	<p>VkO – hygiena, bezpečnost, činnost lidí,</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí - organizuje a plánuje svoji pracovní činnost - užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku - je seznámen s řádem učebny, s bezpečností a hygienou práce - dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu - je schopen načrtnout jednoduchý náčrtek výrobku - zvládá základní postupy při opracování dřeva - měření, orýsování, řezání, broušení a vrtání - zvolí a umí použít vhodné pracovní nástroje a nářadí 	<ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti materiálu, užití v praxi – dřevo, plast, kov - úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí - technické náčrty a výkresy, technické informace - pracovní postupy - zhotovení výrobků ze dřeva a z plastu - jednoduché pracovní postupy a operace - pracovní pomůcky nářadí a nástroje pro ruční opracování 	<p>povolání</p> <p>Př – péče o životní prostředí, ekologické problémy</p> <p>F – technika, stroje a nástroje</p> <p>M – geometrie</p> <p>Př – dřeviny, význam lesa</p> <p>OSV – kreativita, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice</p> <p>VDO – občanská společnost a škola</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, M, Vv, F</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Pracovní činnosti - chlapci
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámk
<p>Práce s technickými materiály</p> <p>provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň</p> <p>užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku a orientovat se v něm</p> <p>- má představu o způsobu výroby železa, oceli a některých barevných kovů, polotovarů hutní drahoviny</p> <p>zvládá základní postupy při opracování železa a oceli</p> <p>zná princip výroby a zpracování plastických hmot včetně jejich vlastností</p>	<ul style="list-style-type: none"> - jednoduché pracovní operace a postupy - technické kreslení - rovnoběžné pravoúhlé promítání - výroba železa, výroba oceli, těžba a zpracování barevných kovů - pracovní postupy - zhotovení výrobků ze dřeva, ze železa a z plastu - umělé hmoty - výroba a vlastnosti - pracovní postupy – tvarování plastů - další užití plastů a jejich recyklace - péče o čistotu a pořádek v okolí školy, trávníky a školní hřiště 	<p>OSV – kreativita, sebepoznání a sebepojetí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice,</p> <p>VDO – občanská společnost a škola</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>MDV – fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>EGS – objevujeme Evropu a svět,</p> <p>MKV – lidské vztahy</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámk
<p>řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a náradí</p> <p>dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a náradím, zná zásady poskytnutí 1.pomoci</p>		<p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, M, Vv, F, Ch, VkZ</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Období: 3.	Ročník: 7.	Předmět: Pracovní činnosti - dívky
--	----------------------	----------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Provoz a údržba domácnosti:</p> <p>má základní znalosti o vzniku a vývoji oděvu</p> <p>je seznámen s kulturou a historií odívání</p> <p>zvládá jednoduché postupy ručního šití</p> <p>používá vhodné pomůcky a materiály</p> <p>orientuje se v návodech, obsluhuje šicích strojů a žehliček</p> <p>dodržuje zásady ochrany a bezpečnosti při práci</p> <p>využívá dovednost, estetiku, vkus, úpravu</p> <p>využívá znalosti v domácnosti</p> <p>zná základy pletení a háčkování</p>	<p>Vznik a vývoj oděvů</p> <p>Kultura odívání – Egypt, Řecko, Řím</p> <p>Šat – románský, gotika, renesance, baroko, rokoko, 19. a 20. stol.</p> <p>Základy ručního šití, druhy stehů – vzorník</p> <p>Výběr vhodného materiálu – polštář, zástěra, batoh, sáček na obuv</p> <p>Návlek spodní a vrchní nitě, zapojení šicího stroje a žehličky</p> <p>Bezpečnost při šití a žehlení</p> <p>Šití polštáře, batohu, zástěry, krátké nebo dlouhé sukně</p>	<p>OSV – kreativita, sebepoznání a sebepojetí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice</p> <p>VDO – občanská společnost a škola</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví</p> <p>ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů</p> <p>správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby □ provádí drobnou domácí údržbu</p> <p>dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem</p>	<p>Základy pletení a háčkování – základní oko, hladce, obrace</p> <p>Finance, provoz a údržba domácnosti rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti</p> <p>Elektrotechnika v domácnosti</p> <p>elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem</p>	<p>životního prostředí</p> <p>MDV – fungování a vliv médií ve společnosti, kritické vnímání mediálních sdělení</p> <p>EGS – objevujeme Evropu a svět</p> <p>MKV – kulturní diference, etnický původ</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, Vv, VkZ, Vko</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Pracovní činnosti - chlapci
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Práce s technickými materiály :</p> <p>dokáže porozumět technickému výkresu a vyrobit podle něj šablonu, kterou použije při zhotovení výrobku</p> <p>dokáže vyrobit jednotlivé části výrobku a z jednotlivých částí je schopen sestavit hotový výrobek</p> <p>ovládá postupy opracování pozinkovaného plechu - orýsování dle šablony, stříhání, ohýbání, nýtování, pájení</p> <p>dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti při práci s nástroji a nářadím , poskytne l.pomoc při úrazu</p> <p>Svět práce:</p> <p>- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání</p> <p>orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí</p>	<p>technické kreslení - nárys, půdorys, bokorys, řez a detail</p> <p>- jednoduché pracovní operace a postupy</p> <p>pracovní postupy - výrobek z pozinkovaného plechu - montáž celého výrobku z jednotlivých částí</p> <p>Trh práce – povolání, druhy pracovišť, pracovních prostředků, charakter a druhy pracovních činností, požadavky kvalifikační, zdravotní, osobní</p> <p>Volba profesní orientace – osobní zájmy, tělesný a duševní stav, sebehodnocené, využívání poradenských služeb</p> <p>možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení,</p>	<p>OSV – kreativita, sebepoznání a sebepojetí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice</p> <p>VDO – občan, občanská společnost a stát</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>MDV – fungování a vliv médií ve společnosti, kritické vnímání mediálních sdělení</p> <p>EGS – objevujeme Evropu a svět, jsme</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy</p> <p>prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce</p>	<p>informace a poradenské služby</p> <p>zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce □ práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů</p> <p>podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání</p>	<p>Evropané</p> <p>MKV – kulturní diference, lidské vztahy</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, M, Vv, F, Ch, VkZ, VkO</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Období: 3.	Ročník: 8.	Předmět: Pracovní činnosti - dívky
--	----------------------	----------------------	--

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Příprava pokrmů:</p> <p>zvládá pracovní postupy má znalosti o výživě člověka, potravně ovládá základní principy stolování a obsluhy u stolu má představu o předpisech a hygienických pravidlech umí využít profesní informace má představu o základních činnostech přípravy</p>	<p>Hygiena výživy – výživa člověka Zásady správné výživy – výživová hodnota Úprava stolu a bytu, podávání základních druhů pokrmů a nápojů</p> <p>Společenské chování Kuchařské knihy, vhodná sestava jídel Polévky, omáčky, saláty, pečivo, úpravy masa, ryb a drůbeže</p>	<p>OSV – kreativita, sebepoznání a sebepojetí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice</p> <p>VDO – občan, občanská společnost a</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>pokrmů volí správnou odpovídající technologii organizuje a plánuje pracovní činnost dodržuje zásady zdravého a příjemného prostředí v bytě získává informace o ekonomice v rodině</p> <p>Svět práce:</p> <p>využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí posoudí své možnosti při povolání a profesní přípravy rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce</p>	<p>Úpravy tepelné, za studena Režim dne, životospráva a vhodná sestava jídelníčku Stolování, inventář, aranžování květin, .. Nákup a skladování potravin, správné využití</p> <p>Trh práce – povolání, druhy pracovišť, pracovních prostředků, charakter a druhy pracovních činností, požadavky kvalifikační, zdravotní, osobní Volba profesní orientace – osobní zájmy, tělesný a duševní stav, sebehodnocení, využívání poradenských služeb možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce □ práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání</p>	<p>stát</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, základní podmínky života</p> <p>MDV – fungování a vliv médií ve společnosti, kritické vnímání mediálních sdělení</p> <p>EGS – objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané</p> <p>MKV – kulturní diference, lidské vztahy</p> <p>Mezipředmětové vztahy: ČjaL, M, Vv, F, Ch, VkJ, Vko</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Pracovní činnosti - chlapci
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Design a konstruování:</p> <p>sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model</p> <p>navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.</p> <p>provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení</p> <p>dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy při práci s nástroji a náradím, poskytne první pomoc při úrazu</p> <p>Svět práce:</p> <p>orientuje se v pracovních činnostech vybraných oblastí</p> <p>posoudí své možnosti v oblasti profesní orientace</p> <p>využije profesní informace pro výběr vhodného vzdělávání</p> <p>zná důležitá práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů</p> <p>prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při vstupu na trh práce</p>	<p>návod, předloha, náčrt, plán, schéma a jednoduchý program</p> <p>montáž a demontáž jízdního kola – přední a zadní kolo, plášť a duše, seřízení brzd, řídicích, nastavení sedla, převodníku, údržba pedálů, nábojů kol</p> <p>montáž a demontáž lyžařského vázání na běžeckých a sjezdových lyžích, nastavení bezpečnostních prvků a jejich údržba</p> <p>sestavení modelu dopravního prostředku/letadlo, loď/</p> <p>- možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, informace a poradenské služby</p> <p>- zaměstnání a způsoby hledání, informační základna pro volbu povolání</p> <p>problémy nezaměstnanosti, úřady</p>	<p>OSV – kreativita, sebepoznání a sebepojetí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, hodnoty, postoje a praktická etika</p> <p>VDO – občan, občanská společnost a stát</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>MDV – fungování a vliv médií ve společnosti, kritické vnímání mediálních sdělení</p> <p>EGS – objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané</p> <p>MKV – kulturní</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
	práce, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele	diference, lidské vztahy	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Období: 3.	Ročník: 9.	Předmět: Pracovní činnosti - dívky
---	-----------------------------	-----------------------------	---

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>Provoz a údržba domácnosti: provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů</p> <p>Příprava pokrmů: zvládá pracovní postupy má znalosti o výživě člověka, potravně ovládá základní principy stolování a obsluhy u stolu má představu o předpisech a hygienických pravidlech umí využít profesní informace má představu o základních činnostech přípravy pokrmů volí správnou odpovídající technologii organizuje a plánuje pracovní činnost</p>	<p>Finance, provoz a údržba domácnosti – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti</p> <p>Hygiena výživy – výživa člověka Zásady správné výživy – výživová hodnota Úprava stolu a bytu, podávání základních druhů pokrmů a nápojů</p> <p>Společenské chování Kuchařské knihy, vhodná sestava jídel Polévky, omáčky, saláty, pečivo,</p>	<p>OSV – kreativita, sebepoznání a sebepojetí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, hodnoty, postoje a praktická etika</p> <p>VDO – občan, občanská společnost a stát</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, základní podmínky života</p> <p>MDV – fungování a vliv médií ve společnosti, kritické vnímání mediálních sdělení</p> <p>EGS – objevujeme</p>	

Konkretizované výstupy	OBSAH UČIVA	Vazby a přesahy	Poznámky
<p>dodržuje zásady zdravého a příjemného prostředí v bytě získává informace o ekonomice v rodině</p> <p>Svět práce: orientuje se v pracovních činnostech vybraných oblastí posoudí své možnosti v oblasti profesní orientace využije profesní orientace pro výběr vhodného vzdělávání zná důležitá práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při vstupu na trh práce</p>	<p>úpravy masa, ryb a drůbeže Úpravy tepelné, za studena Režim dne, životospráva a vhodná sestava jídelníčku Stolování, inventář, aranžování květin, .. Nákup a skladování potravin, správné využití</p> <p>Možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, informace a poradenské služby. Zaměstnání a způsoby hledání, informační základna pro volbu povolání. Problémy nezaměstnanosti, úřady práce. Psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele.</p>	<p>Evropu a svět, jsme Evropané</p> <p>MKV – kulturní diference, lidské vztahy</p> <p>.</p>	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- ČSP-9-1-01p získá základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech; provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- ČSP-9-1-03p organizuje svoji pracovní činnost
- ČSP-9-1-04p pracuje s jednoduchou technickou dokumentací, orientuje se v pracovních postupech a návodech
- ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu - rozlišuje různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti - zvolí vhodný pracovní postup v

souladu s druhem zpracovávaného materiálu - správně vybere a používá vhodné pracovní nástroje a pomůcky - dovede pracovní postupy k finálnímu výrobku - dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytuje první pomoc při drobném úrazu

ČSP-9-2-01p sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model

ČSP-9-2-03p ovládá montáž a demontáž jednoduchého zařízení, provádí údržbu jednoduchých předmětů a zařízení

ČSP-9-2-04 dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu

ČSP-9-4-01p provádí jednoduché operace platebního styku

ČSP-9-4-02 ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů

ČSP-9-4-03p správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu, používá vhodné prostředky při práci v domácnosti

ČSP-9-4-04p dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu elektrickým proudem nebo chemikálií

ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče

ČSP-9-5-02p připraví jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy

ČSP-9-5-03p dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu

ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

ČSP-9-8-01p orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech a středních školách

ČSP-9-8-02p posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace přihlédnutím k potřebám běžného života

ČSP-9-8-03p využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání

ČSP-9-8-04p prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení se o zaměstnání - byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů - byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání

6 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků

Pravidla pro hodnocení jsou zpracována na základě vyhlášky MŠMT č. 256/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Obecné zásady

- hodnocení výsledků vzdělávání žáků vychází z posouzení míry dosažení výstupů pro jednotlivé předměty školního vzdělávacího programu
- hodnocení je pedagogicky zdůvodnitelné, odborně správné a doložitelné a respektuje individuální vzdělávací potřeby žáků a doporučení školského poradenského pracoviště
- při hodnocení, průběžné i celkové klasifikaci učitel uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi
- za základ hodnocení považujeme zpětnou vazbu jako informaci o správnosti postupu, průběhu, výsledku. Okamžitá zpětná vazba je jeden z hlavních faktorů efektivního učení, zvláště při důrazu na vhodnou formulaci
- úkolem učitele je motivovat žákale vzdělávání, usměrňovat, ovlivňovat, rozšiřovat oblast jeho poznání. Při hodnocení žákovy činnosti se řídit filozofií školního vzdělávacího programu
- při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáků, k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici
- každému hodnocení musí závazně předcházet jasné a srozumitelné seznámení žáka s cíli vzdělávání a k nim náležejících kritérií hodnocení. Žák má vědět, v čem a proč bude vzdělávána kdy a jakým způsobem, podle jakých pravidel bude v určité fázi vzdělávacího procesu hodnocen
- podklady pro klasifikaci učitel získává:
  - o soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování
  - o zkouškami písemnými, praktickými, pohybovými, didaktickými testy
- písemnou práci z učiva za delší období (čtvrtletní práce) přesahující 30 minut mohou žáci psát v jednom dni pouze jednu – takové práce oznámí vyučující žákům předem a ostatní vyučující informuje zápisem termínu do třídní knihy
- na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce, učební výsledky a míra dosažených kompetencí, kterých žák dosáhl za celé klasifikační období – přihlíží se k systematičnosti žáka, stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období
- v předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výsledný stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě
- nedílnou součástí procesu hodnocení je i sebehodnocení, které je i jednou z kompetencí, kterou chceme žáky naučit
- pro hodnocení žáků všech ročníků základní školy se používají známky, v průběhu vyučovacího procesu se používá i slovní hodnocení (převážně ústní formou)
- hodnocení výsledků žáků na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm. U žáků s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel o použití širšího slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka
- pravidla hodnocení žáků jsou součástí školního řádu a obsahují zejména:
  - zásady a způsob hodnocení a sebehodnocení výsledků vzdělávání a chování žáků, včetně získávání podkladů pro hodnocení

- kritéria pro hodnocení

Zásady a pravidla sebehodnocení žáků

Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků, posiluje sebeúctu sebevědomí žáků. Je zařazováno do procesu vzdělávání průběžně všemi vyučujícími, způsobem přiměřeným věku žáků.

Chyba je přirozená součást procesu učení. Pedagogičtí pracovníci společně s žáky pracují s chybou. Hodnocení žákova výkonu nelze tedy provést jen klasifikací, musí být doprovázeno rozbořením chyb žáka. Chyba je důležitý prostředek učení. Znamka není jediným zdrojem motivace.

Při sebehodnocení se žák snaží vyjádřit:

- co se mu daří
- co mu ještě nejde, jaké má rezervy
- jaké postupy budou následovat

Pedagogové vedou žáka k tomu, aby komentoval svoje výkony a výsledky. Sebehodnocení nenahrazuje klasické hodnocení žáka učitelem, ale doplňuje a rozšiřuje evaluační procesy a více aktivizuje žáka.

Žák se prostřednictvím učitelova hodnocení postupně učí, jaké jsou meze a perspektivy jeho výkonu, sféry jeho úspěchů a úspěšného uplatnění. Vyučující vytváří vhodné prostředí a příležitosti, aby žák mohl poučeně a objektivně hodnotit sebe a svoji práci. Oba názory jsou průběžně konfrontovány. Učitel a žák společně hodnotí průběh výkonů žáka tak, aby se shodli. Autonomní hodnocení se nesmí stát prostředkem nátlaku na učitele. Cílem je ideální shoda obou hodnocení tak, aby byla pro žáka motivační do dalšího období.

6.2 Kritéria hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Stupně hodnocení prospěchu a chování v případě použití klasifikace, jejich charakteristika

Při hodnocení stupni prospěchu jsou výsledky vzdělávání žáka hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělávání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Klasifikace zahrnuje ohodnocení přístupu žáka ke vzdělání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

Při použití klasifikace se výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

A) v předmětech s převahou naukového zaměření

Stupeň 1 (výborný)

Žák dosahuje konkretizovaných výstupů, očekávaných kompetencí, klíčových kompetencí a cílů základního vzdělávání (dále jen stanovených výstupů) rychle, v určeném (nebo kratším) čase, s výrazným podílem samostatné práce a jen s minimální pomocí učitele. Projevuje výrazný zájem o výuku a o pozitivní rozvíjení své osobnosti. Řádně se na výuku připravuje a vzorně plní zadané úkoly. Při výuce plně využívá svých schopností, možností a rezerv.

Žák samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti. Myslí logicky správně. Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně a přesně,

chápe vztahy mezi nimi a smysluplně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný, výstižný, účinně se zapojuje do diskuze. Je schopen samostatně studovat vhodné texty, řešit problémy a obhajovat svá rozhodnutí. Plně respektuje demokratické principy, uvědoměle a aktivně pracuje v týmu, jeho působení je velmi přínosné. Je téměř vždy schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák s menšími podněty učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně, chápe vztahy mezi nimi a s menšími chybami propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Ústní a písemný projev má menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků je zpravidla bez podstatných nedostatků. Zapojuje se do diskuze. Je schopen s menší pomocí studovat vhodné texty, řešit problémy a obhajovat svá rozhodnutí.

Respektuje demokratické principy, v podstatě uvědoměle a aktivně pracuje pro tým, jeho působení je přínosné. Je většinou schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák dosahuje stanovených výstupů, ale v delším než určeném čase a s výraznou pomocí učitele. Schopnost samostatně pracovat projevuje nepravidelně. Projevuje částečný zájem o výuku a rozvíjení své osobnosti. Jeho příprava na výuku a plnění zadaných úkolů často vykazují výraznější nedostatky. Svých schopností, možností a rezerv využívá při výuce jen částečně, a vykazuje jen malou snahu o zlepšení tohoto stavu.

Žák se v uplatňování osvojovaných poznatků a dovedností dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů podle podnětů učitele. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. Částečně se zapojuje do diskuze. Je schopen studovat podle návodu učitele. Občas nerespektuje demokratické principy, v týmu pracuje ne příliš aktivně, jeho působení je přínosné v menší míře. Je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák dosahuje i přes výraznou pomoc učitele, a za mnohem delší, než určený čas, jen některých stanovených výstupů. Schopnost samostatně pracovat projevuje jen částečně. Projevuje malý zájem o výuku a rozvíjení své osobnosti. Jeho příprava na výuku trvale vykazuje výrazné nedostatky. Svých schopností, možností a rezerv využívá při výuce jen velmi málo, spíše ojediněle, a nejeví téměř žádnou snahu tento stav zlepšit.

U žáka se v uplatňování osvojených poznatků a dovedností vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery, chybně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti, málo se zapojuje do diskuze. Závažné chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti. Demokratické principy respektuje jen občas, práce v týmu se pouze účastní. Jeho působení není příliš přínosné. Sebehodnocení a hodnocení ostatních členů je schopen málokdy.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák nedosahuje prakticky žádných stanovených výstupů, ani ve výrazně delším, než určeném času, a to i přes maximální pomoc a snahu učitele. Schopnost samostatně pracovat prakticky vůbec neprojevuje. O výuku a rozvíjení své osobnosti neprojevuje zájem. Na výuku se nepřipravuje. Své schopnosti, možnosti a rezervy při výuce nevyužívá; snahu zlepšit tento stav neprojevuje.

U žáka se v uplatňování osvojených vědomostí a dovedností vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Žák si požadované poznatky neosvojil, nesmyslně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Neprojevuje samostatnost v myšlení. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti, i výstižnosti, nezapojuje se do diskuze. Chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Vůbec nerespektuje demokratické principy, nepracuje pro tým. Svou činností narušuje spolupráci, jeho působení není pro tým přínosné. Správného sebehodnocení a hodnocení ostatních členů není schopen.

Kritéria hodnocení písemných prací (2. stupeň)

Klasifikace	Výsledek v %
1	100 – 81%
2	80 – 61%
3	60 – 41%
4	40 – 21%
5	20 – 0%

B) ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí. Vždy používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný a přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Aktivně se zajímá o umění a estetiku. Jeho tělesná zdatnost má vysokou úroveň.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, převážně samostatný, využívá své osobní předpoklady, které úspěšně rozvíjí. Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Jeho projev je esteticky působivý, originální a má jen menší nedostatky. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje méně tvořivě. Má zájem o umění a estetiku. Je tělesně zdatný.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Materiály, nástroje a vybavení používá bezpečně a účinně pouze někdy. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní i tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Materiály, nástroje a vybavení většinou nepoužívá bezpečně a účinně.

Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malý zájem a snahu.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Materiály, nástroje a vybavení nepoužívá téměř nikdy bezpečně a účinně. Jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci.

Klasifikaci výsledků vzdělávání žáka v jednotlivých předmětech a chování žáka lze doplnit slovním hodnocením, které bude obsahovat i hodnocení klíčových kompetencí vymezených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Celkové hodnocení žáků na vysvědčení

Žák je hodnocen stupněm:

- a) **prospěl(a) s vyznamenáním**, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 -chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré; v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků podle § 14 odst. 2,
- b) **prospěl(a)**, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,
- c) **neprospěl(a)**, je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením nebo není-li z něho hodnocen na konci druhého pololetí
- d) **nehodnocen(a)**, není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem na konci prvního pololetí. Nelze-li žáka z některého nebo ze všech předmětů v prvním nebo druhém pololetí hodnotit ani v náhradním termínu, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo „nehodnocen(a)“.

Jestliže je žák z výuky některého předmětu v prvním nebo druhém pololetí uvolněn, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo „**uvolněn(a)**“.

V případě slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace žáka na vysvědčení či výpise z vysvědčení se pro stanovení celkového hodnocení žáka slovní hodnocení převede do klasifikace prostřednictvím níže uvedených zásad pro vzájemný převod klasifikace a slovního hodnocení.

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem předmětů, z nichž byl uvolněn, pokud mu nebylo povoleno opakování ročníku podle §52, odst. 6 věty třetí školského zákona.

6.2.1 Hodnocení chování

Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

- a) 1 - velmi dobré,
- b) 2 - uspokojivé,
- c) 3 - neuspokojivé.

Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ní ředitel po projednání v pedagogické radě. Pokud třídní učitel tento postup nedodrží, mají možnost podat návrh na pedagogické radě i další vyučující. Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování (školní řád) včetně dodržování vnitřního řádu školy během klasifikačního období.

Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná. Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování jsou následující:

Stupeň 1 (velmi dobré) - žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé) - chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele (popřípadě ředitele školy) dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

Stupeň 3 (neuspokojivé) - chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

Výchovná opatření

Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za mimořádně úspěšnou práci.

Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.

Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:

- a) napomenutí třídního učitele

Uděluje třídní učitel jako upozornění na častější drobnější přestupky proti školnímu řádu nebo za ojedinělý méně závažný přestupek.

- b) důtku třídního učitele

Uděluje třídní učitel za závažnější přestupky proti školnímu řádu nebo v případě, kdy napomenutí třídního učitele nesplnilo účel a pokračují dále přestupky, za které bylo napomenutí uděleno.

c) důtku ředitele školy

Uložena je po projednání v pedagogické radě, a to buď za závažný přestupek proti školnímu řádu, nebo za pokračování i méně závažných přestupků, za které bylo již dříve uděleno napomenutí nebo důtka třídního učitele.

Pravidla pro udělování pochval a jiných ocenění a ukládání napomenutí a důtek jsou součástí školního řádu.

Třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení důtky třídního učitele. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě.

Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.

Udělení pochvaly a jiného ocenění a uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy. Udělení pochvaly ředitele školy se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

Za jeden přestupek se uděluje žákovi pouze jedno opatření k posílení kázně.

6.2.2 Postup do dalšího ročníku

Každé pololetí vydává škola žákovi vysvědčení, za první pololetí lze žákovi vydat výpis z vysvědčení.

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakovat ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakovat ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakovat, tomuto žákovi může ředitel školy na žádost jeho zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze ze závažných zdravotních důvodů.

Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, povolit na žádost jeho zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.

Individuální vzdělávání

Individuálně vzdělávaný žák koná za každé pololetí zkoušky z příslušného učiva, a to ve škole, do níž byl přijat k plnění povinné školní docházky. Nelze-li individuálně vzdělávaného žáka hodnotit na konci příslušného pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení pololetí. Ředitel školy zruší povolení individuálního vzdělávání, pokud žák na konci druhého pololetí příslušného školního roku neprospěl, nebo nelze-li žáka hodnotit na konci pololetí ani v náhradním termínu.

Hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany České republiky

Žáci, kteří nejsou státními občany České republiky a plní v České republice povinnou školní docházku, jsou hodnoceni ze všech předmětů. A to formou: klasifikace, slovním hodnocením, nebo klasifikací doplněnou slovním hodnocením. Úroveň znalosti českého jazyka se považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka – cizince. (§ 15 odst. 6 vyhlášky č. 48/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

6.2.3 Slovní hodnocení

Při použití slovního hodnocení se výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělávání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobním předpokladům a věku. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení přístupu žáka je vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka; obsahuje tak zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat. Výsledky vzdělávání žáka na konci prvního pololetí lze hodnotit souhrnně za všechny předměty. Slovní hodnocení lze použít i pro hodnocení chování žáka.

U žáka, který přijde z jiné základní školy a má slovní hodnocení, bude převedeno slovní hodnocení následujícím způsobem:

1. Požádáme původní základní školu o převod slovního hodnocení na známky
2. Pokud původní základní škola v bodě 1 nevyhoví, převedeme slovní hodnocení na známky podle našich kritérií slovního hodnocení.

Zásady pro vzájemné převedení klasifikace a slovního hodnocení

Prospěch	
Celková aplikace učiva	
1 - výborný	pracuje zcela samostatně, spolehlivě užívá vědomostí a dovedností s jistotou
2 - chvalitebný	pracuje s mírnou dopomocí, dopouští se menších chyb
3 - dobrý	pracuje s dopomocí, se kterou dovede vyřešit problémy
4 - dostatečný	pracuje pouze s dopomocí, často dělá chyby
5 - nedostatečný	úkoly nezvládá ani s pomocí
Aktivita, zájem	
1 - výborný	aktivní, učí se svědomitě
2 - chvalitebný	učí se svědomitě
3 - dobrý	k aktivitě a práci nepotřebuje větších podnětů
4 - dostatečný	o učení má malý zájem, potřebuje stálou pomoc
5 - nedostatečný	žádný zájem o práci, pomoc a pobízení jsou neúčinné

Chování	
1 – velmi dobré	Velmi dobře dodržuje pravidla chování a školní řád. Ojedinele se dopouští méně závažných přestupků. Žák je přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.
2 - uspokojivé	Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a školním řádem. Žák se dopouští závažných přestupků proti školnímu řádu. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo školního řádu., nebo se opakovaně dopouští méně závažných přestupků. Zpravidla se i přes předchozí udělení kázeňského opatření dopouští dalších přestupků, narušuje vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.
3 - neuspokojivé	Chování žáka ve škole je v zásadním rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem vzdělávací činnost školy. Zpravidla se i přes předchozí udělení kázeňského opatření dopouští dalších přestupků.

6.2.4 Získávání podkladů pro hodnocení

Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména: sledováním výkonů žáků a jejich připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové, ...), kontrolními písemnými pracemi, analýzou výsledků různých činností žáků, konzultacemi s ostatními vyučujícími a podle potřeby i psychologickými a zdravotnickými pracovníky.

Žák 2. až 9. ročníku základní školy musí mít z každého předmětu alespoň dvě známky za každé pololetí, z toho nejméně jednu za ústní zkoušení. Znamky získávají vyučující průběžně během celého klasifikačního období.

Není přípustné ústně přezkušovat žáky koncem klasifikačního období z látky celého tohoto období.

Zkoušení je prováděno zásadně před kolektivem třídy, nepřípustné je individuální přezkušování po vyučování v kabinetech. Výjimka je možná jen při diagnostikované vývojové poruše, kdy je tento způsob doporučen ve zprávě psychologa.

Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů. Učitel sděluje všechny známky,

kteří bere v úvahu při celkové klasifikaci, zástupcům žáka a to zejména prostřednictvím zápisů do žákovské knížky - současně se sdělováním známek žákům.

Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích.

Kontrolní písemné práce by měly být v rozsahu: 1. stupeň - nejméně 2 v ČJ a v M, II. stupeň - nejméně 2 v M, 2 v ČJ, 2 kontrolní slohové práce, 2 v cizím jazyce.

Vyučující Čj, Aj a M písemné práce vyberou, provedou rozbor, vyhodnotí a výsledky předají ŘŠ. Pokud je neúspěšnost v jednotlivých jevech 50%, dají žákům lhůtu na procvičení a znovu zadají prověrku, provedou rozbor a závěr.

O termínu písemné zkoušky, která má trvat více než 30 minut, informuje vyučující žáky dostatečně dlouhou dobu předem. Ostatní vyučující o tom informuje formou zápisu do třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru. V jednom dni by žáci neměli psát více než jednu písemnou zkoušku z učiva za delší časové období (půl roku).

Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkové klasifikace žáka i způsob získání známek (ústní zkoušení, písemné,...). V případě dlouhodobé nepřítomnosti nebo rozvázání pracovního poměru v průběhu klasifikačního období předá tento klasifikační přehled zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.

Vyučující zajistí zapsání známek také do třídního katalogu a dbá o jejich úplnost. Do katalogu jsou zapisovány známky z jednotlivých předmětů, udělená výchovná opatření a další údaje o chování žáka, jeho pracovní aktivitě a činnosti ve škole.

Vyučující vede evidenci výchovných opatření a dalších údajů o chování žáka.

Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (lázeňské léčení, léčebné pobyty, dočasné umístění v ústavech, apod.) vyučující respektuje známky žáka, které škole sdělí škola při instituci, kde byl žák umístěn: žák se znovu nepřezkoušuje.

Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období. Výsledná známka za klasifikační období musí odpovídat známám a kompetence, které žák získal.

Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednávají v pedagogické radě, a to zpravidla k 15. listopadu a 15. dubnu.

Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitelka školy, nejpozději však 24 hodin před jednáním pedagogické rady o klasifikaci, zapíše učitelé příslušných předmětů číslicí výsledky celkové klasifikace do třídního výkazu a připraví návrhy na umožnění opravných zkoušek, na klasifikaci v náhradním termínu apod.

Zákonné zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka třídní učitel a učitelé jednotlivých předmětů v polovině prvního a druhého pololetí písemně prostřednictvím žákovské knížky.

Informace jsou rodičům předávány formou žákovských knížek, osobním jednáním na třídních schůzkách nebo konzultačních hodinách, na které jsou rodiče písemně zváni. Další možností sdělit známky žáků je elektronická žákovská knížka na webu školy: www.zsmseno.cz. Rodičům, kteří se nemohli dostavit na školou určený termín, poskytnou vyučující možnost individuální konzultace. Údaje o klasifikaci a hodnocení chování žáka jsou sdělovány pouze zástupcům žáka, nikoli veřejně.

V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje rodiče vyučující předmětu bezprostředně a prokazatelným způsobem.

Pokud je klasifikace žáka stanovena na základě kontrolních písemných nebo grafických prací, vyučující tyto práce uschovávají po dobu, během které se klasifikace žáka určuje nebo

ve které se k ní mohou zákonní zástupci žáka odvolat - tzn. celý školní rok včetně hlavních prázdnin, v případě žáků s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30. 9. dalšího školního roku. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům a na požádání ve škole také rodičům.

Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména - neklasifikují žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden, poskytnou žákovi dostatek času na doplnění informací z doby, kdy chyběl, účelem zkoušení není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co umí, učitel klasifikuje jen probrané učivo, zadávání nového k samostatnému prostudování a následnému zkoušení bez vysvětlení celé třídy není přípustné. Před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva. Učitel provádí prověřování znalostí až po dostatečném procvičení učiva.

Třídní učitelé (případně výchovný poradce) jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobu získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů (nebo výchovného poradce) na pedagogické radě.

Pokyny k vedení žákovských knížek:

Žákovská knížka musí mít:

- Čistý obal, nepopsaný, bez nálepek, označený jménem
- Vyplněný titulní list s podlouhlým razítkem školy
- Parafované omluvenky
- Správně uvedené jméno a titul učitelů jednotlivých předmětů

Kontrola třídním učitelem v průběhu září.

U každé známky musí být datum, konkrétní učivo, známka a podpis učitele.

Je nepřípustná známka s mínusem.

Chybná známka může být opravena pouze škrtnutím a znovu parafována.

Za každé klasifikační období (čtvrtletí) musí být v ŽK dostatečné množství známek u všech předmětů jako prokazatelný podklad pro čtvrtletní hodnocení.

Zodpovídá každý vyučující a průběžně kontroluje třídní učitel.

Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách

Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad. Jmenování komise a její činnost se řídí ustanovením § 22 vyhlášky č.256/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Žáci devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni základní školy doposud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.

Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální a platí pro ně ustanovení odst. 2 – 6, § 22, vyhlášky č.256/2012 Sb., stejně jako pro komisionální přezkoušení.

Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.

V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení podle § 52, odst 4.

Plnění povinné školní docházky ve škole mimo území České republiky nebo v zahraniční škole na území české republiky

- se řídí § 38, zákon č.561/2004Sb.(ŠZ), ve znění pozdějších předpisů

Žák může plnit povinnou školní docházku ve škole mimo území České republiky nebo v evropské škole působící na základě Úmluvy o statutu Evropských škol nebo formou individuální výuky v zahraničí.

Žák, který plní povinnou školní docházku jedním z výše uvedených způsobů, je vždy zároveň žákem české školy, kde je zapsán k plnění povinné školní docházky (tzv. kmenová škola).

Před odjezdem do zahraničí je zákonný zástupce žáka povinen oznámit řediteli kmenové školy předpokládanou dobu plnění povinné školní docházky v zahraničí, způsob plnění povinné školní docházky, adresu místa pobytu žáka a popřípadě i adresu příslušné zahraniční školy. Zákonný zástupce žáka je povinen přihlásit žáka do zahraniční školy nejpozději do dvou týdnů po příjezdu žáka do země pobytu.

Žák, který plní povinnou školní docházku v zahraničí, může na žádost zákonného zástupce konat zkoušky z vybraných předmětů ve své kmenové škole. Výjimkou jsou evropské školy, kdy žák zkoušky nekoná.

Pokud žák zkoušky koná, pak se konají z těchto předmětů:

- a) ve všech ročnících ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura, stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (RVP ZV),
- b) ve 4. a 5. ročníku ze vzdělávacího obsahu vlastivědné povahy vztahujícího se k České republice vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, stanoveného RVP ZV,
- c) v 6. - 9. ročníku ze vzdělávacího obsahu vztahujícího se k České republice vzdělávacího oboru Dějepis a Zeměpis, stanovených RVP ZV.

Žák, který plní povinnou školní docházku formou individuální výuky v zahraničí a koná zkoušky, pak je koná z každého předmětu uvedeného v příslušných ročnících školního vzdělávacího programu zkoušející školy s výjimkou předmětů volitelných.

Zkoušku lze konat za období nejméně jednoho pololetí školního roku, nejdéle však za období dvou školních roků. Konkrétní obsah a rozsah zkoušky stanoví ředitel zkoušející školy v souladu se školním vzdělávacím programem zkoušející školy. Se stanoveným obsahem a rozsahem zkoušky seznámí ředitel zkoušející školy s dostatečným časovým předstihem zákonného zástupce žáka, nejpozději však při stanovení termínu zkoušky.

Zkouška je komisionální. Komisi jmenuje ředitel zkoušející školy. Termín konání zkoušky dohodne ředitel zkoušející školy se zákonným zástupcem žáka tak, aby se zkouška uskutečnila nejpozději do dvou měsíců po skončení období, za které se zkouška koná. Nedojde-li k dohodě mezi zákonným zástupcem žáka a ředitelem zkoušející školy, stanoví termín zkoušky ředitel zkoušející školy. Není-li možné žáka ze závažných důvodů v dohodnutém termínu přezkoušet, stanoví ředitel zkoušející školy náhradní termín zkoušky tak, aby se zkouška uskutečnila nejpozději do čtyř měsíců po skončení období, za které se zkouška koná.

Před konáním zkoušky předloží zákonný zástupce žáka řediteli zkoušející školy vysvědčení žáka za příslušný ročník zahraniční školy a jeho překlad do českého jazyka. V

případě pochybností o správnosti překladu je ředitel zkoušející školy oprávněn požadovat předložení úředně ověřeného překladu.

V případě, že zákonný zástupce žáka má pochybnosti o správnosti výsledku zkoušky, může požádat o komisionální přezkoušení.

Žáka, na kterého se vztahuje povinná školní docházka a který nekonal zkoušky, zařazuje po návratu ze zahraničí ředitel kmenové školy do příslušného ročníku po zjištění úrovně jeho dosavadního vzdělání a znalosti vyučovacího jazyka.

Výše uvedené platí i v případě, že žák má kromě občanství ČR i občanství jiného státu.

Školy poskytující vzdělávání českého jazyka a realii České republiky v zahraničí

Občané ČR většinou plní povinnou školní docházku denním prezenčním vzděláváním v zahraniční škole zřízené podle práva státu žákova pobytu. Řada z nich se také vzdělává v českém jazyce formou odpolední nebo sobotní výuky v českých školách - tzv. poskytovatelé vzdělávání v zahraničí. Některé z nich mají podepsané s MŠMT ujednání o poskytování vzdělávání občanům České republiky v období plnění povinné školní docházky. Umožňují svým žákům absolvovat vzdělávání, na jehož základě obdrží za pololetí nebo školní rok osvědčení. Po předložení osvědčení společně s vysvědčením ze zahraniční školy, kde žák plní povinnou školní docházku, obdrží žák v kmenové škole v ČR české vysvědčení, aniž by musel vykonávat zkoušky. Získání osvědčení mu také umožní zařazení do odpovídajícího ročníku při případném návratu zpět do ČR. MŠMT informuje o poskytovatelích vzdělávání v zahraničí, s nimiž je uzavřeno ujednání, na svých webových stránkách.

6.2.5 Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním. Zdravotním postižením je pro účely školských prepisů mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování. Zdravotním znevýhodněním zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání. Sociálním znevýhodněním je rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, nebo postavení azylanta a účastníka řízení o udělení azylu na území České republiky.

Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vytvoření nezbytných podmínek při vzdělávání i klasifikaci a hodnocení.

Při hodnocení žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami §16 odst. 9 ŠZ se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění. Vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů.

Pro zjišťování úrovně žakových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv. Kontrolní práce a diktáty píší tito žáci po předchozí přípravě. Pokud je to nutné, nebude dítě s vývojovou poruchou vystavováno úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho předpokladům.

Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony. Při klasifikaci se nevyhází z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl.

Klasifikace byla provázena hodnocením, tj. vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat.

Všechna navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají s rodiči a jejich souhlasný či nesouhlasný názor je respektován.

V hodnocení se přístup vyučujícího zaměřuje na pozitivní výkony žáka a tím na podporu jeho poznávací motivace k učení namísto jednostranného zdůrazňování chyb.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných se řídí vyhláškou č. 258/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů o základním vzdělávání a některých náležitostech povinné školní docházky, dále vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných.

1) v předmětech s převahou naukového zaměření

Stupeň 1 (výborný)

- ovládá bezpečně požadovaná fakta, pojmy, definice a poznatky
- myšlení pohotové, dobře chápe souvislosti, myslí logicky správně
- je schopen samostatně studovat vhodné texty
- pracuje uvědoměle a aktivně v týmu, jeho působení je velmi přínosné
- je schopen téměř vždy sebehodnocení a hodnocení ostatních členů
- vyjadřuje se výstižně a poměrně přesně
- umí a používá kompenzační pomůcky
- pracuje spolehlivě s upraveným textem
- po zadání práce pracuje samostatně

Stupeň 2 (chvalitebný)

- v podstatě uceleně ovládá požadovaná fakta, pojmy, definice a poznatky
- myslí logicky správně
- je schopen s menší pomocí samostatně studovat vhodné texty
- pracuje částečně aktivně v týmu, jeho působení je přínosné
- je schopen téměř vždy sebehodnocení a hodnocení ostatních členů
- vyjadřuje se méně výstižně, ale poměrně přesně
- umí a dovede použít kompenzační pomůcky
- pracuje spolehlivě s upraveným textem
- po zadání práce učitelem pracuje s jistotou

Stupeň 3 (dobrý)

- má nepodstatné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti požadovaných faktů, pojmů, definic a poznatků
- myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v logice se vyskytují chyby
- je schopen studovat vhodné texty podle návodu učitele
- pracuje částečně aktivně v týmu, jeho působení je částečně přínosné
- je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů s dopomocí učitele
- vyjadřuje se obtížně a nepřesně
- dovede použít kompenzační pomůcky s návodem učitele
- pracuje spolehlivě s upraveným textem
- nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat

Stupeň 4 (dostatečný)

- má závažné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti požadovaných faktů, pojmů, definic a poznatků

- v myšlení se vyskytují závažné chyby
- je nesamostatný v práci s vhodnými texty
- práce v týmu se pouze účastní, jeho působení je občas přínosné
- málokdy je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů
- jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti
- kompenzační pomůcky používá s návodem učitele obtížně a s chybami
- má velké obtíže při práci s upraveným textem
- závažné chyby dovede s pomocí učitele opravit

Stupeň 5 (nedostatečný)

- požadované poznatky si neosvojil
- samostatnost v myšlení neprojevuje
- je nesamostatný v práci s vhodnými texty ani s podněty učitele
- žák nepracuje pro tým
- správného sebehodnocení a hodnocení ostatních členů není schopen
- jeho ústní a písemný projev má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti
- kompenzační pomůcky nedovede použít ani s návodem učitele
- s upraveným textem nedovede pracovat
- chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele

2) ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného působení

Stupeň 1 (výborný)

- v činnostech je velmi aktivní se zájmem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost
- pracuje velmi tvořivě, samostatně, plně využívá osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí
- jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný a přesný
- osvojené dovednosti, vědomosti a návyky aplikuje tvořivě

Stupeň 2 (chvalitebný)

- v činnostech aktivní, převážně samostatný
- úspěšně rozvíjí své osobní předpoklady
- projev je esteticky působivý, originální a má jen menší nedostatky
- osvojené dovednosti, vědomosti a návyky aplikuje samostatně, má zájem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost

Stupeň 3 (dobrý)

- v činnostech je méně aktivní, samostatný, pohotový, občas i pasivní
- nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu
- jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb
- jeho dovednosti a vědomosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele
- nemá aktivní zájem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost

Stupeň 4 (dostatečný)

- v činnostech je málo tvořivý, často pasivní
- rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé
- úkoly řeší s častými chybami
- dovednosti a vědomosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele

- projevuje velmi malý zájem a snahu

Stupeň 5 (nedostatečný)

- v činnostech je skoro vždy pasivní
- rozvoj schopností je neuspokojivý
- jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu
- minimální osvojené dovednosti a vědomosti nedovede aplikovat
- neprojevuje zájem o práci, práci druhým znemožňuje

6.2.6 Hodnocení žáků ve speciálních třídách:

Oblasti slovního hodnocení

1. Ovládnutí učiva předepsaného osnovami

- ovládá bezpečně
- ovládá
- podstatně ovládá
- ovládá se značnými mezerami
- neovládá

2. Úroveň aplikace vědomostí

- spolehlivě, uvědoměle užívá vědomostí a dovedností
- dovede používat vědomosti a dovednosti, dopouští se drobných chyb
- s pomocí řeší úkoly, překonává obtíže a odstraňuje chyby, jichž se dopouští
- dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
- praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele

3. Úroveň vyjadřování

- výstižné, poměrně přesné
- celkem výstižné
- nedostatečně přesné
- vyjadřuje se s obtížemi
- nesprávné i na návodné otázky

4. Úroveň myšlení

- pohotové, bystré, dobře chápe souvislosti
- uvažuje celkem samostatně
- menší samostatnost v myšlení
- nesamostatné myšlení
- odpovídá nesprávně i na návodné otázky

5. Píle a zájem o učení

- aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
- učí se svědomitě
- k učení a práci nepotřebuje mnoho podnětů
- malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
- pomoc a pobízení k učení jsou neúčinné

6. Výběr nejčastějších znaků při slovním hodnocení

Řeč: Vytříbená, stručná, bohatá, výrazná, spisovná, jasná, výstižná.

Paměť: Rychlost vstřípení látky. Délka zapamatování. Rychlost vybavování. Kvalita obsahu zapamatované látky. Objektivní nebo subjektivní typ (zkresluje skutečnost).

Pozornost: Vytrvalost pozornosti. Délka a hloubka pozornosti.

City: Soucitnost s druhými. Citový vztah ke zvířatům a věcem. Hloubka, rychlost a trvalost citů. Estetické, intelektuální a etické city.

Temperament: Vzrušivost. Živost. Rychlost reakcí. Povahové ladění.

Zájmy a ideály: Bohatost zájmů. Kvalita zájmů. Trvalost zájmů.

Vztah k učení a k práci: Pečlivost. Zájem o učení. Zájem o manuální, duševní práci.

Vztah k učitelům: Přímost. Úslužnost. Ochota. Uctivost. Nebojácnost. Poslušnost. Spolupráce. Autorita.

Vztah k lidem a ke spolužákům: Společenskost. Ochota pomoci. Slušnost ve vystupování. Poddajnost. Ústupnost - neústupnost. Důvěřivost. Soucitnost. Ohleduplnost. Spravedlivost. Neagresivní chování. Extroverze - introverze. Společenskost - uzavřenost. Rád-nerad se stýká s druhými. Uzavřenost - otevřenost.

Společenské způsoby a vystupování: Zdvořilost. Takt. Družnost. Milé vystupování. Ochota. Úslužnost. Osvojené návyky chování. Zevnějšek. Čistotnost. Upravenost. Vkusnost. Skromnost-extremnost zevnějšku.

Volní vlastnosti: Vytrvalost. Cílevědomost. Snaživost (píle). Neústupnost při překonávání překážek. Smysl pro povinnost. Zodpovědnost. Plnění povinností. Dochvilnost. Samostatnost. Úkoly řeší samostatně. Smysl pro pořádek. Úklid vlastních věcí. Pečlivost při používání školních pomůcek. Pečlivost v úpravě sešitů a knih.

Ctižádost: Zvýšená - snížená. Přiměřená (zdravá). Sebehodnocení. Sebekritičnost. Přeceňuje se - podceňuje se. Nebojácnost. Není trémistou. Dovede oponovat názorům, s nimiž nesouhlasí. Statečnost.

Dominance: Chce řídit druhé. Chce organizovat. Panovačnost. Neústupnost - ústupnost. Kompromisnost. Tolerantnost. Chce být veden.

Mravní vlastnosti: Upřímnost. Pravdomluvnost. Otevřenost. Smysl pro pravdu. Smysl pro nestrannost. Dobré chování. Čestnost. Zásadovost. Ukázněnost. Hrdost. Svědomí.

Sociální aktivita: Iniciativnost. Společenské akce. Průbojnost. Zapojení do diskusí. Hlásí se často při vyučování. Navrhuje nové věci.

Motorika: Pohybová obratnost celková. Jemná koordinace pohybů prstů a rukou (zručnost). Má rád ruční práce.

6.2.7 Hodnocení nadaných dětí, žáků a studentů

(§27-31, vyhl. č. 27/2016)

K žákům se speciálními vzdělávacími potřebami patří také žáci mimořádně nadaní.

Za nadaného žáka se považuje především žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Vzdělávání mimořádně nadaného žáka se může uskutečňovat podle ind. vzdělávacích plánů. (§28, vyhláška č.27/2016 Sb.)

Ředitel školy může mimořádně nadaného nezletilého žáka přeřadit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušek vykonaných před komisí, kterou jmenuje ředitel školy.(viz §30-31, vyhláška č.27/2016 S.)

Učitel by neměl nutit žáka opakovat společně se třídou základní učivo, ale měl by mu poskytnout možnost zúčastnit se činností, stimuluje další rozvoj nadaného žáka. Dovoluje mu postupovat v učení rychleji, než jeho spolužáci. V neposlední řadě pomáhá nadaným žákům nalézt jim podobné vrstevníky.

Při vyhledávání a hodnocení škola spolupracuje s poradenskými pracovišti.